

Digitized by the Internet Archive
in 2007 with funding from
Microsoft Corporation

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՍԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

A B R I E F

G R A M M A R

OF THE ENGLISH LANGUAGE

THE HISTORY OF

THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

FROM THE EARLIEST PERIODS TO THE PRESENT

A HISTORY

OF GREAT BRITAIN

BY THE REV. JOHN GAY

Հ Ա Մ Ա Ռ Օ Տ

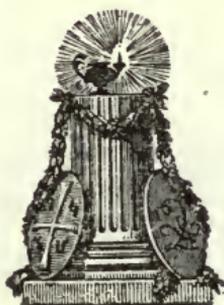
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՍԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌՈՅ

ԱԻԱՆԴԵԱԼ Ի ՔՍԱՆ ԴԱՍՍ

Ի

Հ . Ա . ԳՈՒՐԳԵՆԵԱՆ Մ . Մ .

Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս . ՂԱԶԱՐՈՒ

1853

200000

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1200 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

UNIVERSITY OF CHICAGO

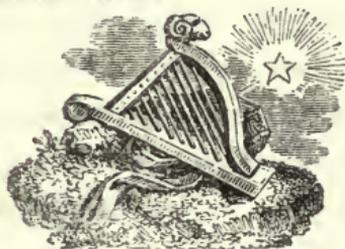
LIBRARY

3781

A BRIEF
GRAMMAR
OF THE ENGLISH LANGUAGE
EXPLAINED IN TWENTY LESSONS

BY

REV. A. KURKEN M. M.

V E N I C E

S. LAZARUS ARMENIAN COLLEGE

1853

A B R I E F

OF THE

OF THE

OF THE

OF

OF THE

The Armenian is a rich language, and would amply repay any one the trouble of learning it.

LORD BYRON

TO Mr MOORE, 5 Dec: 1816

OF THE

OF THE

OF

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Եթէ նախապատիւ ընտրութիւն լեզուաց՝ որով խրախուսիմք յուսումն նոցին թեակոխել, 'ի բազմապատիկ յօգտակարութիւնս նոցին հաստատեալ է, ապա և անգլիականն բարբառ իրաւապէս դասեսցի 'ի շարս կարևորագունից իւրով յոքնագիմի շահաւէտութեամբքն, և արժանաւոր ընծայեսցի ջանից և վաստակոց՝ որոց յուսումն նորին պարապել ախորժեսցեն. և զոր զմերոյս բարբառոյ վկայեաց քերթող նոցին հռչակաւոր՝ եթէ « Ճոխ է բարբառս, և առատապէս փոխատրեսցէ զվաստակս յուսումն նորին տքնելոց », զնոյն մեզ 'ի դէպ է զլեզուէ նոցա համարձակագոյնս թերևս բարբառել. որչափ զի վաստակ 'ի սմա ոչ այնչափ քրտնաջան պահանջի 'ի մերաղնեսոյց յրմբռնել զանգլիացին, որչափ յեւրոպացւոց անտի՝ որ յանսպառ գանձս ճոխութեան մերոյս հսկել միայն կամիցին :

Ձանց զայլովքն արարեալ զբարեմասնութեամբքն՝ յերիս միայն նկատեսցուք զշահաբեր արգիւնս լեզուիս, 'ի բանագնացութիւնս տեսչութեանց, յարարս վաճառականութեան, և 'ի ճոխութիւնս դարբութեան նոցա :

Ի յաճախել օր քան զօր արևմտեայց ընդ արևելեայցս կցորդութեան և մեր ընդ նոսա, մարթ է որոց գիտակ իցեն լեզուիս յազգէս 'մերմէ՝ 'ի բազմապատիկ կարևոր գործս պետութեանն լինել ձեռնտու, և յաջողել իսկ 'ի նոսին՝ յանձանց 'ի փառս և ազգիս 'ի պարծանս. որպէս 'ի Թարգմանութիւնս ատենից, դեսսպանատանց և պաշտօնատանց՝ 'ի մերում աշխարհիս 'ի մայր քաղաքաց պետութեանս. և եթէ յաշխարհի անդ Բրիտանական պետութեան՝ իբրու

բանագնացս և նոտարս դեսպանաց Օսմանեան պետութեան : Իսկ վասն այնոցիկ 'ի մերազնեայց որոց պանդխտեալ բնակիցեն յաշխարհս հեռաւորս՝ ընդ հզօր հովանեաւ անգլիականին պետութեան , որպէս 'ի Հնդկիս և 'ի Կղզիս հարաւակողմանցն Ասիոյ , միակ լեզու նոցա և 'ի կենցաղական կեանս իսկ՝ անգլիականն համարի բարբառ , և նովին վարին և ատեանք դատատանաց և ակմբարանք շահավաճառուց . յորմէ ինքնին 'ի յայս գայ կարևորութիւն բարբառոյս հնդկաբնակ ազգակցաց մերոց , որոց չէ բաւական հրահանգք և եթ խօսից , այլ և անթերի ծանօթութիւն դպրութեան :

Իսկ ըստ երկրորդին զոր ասացաք , սեսանեմք զԱնգլիացին և զհամադգիս նոցա զԱմերիկացիս Միացեալ պետութեանցն՝ որոց լեզու զոյգ հասարակ անգլիականն է , սիեղերագրաւ վաճառաշահութեամբն՝ գերամբարձ անցեալ քան զամենայն ազննս աշխարհի , և ընդ ամենեցուն նոցա 'ի կցորդութիւն սուրևառութեան շողկապեալ , և յամենայն քաղաքս արևելից հաստատեալ զհամբարս իւրեանց անսղառ ճոխութեանց : Ասալ սպա ակներև յանդիմանի՝ եթէ և մերոց համազգեաց՝ որոց ակն եղեալ է յարդիւնարար վաստակս սուրևառիկ վաճառուց , կարևոր է յոյժ բարբառս . և այնոցիկ որոց յաշխարհս նոցին և 'ի միջի նոցա պանդխտեալ իցեն , զի չմարթէ յօտար երկրի և անգէտ բարբառոյ ազգին յաջողել 'ի վաստակս՝ նիւթական և եթ հրահանգօք զըուցարութեան . և նոցա ուրք յիւրեանց աշխարհին մնալով՝ բարգաւաճել խնդրեսցեն 'ի շահավաճառս , և կամիցին ընդ հռչակաւոր վաճառատանց Եւրոսոյս ունել կցորդութիւն սուրևառութեան : Չասացից և վասն երիտասարդաց սոգգիս թէ քանի՞ օգտամատոյց լիցի նոցա անգլիականն , յորժամ անբաւականք 'ի կանգնել զառանձինն վաճառատունս՝ կամիցին իբրև գործակալս և դպիրս արբանեկել մերազնեայց և օտարաց 'ի շահաստան քաղաքս մեր . ձեռնպատրաստ ունելով զերկոսին կատարելութիւնս , զարդարն ասեմ և զա-

չալուրջն անսուտութիւն , որով իրաւամբ իսկ համբաւեալ է ազգս 'ի նոցունց իսկ յերոսոստացոց , և զարեւելեան բարբառոյ իրիք զանվրէպ գիտութիւն , որ կարի կարեւորն է այլալեզու վաճառականաց յաշխարհս մեր գաղթելոց . որոց առ հասարակ անգէտք գոլով բարբառոյ արեւելեայց , այնպիսեաց կարօտին յաջողակ և լեզուագէտ ստասարաց : Սովինք գիւրաւ հորդի և ճանասարհ կցորդութեան արեւելայցո ընդ հնդկաբնակ եղբարս համազգիս , որք թէպէս բարգաւաճք 'ի տուրևառս վաճառուց ընդ եւրոպական ազինս , այլ ոչինչ կցորդութիւն է նոցս ընդ իւրեանց ազգակիցս , զոր և թախանձանօք սղգէր մեզ յայտոսիկ աւուրս ոմն 'ի մտերմաց մերոց 'ի ճաւայ :

Սակս ամենայնի այսորիկ կարևոր յոյժ համարիմք զուսուսն անգլիական բարբառոյն 'ի վարժարանս ազգիս , որ վասն չլակասեն յազգիս և Քերականք և Բառագիրք և թարգմանութիւնք . նախահոգակ քան զմեզ լեալ յայտմ բազմավաստակ հարց մերոց առաջնոց , որոց ջան և քիրտն յանձին բերեալ է՝ դիւրել մեզ և այլոց ուսանելեաց ղբարբառն « Դժուարին , այլ ոչ և անյաղթելի » , որպէս զմերոյս վիպեաց գոլ աշխարհաբարոզն Պայրըն :

Նա և նոքին որք 'ի բանասէր հրահանգաց բերեալք դան յուսուսն ազգ ազգ լեզուաց , ոչ և նոցս անչահաբեր հանգիւպեսցի անգլիականին ծանօթութիւն . զի և բնախօսութեամբն հզօր է և գեղեցիկ , և ըստ մատենագրութեանն ճիս , ընտիր և բազմազուարճ . որպէս յառաջիկայս է տեսանել 'ի սակաւամասնեոյ ծանօթութենէս՝ զոր կարևոր համարեցաք կարգել ղյառաջատութենէ բարբառոյ նոցին և գրպրութեան :

Ի յօրինուած համառօտութեանս՝ սակս առաջնոյ մասին որ են Կանոնք քերականականք , առաջնորդ մեզ կալաք զՔերականութիւնն Վերկանի , զտպագրեալն բազում անգամ յաւելուածովքն 'ի Սատլերէ (1844) , և զՆոր քերականու-

Թիւնն Պրիսիոյ (1841) . ինչ ինչ զեղչեալ յաւելորդաց , և զայլ կարևորս յայլուստ ընդ նոցա փոխանակեալ , և իւրաքանչիւր դասուց բաց 'ի վարժիցն 'ի գործադրութիւն կանոնաց աւանդելոց՝ յաւելաք և կրկին կրթութիւնս : Իսկ վասն երկրորդին՝ յորում են զանազան հրահանգք քերականականք կամ կրթութիւնք լեզուագիտութեան , առաք յօրինակ զՔերականութիւնն Ռոսկերթսնի (1846) , որ սակա նորահաստատ գրութեանն ընդունելի յոյժ գտաւ այժմեան բանասիրաց , և որ օգտամատոյց յոյժ եղիցի և մերոյ ազգիս վարժապետաց և աշակերտաց . յայսմ մասին որչափ ինչ կարևոր թուեցաւ մեզ՝ ոչ խորշեցաք յերկայնութենէ օրինակացն և կրթութեանց . զի անգլիական գիրք դժուարագիւտք են յարևելս 'ի պէտս մանկանց , և դժուարագոյն և ոնոցին ընարութիւն . և քանզի առանձինն իմն նիւթական պիտոյից շահաւոր գործել զբարբառս ակն եդեալ էր , վասն որոյ ոչ դանդաղեցաք զբաղմապատիկ գործառնութեանց զլեզանակս գրութեան յաճախել 'ի ամս : Սակս Առագանութեան և Ուղլագրութեան և հնչման տառից և բառից՝ որ դոպցես դժուարագոյն մասն է անգլիականին , զի՛նդանի ձայն վարժապետի ազգաւ անգլիացւոյ և մայրաքաղաքացւոյ ունէաք մեզ երախտաւոր օժանդակ , բաց 'ի Բաւադրոցն ձեռնտուութենէ . որսէս և վասն մանրախոյզ ուղլագրութեան անսայթաք տպագրին՝ զսիրայորգոր մտադիր Չանս հոգեհարազաս սիրելէաց : — Պատշաճագոյն դատեցաւ բաղմաց 'ի բարբառ գրոց զսա աւանդել . մի զի դիւրագոյն իցէ զուգակչիւ բաղլատութիւն կանոնաց կրկին լեզուաց՝ հայկականին և անգլիականին . և երկրորդ անգամ զի և լրութեան ազգիս լիցի ընտել և դիւրահաս . զի աշխարհիկ բարբառ մեր ըստ դաւառաց գաւառաց առեալ փոփոխումն , և ամենեկն իսկ այլակերպեալ անհաս ընծայի բաղմաց . իսկ գրոցն ամենայն ուրեք նոյն է և անփոփոխ , և ամենեցուն առ հասարակ զնոյն միտս ընծայէ : Որոյ վասն և պարզագոյն՝ զչարսագրածն կարգեցաք , զի դիւ-

րալուր իցէ ամենեցուն . և մանաւանդ 'ի վարժս իւրաքանչիւր դասուց կամակար իսկ խոտորեցաք 'ի հայացի վայելուծե-
նէն , զի հեշտին իցէ աշակերտաց յանգլիացի բան շրջել զնո-
սա . զի ոչ եթէ զառաջնոյն զգեղեցկուծիւն առաջի կայր մեզ
ածել 'ի հանդէս , այլ զերկրորդին զբնախօսուծիւն և ըզ-
կազմուծիւն . և 'ի ցուցանել անդ զխտիրն որ ընդ մէջ երկուց
լեզուացս , հնոյն ասեմ' և նորոյս , առաւել արժան էր խո-
նարհել 'ի սլարզաբանուծիւն վերջնոյս , քան ընդ առաջնոյն
բարձրաթուիչ ամբառնալ :

Ահն ունիմք զի կարօտուծիւն աղբիս մանաւանդ , քան դոյզն
գործոյս կատարելուծիւն , արգահատեսցէ զներուամն թողու-
ծեան սակա թերուծեանցն սպրդեւոց . և զարդիս սովին շա-
տացեալ , կատարելագունի վաստակոց ահնկալել 'ի նոցին իսկ
յուսանելեացն ջանից , ըստ անկեղծաւոր բանիցն Արատեայ

Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti; si non his utere mecum.
Horat. Epist. lib. I, 6, 68.

ԲԱՐԲԱՌ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՑ

ԲԱՐԲԱՌ անգլիական' որ վարի'ի գիր և'ի բան Անգլիա , յարեւելան և 'ի հարա-
ւայինն Սկոտիա , 'ի մասն մի Իւլանտայ , 'ի հրահանգեալ դասուէ բնակչաց Բրիտանա-
կան կղզեացն Հէթլէնտ , Ժէրսի և Վէրնսի , 'ի գաղթականաց անգլեացւոց յայլեայլ
մասունս ախտարհի , յարեւելան Հնդկիս և 'ի Միացեալ պետութիւնս Սմերիկայ . և որ
յաճախ ըի 'ի Հաննովէր , 'ի Յոնիական կղզիս , 'ի խումբս Մելիտիոյ , 'ի Փորթուկալ ,
'ի Պրագիլ և 'ի Հայիթի , յանգլո-սաքսոնէն և 'ի նորմանդ-փրանկականէն ունի զծա-
գումն , խառնուրդ իմն բերելով 'ի կեղտ և 'ի հռոմական լեզուաց (1) , որ և քան զայլ
ամենայն լեզուս Եւրոպայ պարզագոյն է և միավանկ , և առաւել քան զնոսա այլոզան ըստ
զրութեանն և ըստ հնչման :

Անգլո-սաքսոնն աճուանեալ լեզու անդստին 'ի Ե դարէ մինչև ցԺԱ հասարակաց
բարբառ էր Բրետանեան դաշտաց , անխառն մնացեալ ամենեին ընդ ամս վաթսուն յորս
ձգեցաւ դանիացւոցն պետութիւն , զի և սոցս բարբառ' որ էր սկանդինավանն , հարազատ
համոտայր համարէր ընդ առաջնոյն . այլ յորժամ Մշխարհակալն անուանեալ Գուլիէլ-
մոս նուաճեաց և զտահմանս Անգլիոյ , պատուէր հրամանի ետ պարտելոցն զյախընթորն
վարել լեզու որ կոչէր նորմանդ-փրանկաց . յորմէ բազում բառք եկամուտք սպրդեցան

(1) Ըստ վերջնոց ստուգագոյն խուզարկութեանցն Թոմիէլի 'ի 13,366 բառից անգլիա-
կան բարբառոյ' 13,350 'ի տեւոնական լեզուաց առեալ են , 29,884 'ի հռոմականաց (իս-
սպան , փորթ . են) , 88 'ի կեղտաց , և 294 յանսոյց աղբերաց :

մտին յառաջին լեզու նոցա, թէպէտ և այլափոխեալք ըստ հնչմանն և ըստ կազմութեան, որպէս բնախօսութիւն բարբառոյ նոցին պահանջէր: Այլ յետ սակաւուց 'ի բորբոքել պատերազմաց ընդ անգլիացիս և ընդ փրանսիս, ասպետքն նորմանդացիք որ նուաճեալ ունեին զԱնգլիա՝ 'ի բաց թողին կամակար զլեզու բնագաւառ հայրենեաց իւրեանց, և սկսան վարել 'ի բարբառ նուաճելոցն:

Յայնմ՝ հետէ տակաւ յարդ և 'ի զարդ գայր բարբառն, թէպէտ կարի յամբողջոյնս. մինչ յետոյ ուրեմն առ Եզուարդաւ Ա 'ի վախճան ժԳ ին տեսաւ 'ի նմա զոյնք ինչ բարգաւաճութեան: Առ Բ Եզուարդաւ երեկցան Մէնէսթրէլքն անուանեալ քերթոք աշխարհաճուք: Իսկ յաւուրս Եզուարդայ Գ փրանկականն 'ի սպառ տարազեցաւ յատենից պետութեանն առնաձինն հրամանագրով մեծի Խորհրդարանին, և վճռեցաւ զի անգլեականն և և և թ չամբոքնսի օրինաւոր բարբառ պետութեանն: Ի ժԺ գարու և և հրարորքք ծաւալեալ հեռ և ռուսթիւն 'ի մեջ երկուց աղանցն, որ յառակ սպա ընկաւ, 'ի սպառ անջրպետեաց զսովորթթս, զբարբառ և զգարութիւն զանգլիացւոցն և զփրանկաց:

Առ Հներկիսուի Ը սկսաւ անգլիականն լեզու հպատակել օրինաց, և ճորտացաւ յոյժ յոյն և լատին ասացուածովք, շեշտաբանութիւնք բառից մեկին ևս կարգեցան, և յառգ քանութեանն մեծամեծ փոփոխութիւնք գործեցան, ըստ նմանութեան իտալացւոցն՝ չափու, որ առաւել քան զհնոցն չափս պատշաճագոյն գատէր անգլիական բարբառոյ, վասն ճշդութեանն և քաղցրաձայնութեան: Այլ յետ Չոսթրի (1530) ոչ որ զհետ եղև 'ի յղկել և 'ի թեքել զբարբառն, մինչև յարեան Սիֆէնսթր և Հէյքսփիր: Յետ նոցա Գրու մուէլ և այլք ըստ նմանէ՝ նորօրինակ իմն հնարեցին լեզու խորհրդական և ծաղրական. այլ Միլթըն առ ոչ ինչ համարեալ զայն, ճոխացոյց զբարբառ իւր նորահրաշ կազմութեամբ և խեղճ ձևովք բանից. Աւոլլըր և Տրայտըն սկսան բարեգարգել զնոյն և զովեմին նկարագիր տպաւորեցին 'ի նմա. իսկ Սուիֆթ, Էտիսըն, Փոու և Սթիլ շորթ պար առեալ զԱննայիւ, ասհղ և երեկե հանդիսացուցին զնոյն՝ մեծամայելուչ և չքնաղ ասացուածովք բանից և աշխուժիւ յորձակ և 'ի չափական բանս:

ՅԺԸ ում՝ դարու 'ի նորանոր յերանակս բանից զարգացաւ անգլիականն բարբառ՝ օժանդակեալ 'ի բանախօսութեանց և 'ի վիճմանց Խորհրդարանին, և ընդարձակեալ ծաւալեցաւ ընդ ճարտարութեան ազգին, և ընդ վաճառաշահ կցորդութեանցն՝ յամնայն ազգաց Եւրոպայ յաճանեաց իւր բառս նորանորս. այլ այնպէս սեպհակսնեաց զնոսա և խառնեաց յիւր լեզու: զի հիմնական բարբառն՝ այն է սաքսոնն, միշտ արտափայլէ 'ի նմա. մինչ զի գոգցես ամենայն արմատականք զհնագոյն բարբառոցն բերն զնախատիպս. որպէս հանդերձեալ եմք և օրինակաւ իւրք բացայայտել զոյն 'ի հրահանգս Կերականիս: Ըստ հնչմանն թերես հնչեղազոյն և զայնակաւոր ևս էր անգլո-սաքսոնն քան զայժմու անգլիականս. այլ որ զնչ և ինչէ, է սա արդարեւ բարբառ ձոնս, զիւրաթեք, կորովի, վեսմ՝ և գեղեցիկ նկարագրքն պերճացեալ. և համառօտ ասել՝ է սա բարբառ սրգասաբեր վաճառաշահութեան, տոնենալով պետութեանց և տշխարհաճու ճանապարհորդաց:

ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻԱՅԻՈՅ

ԱՆԴԻՆ 'ի սկզբան զնկարագիր կրկին լեզուաց վերագրելոց առաջի առնէ մեջ. պարբքք և նուաքք խազմարարք Սաքսոնեանց՝ զտարերս գերմանատիպ բարբառոցն. իսկ վէպք ասպետաց, քերթուածք զիւցազնականք և չափաբերեալ պատմութիւնք ընդմանդփրանկացն բերնն զնախատիպս: Առ Եզուարդաւ Ա 'ի վեր երկին ժամանակագիրք յանգաւորք Հառքերտոսի 'ի Վլոսեսթերայ, որ թէ և ըստ մատենագրութեանն կրիցագոյն համարի, բայց ըստ քերթողութեան արժէ ինչ ոչ, — Առ Հոլքարդոսի Բ յաճախեն ոտանաւոր բանք յանգլիացի և 'ի լատին բարբառս: — Ի ժամանակաւ Սեւարդայ Գ Չոսթր անուանեալն Սատղ առաւօտին և աշակերտեալն Փեղրարայ 'ի տարազ անգլիացի պաճու ձէ գերթթուածս փրոնկաց. Ալիքիթթ թարգմանութեամբ աստուածաշունչ տառից կայուն տայ նորաթեք լեզուին: — Անուի ընդ բովանդակ գարն ժԵ խանգարին և ևս գարութիւնք. և յետոյ ուրեմն 'ի ժԶ ին միւսանգամ՝ վերակննցաղին:

Հաւրատ, կոմսն Սրբրի, Թոմաս Ուայէթ և Փիլիպպոս Միտնի նախընթաց լինին Սփէնտորի որ աշակերան էր Արիտայոյ. իսկ Ծոն Պոլ, Փրէյթըն, Էստուրտ, Լիլլոյ, Բիտ, Կէսքոնը և Մարլու կանխագուշակ լինին գալտեան Շէյքսփիրի որ հրաշացոյց գԱնգըն պատմական թատերոցն, յորդեալ շաւիղ եկեղոցն գ՛նետ, որպիսիք եղեն Պէն-Ճոնսըն, Պոմբնթ, Ֆլէյլըր, Մէսիքս՝Նէր, Չէփմէն, Հէյուուտ և Ռըլի: Չերգիծանան և զտուարածականս ճոխացուցին Ծոն Տուս և Յովս. Հոլ, զնկարագրական քերթուածոն ստեղծաբանեաց Միքայէլ Տրէյթըն. գերազանցեաց 'ի քնարականին Ուոլթըր Ռէյլի, նա ինքն գրեաց յարձակ բան զպատմութիւն տիեզերական, և Բէյմոնը նկարագրութիւն Անգլիոյ: — ՅՏ. Նէփիրը եզիտ զնշանակա համարողականին. Պէքըն հաստատեաց զփորձ առականն իմաստասիրութիւն. առ նովաւ դարձեալ զառաջինն ճոխացաւ աստեանական պերճախօտութիւն, և Ըշըր Յկ. անուանի գտաւ յեկեղեցական պատմութեան:

Եթէ դարու Ուոլլըր և Բաուլի մանր քերթուածովք կանխաձայնեցին զդարն նորու գութեան առ զշնայիւն Աննայիւ. Միլթըն զհրաշաձառն շնորհեաց քերթուած գիւցալ նական իւրոց հայրենեաց, Պրէթըր անուանի գտաւ յերգիծանոն առ Կարողօր Բ. Տրայտըն և ա զառաջինն զքննաբանական կանոնս անգլիականին, և նուրբ հանձնորոն և ճաշակաւ հրաշալի 'ի քերթորո գտաւ. Սթիլ և Էտիսըն հաստատեցին զառաջին լրագրո: Փոփ կոխեաց գ՛նետ Տրայտի առաւել ևս իմաստասիրութեամբ և բարոյախօսութեամբ. Թոմսըն ած 'ի լոյս զնկարագիր քերթուած յեղանակաց: Կատակերգութիւն կարի անպատկառ յանդիմանեցաւ 'ի թատերո, և լրենիք 'ի մատենագիրո կացին Փարքուէյր, Էթ Տրէթ, զուրոն Պրէքնկէմայ, Ուիլլըրի, Բոնկիլիւ, և երկրին կանայք Աճրա Պիին և Հուշան Աէնթրայլըր. սակաւ ինչ համատարգոյնք քան զզոտ համարին Վէնպրոկ և Սիւլըր. յերթիմական միպատմութիւնս հանձնարեղ հանդիտացաւ Ծոն Սուիթթ:

Հարագրած պատմական ոչ նոյնպէս արագ արագ զարգացաւ. միայն Պրընիթ 'ի նմաւ նութիւն Հերոդոտեայ կրթեցաւ 'ի պատմութեան իւրոց ժամանակաց. ոչ անմասն են 'ի գովութեանց և Պէքըր, Թիրլլ, Էշարտ, Թոմաս Սփրէյթ. զի ընձեռեցին նիւթօրոց գ՛նետ եկին նոցա — Լոք աշխատ եղև բազմոք 'ի զարգացումն փորձառական իմաստասիրութեան. իսկ զառաջարկականն բարգաւաճել ինդրեցին Պրըրի և Լորտ Պոլմսլոքը, այլ 'ի բազում կարեւորագոյն ինդիրս գթեցին. Նիուլթըն Իսահակ գերազանցեաց զամենեկորմք՝ 'ի խելամուտութեան անյեղի օրինաց ընութեանս: — Ի վերջ կոչ ժէ դարուս՝ յորժամ իրաւանց թագաւորին և ժողովրդեան եղաւ սահման, յայնժամ և ազատութեան մասոց և ասեկնից ցուցաւ զօրութիւն: Անդտոն 'ի ժամանակաց Գուիլիէլմոս Գ և զշնային Աննայ յիշատակին կացեալ ասեանախօք Լորտ Սոմերս, ՅՏ. Հոլթ, Աշլի, Մոնթէյլ, Թաուսհէնտ, Պէթճըրտ. այլ ապա և ևս ճոխացուցին զնոյն Հոռքերդ Ուոլփոլ, Փըլմնի, Հիփըն, Պրընըրտ, Չէսթըրֆիլտ, Հարտուիք, Արձիլ, Բարթոլէթ, և 'ի վերջէ մեծն Փիթ, մի 'ի հոյակապ ճարտարախօսաց դարուցս վերջնոց առ ժամանակոք Գէորգայ Բ. իսկ 'ի բեմականին հռչակաւորք եղեն Թիւրլթօրն և Շէրլոք: — Գուլլըր, Հոֆթօպրի, Էտիսըն և անհամեմատն 'ի քննաբանս Ծոնսըն հաստատեն զճշմարիտ և զուղղագատ սկզբունս գեղեցիկն և բարւոյն:

Ի միջոց ժԸ դարուն տեսանեմք զանգլիականն հանձար 'ի նորանոր ազգս մատենագրութեանց լեալ ձեռնրեց: Ռիչարտսըն զետհական միպատմութիւնսն հնարելով և Ֆիլմոն զծաղրականն. զորս ապա Սթէյն 'ի մի լծորդեալ՝ զնորաստեղծն և սեպհական անձինն եցոյց զմիպատմութիւն, զորոյ բազումք զփորձ առնուլ կամեցեալ՝ ոտնառեալ կասեցան. և միայն Օլիվըր Կոլտսմիթ համեմատ նմին գտաւ միոն ևեթ յիւրոց վաստակոյ: — Չեղերական քերթուածս առանձինն ջանիւ ճոխացուցին Տայլըր, Էքինսայտ, Արմօթըն, Մէտսըն, Մէրուին, Հէյլի, որոց պարագլուխ համարի մեծահանձարն Երն: — Ընդ հակառակս սոցա զնախնի պարերգսն և զնուազս նորագեցին Հէնթըն, Կրէյ, Հէմմընս, Բոլինս, Պրուս, Պիթի, Փրորի, ևն: — Կլեյվըր հորեկեաց շաւիղ գիւցազնականին, յոր համբաւատենչ հանդիտացան Չէթթըրթըն և Մաքփէրըն խմբագրիչ անհարազատ երգոցն Ոսիանու: — Թատերականն արուեստ մեծաքայլ արշաւէր ջանիւք Բուլմնի, Մըրֆի, Բըմպըրլէնտի և Հէրիտինի՝ որ հռչակաւոր եկաց և 'ի քաղաքական ճարտարախօսութեան: — Ի պատմագրութեան հոյակապք հանդիտացան Հիււս, Ռոպերթօրն և Կիպպըն. յետ

նոցա դասին Սմբէթ, Փոքս, Մէքինթոշ, Լինկարտ, Հէլէմ, Կոտուին, Ֆէրլըն, Կիլիզ, Միթֆըլտ և Ռոսթոյ: — Ի քաղաքական ճարտարիւտութեան անուանի գտան Գուլիէլմոս Փիթ, որդի առաջնոյն, Փոքս պատմաբանն, Եղմնդ Պըքք: — Էտէմ և Սմիթ՝ Տիմն արկին նորոյ գիտութեան քաղաքական տնտեսութեանս: — Ռիտ խորամուկու եղև 'ի փորձառական հոգեբանութեանս: — Պընս յերկնազարդ և 'ի կորովահանձար տաղերգութիւնս հանդիսացաւ, Բաուփըր 'ի խիտ և 'ի խիզակն նկարագրական քերթուածս. Ուրբուտըրթ՝ և Գուրիճ՝ երգեցին զիճն հիւսիսակողմանցն Վնզիլոյ. Թոմաս Մուր զգայական և զմտքաստոյսս հրաշարէտ իմաստասիրութեանք: — Վիպասնութիւնք 'ի բաժին Թողան ազգի կանանց, յորս քաջանուն հանդիսացան Տիկնայք Պըրնի, Չարլթ Սմիթ՝, Արալի, Աննա Ռէտիֆ, Լէտի Մորկէն, և այլք յովք:

Ի բնաւ առաջիկայ ԺՔ դարուս գան 'ի հանդէս երկրքին իշխանք անգլիական աշխուժից, փիպասնն Ուոլթըր Աքթ, և քերթողն Էրոտ Պայըն, երկրքին ևս աշխարհաքարոզք յԱւրոպա. առաջնոյն զճոտ գնացին ամերիկացիքն Ուոլինկիթըն Իրվին և Բուփըր, իւլանտացիքն Կրիֆիթ՝ և Պէնիմ, սկոտացիքն Ճոն Կէթ, անգլիացիք Որատ Սմիթ՝, Կրէթն, և այլք. և ևս յովք երկրորդին որպէս ցոխազոյնք և սկեպտականք: — Թատերախաղք նուազ և նուատ ևս յայտմ դարու. որպէս և նորին իսկ Պայընին. իսկ յայլ ազգս քերթուածոց նշանաւորք են Սամուէլ Ռոձըրս, Լի Հընտ, Պէրրի Գորնուէլ, Ճէմս Հոկ, ևն. իսկ 'ի կանանց Մարիամ Շուրիթ, Երատուհի կամ Ֆէլիսիա Հէմինս, Լէթիսիա Լէնտըն, և այլք: — Ի պատմականս չիք ոք զուգակիւս Հիւուր, Ռոպերթսընի և Կիպլընի, և իրաւաբան պատմութիւն Վնզիլոյ տակաւին յըզականացն է համարի: — Ի ճարտարիտոսս ստեճականս հռչակաւորք կացին Էրսթայն աշակերտեալն Մոնթէպըրիտի, Շէրիտին, Բէնիթն, Յվ. Մէքինթոշ, Լորտ Պրուկէմ և իւլանտացիքն Օ' Բոնէլ՝ որոց համբաւ կրկնուցն աշխարհածածով է: — Ի բեմականս Պիլպի, Հորպի, Փըրիսի, Ուէքֆիլտ, Փայլի, Ուէթսըն, Չարլըս Սիլըն, Հոլ և Էտէմ Բլաքք և այլք 'ի գատուէ երկնանոյն և երկցպետացն Վնզիլոյ: — Իսկ առ միտլք ժամանակք անուանիք 'ի քերթողս են Թեննիսըն, Պրատընի և Պէյլի. իսկ 'ի վիպասանից Տիքէնս և Թէէքըրի (1):

Չարդիս Ուտղութիւն 'ի վերացեալն նուազ է յՎնզիլա. իսկ գործնական կարի բարգաւաճ. Բնական մակացութիւնք զարգացեալ են յոյժ յոյժ. առանձինն աշխարհագրութիւն և բնապատմութիւն, մանաւանդ արեւելեան աշխարհաց. Իրաւագիտութիւն 'ի դադարման կայ, և Ստուածաբանութիւն անգլիացոց ոչ սժամակալի 'ի լուսոյ նորանոր գիտութեանց. Իմաստասիրութիւն փորձառական յամենայնի վերադասի քան զհայեցողականն. Գիտութիւնք վարդութեան պետութեանց, մանաւանդ քաղաքական տնտեսութիւն խնամով մշակի. Լեզուագիտութիւն՝ բաց յարեւելայցն, ոչ այնչափ մեծարի: — Վնզիլական բարբառ ճիտ է յամենայն ազգս ուսումական և ժողովրդական գրնոյ. մանաւանդ որ 'նըրջմանակն անուանին համբարք բազմապատիկ և զանազան գիտութեանց. ընդ որս և յովագոյն ազգք օրագրոց և լրագրոց, որ 'ի 1846 էին Յ00, օրականք, շաբաթականք և ամսականք. յորոց 120 տպագրէին 'ի Լընտըն. 232 ընդ բովանդակ Վնզիլա. 70 յուլանտա. 68 'ի Սկոտիա և 10 'ի Ուոլս. իսկ այժմ՝ առաւել քան զ600 ազգս օրագրոց և լրագրոց հաշուէ Վնզիլա: — Իսկ 'ի Միացեալ պետութիւնս Վալիկոյ բերուբեղուն ևս են օրրատօրական և պարբերական գրութիւնք. ըստ Վալիկեան տումարին (American almanac) յըմթացս միոյ տարւոյ առաւել քան զ100,000,000 թերթս քաղական օրագրոց սիւսին յերեսս երկրին. գրեալ թէ ամենեքին 'ի բարբառ անգլիացի. սոցա ընթերցասիրութեանն երաշխաւորէ մեզ 'ի մտոյ և հրաշալի վիպասնութիւն Տիկնոջն Հ. Պիլքը Սթաու անուանեալն Հիւոն Բեուոյն Թոմայ, որ յերեւել անդ 'ի լրս Յ00,000 արեւնակք վաճառեցան յամիսս երիս՝ միայն 'ի Միացեալ պետութիւնս անդ Վալիկայ:

(1) Գիտեա զի զովքութիւնք զմասննազբաց ըստ հարազատութեան բարբառոյն և ըստ կատարելութեան զարտութեան են, և ոչ եթէ ըստ ճշմարտութեան բանիցն 'ի պատմականս և իմաստասիրականս, և ըստ անըծութեան բարոյականին և հաւատոց 'ի քերթողականս և 'ի հռետորականս:

Յ Ա Ն Կ

ՆԱԽԱԳԻՏԵԼԻՔ	Սահմանք քերականական բառից . . .	1
ԱՌՌԳԱՆՈՒԹԻՒՆ	Այբուբեն և հնչույթն տառից . . .	3
ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	Կանոնք կարևորք . . . , . . .	19

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԿԱՆՈՆՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

ԴԱՍ Ա.	Յաղագս որոշեալ յօգիս <i>the</i> և <i>հոլովա- նշանացս of, to, from</i>	23
ԴԱՍ Բ.	Յաղագս անորոշ յօգիցս <i>a կամ an, some</i> և <i>any</i>	30
ԴԱՍ Գ.	Յաղագս վերջահոլով սեռականի	36
ԴԱՍ Դ.	Յաղագս յոքնական (թուրջ անուանց)	41
ԴԱՍ Ե.	Յաղագս սեռից անուանց	47
ԴԱՍ Ջ.	Յաղագս ածական անուանց	52
ԴԱՍ Է.	Յաղագս բաղդատական և գերադրական ածականաց	57
ԴԱՍ Ը.	Յաղագս (թուական ածականաց)	68
ԴԱՍ Թ.	Յաղագս էական գերանուանց	75
ԴԱՍ Ճ.	Յաղագս ստացական գերանուանց	82
ԴԱՍ ՉԱ.	Յաղագս յարաբերական և հարցական գերանուանց	88
ԴԱՍ ՉԲ.	Յաղագս ցուցական գերանուանց	96
ԴԱՍ ՉԳ.	Յաղագս անորոշ գերանուանց	100
ԴԱՍ ՉԴ.	Յաղագս օժանդակ բայից	106
ԴԱՍ ՉԵ.	Յաղագս լծորդութեան կանոնաւոր բայից	116
	Յոռցակ անկանոն բայից	124

ԴԱՍ ԺԶ .	Յաղագս կրաւորական, անդրադարձ, փոխադարձ, գիմնազուրկ, պակասաւոր և անդէմ՝ բայից	135
ԴԱՍ ԺԷ .	Յաղագս ժխտական և հարցական բայից, և այլոց գիտեւեաց	143
ԴԱՍ ԺԸ .	Յաղագս նախադրութեանց	152
ԴԱՍ ԺԹ .	Յաղագս մակբայից, շաղկապից և ձայնարկութեանց	159
ԴԱՍ Ի .	Յաղագս զեղջման մասանց բանի	166
	Յաղագս տաղաչափոշրեան անգլիացոց	172

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԱՀԱՆԳԻՔ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

Ա ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Առողանութեան և Ուղղագրութեան	181
	Համառօտագրութիւնք անգլիական լեզուի	202
Բ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Լուծման և Թարգմանութեան	205
Գ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Կաղմութեան բառից և լեզուի	217
Դ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Գործածութեան բայից	239
Ե ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Բայից և նախադրութեանց նոցին	253
Զ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Գրութեան տոմսից և նամակաց	295
Է ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ .	Անգլիարէն զրուցատրութեան	326-366

TABLE OF THE ARMENIAN ALPHABET

PRINTING	ITALICK	NAME	SOUNDS		
Ա	ա	Ա	ա, u	ipe (pipe)	a (as in part).
Բ	բ	Բ	բ, p	pen	p soft.
Գ	գ	Գ	գ, q	kim	k, q.
Դ	դ	Դ	դ, t	tá	t soft.
Ե	ե	Ե	ե, h	yetch	ye (as in yes).
Զ	զ	Զ	զ, q	z á	z or s between two vowels.
Է	է	Է	է, k	é	e (as in met).
Ը	ը	Ը	ը, p	yet	e (as in her).
Թ	թ	Թ	թ, p	toe	t. (zure.
Ժ	ժ	Ժ	ժ, ժ	j french	s or z (as in pleasure, a-
Ի	ի	Ի	ի, ի	iny	i short (as mint).
Լ	լ	Լ	լ, լ	lun (lúnatic	l. (man ch.
Խ	խ	Խ	խ, խ	ch german	kh, like greek χ, or ger-
Ծ	ծ	Ծ	ծ, ծ	dza	dz, as italian z.
Կ	կ	Կ	կ, կ	ghien	g hard (as good).
Հ	հ	Հ	հ, հ	hoe	h.
Ձ	ձ	Ձ	ձ, ձ	tza	tz soft. (risian r.
Ղ	ղ	Ղ	ղ, ղ	ghad	gh as new greek γ, or pa-
Ճ	ճ	Ճ	ճ, ճ	dgé	j, dg (as in judge).
Մ	մ	Մ	մ, մ	mien	m.
Յ	յ	Յ	յ, յ	he	h soft in begining of words, like y in boy in the midst, and mute at the end.
Ն	ն	Ն	ն, ն	noo	n.
Շ	շ	Շ	շ, շ	sha	sh.
Ո	ո	Ո	ո, ո	wo	wo (as in worthy).

Q	z	Q	z, z	cha	ch (as in Charles).
Ŋ	uy	Ŋ	u, uy	bé	b.
Q	z	Q	z, z	ché	ch (as in cherish).
Ŋ	u	Ŋ	u, u	rá	r hard.
U	u	U	u, u	sé	s.
Ų	Ų	Ų	Ų, Ų	viev	v.
S	u	S	u, u	dune	d.
P	p	P	p, p	ré	r.
g	g	g	g, g	tzo	tz.
h	h	h	h, h	hune	u french, as du.
Φ	φ	Φ	φ, φ	pure	p.
ϕ	ϕ	ϕ	ϕ, ϕ	ké	k.
O	o	O	o, o	o	o.
Φ	φ	Φ	φ, φ	fé	f or ph.

DIPHTHONGS

U- av or aw.

U- or U- yew. is a coalition of two letters U and
U or U-.

U- u french as du, or u English as cube.

U- oo.

ՅՈՒՑԱԿ ՏԱՌԻՅ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԲՈՂՈՐԳԻՐ		ՆՕՏՐԱԳԻՐ		ԱՆՈՒՆ	ՀՆԶՈՒՄՆ.
A	a	A	a	էյ	էյ, է, ա, օ՛1.
B	b	B	b	պի	պ.
C	c	C	c	պի	պ, ա, (չ)
D	d	D	d	պի	պ. (ճ)
E	e	E	e	է	է, է, ը.
F	f	F	f	էֆ	ֆ.
G	g	G	g	ճի	ճ, ի.
H	h	H	h	էյլ	հ.
I	i	I	i	այ	այ, ի, ը.
J	j	J	j	ճէյ	ճ.
K	k	K	k	պէյ	պ կամ ք.
L	l	L	l	էլ	լ.
M	m	M	m	էմ	մ.
N	n	N	n	էն	ն.
O	o	O	o	օ	օ՛, օ՛, օօ, օօ, օ, ը.
P	p	P	p	պի	պ.
Q	q	Q	q	պիա	ք կամ ք.
R	r	R	r	ար	ար.
S	s	S	s	էս	ս, շ. (ծ, շ)
T	t	T	t	թի	թ կամ ք. (լ, շ)
U	u	U	u	իա	իա, օ, ը, ա.
V	v	V	v	վի	վ.
W	w	W	w	պըպլ իա	ա.
X	x	X	x	էա	ա կամ իշ. (+չ, շ)
Y	y	Y	y	ապ	է.
Z	z	Z	z	չէր	չ. (ծ)

ԿՐԿՆԱՅՏՈՒՔ.

ch	պի-էյլ.	չ. (չ, ք)
gh	ճի-էյլ.	անձայն. (ֆ)
ph	քի-էյլ.	ֆ. (լ)
sh	էս-էյլ.	չ.
th	թի-էյլ.	թի, քի (թ)
ll	պըպլ էլ.	լլ.

ՆՐԿԱՐԱՐԱՅՏՈՒՔ.

ae ի, ai էյ, au, aw օ (ա).

ea ի (է, էյ, ը)	ee ի, ei էյ, ի,
eo ի, ը (է), ew, eu իա (ա)	
ey էյ, ի.	
ia ի, ie ի, այ, io, ը.	
oa օ, ի, է (ա), oi, oy, այ, օօ	
ա (ը), ou օա (ը), ա, օ, ow	
օ, օա.	
ua, ա, ue աէ, ui աի, uo աօ,	
uy աի (ի, այ).	

1 Տառս a հնչի ի ի յանդեալն age անշեշտ. զոր օրինակ village, language, usage. հնչեա լիլիճ, լիկի-իճ, իա-լիճ:

Հ Ա Մ Ե Ռ Օ Տ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ա Ն Գ Լ Ի Ա Կ Ա Ն Բ Ա Ր Բ Ա Ռ Ո Յ

Ն Ա Խ Ա Գ Ի Տ Ե Լ Ի Ք

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ք Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Բ Ա Ռ Ի Յ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Է արուեստ ուղիղ խօսելոյ և գրելոյ :
Յօրն է բառ ինչ կամ մասնիկ եղեալ 'ի վերայ անուանց՝
առ 'ի ճշգիւ սահմանել զնշանակութիւն նոցին :

Անունն կամ Գոյականն զանձինս կամ զիրս նշանակէ :

Ածականն զորպիսութիւն անձին կամ իրին ցուցանէ :

Սէան է յարաբերութիւն բառին առ արուն կամ առ
էգն : Երեք սեռք գոն յանգլիականին՝ արական, իգական և
չէզոք ¹ :

Թիւոք անուանց երկու են, Եղական որ զմի անձն կամ զիր
ցուցանէ . և Յոգնական որ զբազումս 'ի միասին :

Հոլովք երեք են . սեռական, տրական և բացառական ² :

Թոռական անուանք ցուցանեն զչափ կամ զկարգ իրաց :

¹ Չէզոքն վարի 'ի խօսել անդ զիրաց և զանասնոց :

² Ի հնագոյն լեզուս հոլովք բառից 'ի ձեռն յանդից որո
շին : Յանգլիականին վերաբերութիւն բառից ընդ միմեանս՝
կամ 'ի շարադասութենէ նոցին 'ի յայտ դայ, կամ յաճա
խագոյնս 'ի ձեռն նախագրաց . բաց 'ի վերջահոլով սեռա
կանէն զորմէ յիւրում տեղւոջն ասասցուք :

Բաղարշաի Բառայանս ասին որ ստորգապէս զԹիւս նշանակեն :
Դասական Բառայանս գլարս կամ զկարգ իրաց ցուցանեն :
Կրկնական Բառայանս Թէ քանիցս նոյն Թիւ իցէ բազմա-
սպասկեալ :

Ածականն դրական ասի՝ յորժամ ստորգապէս զորսկտու-
Թիւն իրին ցուցանիցէ . Բաղարշաիան՝ յորժամ զուգակչուու-
Թեամբ ընդ այլում զառաւելլուԹիւն կամ զնուազուԹիւն
ցուցանիցէ . իսկ Գերարշաիան՝ եթէ ՚ի մէջ այլոց զանհամե-
մասն նշանակիցէ առաւելլուԹիւն , կամ զայլովք առնե-
քումբք գերազանցուԹիւն :

Գերադրականն մարԹի լինել Բաղարշաի կամ հանգիստան :
Բացարձակն է որ ըստ ինքեան իցէ ՚ի գերագոյն աստիճանի ,
առանց ինչ զուգակչուուԹեան ընդ այլոց . իսկ հանգիստ-
կան որ բազգաաուուԹեամբ ընդ այլոց համարի ՚ի վեհագոյն
աստիճանի :

Դերանունն է բառ ինչ որ դնի փոխանակ անուան՝ առ ՚ի
չկրկնել զնոյն յաճախ :

Էական դերանունս ուղղապէս զանձինս նշանակեն :

Սքարայանս զստացումն կամ զսեպհականուԹիւն իրին
ցուցանեն :

Յոդոյանս՝ զանձն կամ զիրն զորմէ բանքն են :

Յարբեբայանս՝ զանուէն ինչ կամ զգերանունն , զորոց յի-
շատակ լեալ իցէ յառաջագոյն :

Արդս յընդհանուրս և անորոշակի ցուցանեն զիրս :

Բայն է բառ ինչ ցուցիչ առնելուԹեան կամ լինե-
լուԹեան :

Դերբայ կոչն բառն որ հաղորդ է բնուԹեան բայի և
ածականի :

Նախարարանիւնս յայտ առնեն զյարաբերուԹիւն իրաց
ընդ միմեանս :

Մակբայն է բառ ճշդող նշանակուուԹեան անուանց , բայից ,
նա և այլոց մակբայից :

Շարժանս վարի ՚ի կցորդել ընդ միմեանս զմասունս բանի :

Չայնարիւնիւնս զկիրս և զարժուածս հոգւոյ բարս-
ցուցանեն :

ԱՌՈԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՅԲՈՒԲԵՆ ԵՒ ՀՆՉՈՒՄՆ ՏԱՌԻՑ

Այբուբենն անգլիական լեզուի ունի տառս քսանև վեց որք են .

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k,
l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v,
w, x, y, z.

Որոշին տառքս 'ի ձայնաւորս և 'ի բաղաձայնս .

Ձայնաւորքն են a, e, i, o, u .

Բաղաձայնք են b, c, d, f, g, h, j, k, l, m,
n, p, q, r, s, t, v, x, z .

W և y 'ի վերջս վանկի ձայնաւորք են , իսկ 'ի սկիզբն բաղաձայնք :

Ձայնաւոր տառք զուգեալք 'ի միասին գործեն զերկբար բառս ae, ai, au, aw, ay; ea, ee, ei, eo, eu, ew, ey; ia, ie, io; oa, oe, oe, oi, oo, ou, ow, oy; ua, ue, ui uo և uy . և զեռաբարբառս eau, eou; ieu, iew, iou .

ՑՈՒՑԱԿ ՉԱՅՆԱԻՈՐ
ՏԱՌԻՑ

ՀԳՆՈՐԱԿՈՅՆ ՀՆՉՈՒՄՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ

	1	2	3	4	
A.	Hate,	bat,	part,	hall.	
	1	2	3		
E.	Mete,	met,	her.		
	1	2	3		
I.	Fine,	fin,	stir.		
	1	2	3	4	5
O.	Note,	not,	nor,	prove,	ton.
	1	2	3	4	
U.	Cube,	cub,	burn,	bush.	

	0
Հէթ,	հէթ, փարթ, հօլ.
Միթ,	մէթ, հըր.
Յայն,	ֆին, սթըր.
	0
Նօթ,	նօթ, նօոր, փրուվ, թըն.
	0
Գիուպ,	քըպ, պըրն, պըշ.

Ձայս տախտակ ստէպ յեղյեղէսցէ աշակերտն ընդ վարժապետին, որպէս զի քաջ տպաւորեցի 'ի միտս նորա և 'ի լսելիս հնչումն ձայնիցն, զորոց զանվթար արտասանուածիւն

չէ հնար մերովք տառիւքս անվուէպ բացայայտել . և լաւ ևս է ուսանել զնոյն 'ի կենդանի բարբառոյ վարժապետի , և եթէ մարթ է 'ի նոյն իսկ յազգէ :

ՅԱՂԱԳՍ ՉՍՅՆԱԻՈՐ ՏԱՌԻՅ

A. A հնչի ¹ a է, կամ նուրբ է որպէս 'ի բառիս hate, այսինքն գրեա թէ յամենայն միավանկ բառս որ աւարտին 'ի e անձայն՝ հանդերձ նախընթաց միակ բաղաձայնիւ . դարձեալ 'ի բառս բազմավանկս նոյնօրինակ յանդեալս , և շեշտեալս 'ի վերջին վանկն . զոր օրինակ . ¹ fate, ^{1 1} debate.

A հնչի ^{2 0} a է կամ սուղ է 'ի միավանկ բառս յորս զհետ իւր ունիցի բաղաձայն ևեթ , և 'ի բառս յանդեալս ² able, ^{2 2 2 2} acle . զոր օրինակ flat, capable, obstacle .

A հնչի որպէս ³ a = բաց՝ 'ի յոլով բառս յորս հետևեալ ունի լm և lf (յայնժամ տառդ լ ոչ հնչի) . դարձեալ և 'ի բառս յորս զհետ իւր գայցէ r . զոր օրինակ ^{3 3} calm, half, ^{3 3 3 5 3 2} star, part, darksome, largest .

A հնչի ⁴ a օո- կամ օ՛ երկար 'ի բազում՝ բառս յորս զկնի իւր գայցէ տառս լ և այլ իմն բաղաձայն , բաց 'ի տառիցս m կամ f . զոր օրինակ . ^{4 4 4 4 4} fall, scald, walk, all, wall, ^{4 0 2 4 4} called, Gibraltar, bald .

E. E երկար ունի գրեա թէ միշտ զձայնս e է 'ի միավանկս . դարձեալ և 'ի բազմավանկս , և յորս զհետ իւր գայցէ բաղաձայն մի , հանդերձ միով անձայն e իւ . և ևս 'ի վերջ միավանկ բառից , յորս չիցէ այլ ձայնաւոր . օրինակ իմն . ^{1 1 1 1} scene, replete, me .

E սուղ ունի գրեա թէ միշտ զձայնս e է յորժամ իցէ
ընդ մէջ երկուց բաղաձայնից 'ի նմին իսկ վանկի . զոր օրինակ .
2 2
red, berry.

E 'ի յանգս er հնչի միշտ e ը . որպէս 'ի բառիս her . զոր
1 3 0 1 3 3
օրինակ spider, writer, reader : սփայբըր, աճիբըր, աիբըր :

ի բառս there, where և յածանցս նոցին հնչի գոգցես
1
որպէս a էջ .

E 'ի վերջս բառից առհասարակ անձայն է . բաց յոմանց
ծագելոց յերիցագոյն լեզուաց , յորս հնչի e ՚ի . զոր օրինակ
2 2 2 1 1 1
catastrophe, Hebe.

E 'ի յանգեալն en սղի . զոր օրինակ riven, seven .

E սղի և 'ի յանգեալն ed, յորժամ չունիցին յառաջոյ
t կամ d . իսկ եթէ գուցեն այս տառք t կամ d, հնչի
2 1 0 2 0 5 0 2 0 2 2 2 2
e է , զոր օրինակ lined, answered, filled; ended, added ,
2 1 2
proceeded .

I. I հնչի i ա, 'ի միավանկս , և 'ի վերջ բաղմավանկ բա-
ռից շէշտեոց 'ի վերջն վանկն , յորժամ զհետ իւր ունի
1 1 2
զմի բաղաձայն և զմի անձայն e . զոր օրինակ pine, tribe, di-
1 1
vine, title .

I ունի զհնչումն i ՚ի գրեա թէ յամենայն բառս յան-
գեալս 'ի ice և ive, որք ոչ 'ի վերջն վանկն շէշտիցին . ևս
և 'ի բառս յորս զհետ իւր եկեսցէ տառ բաղաձայն 'ի նմին
2 2 2 2 2
իսկ վանկի , բաց 'ի տառէս r . զոր օրինակ practice, incentive,
2
riddle.

I հնչի i ը 'ի յոլովագոյն բառս յորս զհետ իւր գայ .

ցէ սառս ր ընդ այլ բաղաձայնի 'ի վերջ վանկի. զոր օրինակ.
3 3 3 3 3 3
stir, bird, first, dirt, shirt, squirt և այլն:

Ձարտուղին 'ի կանոնէս միայն բառքս mirth, birth,
2
girt, gird, girl, skirt, whirl և firm, յորս ի հնչի որպէս e է:

0. 0 հնչի օ երկար իբր օ կամ օ- 'ի վախճան բառից
1
յանդէլոց 'ի բաղաձայն ինչ և յանձայն e. զոր օրինակ home,

1 2 2 1
stone, anecdote. կամ 'ի կազմէն զվանկ շէշտիւ, զոր օրինակ

2 1 1 2 1 1 1 1 1 1
compose, spoken, suppose, so, no, going, story, poetry,

1
glory. դարձեալ 'ի բառս յորս զհետ շէշտեալ օ ի գուցեն

1 1 1 1 1
ld 'ի նմին վանկի. զոր օրինակ told, old, cold, gold, soldier

1 1
(«օ՛ւճ՛ւր »), behold.

2 0
0 ունի զձայնս օ սուղ օ 'ի յորովագոյն բառս յորս
զհետ իւր կայցէ բաղաձայն ինչ աւարտիչ վանկին. զոր օրինակ

2 2 3
նակ blot, potter.

3
0 հնչի միշտ իբր օ երկար և նուրբ կամ իբր կրկնակ
օ յորժամ զկնի իւր ունիցի ր աւարտիչ վանկին, եթէ

3 3 3 3 3
վանկն այն ունիցի շէշտ. զոր օրինակ for, nor, corner, for-

3 3 1 3 2
mer, fortune, morning.

4 4
0 հնչի որպէս օ - 'ի սակաւ բառս և եթ. որք էն beho-

4 4 4 4
ve, move, prove և յաճանցս նոցա. որպէս և 'ի lose, do,

2 4 4 4 0 4
ado, who, whom, womb, Rome.

5
0 հնչի զերթ օ շ 'ի յորով բառս, յորս զհետ իւր գու-

ցեն m, me կամ ve. զոր օրինակ kingdom, come, love.
 կամ 'ի յանգս բառից՝ յորս օ ջիցէ շէշտեալ. զոր օրինակ
^{3 5} ^{1 5}
 second, razor.

Ի բազում բառս յորս յետագաս լինին օ տառիս ր հան-
⁵ ³
 գերձ այլ իմն բաղաձայնիւ, հնչի նոյնպէս օ կամ u. զոր
⁵ ^{2 5} ⁵ ^{2 5}
 օրինակ worst, stubborn. հնչեա wurst, stubborn.

Օ անձայն է և սղի 'ի յանգեալսն օո յորժամ չունիցի
^{2 0} ^{2 0} ^{2 0}
 շէշտ 'ի վերայ. զոր օրինակ lesson, mutton, button, և այլն:

Ս. Ս 'ի բառս յորս զհետ իւր գոյ բաղաձայն մի հան-
¹
 գերձ անձայն e իւ, կամ վերջնս ևեթ, հնչէ u ի յորժամ
¹ ^{2 1} ^{2 2 1}
 չունիցի յառաջոյ գտառդ ր. lute, illume, residue. իսկ եթէ
⁴
 գուցէ ր նախընթաց, յայնժամ u հնչի օ ու. զոր օրինակ rue
⁴ ⁴
 հնչի ro այսինքն ու, true հնչի tro Բրո:

Ս հնչի u շ 'ի բառս յորս զինի իւր ունիցի բաղաձայն
 տառ աւարտիչ վանկին, բաց 'ի տառից լ, ր. զոր օրինակ
² ² ^{2 5}
 stud, cub, butter.

Ս հնչի u շ յայնոսիկ բառս յորս նախընթաց գնի տա-
³ ³ ⁵
 ռիս ր, որ չունիցի զհետ իւր անձայն e. զոր օրինակ turn, fur.

Ս հնչի u ու 'ի սակաւ բառս, մանաւանդ յորս զինի
⁴ ⁴ ^{1 4} ⁴
 իւր եդեալ կան լ կամ լլ. զոր օրինակ bull, spiteful, full,
⁴ ⁴ ⁴ ⁴ ^{4 25}
 pull, push, bush, puss, cushion, sugar ւ-իւր:

Y. Y ունի զձայն i ու, 'ի միավանկ բառս յորս նախ-
 ընթաց ունիցի զբաղաձայն տառ, և 'ի վերջ ամենայն բա-

ուից՝ երբ յինքն յանդիցի շէշտ բառին, և գարձեալ յամե-
նայն բայս յորս նախընթաց գտանիցի սառս ֆ. զոր օրինակ

dry, apply, gratify. ^{1 2 1 2 2 1} Հնչեալ dri, appli, gratifi.

Y վերջատառ ունի միշտ զձայն ² i ի յամենայն բառս բազ-
մնավանկս, յորս ինքն չիցէ շէշտեալ. բայց 'ի վանկէս ֆյ 'ի

վերջս բայից. զոր օրինակ ^{4 2 2 2} trúly, mérry Հնչեալ truli, merri.

W. W, յորժամ վարիցի որպէս զձայնաւոր տառ, ընդ
այլում յառաջընթաց ձայնաւորի գործէ միշտ երկբարբառ :

ՅԱՂԱԳՍ ԵՐԿԻՍՐԲՍՈՒ ՏԱՌԻՑ

AE որ 'ի բառս ինչ առեալս յերիցագունից լեզուաց միայն

վարի. ¹ Հնչի e ի. զոր օրինակ ^{1 2} paeau Հնչի peau.

¹ Ai և ay Հնչին a էյ. զոր օրինակ nail, stay.

⁴ Au և aw գրեալ թէ միշտ Հնչին a օ. զոր օրինակ pause,
awful.

Au թէ զհետ իւր ունիցի զտառս n ընդ այլ բաղաձայնի՝
³ Հնչէ a ա. զոր օրինակ taunt, flaunt.

¹ Ea ընդհանրապէս Հնչի e ի. և զայս Հնչումն պահէ յոր-
ժամ զհետ իւր եկեսցէ մին 'ի տառիցս l, m, n, p, կամ
'ի վերջ բառին իցէ. այլ յորժամ ունիցի զկնի՝ իւր զտառս
² d, f, st, t կամ th, յայնժամ իբր 'ի բազումս Հնչի e է-
օրինակք. meal, beam, wean, cheap. head, deaf, breast,
threat, death.

¹ Ի բառս ինչ 'ի գալ զկնի k կամ r տառից՝ ea Հնչի a էյ,
զոր օրինակ break, bear.

³ Ի գալ զկնի նորա տառիս r Հնչի երբեմն e ը զոր օրի-
նակ earth, learn.

Ee ¹հնչի միշտ e ի . զոր օրինակ green .

Ei ¹հնչի երբեմն a է) . զոր օրինակ vein, rein, heir, eight, their, veil . Այլ առաւելապէս ¹հնչի e ի . և այսպէս ¹հնչի միշտ յորժամ ¹զհետ իւր ունիցի t կամ ve . զոր օրինակ de-
12 2 12
ceit, perceive .

Eo ¹հնչի e ի . որպէս ²people . և երբեմն e է . որպէս ⁰leopard .

Eo յորժամ ^{2 0}չիցէ շէշտեալ ²հնչի u շ . զոր օրինակ ²dú-
2 2 2 2
geon, lúncheon, súrgeon, stúrgeon . — Իսկ ՚ի բառս pi-
2 2
geon, widgeon, scútcheon, երկբարբառդ eo ²հնչի ի :

¹Eu և ew ¹հնչին u ի . զոր օրինակ eulogy, new . ¹հնչեա
1 2 2 1
ulogi, nu . եթէ նախընթաց ունիցին զտառդ r, ew ¹հնչի
4 4
որպէս o . զոր օրինակ strew, ¹հնչեա stro .

Ey յորժամ ¹ընդ շէշտիւ իցէ ¹հնչի a է) . եթէ առանց
2 2 2 2 3
շէշտի i ի . զոր օրինակ survéy, convéy; vólley, bárley .

Ia սովորաբար միայն ՚ի վերջս բառից է երկբարբառ , և
²հնչի յայնժամ i ի յայլեայլ ձայնս a ին խառնելով . զոր
222 2 2 2 21
օրինակ filial, billiards պիւիշուր , expiate .

Ի բառս marriage, carriage, parliament և miniature
²զհնչի a տառն երկբարբառին այլ միայն i ի : Բառս diamond
հնչի պայէճնպ :

¹Ie ¹հնչի սովորաբար e ի . այլ ՚ի միավանկս եթէ զհետ իւր

չունկիցի սառ բաղաձայն հնչի ¹ i ա, զոր օրինակ grief, die.

հնչեա ¹ greff. ¹ di. ¹

Io յաւարա բառից հնչի ² u շ եթէ ունկիցի շինի իւր զսառս
n. զոր օրինակ ¹ nation, ² passion.

Oa հնչի ¹ o օ. զոր օրինակ road, goat.

OE 'ի բառս ինչ փոխանցեալս ի հին լեզուաց, մերթ
հնչի ¹ e է և ² մերթ e է :

Oe ընդհանրապէս հնչի ¹ o օ 'ի բառս foe, throe, hoe,
bilboes, sloe, toe: ի canoe և shoe հնչի ⁴ o ու .

Oi և oy հնչին ²² ընդհանրապէս որպէս oi օ, զոր օրինակ
boil, joint, toy.

Oo հնչի ⁴ որպէս o ու . զոր օրինակ doom, boom, moon,
soon. — ի բառս foot, good, hood, և յաճանցս ձեացեալս
վերջադրաւս hood, որպէս և 'ի բառս stood, wood և wool,

երկբարբառդ oo հնչի ⁴ u ու . — ի բառս blood և flood հնչի

² որպէս u շ . — ի բառս door և floor որպէս ¹ o օ 'ի բերան ան

դիւսցւոց, այլ իուլանտացիք հնչեն ըստ կանոնի ⁴ o ու :

Ou հնչի ⁴⁴ սովորաբար որպէս ao օա . զոր օրինակ . bound,
round, bough. — Երբեմն մանաւանդ 'ի վերջաւորութիւնս

our և ous հնչին ² u շ զոր օրինակ couple, courage + ւրէճ. lá-

bour, callous. — ի բառս ինչ հնչի ⁴ որպէս o ու . զոր օրինակ

² 1 ի բառիս friend և յաճանցս նորա ie հնչի e է .

wound, youth. — Յառաջոյ տառիցս ¹ r և l երբեմն հնչէ օ օ՛.
զոր օրինակ court, four, soul, mould. — Յօժանդակս

would, could, should հնչի որպէս u — . — Ի վանկս aught
և ought հնչի օ օ՛ զոր օրինակ taught, brought .

Ow հնչի սովորաբար որպէս օ օ՛ . զոր օրինակ glow, snow .
— Ի յղով բառս հնչի որպէս ao — . զոր օրինակ brow ,
endow .

Ua հնչի որպէս ա կամ օ — յայլ և այլ ձայնս տառիս a .
զոր օրինակ antique, antiquary, assuage, equal, language
և այլն . հնչեա ենիւրէն , ենիւրէն , ենիւրէն , ենիւրէն , ենիւրէն ,
ենիւրէն .

U հնչումն յապաւել երբեմն 'ի ձայնիս ա յորժամ գուցէ
նախընթաց տառդ ց խիստ այսինքն ի . զոր օրինակ guardian ,
guarantee կարճիեն , կերկրի :

Ue հնչի ա յարեալ յայլ և այլ ձայնս տառիս e . զոր օրինակ
conquest արհեստ :

Ի բառս ինչ յես տառիս ց հնչելոյ ի չհնչի տառս u . զոր
օրինակ guest, guess . — Ի յանգս զկնի տառիցս ց և q երկ .

բարբառդ ue ոչ հնչի . (բայց միայն 'ի բառս ague) զոր օրինակ
tongue, oblique .

Ui ընդհանրապէս հնչի որպէս ա յարեալ յայլ և այլ
ձայնս ի ի . զոր օրինակ anguish, cuirass : — Ի բառս ինչ յորս
յառաջեացէ ց խիստ ի , և տառ երկբարբառիս ոչ հնչի . զոր
օրինակ guide, guile, guilt . — Ի բառս bruise, fruit, juice,
pursuit, sluice և suit, տառս ի ոչ հնչի . վասն որոյ բառքս

Հնչելի են որպէս թէ գրեալ էր ⁴broz, ⁴frot, ¹juce, ³pursut,
¹sluce ¹և ¹sut. այս ինքն ուրու, Քրու, Ճիւս, Բըսիւ, Սիւս
 և Սիւս :

Սօ ունի զձայնս օ ի յարեւոյ ընդ այլ և այլ ձայնս օ ի . զոր
 օրինակ quodlibet, aliquot . ասորիպէ, էլէաս :

Սյ ՚ի վերջաւորութիւնս զսյ Հնչի որպէս ²օի . զոր օրինակ
 obloquy, օպլուսի . Իսկ ՚ի վերջաւորութիւնս ²սյ Հնչի ²ի .
 զոր օրինակ plaguy փլայի . — Բառս buy Հնչի պայ :

ՅԱՂԱԳՍ ԵՌԱՐԱՐՔԱՌ ՏԱՌԻՅ

Eau եռաբարբառ՝ որ առաւել ՚ի վրանկական բառս վարի
 քան ՚ի բնիկ յանգլիականս, Հնչի ¹օ օ՝ . զոր օրինակ beau,
¹portmanteau : — Հնչի որպէս ¹սիւս ՚ի բառս beauty, և
²յաժանցս նորա beautiful .

Eou Հնչի որպէս ²²իւ իւ . զոր օրինակ ²niveous . Հնչեա ²ni-
²²viuss իւլիւս :

Ieu և iew Հնչի ¹սիւս . զոր օրինակ ¹purlieu, ¹adieu, re-
³view . Հնչեա ¹purlu, ¹adu, ¹revu .

Iou Հնչի ²²իւ իւ զոր օրինակ ²²²glorious, Հնչեա ²²²glorius. —
 Յետ ձայնահան բաղաձայնի սառս ²²²ի խափանի . զոր օրինակ
 precious Հնչեա փրէւս :

Իսկ 'ի սաքսոն բառս հնչի Է. զոր օրինակ get, gift Է՞ն, Է՞քէն :

Gh յետագաս ունեւոյ՞ զ t 'ի վերջ վանկից ոչ հնչի, բայց 'ի բառէս draught յարում հնչի որպէս քր, որպէս երբեմն և 'ի վերջ վանկից . այլ առ հասարակ անձայն է . զոր օրինակ caught, draught, bought, rought, neigh, հնչեւի են . քօռ-ն, քրօռ-ն, պօռ-ն, ուն :

Եթէ զհետ ց տառիս դոյ m կամ n 'ի նմին վանկի, ց ն ոչ հնչի . զոր օրինակ phlegm, gnash, resign, հնչեա Քէ՛ն՛, Է՛ն՛, Է՛քէն՛ : — G առ անձայն է 'ի բառիս seraglio հնչեա Է՛րէն՛ն .

H, Առ հասարակ 'ի սկիզբն բառից հնչի Կ, բայց յայտոցիկ heir, herb, herby, honest, honour, hospital, hostler, hour, humble, humour և 'ի բարդս և յածանցս իւրեանց : — Ի մեջ և 'ի վերջ վանկից որպէս և զկնի ր տառիս ոչ հնչի . զոր օրինակ Iohn, Messiah, rheum, Ճ՛ն, Մե՛սայէ, Խո՛մ . բայց յորժամ եզեաւ իցէ զկնի ֆ ի, յայնժամ հնչի յառաջ քան զ օ . զոր օրինակ what հո՛ռն, while հո՛ւսյւ :

J, հնչի Ճ . զոր օրինակ joy ճօյ : Ի բառս hallelujah հնչի յ . հէլլիւ՛յա :

K, հնչի Կ կամ Գ, 'ի սկիզբն բառից զոր օրինակ kind Կայն . բայց յորժամ զհետ իւր ունիցի n ոչ հնչի . զոր օրինակ knight Կայն, know Կօ :

L, Ի սկիզբն բառից հնչի Լ, բայց 'ի վերջ բառից սեռ հական իմն հնչումն է, զոր 'ի կենդանի և եթ բարբառոյ մարթի ուսանել : — Չկնի a ի և երբեմն ևս զկնի o ի լ նախադաս գտեալ տառիցս f, k, m, ոչ հնչի . զոր օրինակ half, stalk, calm, yolk . հա՞ք, ա՞ռ, Կա՞մ, Է՞ռ . ոչ հնչի դարձեալ 'ի բառս almond, could, should, would . ա՞մընք, Կա՞ւր, շո՞ւք, Կա՞ւրք :

M և N, հնչին Տ և Ն : — N 'ի վախճան վանկի յետագասն լինել տառիցս l և m, ոչ հնչի . զոր օրինակ kiln Կէլ, solemn Կօլէ՛ն :

P, հնչի Բ : — Ի սկիզբն բառից նախագաս լեալ տառիս t ոչ հնչի . ptisan Բէ՛րէն : — Անձայն է 'ի բառիս receipt Կէ՛քէն :

Ph 'ի միում վանկի հնչի Ք : — Ի բառս nephew և Stephen հնչի Վ . Է՛քէն, Սե՛քէն :

R, Ի սկիզբն բառից և 'ի մէջ կրկին ձայնաւորաց հնչի
~ : Այլ առաջի բաղաձայն տառի կամ անձայն e ի , ևս և
'ի վերջ բառից սեպհական իմն հնչումն է անթարգմանելի ;
սակաւ ինչ կօկորդային :

S, Երբեմն հնչի ՚ի և երբեմն ~ , զոր սովորոյթ և եթ ուս
ուցանէ : — Անձայն է տառս յայտասիկ aisle, isle, island, այլ,
այլ, այլենք . նոյնպէս անձայն է 'ի բառիս viscount վայտանի :
— Եթէ տառիս s յետադաս լիցին ՚ի կամ u , և նախընթաց
վանկն որ յառաջէ քան զտառդ շեշտեալ իցէ , յայնժամ
տառդ s մերթ շ հնչի և մերթ թ . թ հնչի եթէ նախադաս
տառն իցէ ձայնաւոր ինչ կամ երկբարբառ . շ եթէ իցէ
բաղաձայն . զոր օրինակ treasure Բրեթիոս , passion քեւըն ,
extension էսնննննննն :

Sh հնչի շ . զոր օրինակ cherish շերիշ :

Sch հնչի ս . զոր օրինակ scholar սուլլ :

T հնչի Թ կամ Դ . Եթէ զկնի տառիս գուցէ eous, ious,
u , և նախադաս վանկն շեշտեալ իցէ , հնչի շ կամ շ . զոր օրի
օրինակ station սեյշննն , virtue վերլիս righteous ուայլիլլ : —
Տառս t ոչ հնչի 'ի վերջադիրս sten, stle, stener, stler . զոր
օրինակ . fasten, hastener, listener, bustler, bristle ֆէնն,
հէնննն , լիւնննն , ոււււււււ , ուրիււ : — Անձայն է 'ի բառս
Christmas, chestnut, mortgage . քրիսմաս , շէնննն , մորկիճ :

Th, կրկին ձայն է տառիցս խիստ և նուրբ . առ 'ի հնչել
զառաջինն՝ դիր զծայր լեզուիդ 'ի մէջ ատամանցդ և հնչեալ s
կամ ~ . խիսկ վասն երկրորդին արա նոյնպէս , և հնչեալ z կամ
շ : — Th հնչի խիստ 'ի սկիզբն բառից . բաց 'ի յօդէս the և
'ի դերանուանց և 'ի բառից there, thought և thus . — Խիստ
հնչի ևս 'ի վերջ բառից . բաց 'ի բայից , և բառիցս booth,
smooth, with յորս նուրբ հնչի (բայց բայս to froth հնչի
խիստ) : — Խիստ հնչի ևս 'ի մէջ բառից յորս յառաջոյ կամ
յետոյ գուցէ տառ բաղաձայն . բաց 'ի բառէս smoothness .
— Ի բառս ինչ ըն հնչի որպէս սարդ t . զոր օրինակ Antho
ny, Thames, thyme Էնթոնի , Թեմս , Թայմ : — Ի Բառարանն
անգղիարէն և հայերէն խիստ հնչումն տառիս բացադրեալ է
հոյակական տառիւքս Թն . խիսկ նուրբն քն :

V, Միշտ հնչի վ . և սարս է որոշել զսա 'ի հնչմանէ ,
հեասագայ տառիս ֆ ~ . զոր օրինակ vine վայն :

W. Ի սկիզբն բառից հնչի ու . զոր օրինակ we հնչի ուի : — Նախագաս լեալ տառիս ր 'ի նմին վանկի՝ ոչ հնչի . զոր օրինակ wreath , wring ուիս , ուիի . — Անձայն է և ս 'ի բառս answer , sword էնւր , ուրս :

X, հնչի խիստ ու կամ նուրբ իւ . խիստ՝ յորժամ շեշտն 'ի վերայ նախընթաց վանկին անկանիցի . և նուրբ՝ յորժամ ձայնաւոր ինչ շեշտաւոր յետագաս լինիցի . զոր օրինակ éxstant , exért էսւիէնի . էիւէրի : — Ի նախագաս լինել շեշտին և յետագաս տառիցս իօ կամ ս , տառս x խիստ հնչի որպէս ու . զոր օրինակ nóxious , ուուչու : Իսկ եթէ յետագաս գտցի ս շեշտաւոր՝ հնչի նուրբ կամ իւ . զոր օրինակ luxúrious լւիւիւուիւիւ : — Դարձեալ 'ի սկիզբն յունական անուանց x հնչի ու . զոր օրինակ Xanthus , Xenophon , Xerxes .

Y, Ի սկիզբն բառից հնչի է . զոր օրինակ youth էսւիս , year էր :

Z, հնչի ու . զոր օրինակ . lazy , լէուի : — Ի նախագաս լինել նմին շեշտի , և 'ի յետագաս իօ , իե , իօ , իօս , օս տառից , և ure վերջաւորութեան՝ հնչի ծ . զոր օրինակ séizure ուիիւիւիւիւ , rázure ուիիւիւիւիւ , glázier կէնիւիւ :

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Շ Ե Շ Տ Ի Յ 1

Շեշտն է կէտ իմն և կամ նշան եղեալ 'ի վերայ ձայնաւոր տառից՝ 'ի վերստստուսն ձայնի 'ի վանկս ինչ բառից 2 :

Յաղագս կրկալանկ յառից

Երկավանկ բառք ածանցեալք վերջադիր մասնկամբք՝ շեշտին սովորաբար յառաջին վանկն . զոր օրինակ tálker , mírthful , ևն :

1 Առաջիկայ հասուածդ յաղագս շեշտից առեալ է 'ի Բերականութենէ Սամ . Ճմնարնի :

2 Ոչ թէ վանկն շեշտեալ առաւել սրաձայն արտասանելի իցէ , այլ քան յայլ վանկս առաւել իմն զօրութիւն տալով ձայնին , որպէս յայտ է :

Երկավանկք ածանցեալք յառաջագիր մասնկամբք յարմատականն, սովորաբար առնուն զէշտ 'ի վերջին վանկն . զոր օրինակ to begét, to behóld, ևն :

Երկավանկք որք միանգամայն իցեն անուն և բայ, սովորաբար 'ի լինելն անուն՝ շէշտին յառաջին վանկն, և 'ի լինելն բայ՝ 'ի յետինն . զոր օրինակ an áccent շէշտ մ, to accént շէշտ եւ :

Ամենայն երկավանկք որք յանգին 'ի *γ*, our, ow, le, ish, ck, ter, age, en, et, er շէշտին յառաջին վանկն . զոր օրինակ silly, fávour, willow 1, báttle, to bánísh, cás-sock, to báttér 2, cóurage, fásten, quiet, cánker, búttér .

Բայք երկավանկք յանգեալք 'ի բաղաձայն մի և 'ի *e* անձայն, կամ որք ունիցին երկբարբառ մի 'ի յետին վանկն, կամ որք յանգին յերկուս բաղաձայնս, սովորաբար շէշտին 'ի վերջին վանկն . զոր օրինակ to compríse, to revéál, to atténd .

Անուանք երկավանկք որք ունիցին երկբարբառ մի 'ի վերջնում վանկի, անդանօր և շէշտին յաճախ . զոր օրինակ appláuse 3 .

Յադագս տալիսնկ բառից .

Եռավանկք բառք ածանցեալք յառաջագիր կամ վերջագիր մասնկամբք՝ առնուն զէշտ 'ի վերայ արմատական բառին . զոր օրինակ lovelíness, contémner, bespátter, ևն :

Եռավանկք յանգեալք 'ի ous, al, ion, ce, ent, ant, ate, շէշտին յառաջին վանկն . զոր օրինակ grácíous, cápítal, méntion, cóntinence, ármament, élegant, própágate 4 .

1 Արտաբոյ էն կանոնիս to allów, to avów, to endów, to bestów .

2 Զարտուղի բայս to detér .

3 Զարտուղին բառք ոմանք յանգեալք 'ի ain . զոր օրինակ certáin, móuntain, ևն :

4 Բաց յեռավանկից յանգելոց 'ի ce, ent, ate, յաճանցելոց 'ի բառից՝ որոց շէշտն 'ի վերջին վանկն իցէ . կամ որք 'ի միջին վանկն ունիցին ձայնաւոր մի հանդերձ յետագաս կրկին բաղաձայնիւք . զոր օրինակ connívance, promúlgate .

Եռաձևանկէ յանգեալք 'ի *γ, re, le, ude* շէշտին յաճախ յառաջին վանկն . զոր օրինակ *liberty, théâtre, légible, plénitude* .

Եռաձևանկէ յանգեալք 'ի *ator* որպէս *creator* , կամ որք 'ի միջին վանկին ունին երկբարբառ ինչ , զոր օրինակ *endéavour* , կամ զհետ ձայնաւորի կրկին բաղաձայնս , որպէս *domestic* , շէշտին սովորաբար 'ի միջին վանկին :

Եռաձևանկէ բառք բնիկ փրանկականք՝ որպէս *repartée, magazine* , շէշտին յաճախ 'ի վերջին վանկն :

Յաղագս բազմախանկ բառից .

Բազմաձևանկ բառք շէշտին յարմատական բառսն յորմէ ածանցեալք են . զոր օրինակ *arrogating, continency, incontinently, communicableness* .

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *ion* շէշտին 'ի վերայ վերջն թերին . զոր օրինակ *perturbation* . — Յանգեալքն 'ի *ator* շէշտին 'ի վերջն թերն . զոր օրինակ *spectator* , ևն :

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *le* շէշտին սովորաբար յառաջին վանկն . զոր օրինակ *amicable* . Բայց եթէ յերկրորդ վանկին իցէ ձայնաւոր մի նախագաս երկուց բաղաձայն տառից՝ յայնժամ և շէշտն յերկրորդ վանկն յայն անկանի . զոր օրինակ *combustible* .

Բազմաձևանկէ յանգեալք 'ի *ous* կամ 'ի *ty* շէշտին 'ի նախընթաց վանկ վերջն թերին ¹ . որպէս *uxorious, volutuous, pusillanimity, activity* .

---

¹ Նախընթաց վերջն թեր վանկի ասի՝ երրորդ վանկն սկսեալ 'ի վերջէ բառին . իսկ վերջն թեր երկրորդն :

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Ա Ն Ո Ն Ք Կ Ա Ր Ե Ի Ո Ր Ք

Ուղղագրութիւնն է կարևորագոյն մասն լեզուագիտութեան , զի առանց այնր դժուարին է ուղղախօսել , իսկ գրել ամենևին իսկ անհնարին . մանաւանդ յայն բարբառս որոց հնչումն օտար է ամենևին գոգցես 'ի գրութենէ տառիցն . յայսմ անգլիականս անցանէ զանցանէ քան զամենայն լեզուս դժուարութեամբն . վասն որոյ ուշով պարտ է 'ի միտ առնուլ զհանրական կանոնս զորս աւանդեմք աստանօր 1 :

Ա . Բառք միավանկք յանգեալք 'ի f , l , s , և որ նախ ընթաց ունիցին զմի ևեթ ձայնաւոր , կրկնեն զվերջին բաղաձայնն . զոր օրինակ staff Գաստան , stiff խիստ , mill աղօրիտ , hall սրահ , cross խաչ , to pass անցանել , ևն :

Ձարտուղին միայն բառքս . of հորովանիչ սեռ . if եթէ , as որպէս , he is նա է , he has նա ունի , he was նա էր , his նորս , this այս , us մեք , thus այսպէս :

Յորժամ բաղաձայնն վերջին երկբարբառ ինչ ունիցի յաւաջոյ՝ ոչ ևս հպատակէ կանոնիս . զոր օրինակ proof քիչ , wool գեղճն , yes այո , ևն :

Բ . Միավանկք յայլ բաղաձայն տառս յանգեալք (արտաքոյ f , l , s , տառից) ոչ կրկնեն զբաղաձայնն վերջին . զոր օրինակ far հեռի , fat գէր , bed անկողին , mob առօրի , fog ճառախոսող , sun արեգալին :

1 The orthography of the english language is attended with much uncertainty and perplexity. But a considerable part of this inconvenience may be remedied , by attending to the general laws of formation ; and , for this end , the learner is presented with a view of such general maxims in spelling primitive and derivate words , as have been almost universally received.

Ջարտուղին միայն բառքս abb բարդ մանեալ, to add յաւելալ, to ebb մալընթանալ, butt նշաւակ, egg յոս, odd նաճար, to err մալրել, inn օթան, bunn բնիշ, to purr մանել, buzz Բզլիւն :

Գ. Բառք միավանկք և որք 'ի վերջին վանկն շեշտիցին, և յանգեալքն 'ի մի ևեթ բաղաձայն հանդերձ նախընթաց միով ևեթ ձայնաւորաւ, կրկնեն զբաղաձայնն յաժանցսն, եթէ վերջագիր մասնիկն սկսանի ձայնաւոր սառիւ. զոր օրինակ col հիւշ, cottage քաղաւար, wit հանճար, witty հանճարէշ, thin վրիպ, thinnish սալա- մի վրիպ, to begin սկսուել, beginning սկիզբն, to permit շնորհել, permitted շնորհեալ :

Բառք երկավանկք և բազմավանկք ոչ կրկնեն զբաղաձայնն յեօին յաժանցս, յորժամ շեշտն չիցէ 'ի վերջին վանկն. զոր օրինակ hermit առադարար, hermitage ճգնաբան, to merit արժանաւորել, mériting արժանաւորելու, merited արժանաւորեալ :

Դ. Տառք չ 'ի վերջ բառից՝ նախընթաց ունելով զբաղաձայն գիր, փոխի 'ի ie 'ի յոքնականս, 'ի բաղդատականս և 'ի գերադրականս, յերկրորդ և յերրորդ դէմս եզակի սահմանականին և յանցեալ գերբային. զոր օրինակ fly ճանճ, flies ճանճք, happy երջանիկ, happier երջանկագոյն, to carry Բեբել, he carries նա Բեբէ, to apply յարել, he applied նա յարեաց, ևն :

Ներկայ գերբային պահէ միշտ զչ, զի մի կրկին i միմիանց զհետ եկեցցեն. զոր օրինակ carrying Բեբելու, flying Բուլելու, ևն : — Սակս այսորիկ ահա և բայքս to die Ռեանել, to hie հոնալ, to lie սրել, to tie կապել և to vie կապել, 'ի ներկայ գերբայսն լինին dying, hying, lying, tying և vying.

Յորժամ վերջատառք չ երկբարբառ գործիցէ ընդ այլ ձայնաւորի՝ յաժանցսն ոչ փոփոխի. զոր օրինակ boy մանուկ, boyhood մանկութիւն : — Սակայն բայքս to lay բել, to pay հարստանել և to say սալ, յանցեալ գերբայն լինին laid, paid և said. Նմանապէս և բառս day օր լինի daily օր ըստ օրէ :

Ե. Բառք յանգեալք 'ի չ նախընթաց ունելով զսառբաղաձայն, յաժանցս յորժամ մասնիկ վերջագիր յաւելուցու 'ի նոսա՝ փոխեն զչ չ 'ի i. զոր օրինակ happy երջանիկ, happiness երջանկութիւն, duty պարտք, dutiful

յարգելի, pity գլխաւոր, pitiless անգութ, busy շարժուած, busi-
ness շարժում :

2. Բառք յանգեալք 'ի կրկին բաղաձայնս (բաց 'ի տա-
ւէս 1) պահեն զերկոսին ևս սառսն , յորժամ 'ի լինել
ածանց յաւելցին 'ի նոսա վերջադիր մասնիկքս less, ness,
ly, ful. զոր օրինակ stiff խիստ, stiffness խստութիւն, success
յաջողութիւն, successful յաջողեալ, useless անօգտոյ, uselessly
յանօգտօք :

Որք յանգին 'ի կրկին 1, յածանցս զմին ևեթ պահեն,
որպէս skill հմարտ, skilful հմարտաց :

Է. Վերջադիր մասնիկքս less, ness, ly, ful, ment,
եթէ յարեսցին 'ի բառս որ յանգեալ իցեն յանձայն e հան-
դերձ նախընթաց բաղաձայնիւ, պահեն զանձայնն e. զոր
օրինակ . pale քոթոյն, paleness քոթութիւն, care հոգ, care-
less անհոգ, late յետին, lately 'ի վերջէ, peace խաղաղութիւն,
peaceful խաղաղասէր, to judge դատել, judgement դատարան :

Եթէ նախընթաց տառ անձայն e ի ձայնաւոր իցէ՝ յա-
ծանցսն յապաւի տառս . զոր օրինակ true ճշմարտ, truly ճշ-
մարտ, due արժան, duly արժանապէս, ևն :

Ը. Վերջադիր մասնիկք սկսեալք ձայնաւոր տառիւ,
զոր օրինակ ing, ish, able, ible, ևն, եթէ յարեսցին 'ի բառս
յանգեալս յանձայն e, յապաւի այս տառ . զոր օրինակ to
blame դատարանել, blaming դատարանելով, blue կապոյտ, bluish
կապոյտիկ ինչ կապոյտ, to note նշանակել, notable նշանաւոր :

Այլ զկնի չչական տառիցս c և g անձայնն e պահի առ 'ի
զքնիկ հնչմանն քաղցրութիւնն չկորուսանելոյ . զոր օրինակ
changeable փոփոխելի, serviceable վարելի, ևն :

Թ. Բարդ բառք պահեն սովորաբար զուղղագրութիւնն
արմատականացն . զոր օրինակ here աստ, hereafter յայտմ
հետէ, horseman յիւստարժ, coffeehouse խանութ խահլէի կամ
արձանոց :

Սակայն միավանկք յանգեալք 'ի կրկին 1, 'ի բարդին բա-
զում անգամ կորուսանեն զմին . զոր օրինակ to tell պատմել,
foretel կանխախոսել, full լի, to fill լնալ, to fulfil լնալ :

Ճ. Են և բազում բառք որոց յուղղագրութեանն չմիա-
բանին գրիչք . վասն որոյ չեն ինչ զարմանք դտանել և յար-
դեացս զկրկին եղանակս գրելոյ honor և honour, inquire և

enquire, negociate & negotiate, control & controul & comp-troll, expense & expence, allege & alledge, surprise & surprize, compleat & complete, musick & music, connexion & connection, abridgement & abridgment, blamable & blameable, &c. :

Իսկ զհամառօտագրութիւնսն որք կարևորք յուղիղ գրութիւն՝ գտցես յերկրորդում՝ մասին գրոցս յԱ կրթութեան Առօգանութեան :

Ծ. Յետ միանգամ համառօտելոյ աստէն զկանոնս առ ու գանութեան և ուղղագրութեան անգլիական լեզուի, որ առայլ քերականս ընդարձակագոյն ևս բացագրեալ է, առանց աւելի ինչ դիւրութիւն մատուցանելոյ ընթերցանելեաց, և մանաւանդ համբալաց, զայս արժան համարիմք յուշ ածել, զի յաջողել 'ի նոսին՝ այս է յուղիղ արտասանութիւն և յան վթար գրութիւն, անհրաժեշտ կարևոր է վասն առաջնոյն վարժապետ ունել 'ի նոյն իսկ յազգէն, և 'ի նմանէ լսել զհնչումն սառից նոցա և բարբառոյ, զոր չբաւեն ուղղաձայնել բազմայտով մերս նշանագիրք. իսկ վասն երկրորդին անընդհատ և ուշագիր ընթերցողութեան մատենից պէտք են. ընարելով զտպագիրսն 'ի նոյն ազգէ, և ոչ վստահել 'ի տպագրեալն յայլոց՝ յորս լի և հոծ գտանին վրիպակք տպագրութեան. իսկ և երկոցուն միանգամայն օգտեսցեն Բարբառոյ անուանեալք արքայական կամ հնչման՝ յորս հանդէպ իւրաքանչիւր բառից նշանակեալ կայ հնչումն նոցին 'ի ձեռն թուագրոց և կամ այլալեզու այբուբենից. յորս կատարելագոյն քան զայն ճանաչի Ուոքրին բառարան, որոյ մակագիրն է *A critical pronouncing dictionary, by John Walker*; ըստ սորա ուղղաձայնութեանն անվըէպ յորինեալ է և մերս ԲՅՈՒՄՐԱՆ ԱՆԳՂԻՍՏՐԻՆ ԵՒ ՀՅՅԵՐԻՆ :

Մ Ա Ս Ն Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

Կ Ա Ն Ո Ն Ք Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն Ա Կ Ա Ն Ք

Դ Ա Ս Ա .

ՅԱՂԱԳՍ ՈՐՈՇԵԱԼ ՅՕԴԻՍ *the*,

ԵՒ ՀՈԼՈՎԱՆՇԱՆԱՅՍ *of, to, from* .

Յօդն է մասնիկ որ դնի 'ի սկիզբն անուանց առ 'ի ճըշ գիւ սահմանել զնշանակութիւն նոցին . և է կրկին ՈՐՈՇԵԱԼ և ԱՆՐՈՇ :

Առ անգլիացիս մի միայն որոշեալ յօդ է *the* որ և վարի յամենայն սեռս և յամենայն թիւս անուանց :

Իսկ ՀՆՎԱՅԻՆ էն նախդիրք՝ որ վարին 'ի ցուցանել զայլ և այլ հոլովս անուանց . և առ անգլիացիս են երեքին այսօրէիկ *of, to, from* . որոց միացեալ ընդ յօդիս *the* գործեն զբառս սեռական, տրական և բացառական հոլով : Իսկ այլ հոլովք գործին 'ի ձեռն այլոց նախդրաց . այս ինքն գործիականն նախդրիւս *with*, ներգոյականն նախդրիւքս *in* և *into*, կոչականն *o* . սոքա ևս անփոփոխք են ըստ թուոց և ըստ սեռից անուանց . որք և ըստ առաջնոց նախդրաց դնին ընդ յօդիս *the*, և կամ առանձինն առանց յօդի : Աստ 'ի կարգիս զերիս և եթ հոլովն կարգեմք . յաւելեալ և զուղղականն և զհայցական : Օրինակ .

Եզ . Ո .	the book,	Յք . Ո .	the books,
	(մարեան .		(մարեանս .
Ս . of	the book, book's,	Ս . of	the books,
Տ . to	the book,	Տ . to	the books,
Հ .	the book,	Հ .	the books,
Բ . from	the book.	Բ . from	the books.

1 Առ հինս փոխանակ նախդրիս *to* վարէր նոյնաչանն

Այլ գիտելի է զի ամենայն անուանք մարդոց, քաղաքաց, աշխարհաց, պետութեանց, կղզեաց և գաւառաց, և առհասարակ ամենայն յատուկ անուանք առանց յօդի հոլովին՝ միայն 'ի ձեռն հոլովանշանաց of, to, from. Օրինակ.

Եզ. Ո.	John,	Եզ. Ո.	England,
	(Յւնաննէս .		(Անգլիա .
Ս . of	John, John's,	Ս . of	England,
Տ . to	John,	Տ . to	England,
Հ .	John,	Հ .	England,
Բ . from	John .	Բ . from	England .

Սակայն գոն և զարտուղութիւնք կանոնիս, զորս պարտ է ուշով 'ի մտի դրոշմել, և են այսոքիկ .

Անգլիացիք (որպէս և փրանկք և իտալացիք) զնեն զյօդս *the* առաջի յատուկ անուանց,

⊖ Երբ անուանն առանձինն ինչ մի նշանակիցէ . զոր օրինակ Արամազդն Փիդիասայ և Ասպրիին Պրատիքիւեայ . *The Jupiter of Phidias and the Venus of Praxiteles .*

⊘ Երբ անուանն այլաբանական միտս ընծայեսցէ . զոր օրինակ Նա է Ալեքսանդր Ժամանակաց . *He is the Alexander of the time .*

⊙ Երբ 'ի յօքնական միտս առնուցու . զոր օրինակ Տուարտայ . *The family of the Stuarts . կամ պարզապէս Ստուարտայ The Stuarts .*

⊙ Երբ անուանքդ գետոց, ծովուց, գօտեաց լեռանց պատշաճիցին . զոր օրինակ Թամզ *the Thames . Միջերկրայանն the Mediterranean . Ալպեան the Alps .*

Իսկ քառեակ քերթողական լերինք Պինդոս, Պառնաս, Հելիկոն և Ոլիւմպոս չառնուն բնաւ զյօդ : — Նոյնպէս չառնուն զյօդ և լերինք անշատք . զոր օրինակ Մաուն Եփնա Mount AEtna, Մաուն Սպիփայ Mount Blanc, Մաուն Վեսոււս, Mount Vesuvius, և այլն :

unto . Իսկ զարդիս՝ յետինս 'ի սուրբ գիրս և եթ վարի, և մերթ ևս 'ի քերթուածս և 'ի հռետորական բանս . Իսկ առհասարակ 'ի շարագրածս և 'ի իսոս վարի նախդիրս *to .*

Է Են դարձեալ անուանք ինչ տեղեաց որ առնուն զյօդ-
զոր օրինակ . Մողոլ *the Mogul*, Հավանա *the Havanna*,
Հնդկաստան *the Indies*, Արեւելեան և Արեւմտեան Հնդկա-
ստան *the East and the West Indies*, Փիլիպինեան կղզիք *the*
Philippine islands, Մոլուքեան կղզիք *the Molucca is-*
lands, Անտիլեանք *the Antilles*, Արեւելք *the Levant*,
Պալատինա *the Palatinate*, և այլք ոմանք :

Բայց առհասարակ յատուկ անուանք աշխարհաց չառ-
նուն զյօդ :

Գոյական անուանք եղեալք առանձինն կամ 'ի միա-
սին ընդ այլոց գրական ածականաց, յորժամ յընդհանուր
ինչ միտս առնուցուն, կամ միանգամայն ցուցանիցեն զտե-
սակս իրաց կամ զսեռ՝ յայնժամ հողովանիչ նախդրիւք
և եթ հողովն առանց յօդի . զոր օրինակ Անմաբանութիւնն է
կործանումն պէտքութեանց, *Discord is the ruin of states*. Ճշմա-
րիպ արժանեաց միշտ ընթացակից են Բարեկրօնութիւն և համեստութիւն .
True merit is always accompanied with civility and modesty.

Ածականք գոյականապէս վարեալք յընդհանուր միտս
ինդրեն զյօդ . զոր օրինակ Ճարտար գովին, *The industrious*
are praised.

Արտաքոյ են կանոնիս ածականք նշանակիչք գունոց, որք
գոյականապէս վարեալք չառնուն բնաւ զյօդ . զոր օրինակ
Սեւան և կարմիր յարգոյք համարին սան զդեղին և դեանաւ, *Black*
and red are more esteemed than yellow and green.

Եթէ գոյական և եթէ ածական անուանք նշանակիչք
ազգի միոյ, ազանդոյ իրիք կամ միաբանութեան յընդհա-
նուրս առեալք՝ յօդիւ հողովելիք են . զոր օրինակ Իսպառայի
Էրգանձնապէս են առաւել սան զՓրանչիս, *The Italians have a greater*
taste for music than the French . Գողդոջոպ ազանդաւորք
ամենեցուն որոս ասեն, *The Quakers thou every body*.

Անուանք անասնոց եզականաբար վարեալք 'ի ցուցանել
զբովանդակ տեսակ նոցա՝ յօդիւ վարելի են . զոր օրինակ
Առիծն է Լափառն անասնոց, *The lion is the king of animals*.

Դնի յօդ և առաջի այնց անուանց՝ որք միակ են 'ի բնու-
թեան, որպէս արեգակն, լուսին, և այլն . զոր օրինակ Լուսինն
ընդունի իւր յարեգակնէ, *The moon receives its light from*
the sun. — Զարտուղին 'ի կանոնէս Էրիկն և *heaven*, Կծիկն և *hell*.

Անուանք ազգակցութեան ընդունին զյօդ՝ յորժամ 'ի յատուկ անուն անձինն յաւելեալ գիցին . զոր օրինակ Ափոն քեռի Սոփիայ, Anthony the uncle of Sophia. Այլ անուանք պաշտամանց և պատուոյ կանխեալք քան զյատուկ անուանս՝ չառնուն բնաւ զյօդ, [Թէ չունիցին ածական ինչ նախընթաց . զոր օրինակ Սպարապէտն Ուիլքինս Վեստֆալեան ընդ զգրապէտին Հասկինսի, General Wilkins has faught a duel with colonel Hastings.

Յորժամ յուրվ անուանք եղեալք 'ի միասին զնոյն յօդ կամ զնոյն նախդիր ինդրիցեն, յանգլիականին առաջնոյն ևեթ դնի և յայլն զեղլի . զոր օրինակ Տանոսքերն, աստիկիկն և ընփոխիսն, The master, mistress and servants. Խօսի մշտ զԱնգլիայ և զՀոլանդիայ . He is always speaking of England and Holland.

Այլ եթէ ազգեցութիւն ինչ ունիցի բանն, սահանջէ զյօդ կամ զնախդիր 'ի վերայ իւրաքանչիւր անուանց առանձինն . զոր օրինակ Ասոյ ինչ ու մայն դառն, այլ և զօրն և զժամ, He told me not only the year, but the day and the hour.

Ձայս կանոն իմանալ արժան է յամենայնի՝ յորում մարթ է զեղուումն գործել յանգլիականին . այսինքն է՝ ներգործութեամբ ևս գնել զյապաւեալն՝ յորժամ դիւրութիւն իմացուածոյն կամ զօրութիւն բանին զնոյն սահանջեսցէ :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ա .

Ուսումն լեզուաց է յոյժ կարևոր .

Study languages is very useful.

Խոսականութիւնն է առաջնորդ և ուղղիչ մարդկային կենաց .

Prudence is guide and mistress human life

Բազդն | ձեռնտու է | 1 յանգուոնց .

Fortune | favours | 199 holds .

Մրջիւնն է նշանակ վաստակոց, գառն և աղանի հեղու-

Ant is emblem industry, lamb and dove meek-

թեան և խոնարհութեան .

ness humility .

1 Ի գառնեղն զբառս հայացիս 'ի մէջ երկուց գծիցս | | զնոյն [Թարգմանութիւն սահակն է անփոփոխ յանգլիականին :

Կարօտութիւնն է մայր հնարից . Առողջութիւնն է դուստր
Necessity is mother invention . Health is daughter

մարդից և ժուժկալութեան .
exercise temperance .

Պատմութիւն է պատկեր ժամանակաց և մարդկան .
History is picture times men .

Կարողութիւն խօսից է մի սեպհական կատարելութիւն
Power speech is a peculiar faculty

մարդոյ .
man .

Հոգք և թշուառութիւնք են | բազում սնգամ | ընթա
Cares unhappiness are | often | atten-

ցակիցք մեծութեան .
dants greatness .

| Գոն | եօթն նախնական գոյնք . կարմիր , նարնջագոյն ,
| There are | seven original colours ; red , orange ,
դեղին , կանաչ , կապոյտ , լեզակի և մանիշակի .
yellow , green , blue , indigo and violet .

Արեգակն է աղբիւր ջերմութեան և լուսոյ .
Sun is source heat light .

Ալեքսանդր սիրեաց Պարսից .
Alexander conquered Persians .

Կարօլոս երկոտասաներորդ էր Ալեքսանդր Հիւսիսոյ .
Charles the Twelfth was Alexander North .

Երկիւղ և տգիտութիւն են աղբերք սնտոխապաշտութեան .
Fear ignorance are sources superstition .

Արամազդն Փիդիասայ և Աստղին Պրաքսիտէլէայ էին
Jupiter Phidias Venus Praxiteles were
հրաշակերտք անդրիագործութեան .
master - pieces statuary .

Իմաստութիւն , շնորհք ¹ և գեղեցկութիւն գերեն զմեզ .
Wit , grace beauty captivate us .

---

1 Եթէ Շնորհք զաստուածութիւնան ցուցանիցէ՝ դնի the Graces . Իսկ ՚ի հասարակ միտս դնի եզակի grace , Թէ չգուցէ նախընթաց թուական անուն յոք . զի յայնժամ և սա դնի յոքնակի :

Հայրն , մայրն , եղբարքն , քորքն , քեռիք , հօրաքորք , և
Father , mother , brothers , sisters , uncles , aunts

բազում այլ ազգակիցք էին անդանօր .
several other / relations were present .

Ռաֆայէլ , Թիցիան , Թասսոյ և Արիոսթոյ կէին 'ի ժամաւ .
Raphael , Titian , Tasso Ariosto lived in ti-

նակս Մետիչէայց .
me Medicis .

Տիբեր գետ Իտալիոյ հոսէ 'ի Միջերկրականն առ Ոստեաւ .
Tiber a river Italy falls into Mediterranean at Ostia .

Քաղաքն Ամստէրդամ համարեալ քաղաքամայր հոլանտիոյ
City տն Amsterdam reckoned capital Holland

է կարի գեղեցիկ և յոյժ ճոխ .
is very fine very rich .

Ինն Մուսայք են դստերք Արամազդայ և աստուածուհւոյն
Nine Muses are daughters Jupiter goddess

Մնեմոսինեայ .
Mnemosyna .

Լէրինք յորս նոքա բնակեն են Պառնաս , Հելիկոն և Պինդոս .
Mountains which they inhabit are Parnassus , Helicon , Pindus .

Ասկլէպիոս որդի Ապոլոնի էր պաշտեցեալ յԵպիդաւրոս
AEsculapius son Apollo was worshipped at Epidaurus

| 'ի ձև | օձի .
| under / form | a serpent .

Կերբերոս շուն | եռագլուխ | պահէր զգուռն դժոխոց
Cerberus a dog | with three heads | guarded gate 1 hell

և ապարանիցն Պլուտոնի ,
palace Pluto .

Պարոնն Կէրթս եղև ձերբակալ վաղվաղակի յետ մահուն
Baron Goertes was arrested immediately after death

Կարոլոսի , և դատեցաւ 'ի ծերակուտէն Սթոքհոլմի | 'ի
Charles condemned by senate Stockholm | to

գլխապարտուածին | .
be beheaded | .

---

1 Gate Գ...ն Դէ՛ , որպէս ամրոցաց . իսկ այլք ասին door .

Անմեղութիւն վարուց, պարզութիւն, հնազանդութիւն և
Innocence manners, sincerity, obedience

Երկիւղ յախտից բնակէն յայսմ երջանկաւէտ գաւառիս .
abhorrence vice inhabit this happy region .

Ակնկալուածութիւն յաջողուածոյ զօրացոյց զերաւունս առաքի-
Hope success strengthened cause vir-

նութեան, և ակարացոյց զյանդգնութիւն ապստամբու-
tue, weakened audaciousness rebel-

թեան .

lion .

Քաջ մշակութիւն | ձեռնտու է | յոյժ պտղաբերութեան
Good cultivation | contributes | most fertility

Երկրի .

soil .

Ծ. Յետ միանգամ բացայայտելոյ զկանոնս որ 'ի դասուն,
և հրահանգելոյ զաշակերտսն 'ի վարժս, յԲ. մասին գտցես
կրկին կրթութիւնս իւրաքանչիւր դասուց .

Ա. Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
երկու հտ . (1 , 2) Ս . Young John Lounger . Վ . to move
him . Ծածկելով վասն առողջանութեան զհայագիր ուղղաձայ-
նութիւնն, և վասն ուղղագրութեան զանգլիացին :

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան մի հտ . (1)
Ս . We are told . Վ . the persian empire . Զայս հտ . պարտ է
տալ նոցա 'ի միտ առնուլ, և հարցանել զնոյն՝ մինչ չև ան-
ցեալ 'ի բացագրութիւն կանոնաց Բ . դասուն . քաջուսիցն
մարթէ և զառաջին զերկուս հատուածսն առնուլ 'ի միտ :

Դ Ա Ս Բ .

ՅԱՂԱԳՍ ԱՆՈՐՈՇ ՅՕԴԻՅՍ

a ԿՍԾ an, some եի any .

Երկրորդ յօդ առ անգլիացիս՝ որ և կոչի Յօդ անորոշ, է
 a կամ an, որ է ի՜ն, փ . այլ չէ պարտ ընդ մի համարել
 զսա ընդ թուական անուանս one որ է ի . զոր օրինակ Ո-
 նէի մե եւի որդի և նա մեռաւ, ասելի է . I had but one son,
 and he is dead. և ոչ but a son . քանզի զթուոյ է բանն :
 Նոյնպէս չէ պարտ շփոթել ընդ անորոշ դերանուանցս some
 և any որ է ի՜ն, ինչ, զորոց ՚ի ստորև ասացուք :

Յօդդ a անփոփոխ է միշտ, որպէս և յօդդ the . բայց
 միայն յորժամ բառն եղեալ ընդ նմա սկսանի ձայնաւոր
 տառիւ կամ անձայն հի իւ 1, ևս ձայնաւոր հի իւ եթէ շէշան
 յերկրորդ վանկն անկանիցի, յայնժամ առ ՚ի զջարաձայ-
 նութիւնն խափանելոյ յաւելու տառս ու լինի յօդդ an .
 զոր օրինակ a man, a field, a house, a history; an eagle, an
 apple, an hour, an historían .

Բայց սակայն տառդ ու զեղչի առաջի անուանց որք սկա-
 նին փ իւ և երկար u իւ և կրկնակ տառիւքս ya, ye, yo,
 you . զոր օրինակ a wife, a watch, a wolf, a useful book, a
 union, a yard, a youth, a year, ևն :

Յօդքս a և an հոլովին ՚ի ձեռն հոլովանիչ մասնկանցս
 of, to, from . զոր օրինակ

1 Բառք որ անձայն հի իւ սկսանին են սորա հանդերձ իւ-
 րեանց ածանցիւքն, heir, herb, honest, honour, hospital,
 hour, humble, humour .

2 Ս երկար է ՚ի սկիզբն բառից . յորժամ զճեա գայցէ
 բաղաձայն և ապա ձայնաւոր տառ . զոր օրինակ union,
 uniform, ևն : Բայց ոչ և ՚ի ժխտական բառս որ un իւ ածան-
 ցին . որպէս unequal, unable, ևն :

Եզ . Ո .	a friend,	Յք . Ո .	friends,
	(Բարեկամ տն .		(Բարեկամ .
Ս . of	a friend,	Ս . of	friends,
Տ . to	a friend,	Տ . to	friends,
Հ .	a friend,	Հ .	friends,
Բ . from	a friend .	Բ . from	friends .

Եզ . Ո .	an hour,	Յք . Ո .	hours,
	(Ժամ մ .		(Ժամ .
Ս . of	an hour,	Ս . of	hours,
Տ . to	an hour,	Տ . to	hours,
Հ .	an hour,	Հ .	hours,
Բ . from	an hour .	Բ . from	hours .

Ան անգլիացիս յոգո՛ւ ա կամ՝ *an վարի առաջի բառից որ զցեղ և զտեսակ իրաց նշանակեն , կամ՝ զորպիսուԹիւն , զարուեստ , զազգ և զհաւատս անձինն ցուցանեն . զոր օրինակ Կապալէրֆո-Յի-նն անուանեալ Այր Կալուսթոյ . The suspicious husband, a comedy . Հայր նորա անուանից է խորհրդարանին . His father is a member of parliament . Քեռին իմ գրածախ է . My uncle is a bookseller . Գոյ անգլիացի էս . You are an Englishman . Ես Կալուստիս է . He is a calviniste .*

Յօդո՛ւ ա կամ՝ *an դնի և առաջի անուանց կշռոց , չափուց և Թուոց . զոր օրինակ Երկու ֆենն աս մի լիպր . Two pence a pound . Կանգոսնն վեց շիլին . Six shillings an ell . Երկուսուսն լորս կենէ . Four guineas a dozen . Տասն սկոտ հարիւրն . Ten crowns a hundred .*

Գնի՛ ա կամ՝ *an և զկնի բառիդ what զինչ , որպիսի առ ՚ի ցուցանել զզարմանս . միայն զի բառն որ զկնի what ին եզական իցէ . զոր օրինակ Որպիսի մարդ էս դոյ . What a man you' are ! Որպիսի սափան մանուկ . What a devil of a child ! Քանի գեղեցիկ աշխարհ . What a fine country !*

Գնի՛ ևս ա կամ՝ *an զկնի բառիցս such, half, so, as, too որպիսի , ին , այնպէս , նոյնպի , կարի , եթէ զհետ եկեալ բառն իցէ եզակի . զոր օրինակ Ես բնաւ չասացի նմա որպիսի ինչ . I never told him such a thing . Տար ինչ ՚ի քեռն կեն կենէ . Lead me half a guinea . Ոչ բնաւ էլայ մարդ այնպէս իմաստուն .*

There never was so learned a man. Նոյնչափ գեղեցիկի մարդ է նա, որչափ և եղբայր իւր . He is as handsome a man as his brother. Չէտեսարիդ Կարի Տեժ է լաւն քո . It is too great an enterprise for you.

Տեսանի 'ի վերոյգրեալ օրինակադ՝ զի յորժամ զկնի բառիցդ so, as, too գոյ անունն ինչ եղական հանդերձ ածականաւ, ածականն յառաջէ քան զգոյականն, և յօդդ ա կամ առ դնի ընդ մէջ ածականին և գոյականին :

Յօդդ ա դնի և առաջի բառիցս few և great many, թէպէտ և հետագայ բառն իցէ յօքնակի . զոր օրինակ Ունիմ գրեալսն ինչ անգլիացիս . I have 'a few english books . Ունի նա բազում բարեկամս . He has a great many friends 1 .

Առ անգլիացիս ա կամ առ յօդիւ բացադրին և իմաստքս Երկնոյ 'ի քառնջ . Twice a year . Այսչափ ինչ առ Եօթնեակ . So much a week . զի յայսպիսիս զեղեալ համարի նախագրու թիւնս for լաւն :

Յորժամ յօդս ա եղեալ է 'ի վերայ առաջնոյ բառին, չէ հարկ կրկնել զայն և 'ի վերայ հետագայից . զոր օրինակ Այր մի, կին մի և մանուկ մի . A man, woman and child .

Եթէ բառք զատականն ինչ միտս ունիցին, այսինքն է ցուցանիցեն մասն ինչ բոլորին կամ քանի մի, յայնժամ յանգլիականին փոխանակ ա յօդիս՝ դնի բառս some ինչ, որ վարի յամենայն թիւս . զոր օրինակ . Բեր ինչ լեմոնս ինչ, քառնջ ինչ սուրճի մի գինի, Bring me some lemons, give me some wine . Եւ ըսա յօդին կանոնի՝ եթէ բազում բառք գուցեն մի զմիոյ կնի, 'ի վերայ առաջնոյն և եթ դնի some . զոր օրինակ Տառ ինչ սուրճի մի և սոյ և կոփի, Give me some bread and butter, և ոչ թէ some bread and some butter .

Իսկ 'ի հարցուածս, 'ի տարակուսականս և յանստոյգս, և մանաւանդ յորժամ 'ի բանսն գուցէ ելէ if, դնելի է մանաւանդ any ինչ, քանի մի, քան some . զոր օրինակ, Ունի՞ն իւրեք յարմար ինչ, Have you any apples? Ելէ գրասնմ գիրս ինչ անգլիացիս գրեցի զայնս, If I meet with any english books, I will buy them .

1 Մարթի ևս սուէլ He has many a friend .

Վ Ա Ր Ժ Ք Բ .

Արուեսան կառավարելոյ է | 'ի վեր քան | զկարողութիւն
art governing is | above | capacity

Հասարակ մտաց .
փոյ ordinary genius .

Այր ոք խոհական | պարտի գիտել զվարդ սլահել | զխոր
փ prudent man | ought to know how to keep | փ se-

հուրդ .
cret .

Յոյսն է երազ զարթուցելոյ առն .
Hope is փ dream փոյ waking man .

Խաբէութիւնն է անվայել մեծարոյ առն .
lie is unworthy փոյ honest man .

Դատողութիւնն է մաքս իմն, զոր | ամենայն ոք | հատուցանէ
Censure is փ tax, that | every body | pays

Հասարակաց .
public .

Այս փանիւէլա արժէ երկու կինէ կանգունն .
This lace costs two guineas փ ell .

Դինին վաճառի քսան սու առ շիշն .
Wine is sold twenty sous փ bottle .

Նա է բժիշկ և իւր եղբայրն է վաճառական .
He is փ physician and his brother is փ tradesman .

Իցե՞ս դու Իռլանտացի թէ Անգլիացի .
Are you փ Irishman or Englishman ?

Դառն կատակ է թոյն բարեկամութեան .
փ bitter jest is poison friendship .

Նոր աշխարհն եղև գտեալ | 'ի ձեռն | Քոլումպոսի ու
New world was discovered | by | Columbus փ

րուսն ճենովացոյ .
Genoese .

Կարիցե՞ս դու զանալ ինձ զայսպիսի փոքրիկ հաճոյս .
Can you deny me so small փ kindness ?

Հայրն քո է այր յոյժ բարի , | չեմ բնաւ տեսաւ |
Your father is փ man too good , | I never saw |

Հայր այնպէս բարեգուժ և առատաձեռն .
փ father so loving and generous .

Քանի՛ | արհամարհ | է արբշիւ դք այր .
What | contemptible object | փ drunken man is !

Այր դք և կին պարտին տանել համբերութեամբ անային
փ husband and փ wife ought to bear with patience հյց . domestic
վշտաց .
troubles .

Թեթևութիւն այսր յանցանաց | ոչ արժանաւորէր | զայս .
slightness that fault | did not deserve | so
պիսի մեծ պատուհաս .
great փ , punishment .

Յոլով մարդիկ | նուիրեն զիւրեանց հանգիստ | արարո-
փ great many persons | sacrifice their peace | forma-
լութեանց մարդավարութեան և գեղեցիկ պատշաճից .
lities compliment and good manners .

Յորժամ Չէնոնի ասացաւ եթէ կորեան ամենայն նորա
When Zeno was told that was lost all his
ինչք .
property .

Բարևդք ասա , ասէ նա , բաղդն | կամի | առ-
Well then , said he , fortune | has a mind (փսս ունի) | to
նել զիս իմաստասէր .
make me փ philosopher .

Հայրն իմ գնայ յիրլանտա | չորիցս կամ հնգիցս | յամին .
My father goes Ireland | four or five times | փ year .

Նա տայ իւրում որդւոյ հինգ փրանկս յաւուրն .
He gives to his son five franks փ day .

| Ահաւասիկ | սակաւ մի գինի և ջուր 'ի վերայ սեղանոյն .
| There is | wine water upon հյց table .

| Ընտրեն գու | գարեջուր թէ խնձորաջուր .
| Do you choose | beer or cider ?

Տուր ինձ (սակաւ մի) հաց և միս .
Give me bread meat .

Բեր (սակաւ մի) աղ , պղպեղ և մսնանեխ .
Bring salt , pepper mustard .

Տուր ինձ (քանի ինչ) խնձորս, տանձս, նարինջս, ընկոյզս
 Give me apples, pears, oranges, walnuts,
 և այլն .
 etc.

Սակաւ մի հաց և գինի | շատ է | ինձ .
 bread wine | are sufficient | for me.

Առաքեցի նմա կեռասս, բայց | նա ախորժէ առաւել |
 I have sent him cherries, but | he prefers |
 հաղարջս .
 currants .

Բեր քանի մի դանակս և պատառաքաղս .
 Bring knives forks .

Գո՞յ գինի 'ի գինետան . | Գո՞յ հաց 'ի տան .
 Is there wine in cellar? | Is there bread in house?

| Լուս՞ր | ինչ նորալուրս | Գնեցե՞ր | անգլիական
 | Have you heard | news? | Have you bought | english
 գիրս ինչ .
 books?

Են | չար ժամանակք, յոր առաքին ադոյնք են տկարա-
 There are | unhappy moments, when most virtuouses are most fee-
 գոյնք .
 bles .

Հնար է մեզ ունել | զլսեմութիւն առանց վխութեան ,
 We may possess | չոք dignity without pride,
 զքաղցրութիւն առանց ցածութեան, և զչնորհս առանց
 affability without meanness, elegance without
 պչրանաց .
 affectation .

Ունի՞ք դուք գրիչս և զթանաք . | Լսեմ՞ խառնաձայնս իմն .
 Have you pens ink? | I hear noise

Առ զթէյ և գիր 'ի նմա զչաքար և զկաթն .
 Take tea put in it sugar milk .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (3 . 4) Ս . When the honest . վ . when he was killed .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (2) Ս .
 The vizier of this . վ . being understood by him .

Գ Ա Ս Գ .

ՅԱՂԱԳՍ ՎԵՐՋԱՀՈԼՈՎ ՍԵՌԱԿԱՆԻ

Որպէս տեսաք ցարդ , ամենայն հոլովք առ անգլիացիս՝ կազմին յօգիւս *the ընդ հոլովանիչ մասնկանցս of, to, from.* Այլ սեռական հոլով նոցա ունի և այլ եղանակ , այս ինքն է յաւելլով 'ի վերջ բառին զտառս՝ *s* հանդերձ նախնթաց ապա թարցիւ . այս հոլով՝ որ առ մեզ վերջահոլով ասի ըստ ձայնին և յապիացո՞ղիւ ըստ նշանակութեանն , առ անգլիացիս «*արդա-* կան սեռական լսի , իբրու զի զստացումն կամ զեպհականութիւն իրին նշանակէ :

Արդ որ ստացողն է իրին՝ կանխէ քան զստացեալն 'ի սեռական վերջահոլով՝ յաւելլով 'ի ծայրն՝ *s* հանդերձ նախադաս ապա թարցիւ . զոր օրինակ Պալատն արգայի , *The king's palace.* Պարպէշ Գուլիէմնի , *William's garden.* Կէտնս առն իմաստն , *A wise man's life,* ևն :

Առ ոչ սխալել 'ի կարևոր կանոնիս շրջաբանութեան , պարտ է նախ ըստ հտտարակ կանոնաց նախդրիւ հոլովով սեռականին զբանսն յօգել . դնելով նախ զստացեալն իւր յօգիւ , և ապա զստացողն 'ի նախդրիւ սեռական . և ապա թողուլ 'ի բաց՝ զ *the* յօդ ստացելոյն և զ *of* նախդիր ստացողին , վիտխադրելով զայն յառաջ , և յաւելլով զվերջատառդ՝ *s* հանդերձ ապա թարցիւ : Առաջիկայ օրինակքդ ակներև ցուցցեն զասացեալքս :

ԳՐԸ ՀԱՐԱԳՐԱԾ	ՀՐՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ
--------------	---------------

<i>The palace of the king,</i>	<i>The king's palace,</i> Արգային պալատն 1 .
<i>The garden of William,</i>	<i>William's garden,</i> Գուլիէմնի պարպէշն .
<i>The life of a wise man,</i>	<i>A wise man's life,</i> Իմաստնոյ առն իւտնս .

---

1 Ասի երբեմն ևս *A palace of the king's, A garden of*

Այլ յաճականս գոյականապէս վարեալս չմարթէ բնաւ լինել այս շրջաբանութիւն . զոր օրինակ Երջանկո-նի-ն չարա- քարծին Վաղանջի է , պարտ է թարգմանել . The happiness of the wicked is but transitory , և ոչ բնաւ the wicked's happiness .

Յորժամ բազում սեռական անուանք կամ յատկացուցիչք եղեալ իցեն 'ի միասին , իւրաքանչիւրումն յաւելու 's , և բանն ուղոյն յետս յետս ընթանայ . զոր օրինակ Տոն Կոպուրի +եռոյնի տոյ , My uncle's clerk's house 1 , այս ինքն . Իմոյն քեռուոյ նստարին տունն :

Իսկ եթէ սեռականք կամ յատկացուցիչք զողեալ իցեն ընդ միմեանս շողկապիւս and ն , վերջնոյ անուանն ևեթ դնի վերջատառ 's , և կարգի բանիցն ոչ ինչ փոփոխումն լինի . զոր օրինակ Սոսոյաժժ Փրանկիսի , Պեթրոսի և Յովնանս , Francis , Peter and John's property .

Դարձեալ յորժամ անունն ստացողին՝ ունիցի զհետ իւր զանունն արուեստին կամ զսրաշտամանն , ևն , վերջատառ 's դնի միայն զնի վերջնոյ բառին . զոր օրինակ Խանոն Տեառն Բարաբերի գրաւաճառի , ասելի է . Mr. 2 Parker the stationer's shop , և ոչ եթէ Mr. Parcker's the stationer 's shop . քանզի աստանօր մի գոյական անուն համարի Տէր Բարաբեր գրաւաճառն : Ի նոյն պատճառս ասի The king of England's court , Արտոնի + Լագառոնի Անգլիոյ , The emperor of Germany's edict , հրովարտի կայսեր Գերմանիոյ :

Արդ թէպէտ աւանդեցաք իբրև կանոն ընդհանուր եթէ շրջաբանութիւնս այս և գործածութիւն վերջատառ 's ի 'ի շնչաւորս և 'ի ստացողականս ևեթ վարի , բայց են և զարտուղութիւնք ինչ կանոնիս . և Նախ զի նոյն տառ 's վարի և 'ի ցուցանել անդ զմիջոց ինչ ժամանակի , կամ զտարանջատութիւն ինչ տեղւոյ . որպէս տեսանի յերկոսին յօրինակս յայտուսիկ . Երբայր ի՞ Դարձ արասցէ 'ի միջոյի պարոյ մոյ , My brother

William's , իբրու թէ ասել , One of the palaces of the king , Մի 'ի պալատանց արքայի , ևն :

1 Որչափ հնար է խորշել արժան է 'ի բազում սեռական նաց , զի մի շջիւն չարաձայն 'ի բանսն գործիցի :

2 Բառդ Master միշտ համառօտիւ գրի Mr .

will come back in a year's time. Հետի ետս 'ի Թնամեաց ասորի Ժողովաւորացի, We were only a day's march from the enemy.

Կոյն վարի դարձեալ 'ի բացատրութիւն իմաստիցս առ, 'ի Տփէ, 'ի Գան, ևն. զոր օրինակ Երևամ առ Գոյրն իմ, I am going to my sister's. Գամ 'ի Տփէ եղբօրն իմոյ, I come from my brother's. Յերէկն ընդ երէկս առ Գեորգոսյն իմոս ընկերցի, I supped last night at my cousin's, ևն: Յայտոսիկ իմաստս լռեղեայն իմանի բառս house Գան. որպէս թէ ասել. Երևամ 'ի Գան Գեորգոսյն իմոյ, I am going to my sister's house. Գամ 'ի Գան եղբօրն իմոյ, I come from my brother's house, ևն:

Վերջահոլովդ 's դնի նաև 'ի վերջ յասկացուցչին որոյ յասկացեալն զօրութեամբ իմանիցի, որ առ մեզս, Գ, ն դիմորոշ յօգիւք բացայայտի. զոր օրինակ Տան Գեորգոսյն և Գան Ղարաբաղի ն, Your house is finer than Mr. Barclay's. Գիտանակ ասելոյ կրկնութեամբ Գան զԳան:

Յոգնական բառք յանգեալք 'ի s, 'ի լինել սեռական կամ յասկացուցիչ՝ առնուն 'ի վերջն ապաթարց մի և թ առանց կրկնելոյ զտառդ s. զոր օրինակ Վրանս զբայ, The soldiers' tents. — Իսկ եթէ յոգնականն ոչ յանգիցի 'ի s, յաւելու տառդ s առանց ապաթարցի. զոր օրինակ Մանսիս Գոյրոյ, The childrens shoes.

Ոչ բնաւ վարի վերջահոլովդ 's, այլ սեղափոխութիւն և թ լինի բառից,

Ս Յորժամ հետագայ բառն ցուցանիցէ զնիւթն որովք յօրինեալ է նախընթացն, որ առ մեզ յածական անուն փոխարկի. զոր օրինակ Տան աշխատիւք, A brick house. Գամայոյն ունիւն, A gold watch, ևն:

Բ Յորժամ հետագայ բառն զկիրառութիւն և զպէտս նախընթաց բառին ցուցանիցէ, որ 'ի մեզ զնի անխափր իբրև ածական և իբրև յասկացուցիչ. զոր օրինակ Գոյն Գիւղերայն, A night cap. Շիւ իւղոյ, The oil bottle, ևն:

Գ Յորժամ հետագայ բառն զտեսակ նախընթաց անձին կամ իրին նշանակիցէ. զոր օրինակ Ձանս Թանս, sea-fish. Գին սարեւնաճառ, The oysterwoman, ևն: — Գիտեա զի

---

1 Պարտ է զբարդեալ բառսդ անջատել յիրերաց փոքրիկ ենթամնայիւ. այսպէս sea-fish, oyster-woman.

'ի շրջաբանութիւնս յայտոսիկ բառք որ յառաջէն յան
գլխականին՝ միշտ յեզակի գնին , թէ և յոքնական իցէն
լստ իմաստիցն :

Գ Զորժամ բառն նախընթաց մասն իցէ հետևեալ բառին .
զոր օրինակ Պարտաւանս «էնէկէն» , The chamber window .
Վարարան Դահլճէն , The parlour chimney , ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Պ .

Գրահան կորուսեալ Միլտոնի է գեղեցիկ իմն քերթուած .
Paradise lost Milton is fine poem .

Գեղեցկութիւն Հէլէնեայ | պատճառ եղև | կործանմանն
beauty Helen | occasioned | ևյոք. destruction

Տրոյի .
Troy .

Յասումն Անահտայ | առթեաց | զմահ Ակտէոնի .
anger Diana | was cause | սև. death Acteon .

Վրիպակ | միոյն | է խրատ այլում .
fault | of one man | is lesson another man 1 .

Ճաշեցից այսօր առ իմում եղբօր .
I shall dine to day my brother .

Գամ ('ի տանէ) իմոյ հօրն .
I come my father .

Նա կրէ գլխարկ մի յարդեայ մետաքսեայ ժապաւինաւ .
She wears hat straw գործ . a silk ribbon .

Նա գնաց յիւր ամարաստուն տուն .
He is gone his country house .

Նկարագիր առականն Եսովպոսի է պարզ բնութիւնն .
character fables AEsop is simple nature .

Ո՞ր է կատարելագոյնն յանգլիական բառագիրս .
Which is best սև. english dictionaries?

| է | Ճոնսոնին .
| It is | Johnson .

| Տեսի | զհայր կնոջ եղբօրն Գուլիէլմոսին .
| I have seen | father wife brother William .

1 Լաւագոյն է չկրկնել զանունդ man .

| Սիրէս դու | զխահվէ կաթամբ .

| Do you like | coffee milk ?

Կոչեա զայրն ճագարորս և զկինն ոստրէվաճառ .

Call man rabbit woman oyster .

Զօրութիւն սիրոյ է մեծ .

power love is great .

Տարփանք Պլուտոնի առթեաց զյափափումն Պերսեփոնեայ .

love Pluto caused rape Proserpina .

Եդուարդ վեցերորդ եղև յաջորդ Հենրիկոսի ութերորդի .

Edward the sixth was successor Henry the eighth .

Քիմերայն | նկարագրէր | գլխով առիւծու , մարմնով

Chimera | is represented | with head lion , body

այծի և տամբ վիշապի .

goat tail dragon .

Որդիք Կարոլոսի , Եդուարդայ և Սամուէլի երթան 'ի նոյն

children Charles , Edward Samuel go same

դպրոց .

school .

Յետ մահուան Հռոմուլոսի | եղև | պարապութիւն

After death Romulus | there was | interregnum

աթոռոյ | զմի ամ .

| a year .

Յաւուրս այս պարապութեան սինկղիտոսք միմեանց զհետ

During this senators alternately

կատարէին զպաշտօն թագաւորի .

executed function king .

| Գոն | 'ի տուարածականս Կեսների շնորհք ամենևին

| There is | in Idyll Gessner with grace altogether

սիրատարի և սրտառուչ .

amiable and affecting .

Նկարագրիք Փոփի են հաւասարապէս կատարեալք , որպէս

images Pope are as perfect , as

իւր ոճ բանիցն է դաշնակաւոր .

his style is harmonious .

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան

(5 , 6) Ս . Had he been . վ . to the owner of the house .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (3) Ս .

We cannot decide . վ . in the eastern countries .

Գ Ա Ս Գ .

ՅԱՂԱԳՍ ՅՈՒՔՆԱԿԱՆ ԹՈՒՈՅ ԱՆՈՒԱՆՑ

Առ անգլիացիս եզակի բառք յոգնակի փոխին՝ յաւելլով
'ի վերջն զտառդ s . զոր օրինակ +առ+ a town, +առ++ towns .
+ռ-ն house, +ռ-ն+ houses .

Այլ գիտելի է զի .

ա Յորժամ եզակին յանգի 'ի ch, sh, s, x, յոգնակին լինի
յաւելլամբ es . զոր օրինակ peach քէշ, peaches 1
քէշ+ . wish, wishes իշ+ . 'witness, witnesses վիշ+ .
fox, foxes աղռ-էս+ 2 :

բ Գոյական անուանք յանգեալք 'ի y, նախընթաց ունելով
զվի կամ զբազում բաղաձայնս, 'ի յոգնականն զ y փոխեն
'ի ies . զոր օրինակ lady, ladies արիւսայ+ . fly, flies ճանճ+ :
Իսկ եթէ նախընթաց տառ y ին իցէ ձայնաւոր, ըստ
հանրական կանոնին s և եթ յաւելլու 'ի վերջն . զոր օրի-
նակ day, days առ-ր+ . boy, boys արայ+ :

գ Գոյականք յանգեալք 'ի f կամ fe լինին յոգնակի փո-
խելով զ f կամ զ fe 'ի ves . զոր օրինակ calf, calves
արե+ . knife, knives քանակ+ :

Իսկ բառք յանգեալք 'ի ff, oof, ief, rf, որոգէս muff
մուշակի յետոյ, roof յարի, grief վիշ, dwarf վղռ-ի, ևն , ըստ
կանոնի փոխին 'ի յոգնակի՝ յաւելլամբ և եթ s տառի . muffs,
roofs, ևն :

Միայն thief գող և staff գառապան լինին thieves և staves .

դ Ի գոյականաց որք յանգին 'ի o անմաքուր 3 , լինին

1 Գոյական անուանք յանգեալք 'ի ch + խիտտ 'ի հին
լեզուաց փոխանցեալք, 'ի յոգնականն լինին յաւելլամբ s
տառի և եթ . զոր օրինակ monarch, monarchs . patriarch,
patriarchs .

2 Եւ այսու վանկ մի և ամանակ յաւելլու 'ի բառն :

3 Առ անգլիացիս o անմաքուր (impure) ասի՝ յորժամ
նախընթաց ինքեան ունիցի տառ բաղաձայն . զոր օրինակ hero .

յոգնակի յաւելմամբ *es* . զոր օրինակ *cargo* , *cargoes* նա-
 ւաբեռնիք . *echo* , *echoes* առջագանք . *hero* , *heroes* քի-
 յաղուէք . *negro* , *negroes* խառնչիք . *manifesto* , *manifestoes*
 յայտարարութիւնք . *potato* , *potatoes* գեղնախնձորք . *volcano* ,
volcanoes հրաբուխք . *wo* , *woes* լռաւորութիւնք , *ևն* :

Իսկ այլք փոխին յոգնակի յաւելմամբ միայն *s* . զոր օրի-
 նակ *folio* , *folios* լեւրէք . *nuncio* , *nuncios* նո՛ւրաւիք . *seraglio* ,
seraglios արդոնիք քաճկաց , *ևն* :

Է ԵՆ և անուանք որք բնաւին անկանոնք Էն 'ի յօքնականն ,
 զորս գիցուք աստէն .

ԵԶԱԿԻ

ՅՈՐԵԱԿԻ

Antithesis	հակադրութիւն	Antitheses .
Appendix	յաւելումք	Appendices կամ <i>xes</i> .
Arcanum	գաղտնիք	Arcana .
Automaton	ինքնաշարժ	Automata .
Axis	առանցք	Axes .
Basis	խարխիւ	Bases .
Brother	եղբայր	Brothers կամ brethren 1 .
Calx	իւր	Calces .
Cherub	տերուլիէ	Cherubim 2 .
Child	արայ	Children .
Crisis	շքանգաւոր ժամա- նակ հիւանդին	Crises .
Criterion	ազդարարութիւն	Criteria .
Diaeresis	արդոն ման լանիք	Diaereses .
Datum	լուսակամ	Data .

1 Եթէ բանն իցէ զորդուց նոյն ծնողաց՝ ասի *brothers* .
 զոր օրինակ Հոմուլոսն և Հոմուսն եղբայրք էին , *Romulus and
 Remus were brothers* . — Իսկ եթէ զանձինս նոյն ընկերու-
 թեանն նշանակիցէ՝ դնի *brethren* . զոր օրինակ Սիւրելի եղբայրք
 է՛մ , *My dear brethren* .

2 *Cherub* և *Seraph* զբերրայականն պահէն 'ի յօքնականն :

Die	հաւեայ (խաղալայ)	Dice .
Die	ինիք զբաժնոյ	Dies .
Effluuium	արարանքն լուսնիան	Effluvia .
Ellipsis	նէրոսք	Ellipses .
Emphasis	ճառանճանն ինն	Emphases .
Encomium	բարանայ	Emcomia <i>կամ</i> <i>ums .</i>
Erratum	վրիպակի պարագրի	Errata .
Foot	ապն	Feet .
Genius	այս , սգի	Genii † .
Genius	հանճար	Geniuses .
Genus	սէտ	Genera .
Goose	սագ	Geese .
Hypothesis	վարկած	Hypotheses .
Index	ցանկ	Indices <i>կամ</i> <i>exes .</i>
Louse	նիւ	Lice .
Magus	մագ	Magi .
Man	մարդ	Men .
Medium	հանրք	Media .
Memorandum	յիշատարակարան	Memoranda <i>կամ</i> <i>dums .</i>
Metamorphosis	այլաբանութիան	Metamorphoses .
Mouse	մանն	Mice .
Ox	էղն	Oxen .
Pea	սրտան	Pease .
Pea	հաս սննտան	Peas .
Penny	բանի (արծեքն)	Pence .
Penny	հասն զբաժնոյ	Pennies .
Phaenomenon	երևոյթ	Phaenomena .
Radius	ճառագայթ , շա- տանիչ	Radii .
Seraph	սերափէ	Seraphim .
Stamen	ստեղծ ծառչանոյ	Stamina .

† Բառք լու . յանգեալք 'ի us փոխին 'ի յոգնականն 'ի i .

Stratum	խաւ	Strata .
Tooth	սքամն	Teeth .
Vortex	պարպոյտ ջուրոյ	Vortices .
Woman	կին	Women .

Չ Են անուանք որք բնաւ չունին յոքնակի . որպիսի են wheat ցորեան , wealth ճոխութիւն , barley գարի , spinage շոփն , business արարտ , գործ , learning գիտութիւն , darkness խաւար , food կերակուց , knowledge ծանօթութիւն , progress յառաջարկութիւն , property ինչ , սպասցուածք , strength զօրութիւն , poetry բերնուածք , ancestry նախնիք , clergy գղերն , nobility աւագանիք , և այլ ամենայն հաւաքական անուանք չունին յոքնակի :

Է Են և այլք որք չունին եզակի . զոր օրինակ antipodes հակաբնակարար , ashes աճիւն , alms ոչորմութիւն , bellows քոտակարայ , bowels աղիք , breeches վարպիք , credenda ճանաչելիք , cresses կոպեմ , dregs դիւր , entrails քոտարար , ընդերք , goods վաճառք , litterati իմաստասէտք , lungs թոք , minutiae սնորիք , oats վարուկ , riches ճոխութիւնք , snuffers քաղցանակ , scissars Արապ , shears ձեծ Արապ , thanks շնորհակալիք , tongs ունելիք , wages թողակ . և բազում բառք որք դիտուածեանց սլաականին . զոր օրինակ mathematicks ուսողականն , politicks քաղաքականն , opticks փետուականն , metaphisicks քննականն , ethicks բարոյականն :

Ը Են դարձեալ և բառք որք միասլէս վարին յեզականն և ՚ի յոքնական , առանց իրիք փոփոխուածեան . որպէս apparatus հանդերձանք , սպասք , deer երէ վայրի , hiatus բացումք , means հնարք , news նորալուրք , people ժողովուրդք , series շար , sheep ոչխար , species փեսակ :

Վ Ա Ր Ժ Ք Դ .

Լոյսն է ցոլացումն ինչ ճառագայթից արևու .

Light is emanation ray sun .

Բարի հայր սիրէ զեւր որդիս .

A good father loves his child .

Ոչ դք կարէ | տալ զպատճառ | ամենայն երևութից .

No body can | account for | all phaenomenon .

Մոգք էին իմաստունք Արևելեաց .

magus were wise man Eastern nation .

Մուսայք էին աստուածուհիք գիտութեանց և արուեստից .

muse were goddess science and arts .

Մինչ Որփէոս | հարկանէր | դէնար , վագերք , արջք

When Orpheus | was playing on | lyre , tiger , bear

և առիւծք | գային 'ի շնթել զնովաւ | և 'ի լիզուլնորա զոտս .

and lion | came to fawn upon him | to lick his foot .

Մոլիէր | այպանեաց | դժժիշկս , զմարքիզս և | զկեղծաւո .

Moliere | has ridiculed | physician , marquis and | devo-

րեալ բարեպաշտս .

tee .

Կանայք | ստեղծան | առ 'ի լինել | ընկերք և ոչ ստրուկք

Woman | are made | to be | companion and not slave

մարդկան .

man .

Մարդիկ փոխանակ կերակրելոյ բանջարովք ; ստանանեն

Man instead of feeding upon vegetable , kill

զեղինս , զոչխարս , զսագս , զերէս , և ևս զթռչունս և

ox , sheep , goose , deer , even bird .

զձկունս .

fish .

| Գոյին | 'ի յԱլբայեցւոց բանակին երեք եղբարք

| There were | in Alban army three brother

անուանեալք Կուրատիոսք . և 'ի Հռովմայեցւոց բանակին

named Curiatius ; and in Roman army

երեք եղբարք ևս կոչեցեալք Որատք .

also called Horatius .

Կատարք լեռանց և խորք ձորոց են առ հասարակ ախոր-
top mountain bottom valley are equally agree-
ժականք .
able .

Այսոքիկ կողքս են ծածկեալ ծառովք , և վտակ մի հոսէ
These hill are covered tree , stream rolls
զիւր ջուրս | 'ի միջոյ | մարգաց | ծաղկերանդ .
its water | through the midst | meadow | enamelled with flowers .

Նա ունի երկուս եղբարս և չորս քորս .
He has two four sister .

Աղաչեմ՝ զձեզ եղբարք գթութեամբքն Աստուծոյ .
I beseech you by the mercies God .

Արաբացիք հաւատան 'ի գոյութիւն ոգւոց .
arabians believe existence

Աբոթ և Պայրըն էին քերթողական հանճարք .
Scott Byron were poetical

Նոքա հասուցին մի շիլին և չորս դանկս .
They paid one shilling four

Ես գտի երիս հին արծաթի դանկս .
I found three ancient silver

Սպայքն գտին քանի մի կնիքս դրամոց | 'ի ձեռս |
officer found several | in possession |

գրամանենդաց .
forger .

Նա | սովոր է | անցուցանել զողջոյն գիշերն արկանել
He | used | to spend whole night in throwing
զքուեայս .

Անդանոր գոյին եօթն բակլայք և վեց ոլորունք .
There were seven bean six

Նա գնեաց մի գրիւ ոլուն վասն իւրոց աղանեաց .
He purchased bushel ^{one} for his pigeon .

Ա . Կրթութիւն Առոգանութեան և Ուղղագրութեան
(7, 8) Ս . This the barber . Վ . in his night-cap and slippers .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (4) Ս .
As the vizier . Վ . a heap of rubbish .

Դ Ա Ս Ե .

ՅԱՂԱԳՍ ՍԵՌԻՑ ԱՆՈՒԱՆՑ

Սեռք անուանց յայտարարք արուի և իգի՝ երեք են առ անդլիացիս . արական , իգական և չէզոք . երկու առաջինքն շնչաւորաց , իսկ երրորդն անշնչից առ հասարակ պատշաճեալ :

Առ անդլիացիս արական սեռ է ամենայնի որ առ արուս պատկանին . զոր օրինակ man , մարդ , brother եղբայր , boy մանուկ , father հայր , husband այր , lion առիծ , cock առաւառ :

Իգական՝ որ իգաց պատշաճին . զոր օրինակ woman կին , sister քույր , girl աղջիկն , mother մայր , wife ամուսին , lioness մառի առիծ , hen մարի :

Չէզոք է որ չունի սեռ , որպէս ամենայն անշունչ արարածք , կամ որոց սեռն անյայտ է . զոր օրինակ house փոռն , fish խաւի , oyster սպրիկ , garden պարտէշ , worm որդն , virtue արարականութիւն :

Այլ գիտել ստարա է զի ,

Յանդլիական լեզուի քառասնիւ չափ և եթ քառք գոն՝ որոց սեռք ՚ի վերջաւորութեանցն զանազանին . որպէս prince իշխան , princess իշխանուհի , heir ժառանգ , heiress կին ժառանգ , emperor կայսր , empress կայսրուհի , priest քահանայ , priestess քահանայուհի , testator կառնագիր , testatrix կին կառնագիր , executor կառնակապար , executrix կին կառնակապար , ևն :

Բ Յայլ ամենայն բառս որք երկուց սեռից պատշաճիցին՝ նոյն վերջաւորութիւն է , և ՚ի պահանջել հարկին որոշել՝ վարին ընդ նոսա բառք ինչ վերագրիք՝ որոշիչք սեռից . այսպիսի են վասն անուանց որ առ արս և առ կանայս վերբերին՝ բառքս man այր , woman կամ maid կին կամ աղջիկն . վասն անուանց որք առ մանկուհս պատշաճին՝ male , female աբու , կգ . վասն անուանց անասնոց ցուցական դերանուանիքս ար . և իգ . he ,

she նա . վասն անուանց թռչնոց cock ստաղառ , hen ճարի ,
զոր օրինակ .

Ծառայ սն	A man-servant .
Աղային սն	A maid-servant .
Քօշ համ տառ .	A he-goat .
Այծ յի	A she-goat .
Ճեճղուհի արո-	A cock-sparrow .
Ճեճղուհի ճարի	A hen-sparrow .
Սիրամարգ արո-	A pea-cock .
Սիրամարգ ճարի	A pea-hen .

Բայց գիտել արժան է զև 'ի կարևոր դէպս և եթ այսօրինակ վարելի է՝ ուր անվրէպ ճշգրութիւն իմաստից պահանջեցի , և չեցէ մարթ այլ դարձուածս ընծայել հիւսուածոյ բանից 1 :

Գ Են և անուանք որոց արական և իգական սեռք այլ և այլ ձայնիւ տարրորոշին . զոր օրինակ bachelor երիտասարդ անկին , maid օրինորդ . boy ճանուհի , girl աղջիկն . buck նախառ , doe այծ . drake արո- բար , duck եգ բար . earl հոն , countess հոնուհի . gander արո- սագ , goose եգ սագ . hart եղջերու , roe եղիկ . horse յի , mare ճարայի յի . husband այր , wife կին . king թագաւոր , queen թագուհի . lad պատանի , lass օրինորդ . lord տէր , lady փիկին . man ճարդ , woman կին . nephew սուսորդ տե- կամ եղբօր , niece տուսորդ տե- կամ եղբօր . son սուսորդ , daughter տուսորդ . uncle տե- կամ հօրեղբայր , aunt ճօրտոյր կամ հօրտոյր :

Դ Են դարձեալ և այլ բառք՝ որոց վերջաւորութիւն յայտարար սեռից ամենեկին անկանոն է . և սորա առհասարակ բառք օտարք են և եկամուտք . զոր օրինակ abbot աբբայ , abbess աբբատուհի . beau , belle այր կամ կին պճնաւեր . czar ինքնակալ ռուսաց , czarina կայսրուհի ռուսաց . don տէր , donna տերուհի . hero տի-ցապն , heroine տի-

1 Տես դարձեալ զայսցանէ 'ի Դասն թ . ուր բանք լիցին զսեռից դերանուանց :

յառնա՛նի . monsieur *աէր* , madam *աիկն* . sultan , sul-
tana *սուլթան* . signor *աէր* , signora *աիկն* . widower *այրի*
այր , widow *այրի կն* , *ևն* :

Է Յատուկ անուանք յարականն և յիգական ոչ ըստ կանոնի
յանգին 'ի վերջան . զոր օրինակ Henry Հէնրիկոս , Hen-
rietta Հէնրիկէ . Victor վիկտոր , Victoria վիկտորիա . Ja-
mes Յակոբ , Jacobina Յակովբիկն . *ևն* 1 :

Ը Ի խօսելն զմանկան աղայոյ բազում անգամ փոխանակ
արականի դնի չէզոք . զոր օրինակ կայր առ նմա մանակ մի .
և դաշխորան մի մէծ յաջոյ յետին նորա , An infant stood
beside him , with a large slice in its right hand . 'Նոյն
պէս չէզոք դնի 'ի խօսելն զանասնոց՝ որոց սեռն անծա-
նօթ իցէ . զոր օրինակ . Չի՞նչ ազգ կենդանոյ իցէ այր :
— Կորինն կարո՞ք է . What kind of animal is it? —
It is a kitten .

Է Անուանք նաւուց փոխանակ չէզոքականին իգականան
վարին առ անգլիացիս՝ նա և յընտանի զորոցս . զոր օրի-
նակ . Տեսանէ՞ք դո՞ւք զկորտ , Բազում ճանապարհս արարեալ
է նա , Do you see that shallop , she has made several
voyages .

Է Անուանք աշխարհաց առ հասարակ չէզոք են , բայց յան-
ձնաւորելն և յառնուելն դէմս՝ փոխին յիգական . զոր
օրինակ Ռուսիա իւրովք մուշտակովք , Russia with her furs .

Ը Ի ձեւաւոր շարագրածս 'ի դէմս սալ անշնչիցն , արական
սեռ շնորհի այնց՝ որք ազգեցուծեամբ , զօրուծեամբ և
հազորդականուծեամբն բացորոշին . ըստ այսմ արական
սեռի վարին երբեմն sun *արեգակն* , fire *հուր* , time *Ժա-*
մանակ , death *մահ* , *ևն* : Եւ իգական սեռ՝ որք երևելիք են

1 Յորժամ յատուկ անուանք իգականք եզեալ իցեն որո-
շակի յիմաստս ինչ , զհետ եկեալ բառն որ բացայայտիչ է
անուանն՝ անփոփոխ դնի ըստ սեռին , զոր օրինակ . Թագուհին
Ելիսաբէթ իշխան զարմանալի վերագոյն քան զազգ իւր սայն իշխա-
նական աստափնութեանցն , Queen Elisabeth , a prince admirable
above her sex for her princely virtues . վիկտորիա Բագուհի մեր
չորհապիւր և կառավար , Victoria , our most gracious queen and
governor : փոխանակ ասելոյ princess & governess .

գեղով, բեղմնաւորութեամբ և ընդունական յասկու-
թեամբ. ըստ այսմ իդական համարին երբեմն moon
լուսին, ship նաւ, city քաղաք, earth երկիր, virtue արար-
ածութիւն, soul հոգի, ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ե .

Անէաս | էած ՚ի կին | զժառանգ թագաւորութեանն .
Aeneas | married | heir էգ. crown .

Քահանայուհին | սկիզբն արար | սրբոց պաշտամանց .
priest էգ | begins | հոգ sacred rite .

Մարիամ | կին մարգարէ | էառ զթմբուկն յիւր ձեռս .
Mary | prophet էգ | took a timbrel ներք her hand .

Հոմեր նկարագրէ զԱնահիտ որպէս զաղջիկն որսորդ
Homer represents Diana as a hunter էգ .

Յոբ ունէր հինգ հարիւր | մատակ էշս | .
Job had five hundred | էգ. ass | .

Ծառայ քո և աղախին քո
Thy սր servant and thy էգ servant .

Նոխազք ունին եղջիւրս, այժք ոչ .
have horn none .

Աքաղաղք ունին մեծ կատարս և բիտս, հաւք փոքրիկ
have great combs and spurs, little

կամ բնաւ ոչ .
or none .

Իգէ՞ քո տեսեալ զկոմսն և զկոմսուհին Տէրպի .
Have you seen Derby .

Մանուկն կորոյս զիւր գնտակ
infant has lost its ball .

Շնիկն կրծէ զիւր ոսկրն կարի ախորժանօք .
poodle gnaws its bone very heartily .

Քոյդ կատու ունի որսացեալ մուկն մի, և | խաղայ | ընդ նմա .
Your cat has caught mouse, | is playing | with it .

Նաւ նոցա սնդակազմ է, նա | հասցէ | ՚ի ծովեզրն .
Their vessel is strong, she | will reach | the shore .

Տեսանէք դուք | զայդ նաւդ՝ նա նաւարկէ մեծաւ արա-
Do you see | that vessel, she sails great ra-
գութեամբ .

pidity .

Յերկու ժամն նա (նաւն) լիցի աստէն .

In two hour she will be here .

Սկսանիմ տեսանել զնորա կայմն .

I begin to see her mast .

Միջերկրականն անջատէ զՓրանկիոս յիւրոց
Mediterranean separates France from its (կամ էր her)
դալթականաց .

colony .

Եթէ ունիս պէտս | ծառայի ճանաչեմ ես կարի հաւա-
If you want | a servant I know very ho-
տարիմ զոք .

nest one .

Կին նորա ունի երկուս | նաժիշտս .

His wife has two | servant .

Դուք ունիք առաւել կանայս դրացիս քան | արս | .
You have more female neighbour than | male ones | .

Ատեամ զիտաղաբուշս | և զարս և զկանայս | .
I hate gossip, | both male and female | .

Փոքրիկ մի այծ | զհետ նորա գնայր | ամենուրեք
A little goat | followed him | every where .

Զարթիր , | ժամանակ է արդ | յառնլոյ .
Awake , | it is time | to rise .

Այր ոք բարեկամ . Կին ոմն բարեկամ .
A male friend . A female friend .

Եղբոր կամ քեռ ուսոր , Եղբոր կամ քեռ դուստր .
A male cousin , A female cousin .

Նա ունի մի ուստր և մի դուստր , առաջինն է կարի տգեղ
He has a son and a daughter ; the former is very disagreeable
իսկ յետինն է ազնիւ և գեղեցիկ .
but the latter is gentle and pretty .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(9 , 10) Ս . An infant stood . Վ . payable monthly in advance .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (5) Ս .
Do you see Վ . my attention to them .

Դ Ա Ս Զ .

ՅԱՂԱԳՍ ԱԾԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆՑ .

Ածականք անդլիացւոց 'ի գրականն չփոխեն բնաւ զվերջ
իւրեանց ըստ սեռից և ըստ թուոց . այլ միասկէս ասի ըստ
հայումս a handsome man այլ ու գեղեցիկ , a handsome wo-
man ին ու գեղեցիկ . handsome men ուր ու գեղեցիկ , handsome
women իանայ ու գեղեցիկ 1 :

Ածականք սովորաբար նախագաս լինին գոյական ա-
նուանց , և թէ մի իցեն և և թէ բազումք 'ի միասին . զոր օրի-
նակ Պապոսի ու խոհական , A judicious boy . Այլ ու ծ-ծիււ ,
զգոն և խո-խոյն , A sober honest industrious man . զչալ-
կապղ և թողեալ 'ի բաց :

Այլ և թէ զինի ածականին իցէ բառ ինչ սրոյ կցորդու-
թիւն ինչ իցէ ընդ ածականին , յայնժամ սա յետ գոյակա-
նին զնի . զոր օրինակ Գործ- այն արժանի խոխոյնաց է , It is an
action worthy of recompense .

Նոյնպէս զհետ գոյականին զնի ածականն , և թէ սասա-
կուլթիւն ինչ և պերճուլթիւն յաւելուցու յիմաստ բանին ,
կամ զպատահումն ինչ իրաց ցուցանիցէ . զոր օրինակ Յունացն
պէս-սիւն ^{ճարտարագիտական} Բարձր-աւճեաց ու Աւետարտի- թե՛ս , The grecian
empire flourished under Alexander the great . Ծ-խո-խոյն ու
Ֆիւլ երջանիկն գործէն զմարդ , Riches do not always make a
man happy 2 :

1 Other այլ (ածական) և թէ չունիցի զհետ իւր գոյական
անուն , լինի և յոքնակի others . զոր օրինակ ասի ինչ այլոյ ,
The property of other men կամ The property of others .

2 Քերթողք զնեն զածականն զինի գոյականին՝ յորժամ
ներդաշնակուլթիւն տալիցն զնոյն պահանջիցէ . զոր օրինակ
The genuine cause of every deed divine , Ասիական պարճա-
տիւնայն ապո-աժասպէղծ արարոց :

Ածականք որք նշանակեն զտարածութիւն ինչ , որպիսիք են long, wide, thick, high, deep ևն , երկայն , լայն , լանջը , բարձր , խոր , դնին զկնի թուական և չափական անուանց . զոր օրինակ կարելոք մի վեց յոչ երկայն և երկու յոչ լայն , A carpet six yards long, and two wide . Որքն մի ՚ի բարձրութիւն երկուց արեց , A wall two feet high . Տասն քառասուն շրջապար է Փարիզի քաղաքի , Paris is ten leagues in circumference .

Անգլիացիք իբրու թարմատար վարեն երբեմն զածականդ one ոչ յեզականն և ones ՚ի յոքնականն , յետ ածականի օրոյ անուն գոյական զօրութեամբ իմանիցի . զոր օրինակ Տար ինչ յարեան մի : — Ահաաստի՛ յեղ յարեան մի լասագոյն , Give me a book . — Here is a good one . Թռչունս իսողեն բոյնս վասն յագոյն իբրեանց , The birds build nests for their young ones . Եւ դնին սոքա՝ փոխանակ կրկնելոյ զնախեղեալ գոյականն good book , young birds .

Յորժամ զբովանդակ ցեղէն և զողջոյն տեսակէն իցեն բանք , մարթի վարել զածականս գոյականորէն . զոր օրինակ Ագահ ոչ բնայագիտ , The covetous are never satisfied . — Այլ յորժամ զմիոյ առնէ և զմիոյ կնոջէ իցեն բանքն , սարս է մերձ դնել ածականին զգոյականն . զոր օրինակ Ընդ առն աղերսիս է գործար , You have to do with an ungrateful man . Կին անխափանէ գ ոչ յողբանալիւցէ յանհասարակութեան իբրո՛ւմ , The perfidious woman shall not triumph in her unfaithfulness .

Յոլովք յածականաց անգլիացոց ՚ի գոյականացն կալ մին . յաւելուածով բազմօրինակ վերջաւորութեանց . յորո՞ սկստել արժան է զհետագայսդ .

Վերջաւորութիւնդ full , ցուցանէ զառատութիւն նշանակութեան արմատական բառին . զոր օրինակ bounty առաքայեանութիւն , bountiful առաքայեան :

Ածանցական վերջաւորութիւնդ less եղծ անէ զնշանակութիւն գոյականին . զոր օրինակ blame արդիւնս , blameless անարդիւնի : Զայս նուազութիւն մարթի ցուցանել յաւելով ՚ի սկիզբն ածական անուանն զմասնիկդ սո , առանց ինչ յաւելոյ ՚ի վերջն . զոր օրինակ equal հասար , unequal անհասար , worthy արժանի , unworthy անարժան , ևն :

Աւարտոգ en յաւելեալ 'ի վերջ գոյական անուան որ ըզ նիւթ իրաց ցուցանիցէ, լինի ածական . զոր օրինակ gold «սի», a golden cup Բաթաի մի «սիւղէն», ևն :

Աւարտոգ ish յաւելեալ 'ի վերջ ածականաց՝ նուազեցուցանէ զնշանակութիւն նոցին . զոր օրինակ sweet «սուր», sweetish «սուրիկ» . cold «սուր», coldish «սուրիկ» : — Իսկ եթէ նոյն վերջ յաւելցի 'ի գոյականս, առնէ զնոսին ածականս նշանակիչս նմանութեան, զոր օրինակ child «սուր», childish «սուրահայ» . wolf «սուր», wolfish «սուրահայ», ևն :

Յանգդ ly ևս ցուցանէ երբեմն զնմանութիւն . զոր օրինակ king «սուր», kingly «սուրահայ», ևն 1 :

Անգլիացիք բազում անգամ փոխանակ ածականի՝ զնեն զներկայ դերբայ առ 'ի ցուցանելոյ զպէտս կամ զկիրառութիւն իրին գոյական անուամբն նշանակելոյ . որպէս առ մեզ զնի սեռականն աներևոյթ բային (կամ առ այլս սրականն կամ բացառականն) . զոր օրինակ Բաթաի ըմպելոյ, A drinking glass (այս ինքն Բաթաի ըմպելոյ . փր . Un verre à boire, իա . Un bicchier da bere) . Սենեակի ճաշելոյ կամ ճաշարան, A dining room (փր . Salle à manger . իա . Sala da pranzare) .

Չէ սարտ յանգլիականին երկրորդէլ զնոյն ածական անուն՝ առաջի միոյ միոյ 'ի գոյականաց կարգելոց 'ի միասին . Այբ «+ և կին «մի տղամասուկ», A little man and woman . Պասի «+ և աղջիկն և երկուսին անպատ», A naughty boy and girl .

---

1 Այլ զսոցանէ, որպէս և զայլ ամենայն ածանցից, տեսցես ճոխագոյնս յերկրորդում մասին գրոցս, ուր բանք լինին Յաղագս կազմութեան բառից և լեզուի անգլիացոց, յորս բազում ինչ է արժանի խելամուտութեան և 'ի դիւրութիւն ուսանելաց :

Վ Ա Ր Ժ Ք Զ .

Հռչակաւոր բովբ ֆոթոսեայ 'ի ֆերու են առաւել խոր քան
 famous mine Potosi in Peru are more than
 զերկու հարիւր յիսուն գիրկս .
 two hundred and fifty fathom .

Բարեկամ ոք անյողդողդ , մտերիմ և անշահասէր է սակա
 friend constant , sincere disinterested is scar-
 ւագիւտ .
 ce .

Այր բարեբարոյ , բարեմարդիկ և հաճոյական | պատուի |
 man mild , polite affable | is esteemed |
 յամենեցուն .
 by every body .

Անգլիա է պետուծին ճոխ և բարգաւաճ .
 England is state rich flourishing .

Չար ընկերակութիւնք ապականեն զբարս քաղցունս .
 Bad company corrupt manner good .

Բազում անգամ տեսանեմք զարժանիս և զառաքինութիւն
 We often see merit virtue
 ոսնհար .
 oppressed :

Հոլանտացիք են առ հասարակ արք գործօնք , համբե
 Dutch are generally people industrious , pa-
 րտաարք , վաստակասէլք , մաքրազարդք , ժուժկալք և
 tiant , laborious , neat , sober
 սակաւապէտք .
 frugal .

Մարդիկ ծփին անդադար 'ի մէջ պատիր յուսոյ և ունայն
 Man fluctuate continually between false hope vain
 երկիւղի .
 fear .

Այր ապաշնորհ է ատեցեալ | յամենեցուն | .
 ungrateful is hated | by every body | .

Մահն չխնայէ ոչ զճոխս | և ոչ | զաղքատս .
 Death spares neither rich | nor | poor .

Այս փոսս է ինն ոտք և վեց բուծ խոր , և վեց ոտք
This ditch is nine foot six inch deep ,

լայն .
broad .

Դու | արգելիս | 'ի քում յուղոջ 'ի գետոյ իմեմնե
You | will be stopped | in your way by ք river

լայն երեք հարիւր տոն .
three hundred

Յոյս զոր ակարք հաստատեն 'ի խոստմունս հզօրաց են առ
hope wich little raise upon promise great are

հասարակ սնտոի .
generally frustrated .

Լեզու է փոքր ինչ անդամ , և խօսի մեծամեծս .
Tongue is little member , says great thing .

Բարեմարդուծիւն | չէ հաստատեալ | 'ի պչրական շար-
Good breeding | does not consist | in formal cere-
ժուածս , այլ յեղանակս դիւրածքս , կենցաղականս և
mony , but in a behaviour easy , civil

մեծարոյս .
respectful .

Ձեռն ժիրաժիր | 'ի բաց բառնայ | զթշուառուծիւն .
hand սեռ . diligence | defeats | want ;

բարգաւաճուծիւն և յաջողուծիւն | ընկերակից են |
prosperity success | attend |

վաստակաւորի առն .
չոյ industrious man .

Ա . Կրթուծիւն Առոգանուծեան և Ուղղագրուծեան
(11 , 12) Ս . Very well , said John . վ . of the drowsiness
of their limbs .

Բ . Կրթուծիւն Լուծման և Թարգմանուծեան (6) Ս .
Well , said Mahmoud . վ . give me an account of it .

Գ Ա Ս Է .

ՅԱՂԱԳՍ ԲԱՂԻԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐԱԳՐԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ .

Յորժամ ածականն անունն ինչ միավանկ յանգիցի 'ի մի և կամ 'ի բազում բաղաձայնս , առ 'ի գործել զնոյն բաղադատական՝ յաւելու 'ի վերջն *er* , և 'ի գործել գերադրական յաւելու *est* . զոր օրինակ *black* «էս» , *blacker* «սագոյն» , *blackest* «մենասէս» :

Ածականք միավանկք յանգեալք 'ի *e* , առնուն զպարզ *r* 'ի բաղադատականին , և *st* 'ի գերադրականին . զոր օրինակ *white* «դիպակ» , *whiter* «դիպակագոյն» , *whitest* «մենասուրբակ» :

Յորժամ ածականն ինչ 'ի մի և Եթ բաղաձայն յանգի , նախ ընթաց ունելով մի միայն ձայնաւոր տառ , յառաջ քան զյանգսդ *er* և *est* կրկնի վերջին բաղաձայնն . զոր օրինակ *big* , *bigger* , *biggest* թէ՛ : — Իսկ եթէ նախընթաց վերջնոյ բաղաձայնին բազում ձայնաւորք կամ երկբարբառ գուցեն՝ ոչ կրկնի բաղաձայնն . զոր օրինակ *great* , *greater* , *greatest* , թէ՛ :

Ածականք միավանկ յանգեալք 'ի *y* , փոխին 'ի բաղադատականն 'ի *ier* , և 'ի գերադրականն 'ի *iest* . զոր օրինակ *sly* «էնգուր» , *slier* «էնգուրագոյն» , *sliest* «մենանէնգուր» :

Իսկ բացարձակ գերադրականք կազմին՝ զնելով առաջն ածականաց *very* կարի . և առաջն անցեալ գերբայից *much* կամ *very much* կարի յոյժ . զոր օրինակ Փրանչիս կարի գեղեցիկ աշխարհ է , *France is a very fine country* . կարի յոյժ երախտագարս է՛ +եզ ընդ աշխարհսդ , *I am much obliged to you for your trouble* .

Են և մակբայք որք իբրև զածականս փոխին 'ի վերջսն 'ի բաղադատական և 'ի գերադրական . զոր օրինակ *often* յաճախ , *oftener* յաճախագոյն , *oftenest* կարի յաճախ . *soon* վաղ , *sooner* վաղագոյն , *soonest* կարի վաղ :

Իսկ բաղդատական և գերագրականն բազմավանկ ածականաց, լինին սովորաբար 'ի ձեռն կրկին յառաջագիր մասնկանցս *more* բաղդատականին, և *most* գերագրականին, առանց փոփոխելոյ զվերջն. զոր օրինակ *ambitious* ամբարհամած, *more ambitious* ամբարհամածագոյն, *most ambitious* կարէյոյժ ամբարհամած :

Ձնոյն ասելի է և վասն բազմավանկ մակբայից, որք նովին մասնկամբք լինին բաղդատական և գերագրական :

Բաղդատականք և գերագրականք նուազեցուցիչք՝ գործին 'ի ձեռն ածականացս *less* և *least* նուազ, սակաւ, դնելով զնոսա նախ քան զգրականս. զոր օրինակ *less wise* սակաւ իմաստուն, *less poor* սակաւ աղքատ, *less rich* սակաւ ճոխ. *the least wise* նուազ իմաստունն, *the least poor* նուազ աղքատն, *the least rich* նուազ ճոխն :

Ածականք երկավանկք յանգեալք 'ի *y կամ le* (ըլ), և բազմավանկք 'ի յանգան շեշտաւորք, մարթին կրկնակի ևս լինել բաղդատական և գերագրական. մի վերջատառիւքս *er* և *est*, և միւս գարձեալ յառաջագիր մասնկամբք *more* և *most*. զոր օրինակ .

ԳՐԵՎԱՆՔ

ԲԱՂԴԱՏԱՎԱՆՔ

ԳԵՐԱԳՐԱՎԱՆՔ

Happy երջանիկ,	happier կամ more happy,	the happiest կամ the most happy.
Able յարմար,	abler կամ more able,	the ablest կամ the most able.
Polite արարկէն յառ,	politer կամ more polite,	the politest կամ the most polite 1.

Են ևս բառք որոց բաղդատականք և գերագրականք զարտուղին 'ի կանոնացս. զոր օրինակ .

1 Զգուշալի է զերկուսին միանգամայն վարել զյառաջագիր և զվերջագիր մասնիկս բաղդատականին զ *more* և զ *er*. ուստի փոխանակ ասելոյ ըստ Շէյքսպիրի *more braver* ասելի է *braver կամ more brave*.

ԴՐԱԿԱՆՔ

ԲԱՂԻՆՏԵՑԱԿԱՆՔ

ԳԵՐԱԴՐԱԿԱՆՔ

Good Բարի	}	better Բարեգոյն ,	best ամենաբարի .
Well Բարևոտ			
Bad Լար	}	worse Լարագոյն ,	worst ամենալար .
Ill կամ evil Լարևոտ .			
Little Ժոտր , սակա-	}	less Ժոտրագոյն ,	least ամենաժոտր , ս-
		սակասագոյն ,	մեծասակա .
Much կամ	}	more Բազում , ցոյժ ,	most 1 , Բազում , ցոյժ .
Many Բազում , ցոյժ ,			
Far Կեռի ,		farther Կեռագոյն ,	farthest ամենակեռի .
Near Տօք ,		nearer Տօքագոյն ,	nearest կամ next ամենատօք .
Fore կանախ , առա-		former կանխագոյն ,	formost կամ first նախկին .
ըն .			
In 'ի ներս ,		inner ներսին ,	inmost ներսնագոյն , խորագոյն .
Out արատ ,		outer արատին ,	outmost կամ utmost վերջին .
Low սարիին , խա-		lower խանարհագոյն ,	lowest կամ lowermost ցածագոյն .
նարհ ,			
Late յամբ ,		latter յամբագոյն ,	latest կամ last յէ-արին , վերջին .
Old Կին , Ծեր , նախ-		older կամ elder	oldest կամ eldest Երեցագոյնն .
կին ,		հնագոյն ,	

Ոմանք յածականաց չունին դրական . զոր օրինակ further , furthest Կեռագոյնն . hither , hithermost Տօքագոյնն . nether , nethermost սարնագոյնն . under , undermost ներսնագոյնն , վարագոյնն :

Այլք չունին բաղդատական . զոր օրինակ top , topmost

1 Են բառք յորս most 'ի վերջն եղեալ է . զոր օրինակ formost կարի յառաջեանն , hindermost վերջինն , uppermost Բար-ժրագոյնն , undermost կամ nethermost սարնագոյնն , ևն :

Բարձր . down , downmost . ցած . north , northmost հիւսիսի .
head , headmost գլխաւոր :

Ի բարդատական իմաստ նախադրութիւնս մեր քան՝
Թարգմանի յանգլիականին նախդրիւս՝ *than* , զոր օրինակ
Առաքիւնութիւն պարտաւանագոյն է քան զճոխութիւնս , *Virtue is
more precious than riches .*

Ի բարդատական իմաստ յանգլիականին՝ որպէս և՛ի մեզ ,
՛ի բաց ձգի մակբայս ոչ . զոր օրինակ Ունի նա Բաղամ Բարե-
կամս քան զուր (ուն) իւրծեա՝ , *He has more friends than you be-
lieve .* Սէրելագոյն է նա քան զուր (ուն) համարէի , *He is more
amiable than I imagined .*

Խնդիր գերադրական ածականաց յարաբերելոց դնի ՛ի
սեռական հոլով նախդրիւս *of* . Իսկ եթէ անուն ինչ քաղաքի ,
սեղւոյ , միաբանութեան և ընկերութեան զհետ եկեացէ՝
դնի ներդոյական նախդրիւս *in* . զոր օրինակ Նա է Բարձրագոյնն
հասակս յազգաբնակիցի իւրում , *He is the tallest in his family .*
Նա է ճոխագոյնն ՛ի վաճառական փարիզում , *He is the richest
merchant in Paris .*

Են և բազում մակբայք որ ածականապէս վարին առաջի
գոյականաց , որք և դնին յուղղական հոլով առանց յօդի .
և են սորս . *little կամ few սակաւ , enough բաւական , much
կամ many քաղամ , more առաւել , less սակաւ , how much
կամ how many , քանի , որչափ , too much կամ too many իւրի
քաղամ , ևն :*

Այլ գիտել արժան է զի *little* և *much* ընդ եզականաց
վարին , իսկ *few* և *many* ընդ յոգնական անուանց . զոր օրի-
նակ Համբէր սակաւ մի , և ընկալցիս զմարեան քո՛ի սակաւ առաւելս .
*Have a little patience , you shall have your book in a few
days .* Ոչ յաղողեցաւ նմա ըստ Բաւականին , *He has not had suc-
cess enough .* Չունի նա արծաթի քաղամ , այլ Բարեկամս քաղամս ,
He has not much money , but he has many friends 1 . Առաւել
գործք և սակաւ խօսք , *More deeds , and fewer words .* Ո՛րչափ
Ժամանակ , *How much time ?* Քանի անձինք , *How many persons ?*

---

1 Մարթի ստել ևս , *He has not a great deal of money ,
but he has a great many friends .*

Կարի շատ հանճար , Too much wit . Բազում լիշտ , Too many sorrows 1 .

Իսկ եթէ զկնի վերայդրեալ մակբայիցդ դերանունն ինչ գացի , դնելի է նախգրիւս of . զոր օրինակ Տոբ էնչ սախաթ յայդ ճայդ էլին , Give me a little of that beef .

Յօդդ the վարի երբեմն ընդ բազդատականաց , որպէս 'ի հետագայսդ և 'ի նմանիս նոցին . (Որևո՞ք) առաւել ուսանի՞մք , (այնչափ) առաւել իմաստնանամք , The more we study , the more we learn . (Որևո՞ք) սակաւ լսաստի՞նս , (այնչափ) սակաւ շահիս , The less you work , the less you earn . (Որևո՞ք) առաւել ընչեղ են ճարտի՞կ , (այնչափ) առաւել ագահ են , The richer men are , the more covetous they are 2 . Այնչափ առաւել , So much the more . Այնչափ նոսաղ , So much the less . Լաւ ես , So much the better . Չար ես , So much the worst .

Բազդատականք սր ցուցանեն զհաւասարութիւն կամ զնմանութիւն 'ի հաստատական իմաստս , որպէս այնպէս , այնչափ , յանգլիականին լինին 'ի ձեռն մակբայիցս as , as much , as many . և նոյն as կրկնի 'ի բացայայտել զիմաստս այնպէս որպէս , այնչափ — որևո՞ք . զոր օրինակ Նա ինչն այնպէս քննաջան է , որպէս և եղբայր իւր , Hé is as diligent as his brother . Նա եւս այնպէս համեստութեամբ վարի որպէս և դու , He behaves as civilly as you . Մեք ևս այնպէս սրբութեալ եմք որպէս նա , We are as much grieved as he . Դու նոյնչափ հանճար ունիս որևո՞ք և քեզ որդիդ , You have as much wit as your cousin . Կեսար այնչափ յաղթանակս քաբաւ որևո՞ք և Ալեքսանդր , Caesar gained as many victories as Alexander .

Իսկ 'ի բացասական իմաստս 'ի տեղի առաջնոցն վարին so , so much , so many , այլ հետագայն դնի նոյնպէս as . զոր օրինակ Մաքեան քո ոչ է այնպէս շատ որպէս ինք . Your book

1 Եթէ հետագայ բառն ածականն ինչ իցէ կամ մակբայ դնի միայն too . զոր օրինակ Կարի անյագ է քառօտ , He is too greedy of glory . Խօսիս խաբի համարչախոսիս , You speak too freely .

2 Գիտեա զի եթէ ածականն ինչ գուցէ 'ի բանին , դնի անընդմէջ զկնի more կամ less ին . Իսկ եթէ սղագոյն ինչ իցէ բառն՝ յաւելու 'ի վերջն er , և more յսպառի :

is not so good as mine. Ուսեալ է նա զանգլիականն, բայց ոչ խօսի նա այնպէս շիւրեմա՝ որպէս դու, He has learned English, but he does not speak it so fluently as you. Այս գործը չէ այնչափ մեծարգոյ որպէս ասի, This work is not so much esteemed as yours. Չգրանին այնչափ ինչ հաճոյականք 'ի գեղջ որչափ 'ի քաղաքի, There is not so much pleasure in the country as in town. Չունի նա այնքան մտքեանս որքան դու, He has not so many books as you.

Ի բանս յորս 'ի հայրուսն եղեալ իցեն միայն բառքս այնպէս կամ այնչափ, յանդիտականին յառաջ և զինի զնի so, նաև 'ի հաստատականս. զոր օրինակ. Նորանչան իմն է զի այր քա այնպէս իենդառսսէր իցէ նա այնպէս երջանի 'ի պարեմաղմի, It is very strange so peaceable a man should be so happy in war. Այր որ ունիցի այնչափ արդարութիան և այնչափ բարեխմս, ոչ այլ իմի պէտքս ունի, A man who has so much integrity and so many friends, will never want any thing.

Բազդատականս այնպէս՝ մինչ զի, զնի յանդիտականին so that. զոր օրինակ Անպէս արեւմտ քա է մինչ զի ամենեքին ծաղրեն զնովս, He is so ignorant that every body laughs at him.

Տեսանի 'ի վերոյգրեալ օրինակս զի բազդատականքս as, so զնին առաջի ածականաց և մակբայից. as much, so much առաջի անցեալ գերբայից և եզակի գոյականն անուանց. իսկ as many և so many առաջի գոյականն անուանց յոքնականաց :

Ի վերջէ գիտելի է զի յորժամ բազում բառք մի զինի միոյ եղեալ իցեն, չէ հարկ երկրորդէլ զբազդատականսդ as, as much, as many, so, so much, so many 'ի վերայ միոյ միոյ 'ի նոցանէ, այլ շատ է զնեւ 'ի վերայ առաջնոյ բառին և եթ. օրինակ իմն Պոմպէոս ոչ էր զբազում քա քա այնպէս խիզախ և այնպէս հնարեմաց որպէս զկեսար. Pompey was not so brave and skilful a general as Caesar.

Վ Ա Ր Ժ Ք Է .

Վնասակարագոյն թշնամիք | կենաց | են անժուժկա
 dangerous | enemy | to life | are intempe-
 լուծիւն և յուլուծիւն .
 rance sloth .

Իշխանք | բազում անգամ | [Յուսահագոյնք ևս են քան
 Prince | often | unhappy are
 զմեծ մասն իւրեանց հպատակաց .
 great part their subject .

Անձնասիրութիւնն է ճարտարագոյն քան զամենայն շրում
 Self-love is dexterous all flat-
 արարս .
 terer .

Սահման կենաց սուղ է . (իսկ) որ գեղեցկութեանն է
 term life short is , that beauty is
 ևս սզագոյն .
 still

| Չիք ախա | առաւել առ հասարակ ասեցեալ քան
 | No vice is | universally detested
 զամբարտաւանութիւն .
 pride .

Արեգակն է մեծագոյն քան զերկիր .
 sun is great earth .

Արդարութիւն է լաւագոյն տեսչութիւն .
 Honesty is policy .

Որ ոք է սարտամ յիւրում ընտրութեան , առնու բա .
 He who is difficult in his choice , takes
 զում անգամ զվատթարագոյնն .

Նա է անագորոյնն ՚ի մարդիկս աշխարհի .
 He is wicked man world .

Նա է գեղեցկագոյնն յերկոսին .
 He is handsome 1 two .

1 Ածականք բազմականկք յանգեալք ՚ի some կամ ՚ի γ , ՚ի

Չիք ինչ որում | մարդիկ տարցին առաւել անհամբէ-
There is nothing that | people bear impa-

րութեամբ , | և ոչ զոր մոռացին | քան զանարգանս .
tiently | or forgive | contempt .

Աշխարհ վարձատրէ առաւել յաճախ զերևոյթս արժա-
world reward often appearance me-

նեաց , քան զարժանիս ինքնին .
rit itself .

Նեստոր էր ծերագոյնն և իմաստնագոյնն քան զամենայն
Nestor was old wise uba . all

յոյնս որք էին 'ի պաշարման Տրոյիոյ .
greek who were at the siege Troy .

Նա և այժմ' իսկ | ասի | զառնէ որ իցէ կարի ծեր և
Even at this present time | it is said | uba . man who is

կարի իմաստուն է նա Նեստոր ոմն .
he is

Կապիտոլիոնն էր շինուած իմն կարի հռչակեալ 'ի Հռովմ' .
Capitol was edifice celebrated Rome .

Կրսեր թագաւոր ոք Ելլսոգայ չկարէր տանել լսել զթա-
petty king Greece could not bear to hear

գաւորն Պարսկաստանի | կոչեցեալ | մեծ թագաւոր .
Persia | called | great king .

Ի՞նչ էր | լիցի | մեծ քան զիս , ասէր նա , եթէ
Why | should he be | I , said he , if

չէ լաւագոյն քան զիս .
is not I .

Կլէոպատրա ունէր յիւր ականջս երկուս գեղեցկագոյն
Cleopatre had in her ear two fine

մարգարիտս | քան որ բնաւ տեսեալ եղէն | . մէն մի
pearl | that ever had been seen | ; each

'ի նոցանէ | արժէր | առաւել քան զմի միլիոն .
of them | was valued at | million .

բաղդատականն և 'ի գերադրականն , լինին որպէս զմիավանկս
'ի ձեռն վերջատառիցս er և est . զոր օրինակ handsome ,
handsomer , handsomest գէշեցի :

(Որչափ) առաւել Ալեքսանդր աշխարհակալէր , (այնչափ)
Alexander conquered ,

առաւել կամէր աշխարհակալել .
he wished to conquer .

(Որչափ) առաւել երկիր մի է բազմամարդ , (այնչափ)
country is peopled

առաւել է ճոխ .
it is opulent .

Է | նոյնչափ իմաստութիւն 'ի սանել թերութեանց
There is | sense in bearing imperfection

այլոց , որչափ 'ի ճանաչել զնոցա բարւոք բնաւորու
other , in discovering their good qua-

թիւնս .
lity .

Մարդիկ չտան ինչ այնքան ազատութեամբ և այնքան
People give nothing freely

դիւրեաւ որպէս զխորհուրդ .
readily advice .

Են առաւել փառք 'ի ներելն քան | 'ի վրիժահան լինել | .
There is glory in forgiving | in revenging | .

Մարդիկ չեն երբէք այնչափ երջանիկ | և ոչ | այնչափ
man are never happy | nor |

թշուառք որչափ նոքա համարին .
unhappy they think .

Ոչ ինչ է այնպէս փոխադրական , որպէս զօրինակ .
Nothing is contagious example .

Խոհականութիւն կարի շրջահայեաց՝ է թշնամի մեծաց ձեռն
prudence circumspect, is an enemy to great achie-
արկութեանց .
vement .

Արք իմաստունք ասեն բազում ինչ 'ի սակաւ բանս ,
learned people say thing in word ,

ազէտքն խօսին բազումս և չասեն ինչ .
ignorant talk much say nothing .

Գողար ախորժակ են ձիրք իմն բնութեան այնպէս դժուա
delicacy etc. taste is gift nature ra-

րագիւտ որպէս և ճմարիան հանճար .
re true genius .

(Որչափ) փռաւել | տեսնեմ զնա | , (այնչափ) առաւել |
I see him | ,

| սիրեմ զնա | .

| I love him | .

Կրթութիւն ծաղրաբանութեան | հաստատեալ է | 'ի տալ
refinement raillery | consists | in giving

այնպիսի ճարտարահնարիմն շրջաբանութիւն, զի ամենայն
artful turn, every

ոք կարացէ նկատել առ ո՛ | յանկ էլանիցէ | , և զի
one may discover at whom | it is levelled | ,

այրն ծաղրեալ չկարացէ | 'ի միտ առնուլ զայն | .
the person rallied may not | perceive it | .

Բազում անգամ պատահէ զի այր ոք որ ունիցի բա-
It frequently happens that man who has

զում հանճար և սակաւ փորձառութիւն, չէ այնպէս
sense experience, is not

բարւոք ընդունելի, որպէս այր ոք որ ունիցի սակաւ
received, has

հանճար բայց ունի ծանօթս զաշխարհէ .
but usage world .

Բնութիւն մարդոյ է այնպէս չարիմաց, և խորք նորա
nature man is mischievous, recesses his

սրտի են այնպէս անմատոյց, զի վստահել յայն ոք, որ
heart are impenetrable, confidence in a person, who

միանգամ | խաբեալ է | զմեզ՝ է ինչ կարի վտանգաւոր .
once | has deceived | us, is a thing dangerous .

Որ խնդայ ընդ բարիս արարեալս իւրոյ | նմանեաց |
He who rejoices at the good done his | fellow-creatures |

է գրեթէ նոյնպէս բարերար որքան նա որ առնէ
is nearly beneficent he who confers

վբարիս .
benefit .

Անտոնիոս եղև թերևս նոյնչափ այր մեծ որչափ և
Antony was perhaps great man

Աւգոստոս, այլ նա | չէղև | նոյնպէս երջանիկ որպէս
Augustus, but he | was not | fortunate

զնա 1 .
he .

1 Մարթ է թողուլ զբառսդ որպէս զնա :

Նա է այնպէս իմաստուն զի նա չունի զիւր նմանն .

He is learned that he has not his equal.

Յորժամ Նումա Պոմպիլիոս | ընտրեցաւ | [Թագաւոր, փո-
When | was chosen | king, in

խանակ | շլանալոյ | այսօրինակ վազվազ և անակնկալ
stead | of being dazzled | by sudden unexpected

ամբարձմամբ, նա մերժեաց զկոչն, | և ոչ հաւանե-
elevation, he refused offer, | and could scarce be prevail-

ցաւ | ընդունել զայն (բայց) բազմապատիկ պաղատանօք
led on | to accept it by repeated intreaty

հռովմայեցւոց և իւր կարի մերձաւոր ծանօթից .

Roman near relation.

Այսօրքիկ ծառքս չեն այնպէս դաւար որպէս նոքա էին .

Those tree are not green they were .

Մեր առաջին դաս չէ այնպէս երկայն որպէս զայլսն .

Our first lesson is not long other .

Նորա գրաստուն է այնչափ մեծ մինչ զի | նա չկարասցէ

His library is large | he will never

բնաւ | ընթեռնուլ զամենայն զիւր զգիրս .

be able | to read all his book .

Ա. Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
(13, 14) Ս . Now it heppened that . Ա . and precious stones
of every species .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (7) Ս .

0 prince, said the vizier, Ա . till he returns .

Գ Ա Ս Ը .

ՅԱՂԱԳՍ ԹՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ

Թուական ածականք յայտարարք Թուոց իրաց՝ քառասպատիկ են, Բացարձակ, Դասական, Մակբաշխ և Կրկնական . և են այսոքիկ .

ԲԱՑԱՐՁԱԿ ԹՈՒԱԿԱՆՔ

One, մ .	Twenty-one, քսանեւմի .
Two, երկու .	Twenty-two, քսանեւերկու .
Three, երէք .	Thirty, երեսուն .
Four, շէր .	Forty, քառասուն .
Five, հինգ .	Fifty, յիսուն .
Six, վեց .	Sixty, վաթսուն .
Seven, յօթն .	Seventy, յօթնասուն .
Eight, ութ .	Seventy-one, յօթնասուն եւ մի .
Nine, ինն .	Seventy-two, յօթնասուն եւ երկու .
Ten, ասն .	Eighty, օթնսուն .
Eleven, մեկասն .	Ninety, իննսուն .
Twelve, երկուսասն .	Ninety-one, իննսուն եւ մի .
Thirteen, երէքսասն .	Ninety-two, իննսունեւերկու .
Fourteen, չորսսասն .	A hundred, հարիւր 1 .
Fifteen, հինգսասն .	Two hundred, երկու հարիւր .
Sixteen, վեցսասն .	A thousand, հազար .
Seventeen, յօթնսասն .	Two thousand, երկու հազար 2 .
Eighteen, ութնսասն .	A million, միլիոն ,
Nineteen, իննսասն .	Two millions, երկու միլիոն , ևն :
Twenty, քսան .	

1 Hundred և Thousand առնուռն միշտ յառաջոյ զյօդդ a մի, Թէ և հետագայ գոյականն իցէ յողնակի . զոր օրինակ A hundred years, հարիւր տարի . A thousand persons, հազար անձինք :

2 Hundred և Thousand յորժամ վարին իբրև գոյական՝ ՚ի հաւաքական անուանս առնուռն ՚ի յողնականն s. զոր օրինակ So many hundreds of men, Այսչափ հարիւրեալս արանց . So many thousands of women, Այսչափ հազարեալս կանանց :

Առ անգլիացիս անխոր ասի twenty-one, twenty-two
 ևն, thirty-one, thirty-two, և one and twenty, two and twenty,
 one and thirty, two and thirty, ևն : — Իսկ 'ի Թուականս
 տարւոյ չասի բնաւ one and twenty, two and thirty, այլ
 ըստ առաջնոյ եղանակին twenty-one, thirty-two. զոր օրինակ
 Յովնապիէր Նէփիէր, Ժոնապի Սկոթիոյ, հնարեաց զնշանակս
 յամի 1622, John Napier, a native of Scotland, invented logarithms
 in the year one thousand six hundred and twenty-two.

Գիտեա դարձեալ զի զայլ Թուականս եղեալս զհետ բա-
 ռիս hundred պարտ է զօղեւ շաղկապիւս և and. զոր օրինակ
 A hundred and one. հարիւր և մի. A hundred and two, հար-
 ըիւր և երկու. զուգաձայն հայկականին :

Մի անգամ, երկու և երեք, լինին յանգլիականին once,
 twice, thrice 1 կամ three times. Իսկ այլք քառեց, հնգեց,
 վեցեց, ևն, լինին յաւելումք 'ի վերայ բացարձակ Թուակա-
 նին զբառք times անգամ. զոր օրինակ four times քառեց,
 five times հնգեց, ևն :

ԴԱՍԱԿԱՆ ԹՈՒՆԿԱՆՔ

First, առաջին .	Fourteenth, շրեքսուններ
Second, երկրորդ .	հարց .
Third, երրորդ .	Fifteenth, հնգեքսուներորդ .
Fourth 2, չորրորդ .	Sixteenth, վեցսուներորդ .
Fifth, հինգերորդ .	Seventeenth, տօթսուններ
Sixth, վեցերորդ .	հարց .
Seventh, տօթերորդ .	Eighteenth, ութսուներորդ .
Eighth, ութերորդ .	Nineteenth, քսնսուներորդ .
Ninth, քսներորդ .	Twentieth, քսաներորդ .
Tenth, քսաներորդ .	Twenty-first, քսաներորդ ա
Eleventh, մեքսաներորդ .	ռաջներորդ .
Twelfth, երկսուններորդ .	Twenty-second, քսաներորդ
Thirteenth, երեքսուններորդ .	երկրորդ .

1 Thrice գուն ուրեք վարի :

2 Տես զի զինն երրորդին ի ևեթ յաւելու 'ի բացարձակսն :

Thirtieth, երեսներորդ .	Seventieth, եօթանասներորդ .
Thirty-first, երեսներորդ սոսաններորդ .	Seventy-first, հս .
Fortieth, քառասներորդ .	Seventy-second, հք .
Forthy-first, քառասներորդ սոսաններորդ .	Eightieth, ութներորդ .
Fiftieth, յիններորդ .	Eighty-first, յս .
Fifty-first, ծս .	Ninetieth, ինսներորդ .
Sixtieth, վաթսներորդ .	Ninety-first, զս .
Sixty-first, կս .	Hundredth, հարիւրերորդ .
	Thousandth, հազարերորդ .

Նախ սոսանին, երկրորդ անգամ, երրորդ անգամ, չորրորդ անգամ, սակ առ անգլիացիս first, secondly, thirdly, fourthly. Իսկ հինգերորդ անգամ, վեցերորդ անգամ, ևն, յաւելլու միայն յ 'ի վերջ դասականաց, զոր օրինակ fifthy, ևն :

Գասական Թուականք միշտ յօդիւ վարին . որպէս, book the first գիրք սոսանին . chapter the second, գլխի երկրորդ :

Չչարս Թագաւորաց և հայրապետաց ըստ մեզ դասական Թուականօք յայտ առնեն անգլիացիք զհելլով զնոսին յօդիւս the . զոր օրինակ George the Third, Գեորգ երրորդ, Lewis the Fourteenth, Լուտովիոս չորեքասաներորդ :

Նոյնպէս և զաւուրս ամսոյն դասականօքն բացադրեն . զոր օրինակ He died the fourth կամ on the fourth of November և կամ November the fourth, Մեռաւ նա 'ի չորրորդոս սոսար Նոյեմբերի :

Յորժամ բառքդ սոսանին, սոսանին, վերջին, վերջինքն զնախընթաց իմաստ ինչ յարաբերեցեն, ընդ առաջնոցն զնի the former, և ընդ վերջնոցն the latter, անհոփոփոյ յամենայն սեռս և յամենայն թիւս . զոր օրինակ Առասփնոսելիանք զորս Պարսք ջանային ազրել 'ի հոգին' էին ճշմարտութիւն և բարութիւն, ժոժիւղութիւն և հնազանդութիւն . երկոսին սոսանինք նմանոս արտեն զմէզ սոսաւածոց, իսկ երկոսին վերջինք կարեւոր են 'ի պահպանութիւն կարգաց . The virtues which the Persians carefully inculcated, were truth and goodness, sobriety and obedience; the two former make us resemble the gods; the two latter are necessary for the preservation of order .

ՄԱԿԱՅԸ ԹՈՒՍՎԱՆՔ

The half կէս, the third կամ the third part երրորդամասն, the fourth կամ the fourth part արորդ, ևն. որ որպէս ասանի՝ են նորքն իսկ դասականք առանձինն կամ յաւելուածով բառիս part որ է մասն 1 :

Առ ՚ի ցուցանել երկուտեան կամ երկուքն ասի both. օրինակ իմն. Ես տեսի զեփեսոս զերկուքն. I saw them both. — Առ ՚ի ասել երեւին, շրեւին, զնի all three, all four, այս ինքն զմեզ զերեւն, կամ զերեւն ՚ի մասին, ևն :

Երկու երկու փոխի ՚ի two by two կամ two and two.

ԿՐԿՆԱԿՆ ԹՈՒՍՎԱՆՔ

Double իրկն, երկապի, treble երեկապի, fourfold արորապի, ևն, յաւելով ՚ի ծայր բացարձակ թուականաց զյանգդ fold.

1 Երկու եռամասն, երեք արորամասն, ասելի է two thirds, three fourths, ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ը .

Լուգովիկոս չորեքտասաներորդ էր պաշտպան գեղեցիկ
 Lewis was protector lear-
 դպրութեանց .
 ning .

Հիւրընկալութիւնն է մի յառաջնոց պարտուց մարդոյ .
 Hospitality is duty man .

Սէն է Երկայնագոյն քան զԹամիզ, բայց վերջինդ առա-
 Seine is long Thames, but
 ւել լայն է և առաւել սրընթաց քան զառաջինն .
 wide rapid

Յորժամ Մուհամմէտ էառ զԿոստանդնուպոլիս 'ի 1453 .
 When Mahomet took Constantinople
 ամենայն յոյնք որ զարգացուցանէին զարուեստս
 all Greek who cultivated arts
 | ապսպարեցան | յԻտալիա .
 | took refuge | in Italy .

Սոփոկլէս և Եւրիպիդէս երկոքին գերահռչակ ողբերգու-
 Sophocles Euripides famous tragic
 քերթողք , էին երկոքին ևս Աթենացիք .
 poets , were Athenian .

Խաղք զոր Տիտոս ետ մի անգամ հռովմայեցւոց ժողովողեան
 games that Titus gave Roman people
 եղեն նմա քառասուն միլիոնից .
 cost him
 ուղ .

Գէորգ երրորդ | պսակեցաւ | յաբբայական եկեղեցւոջ |
 George | was crowned | at abbey |
 | Ուէսթմինսթրի , 'ի 22 սեպտեմբերի 'ի 1761 .
 | Westminster september

Մոլորակ թաւալին | շուրջ զարեգակամբ | . Երևակն կա-
 planet revolve | round the sun | Saturn ma-
 տարէ զիւր շրջան յ30 ամս , Լուսնթապն յ12 , Հրասն
 ke its revolution . year, Jupiter , Mars

յ2 ամս , Երկիր 'ի յի ամ կամ 365 ատուրս և վեց ժամս ,
Earth or day hour ,

Արուսեակն 225 ատուրս , և Փայլածուն յերիս ամիսս .
Venus Mercury month .

Լուսինն որ է արբանեակ երկրի Թաւալի շուրջ զնովա-
moon which is փ satellite ար . earth revolves round it

'ի 27 ատուրս , յ7 ժամս և 'ի 43 վայրկեանս .
in day , hour minute .

Բայց | ոչ ընթացակցի | արեգական | եթէ ոչ | 'ի 29
But | does not overtake | 59 sun | in less than |

ատուրս յ12 ժամս և 'ի 44 վայրկեանս .

Չմեռն եղև այնպէս խիստ 'ի 1709 , | մինչ զի յի ևեթ
Winter was severe | that there was but one

ձիթենի մնաց | 'ի դաշտի ուրեք ուր | գոյին |
olive-tree that resisted it | plain where | there had been |

առաւել քան զտասն հազար .

Տաճարն Յանուսի փակեցաւ ընդ բովանդակ Թագաւորու-
temple Janus was shut during the whole reign

Թիւնն Նումա Պոմպիլիոսի . | բայց յետ այնորիկ | մինչև
Numa Pompilius | but from that time | to

ցԹագաւորութիւն Կեսարու Ագոստոսի (ոչ) փակեալ
Caesar Augustus was

եղև նա եթէ ոչ երկիցս . զառաջինն յետ առաջնոյ
shut it but after

պունիկեան պատերազմին , և երկրորդ անգամ զկնի
punic war time

Ճակատամարտին Ակտիոնի , ուրանօր Ագոստոսս եհար
battle Actium , where vanquished

զԱնտոնինոս .
Antony .

Հերոդոտ պատմէ մեզ զնախնի Պարսից , եթէ զկնի հասակի
Herodotus tells us և ancient Persian that from age

հնգից ամաց ցքսան , նոքա (ոչ) հրահանգէին զւերեանց
year they instructed their

մանկունս բայց յերիս իրս , 'ի վարել զերիվար ,
child only thing , to manage փ horse ,

| 'ի ձգել | զաղեզն , և յասել զճշմարտութիւն .
| to make use | *սև.* bow , and to speake truth .
Կեսար 'ի սահաւ քան զտասն ամս յորս | հրամանատար եկաց |
in when | he commanded |
'ի Գաղղիա , կալաւ առաւել քան զութ հարիւր քաղաքս ,
Gaul , took city ,
նուաճեաց երեք հարիւր ազգս , մարտեաւ բազում ան .
subdued nations , fought several
գամ 'ի կարգեալ ճակատու ընդդէմ երից միլիոնից
in pitched battles against
Թշնամեաց . | խորտակեաց | զմի միլիոն , և կալաւ միւս
enemy ; | he cut in pieces | , took another
այլ միլիոն դերի .
prisoners .

Ա. Կրթութիւն Առոգանութեան և Ուղղագրութեան
(15 , 16) Ս . This will make me acquainted . Վ . in all those
who surround them .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (8) Ս .
After having spoken thus . Վ . but dare not tell you what it is .

Դ Ա Ս Թ .

ՅԱՂԱԳՍ ԻԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Իսկան գերանուանք առ անգլիացիս են այսոքիկ I ,
Thou 1 , He էս , Դս , նս . և վերջինս այս ըստ սեռի դիմացն՝
լինի արական he , իգական she , չեզոք it . Հոլովին սոքա 'ի
ձեռն հոլովանիչ նախդրաց of , to , from . զոր օրինակ

ԱՌՍՁԻՆ ԴԻՄՔ . I էս .

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	I ,	էս .	Ո .	we ,	՞ես .
Ս .	of	me ,	Ս .	of	us ,
Տ .	to	me ,	Տ .	to	us ,
Հ .		me ,	Հ .		us ,
Բ .	from	me ,	Բ .	from	us ,

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԻՄՔ . thou Դս .

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	thou ,	Դս .	Ո .	ye ,	you ,
Ս .	of	thee ,	Ս .	of	you ,
Տ .	to	thee ,	Տ .	to	you ,
Հ .		thee ,	Հ .		you ,
Բ .	from	thee ,	Բ .	from	you ,

1 Ի զսոցս և 'ի բանս ընտանեկանս չվարի եզականն երկ-
րորդի դիմաց , այլ միշտ յոգնականն :

ԵՐՐՈՐԻ ԴԵՄՔ . he , she , it նա

արական սեռի , he

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	he , նա կամ ինքն .	Ո .	they , նոքա .
Ս .	of him , նորա .	Ս .	of them , նոցա .
Տ .	to him , նժա .	Տ .	to them , նոցա .
Հ .	him , զնա ,	Հ .	them , զնոսս .
Բ .	from him , ի նժանէ .	Բ .	from them , ի նոցանէ .

իգական սեռի , she

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	she , նա ևն .	
Ս .	of her ,	Յողնականն նոյն է ընդ
Տ .	to her ,	յողնականի վերոյգրեալ
Հ .	her ,	դերանուան he .
Բ .	from her ,	

չեզոք սեռի , it

Եզակի .

Յոքնակի .

Ո .	it , նա , այն , ևն .	
Ս .	of it ,	Յողնականն նոյն է ընդ
Տ .	to it ,	արականին .
Հ .	it ,	
Բ .	from it ,	

Վերջին չեզոքականդ it վարի զանշնչից , կամ զկենդանեաց՝ որոց սեռ անծանօթ իցէ . զոր օրինակ Ահա-ստիկ Տա-րեան թ գեղեցիկ , ընկերցիւ ղայդ ; Here is a good book , read

it. Ահա-սարիկի ԲիԲեռն մի, հայեայ ընդ այն, There is a butterfly, look at it.

It վարի երբեմն և 'ի խօսելն զմանկան տղայոյ . զոր օրինակ Մի զարԲեռնաներ զմանուկդ, զի ծանրաքնեալ է, Don't awake the child, it is fast asleep.

Յորժամ անշունչ իրք և անասունք անճնաւորեալ վարիցին՝ այս ինքն 'ի ձև հոգետորական մարդկային մատուցին նոցա դէմք և բնութիւն, յայնժամ ըստ արական կամ իգական դիմաց որ մատուցանի նոցա՝ դնելի է he կամ she . և ըստ այսմ արականք են արեգակն, ծամանակ, մահ, քուն, սէր, ևն, և իգականք Լուսին, երկիր, իրօն, եկեղեցի, և յաճախագոյն ևս աշխարհք և առաքինութիւնք :

Ի խօսելն զնաւուց պարտ է վարել միշտ զիգական դերանունք she . զոր օրինակ Ի նաւահանդիսին իարի քաջընթաց է նա, She is the best sailer in the fleet.

Են և էական դերանունք բաղադրեալք . որպիսի են, myself եւ ինքն, զիս, thyself ք-ն ինքն, զքեզ, himself նա ինքն, զինքն (ար), herself նա ինքն, զինքն (իգ), itself նա ինքն, զինքն (չէզ) . ourselves մէք ինքնին, զմեզ, yourselves ք ք-ն ինքնին, զքեզ, themselves նոքա ինքնին, զինքեանս, վասն երկց ևս սեռից : Բաղադրեալքս հոլովն ըստ պարզ դերանունց 'ի ձեռն նախդրիցս of, to, from .

Առ 'ի տալ և ևս զօրութիւն բանին, ասի my own self, thy own self . զոր օրինակ Ես ինքնին արարի զայդ, I did it my own self.

Ինքն, զինքն, զանձն, զանձինս, ևն ասի յանդիականին one's self, himself, herself, itself, themselves . զոր օրինակ Չէ պարս մարտոյ քաւ զանձն յանհեղեղ ինչ իրս, One ought not to abandon one's self to an extravagant passion 2 . Չնչնօք զբօսնու, He amuses himself with trifles . այս ինքն զուսրճացոցանէ զանձն, զինքն :

Դերանունք ուղղականք դնին յառաջ քան զբայս . հայցականք դնին միշտ զկնի բային . և տրականն միշտ զկնի հայ-

1 Եթէ առ մի ոք իցեն բանքն՝ ասի yourself ք-ն ինքն :
2 One's self ասի խօսելով յընդհանուր միտս :

ցականին . զոր օրինակ Ես սասոյի +եզ զայդ . I told it you .
 Իսկ եթէ բայն ունիցի զհետ իւր նախադրուծիւն ինչ , որ-
 պէս to lift up բառնաւ , to give over 'ի բոց Երուսալէմ , ևն , յայն-
 ժամ հայցական դերանունն դնի 'ի մէջ բային և նախադրու-
 թեանն . զոր օրինակ Բարձր զայդ եթէ կարեն , Lift it up , if you
 can . Բժիշկի և Լիւն զնա , The physicians have given him over . .

Եթէ զինի բային գուցեն դնելի դերանունն մի և անունն ,
 եթէ դերանունն աննախդիր տրական իցէ առանց to ի , յայն-
 ժամ յառաջէ քան զանունն . զոր օրինակ Տոբ Եմա Գրիւ մի ,
 Give him a pen . Իսկ եթէ դերանունն ունիցի զնախդիրս to
 կամ զայլ նախդիր , յայնժամ սովորաբար յետագաս դուս-
 նի . զոր օրինակ Դոս հաղորդս արարեբ զնա Խորհրդոյ Գոյ , You
 have imparted your mind to him .

Ես եմ , Դու ես , Նա է , ևն , լինին յանդիականին դնելով
 նախ զէզզոքականդ it , ապա զբայն յերրորդ դէմս , և ապա
 զէական դերանունն . այսպէս . Ես եմ , Դու ես , Նա է . It is I ,
 It is thou , It is he . այլ այս եղանակ խօսից վարի 'ի սաստ-
 կականս :

Նոյն էական դերանուանքս I , thou , he , ևն , վարին և 'ի
 պատասխանին հարցմանց 'ի ձև զէզզման՝ առանց դնելոյ զէա-
 կան բայն am եմ . զոր օրինակ Ո՞ր է որ հարկանէ դրոսոսն . —
 Ես , Who knocks at the door ? — I . մոխսանակ ասելոյ I am .

Նոյն էական դերանուանքս I , thou , he , she ևն , վարին և
 'ի բացադրուծիւն հետագայ իմաստիցդ և նմանեաց նոցին .
 Դու կրտսերագոյն ես քան զիս , You are younger than I (քան
 ես) . Քն ոչէն իմաստան է ես նա , He is as learned as thou (որ-
 ոչէն Դու) . Մեք ես նոյնչափ վիշտս ունիմք , որչափ ես նա , We
 have as much trouble as he , ևն :

Բազում դերանուանք եղեալք 'ի միասին խնդրեն զհետա-
 դայ բայն յոքնակի . զոր օրինակ Դոսք , Նա եւ ես յոյժ զբարեաւ
 եմք , You , he and I are very busy . Եղբայր Գոյ , կին Գոյ եւ Դոս
 անդանօր էիք , Your brother , your wife and you were present .

Անդիակցիք չկրկնեն (որպէս զփրանկս) զդերանուանս 'ի
 մի և նոյն բանս . Նա յարգէ զքեզ եւ ձեռարէ , He esteems and
 honours you . Շնորհս կալայ նմա եւ կալայոյ միշտ , I thank and
 will always thank him . Սիրեմ զնա եւ ձեռարեմ , I love and re-
 spect him , ևն :

Վ Ա Ր Ժ Ք Թ .

| Որք | շողովեն զվեծամեծս կործանեն զնոսա .
| Those who | flatter great ruin

Ստուգութիւն ինքն յինքեան է ատելի .
Falsehood is odious .

Տիկնայք իցէք գոհ | ընդ տեսանելք | զնոր թատերա-
Lady are you glad | to have seen | new pie-
խաղք . — Այո եմք .
ce ? — are .

Ես գերի՛, ես ծնեալ ՚ի հրամայել : Աւաղ | և կարի խակ
slave, born to command ! Alas ! | it is but
Ճշմարտիւ | եթէ ես եմ .
too true | that am .

Գուք և ես համարիմք եթէ երջանկութիւն այս աշխարհի
believe that happiness this world
հաստատեալ իցէ | 'ի ընուլ | զպարտս որք հրա-
consists | in fulfilling | duty pre-
մայեալ են մեզ .
scribed to us .

Եթէ իցէ դժուարին | 'ի չափու ունեւ | զմեր բարկութիւն ,
If be difficult | to rule | our anger ,
է խոհականութիւն | զառաջս ունեւ | այնմ .
is wise | prevent | 's .

Անգլիա պարտի զիւր ճոխութիւնս հովանաւորութեանս
England owes her riches esp . encouragement
զոր ինքն մատուցանէ իւրումն շահավաճառութեան .
that gives her 1 commerce .

Իզ՛ երևելոյ առատաձեռն՝ առնէ զմեզ բազում՝ անգամ
desire of appearing generous renders often
վատնիչս .
lavish .

1 Յորժամ աղքատ և աշխարհք անձնաւորին՝ յանգլիակա-
նին դնելի են յիգական սեռի :

Առաքինութիւն ունի յինքեան զամենայն որ ինչ կարէ առ-
 virtue has all that can ma-
 նել զնա սիրելի .
 ke lovely .

Ասա ինձ ընդ սեւ կենակցիս դու , և ես | ասացից |
 Tell with whom goest | will tell |
 քեզ զինչ դու իցես .
 what art .

Չարք | ոչ կարեն | տանել զյանդիմանութիւն առաքի-
 wicked | cannot | bear sight vir-
 նութեան . քանզի
 tue ; because

Նա դատապարտէ զնոսա . նոքա | խստանան | և զայ-
 he . condemns ; | are exasperated | ir-
 րագնին ընդդէմ նորա .
 ritaded against

Այր ոք որ է միշտ գոհ զանձնէ , | դուն ուրեք | է
 man who is always satisfied with | seldom | is
 նոյնպէս զայլոց .
 so with other .

Դիւրագոյն շաւիղ լինելոյ պատրեալ է կարծել զինքն նրբա-
 readiest way to be cheated is to think cun-
 միտ քան | զայլս | .
 ning | other people | .

Այր ծոյլ է բեռն ինչ անձին իւրում , ժամք | ծան-
 man slothful is a burden hour | hang
 ըին | ՚ի վերայ գլխոյ նորա . զբօսնու , և ոչ գիտէ
 heavy | on his head ; trifles , and knows not
 զինչ գործիցէ .
 what to do .

Մարդիկ են սովորաբար այնպէս արդարադատ առ առա-
 man are commonly so just to vir-
 քինութիւն , զի գովեն զնա յայլս , նաև յորժամ ին-
 tue , that praise in others , even when
 քեանք | ոչ ՚ի գործ արկցեն | զնա .
 | do not practise | it .

Յորժամ ոք | չգտանէ | զհանգիստ յինքեան , ընդունայն
 When a man | finds no | rest it is vain
 է խնդրել զայն այլուր .
 to seek elsewhere .

Լինելն կարի աժգոհ զանձնէ է տկարութիւն , լինելն
 To be too much dissatisfied գործ . is weakness , to be
 կարի գոհ զանձնէ է յիմարութիւն .
 too well satisfied is folly .

Ադոնիս էր պատանի ոմն անհամեմատ իմն գեղեցկու-
 Adonis was youth սեռ . extraordinary beau-

թեամբ . Աստղիկ սիրեաց զնա տարիմամբ . Սա-
 ty . Venus loved passionately . How-

կայն | եղև նա թշուառ | 'ի ատեսանէն զնա սպա-
 ever | she had misfortune | to see kil-

նեալ | 'ի վարագէ միռջէ | . այլ նա փոխակերպեաց զնա
 led | by a wild boar | ; but changed

| յանեմոն ծաղիկ | .

| into an anemone | .

Երևոյթ իւրոց թշուառութեանց վանէ զնա , տանջէ և
 Idea his misfortunes pursues , torments

ընկճէ .

overwhelms .

Աստուած ասաց , սիրեցէք զձեր թշնամիս , օրհնեցէք զայնու-
 God has said , shall love your enemy , bless tho-

սիկ որք անիծանենն զձեզ , | բարի արարէք | նոցա որք
 se that curse | do good | to those that

հալածենն զձեզ , և աղօթեցէք վասն այնոցիկ որք բամ-
 persecute pray for those who slan-

բասեն զձեզ .

der

Ա . Կրթութիւն Աւողանութեան և Ուղղագրութեան
 (17 , 18) Ս . I shall not yet stop there . Վ . at a flight
 of steps .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (9) Ս .
 Why not , said Mahmoud . Վ . what have you heard ?

Դ Ա Ս Ժ .

ՅԱՂԱԳՍ ՍՏԱՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Կրկին են ստացական դերանուանք , Ձողականք և Յարաբերականք :

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ ՍՏԱՑԱԿԱՆՔ ԶՕԴԱԿԱՆՔ

My	ի՛մ , ի՛մ + .	Our ,	ձե՛ր , ձե՛ր + .
Thy	դ՛ու , դ՛ու + .	Your ,	յե՛ր , յե՛ր + .
His	} իւ՛ր , իւ՛ր + .	Their ,	նոցա , նոցայ + .
Her			
Its			

Ասին սոքա զողականք ստացականք՝ զի միշտ ընդ այլու՛մ անուան զողեալ զնին . զոր օրինակ Հայր ի՛մ , My father , Մայր դ՛ու , Thy mother , Դսուրք իւ՛ր , His կամ Her daughters , ևն :

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ ՍՏԱՑԱԿԱՆՔ ՅԵՐԱԲԵՐԱԿԱՆՔ

Mine ,	ի՛մ , ի՛մային . ի՛մ + , ի՛մային + .	
Thine ,	դ՛ու , դ՛ուային . դ՛ու + , դ՛ուային + .	
His	} իւ՛ր . իւ՛րային	
Hers		
Its		
Ours ,	ձե՛ր , ձե՛րային . ձե՛ր + , ձե՛րային + .	
Yours ,	յե՛ր , յե՛րային . յե՛ր + , յե՛րային + .	
Theirs ,	նոցա . նոցայ + .	

Սոքա յարաբերական ստացականք ասին , զի յայտ առնեն զանուն ինչ յառաջագոյն ասացեալ . զոր օրինակ Քոյ կարծիք և ի՛մ , Your opinion and mine . Մասեան ի՛մ և դ՛ու , My book and yours .

Ստացական դերանուանք եթէ զողականք և եթէ յարաբերականք հոլովին նախդրիւք of , to , from .

Դիտեա զի դերանուանքդ *his, her* և *hers* համաձայնին ընդ ստացողին և ոչ ընդ ստացելոյն (որպէս է յիս . և 'ի փրկ .) : Ուստի 'ի խօսել անդ զիրաց ինչ որ մարդոյ պատկանիցի՝ ասելի է *his* . և զպատկանելոցն կանանց՝ ասելի *her* կամ *hers* , ըստ որում՝ դերանունն իցէ զօգական կամ յարաբերական . զոր օրինակ հայրն սիրէ զիւր դուստր և մայրն զիւր որդի ,
The father loves his daughter and the mother her son 1 .

Յորժամ յընդհանուր ինչ միտս առցի բանն՝ փոխանակ *his, her* դերանուանց դնի *one's* . զոր օրինակ խահախանութիան է երկուս լարս ոսկել յաղէղան իւրում , It is prudent to have two strings to one's bow . Պարտ է մարդոյ ինչաւ ըստ մտիցն , One must live according to one's income .

Դերանուանքս *mine, thine, his, hers* , ևն , դնին երբեմն առաջի աներևոյթ բայից , 'ի ցուցանել զպարտս , զգործս կամ զպայման մարդոյն զորմէ է բանն . զոր օրինակ Կճա է անհասարակ գրասէլ , և ինչ լինել անյողդողդ , It is hers to be faithless , it is mine to be constant .

Առ 'ի տալ զօրութիւն բանին , կամ բառնալ 'ի միջոյ զերկխօսութիւն յաւելու 'ի վերայ ստացական դերանուանցս *my, thy, his, her, our, your, their* , բառդ օգոն հարապս , սեպհական , առանջինն . զոր օրինակ Սիրէմ զնա որպէս զիմ հարապս եղբայր , I love him as my own brother . Առանջին յիւրոցն ոչ իւրի հանգանակեաց , He has contributed nothing of his own .

Յասելն 'ի հայրուսմս իմայինս , յերայինս , իւրեանցայինս , 'ի ցուցանել զազգակիցս , զբարեկամս կամ զընտանիս ուրուք , զվարին և յանգընականին լոկ դերանուանքդ , այլ պարտ է յաւելու 'ի նոսա և զգոյական ինչ անուն ըստ պիտոյից . որ պիտիք են *relations, friends, men, people* , ևն . և ասել օրինակ իմն *my relations, thy friends* .

Դերանունս չէզոք *its* վարի վասն անշունչ իրաց և զտրդայոց յորժամ յընդհանուր սեռի վարիցին . զոր օրինակ Քաղաքն և շրջակայս իւր , The town and its environs . Օ՛հ և

---

1 Ձոր ըստ բառին թարգմանեալ յիտալական ձայն լինի , Il padre ama suo figlia, e la madre sua figlio . կամ 'ի փրկ . Le père aime son fille, et la mère sa fils .

Հիւն նորին, The snake and its hissings. — Այլ յորժամ
էակք անշունչք և անբանք անձնաւորեալ իցեն, վարին դեր-
անուանքս his, her, hers, ըստ արական կամ իգական գի-
մաց որ տուեալ լինի նոցա :

Յորժամ բանն զմասանց ինչ մարմնոյ իցէ կամ զկարո-
ղութեանց հոգւոյ, պարտ է դնել զայնս միշտ ստացական
դերանուամբ. զոր օրինակ Յաւեյո-յանէս զմասն իժ, You hurt
my finger. Եւրպալէնոս Բարձ նորա, He has broken his leg.
Կորոյս նա զիւն, She has lost her wits.

Ի խօսել առ մերձաւորս և առ բարեկամս, մերձ դնելք
սովորաբար ՚ի հայրուս զստացականդ իժ. այլ յանգլիականին
՚ի բաց թողու my, և պարզապէս ասի, Չիմրդ իսս հայր իժ,
How do you do, father? Բարեւոս ծնայք մանկանս կամ որդեանս
իժ, Farewell, children. Բարեկամ, էի այսր, Friend, come
here 1, ևն :

Առաջի անուանց արենակցութեան չղնին բնաւ մակա-
դրական անուանքս Master, Mistress կամ Miss, Տէր, Տէրիկն.
զոր օրինակ Յանձն արա զիս եղբօր քոս, Recommend me to
your brother. Մասն զմեծարանս իժ յօր քոս, Present my re-
spects to your mother.

Բազում անգամ փոխանակ ասելոյ՝ Մի ոմն ՚ի հայրենայնացոս
իմոց, Երկուս ոմնս ՚ի Բարեկամոց իւրոց, ասի յանգլիականին
Ոմն հայրենայնից յիմոցն, A countryman of mine. Երկուս Բարեկամս
յիւրոցն, Two friends of his.

Ի դնել բազում անուանց ՚ի միասին՝ յանգլիականին չկրկնի
դերանունն ստացական. զոր օրինակ Հայր իժ, եղբայր և քոս
ի գեղջ էն, My father, brother and sisters are in the coun-
try. Կորոյս նա զիւն իւր, զբարեկամս և զանունս Բարի, He has
lost his estate, friends and reputation .

---

1 Մարթ է դնել զդերանունդ my ընդ բառիդ friend .

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ .

Մայր ոք որ սնուցանէ զորդի իւր կրկնակի մայր է նա .
mother that suckles child doubly

Իւրաքանչիւր վիճակ ունի զիւր հաճոյս և զիւր վիշտս .
Every state has pleasure pain .

Գլխաւոր իմաստութիւն մարդոյ հաստատեալ է 'ի ճանախ
chief wisdom man consists in know-
լից զիւր յիմարութիւն .
wing folly .

Սիրտ նախանձորդին | լի է լեղևով և դառնութեամբ | ,
heart envious man | is gall and bitterness | ,
լեզու նորա կաթէ զթոյն , երջանկութիւն մերձաւորին
tongue spitted venom , success neighbour
խուովէ զհանգիստ նորա .
breaks rest

Պլատոն տարագրեաց զերաժշտութիւն յիւրմէ | հասա
Plato banished music | com-
րակաց պետութենէ | .
monwealth | .

Ճշմարտութիւնն ամբառնայ զձայն իւր , այլ | տագնապի
justice raises voice but | has much
յոյժ | 'ի լինել լսելի 'ի միջոյ յուզմանց կրից .
ado | to be heard amidst tumult passion .

Սմեկայն գործք բնութեան գրաւեն զհիացումն մեր .
All work nature deserve admiration .

Երբ միանգամ բաղդն դադարէ նստատել մեզ , բարեկամք
When fortune ceases to favour friend
մեր լքանեն զմեզ .
forsake .

Այր ոք աննենդ է գեր 'ի վեր (քան) զվատութիւն կեղ-
man sincere is far above meanness dis-
ծաւորութեան , բանք բերանոյ նորա են խորհուրդք սրտի
simulation , word mouth are thought heart
նորին .

Այր սնապարծ արհամարհէ զգտաստան այլոց , վստահի
man vain despises judgment other , relies on
Եւրն | և նշաւակի | .
| and is confounded | .

Լէզու զգօն առն սայ շնորհս ճմարտութեան , և անվըս-
language modest man gives lustre truth diffi-
աահու(թիւն նորա | անմեղադիր առնէ | զվրիպանս նորա .
dence | excuses | error

Հաղաւաղուրթն այր | է տաղտուկ | ընկերութեան ,
talkative man | is a nuisance | society
ականջ պարտասի 'ի բարբանջից նորա և հեղեղք բանից
ear is sick babbling torrent word
նորա ընկղմեն զգրուցաարու(թիւն այլոց .
overwhelms conversation other .

Այր դք .իմաստուն յաճախ տարակուսի , անմիտն չերկմտի
man wise often doubts , fool doubts
զիմեքէ . ճանաչէ նա զամենայն ինչ , բաց 'ի յանձին սգի-
nothing ; knows all things , but own igno-
տու(թեհէ .
rance .

Համեստութիւնն է յարժանիս որ ինչ շղարշ նրբին է առ-
modesty is merit what gauze light
գեղեցկութիւն , նուազեցուցանէ նա զսայծառութիւնն ,
beauty , diminishes lustre ,
այլ բարձրացուցանէ զարժէս նորին .
but enhances value .

Նա որ է ամբարձեալ 'ի վեր (քան) զայլս , չկարէ տեսանել
He who is exalted above other , cannot see
զճմարտութիւն իւրովք սեպհական աչովք . նա է շուրջ
truth eye ; is encom-
պատեալ 'ի մարդկանէ որք առ 'ի գտանել զշնորհս նռ
passed by men who to obtain favour
րա , շողմեն զնա և | մասնատու լինին | .
flatter | betray | .

Վաճառականութիւնն է որպէս զաղբերս ինչ , եթէ կամի-
commerce is like spring certain , if endea-
ցիս փոխել զընթացս նոցա | ցամաքեցուցանես զնոսա | .
vour to divert course | you dry them up | .

Հայր իմ | հոգացաւ | զկեանս իմ, զգաստիարակութենէ
 father | has provided | for subsistence, , education
 իմմէ և զբարուցս . որք են հզօրագոյն պատճառք երախ-
 morals; these are strong motive grati-
 տագիտութեան .
 tude .

Եւրիպիդէս | գանգատէր | առ ոմն 'ի բարեկամաց իւրոց
 Euripides | was complaining | friend
 զի | ծախեալ էր | զերես աւուրս 'ի յօրինել քանի
 that | had been | day in composing few
 ինչ տողս : Եւ սա | պատասխանի ետ | զի ինքն շարա-
 verses . The latter | answered | that compo-
 գրէր յայնց հարիւր 'ի միում աւուր : Բայց քոյք
 sed . But
 | կեցցեն | զմի օր ևեթ , ասաց նա , և իմք ցյաւի-
 | will life | , said he , փ eter-
 տեան :
 nity .

Նա է քաջալու որ մերձաւոր , նա ունի հոգս զիւրոցն .
 is good relation , he has care

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
 (19 , 20) Ս . Before the footman . Վ . of new ground wheat .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (10) Ս .
 Sir , said the vizier . Վ . let me hear you directly .

Դ Ա Ս ԺԱ .

ՅԱՂԱԳՍ ՅԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՅԱԿԱՆ
ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Յարաբերական դերանուանք պատշաճեալք անձանց են
այսորիկ .

Ո .	who ,	որ , որ+
Ս .	of whom կամ whose 1 ,	որոյ , որոց .
Տ .	to whom ,	որո՞ւմ , առ որս .
Հ .	whom ,	զոր , զորս .
Բ .	from whom ,	յորմէ , յորոց .

Յարաբերական դերանուանք պատշաճեալք իրաց են
սորին .

Ո .	which ,	որ , որ+ , ևն .
Ս .	of which ,	
Տ .	to which ,	
Հ .	which ,	
Բ .	from which ,	

Իսկ յարաբերականդ that վարի և անձանց և իրաց . զոր
օրինակ Մարտ որ խօսի , The man who speaks կամ that speaks .
Այրն զոր մեծարեմ , The man whom I esteem կամ that I
esteem . Տանն զոր ֆնէրէր , The house which you have bought
կամ that you have bought .

1 Քերթողք բազում անգամ վարեն whose և ՚ի խօսել անդ
զանչնչից իրաց . զոր օրինակ

. . . . . The fruit
Of that forbidden tree whose mortal taste
Brought death into the world . . . . . **MILTON.**

“ Պատուին արգելեալ ծառոյն որոյ ճաշակ գառնութեան եմոյց զմահ յախարհս ” .
Մ Ի Լ Տ Ո Ն .

Whose գնի անընդմիջաբար զկնի բառին զոր յարաբերէ ,
և որ զհետ նորա իցէ բառ՝ գնի անյօգ . զոր օրինակ Աստուծո
որոյ ընդ գործս զարմանաս , God, whose works we admire . և
ուչ թէ God, whose we admire the works .

Եթէ որ , որոյ , զորմէ զանձն յարաբերիցէ թարգմանելի է
of whom . զոր օրինակ Այն զորմէ խօսիս զոս աս իս , The man
of whom you speak to me .

Իսկ եթէ որ , որոյ զիրս յարաբերիցէ՝ գնելի է of which ,
բայց զկնի հետագայ անուան . զոր օրինակ Ահա ծառի է որ
հոս կարի բաշտէ է , There is a flower, the smell of which is
very agreeable .

Whose վարի երեւմն փոխանակ արականի ում . զոր օրի
նակ Ում է քուսն , Whose house is that , որպէս և առ մեզ
ասի , փոխանակ ասելոյ Ոյր է տունս :

Եթէ ի միջոյ բազմաց զմին ընտրել առաջի կայցէ , վարի
which , եթէ անձինք իցեն և եթէ իրք . զոր օրինակ Ո՞ր է յէնչ
յանդգնեացի ուրանալ , Which of you would dare to deny it?
Ընտրեա՞ որ յերկուց ուսերացս հաճոյ իցէ սեղ , Choose which of
these two swords you like .

Եթէ զտեսակ կամ զքնութիւն անձին կամ իրի հարկ
իցէ նշանակել , գնելի է what զինչ կամ որպիսի . զոր օրինակ
Ձինչ մարդ իցէ ոս , What man is he? Իբրու զի ասել Ձինչ
սեսակ մարդոյ իցէ ոս , What sort of man is he?

Իսկ պարզապէս զանձն կամեցեալ նշանակել , պարտ է
գնելի who . զոր օրինակ Ո՞ր իցէ մարդ որ կամիցի խոստովանել զանձն
յանցաւոր ապերախութեան , Who is the man that would ac
knowledge himself guilty of ingratitude .

Ո՞ր , որ , որոյ , ում , զոր , յոմմէ , լինին յանգլիականին who ,
of whom կամ whose , to whom , whom , from whom . պաս
մականս զոմմէ նոյն է ընդ սեռականին of whom . զոր օրինակ
Ո՞ր է անտանօր , Who is there? Ձոմմէ խօսիս զոս , Of whom do
you speak ? ևն :

Իսկ զինչ թարգմանի what . զոր օրինակ Ձինչ ասիս զոս ,
What do you say?

Անգլացիք բազում անգամ զնախդիրսն of , to , from ,
որք ըստ կարգի գնելոց էին նախ քան զյարաբերականսդ ,
կարգեն զնոսա զկնի բայից որք գան զհետ դերանուանց . զոր

օրինակ Այն շրջէ իօտն , The man whom you are speaking of. Ոստանս յոր պարսպի՛մ էս , The study which I apply myself to .

Ի վարեւ անդ զգերանուանագ *whom, which, what, ազատութիւն է գործել կամ չգործել զվերոյգրեալ շրջաբանութիւնդ . այլ ՚ի վարեւ զգերանունդ that, պարտին միշտ յետագաս լինել նախդիրքդ of, to, from, վասն որոյ մարթի ուղղապէս ասել* The man of whom you are speaking, *կամ* The man whom are speaking of . *բայց վրիպակ է ասել* The man of that you are speaking . *այլ պարտ է ուղղախօսել այսպէս ,* The man that you are speaking of .

Յանգլիականին բազում անգամ ՚ի բաց զեղջին գերանուանքս *whom, which, that յորժամ ՚ի հայցական հօլով եդեալ իցեն , և յորժամ նախդիր նոցին ըստ վերոյգրեցելումն զկնի բային կարգեսցի . զոր օրինակ Ահա՛ստի՛ այն (շր) Դոս սիրէս ,* There is the person you love . *փոխանակ ասելոյ* whom *կամ* that you love . *Անպիտի ինչ է (որո՛մ) նա չէ յեռնհաս ,* It is a thing he is not capable of . *փոխանակ* which *կամ* that he is not capable of . *Սա այն այր է (որո՛մ) աստուէլ պարսպասն է՛մ ,* He is the man I am the most indebted to . *փոխանակ* whom I am the most indebted to .

Ի դնել բազում բայից ՚ի միասին , յարբերական գերանունն ՚ի վերայ առաջնոյն և եթ դնի , զանց արարեալ կրկնել զնոյն և յայլս . զոր օրինակ Այնպիտի ո՛ր է որ Գաղարայայն երգէ , որ հարիանէ բազում գործիս (երաժշտական) և որ սիրելի ընծայէ զանոն ամենեցուն . He is a man who sings well, plays upon several instruments, and makes himself beloved by every body .

Որ ըստ որում նշանակէ առ որ կամ յորո՛մ , [Թարգմանի յանգլիականն *to which, at which, in which կամ* *wherein* . *զոր օրինակ* Ենչ գիտէիք զպայման կենաց ուր հասի , *այս ինքն յոր հասի ,* If you knew the condition to which I am reduced . *Ահա վախճանն ուր յանգի , այսինքն* առ որ յանգի , That is the end which he aims at . *Են զեպ որ պէտք էն մարդոյ լինել խահական , այս է յորո՛մ կամ* ուրանօր , There are circumstances in which *կամ* wherein a man ought to be cautious .

Յանգլիականին որպէս և ՚ի մեզ , բազում անգամ փոխան յարբերականն գերանուանցս , վարին էականքն , եթէ զանձանց իցէ յարբերութիւնն և եթէ զիրաց :

Արդ յորժամ զանձանց իցէ յիշատակութիւնն վարին դերանուանքս *him, her կամ them, յառաջոյ ունելով զմի 'ի նախադրութեանցս of, from, by, for, about, with, ևն, ըստ պահանջել իմաստիցն* . զոր օրինակ Տաղարուի մէջ էրա, Իսկով զէրծանել 'ի նմանէ, *He is a troublesome fellow, I will get rid of him* . Սիբեա դոս զՏ . Ճոնսոն, զի մշտ խօսիս զնմանէ, *կամ զոս զնման* . *You like Mr. Johnson, for you are always speaking of him, կամ about him* . Փոլեալան էն մանկուսս, գոհ էմ զնոցանէ, *These boys are diligent, I am satisfied with them* .

Եթէ զիրաց իցէ յարաբերութիւնն, վարին դերանուանքս *it և them յառաջոյ ունելով զնախադրութիւնքս at, to, of, for, with, about, ևն, ըստ իմաստից բանին* . զոր օրինակ Չարմայեալ էմ ընդ այդ, *I wonder at it* . Չի՞նչ ասես դոս ասո, *What do you say to it?* Ուրախ էմ ընդ այդ, *I am very glad of it* . Ցաւէ ինչ ընդ այդ, *I am sorry for it* . Տաղարուի է ինչ այդ, *I am tired of it կամ of them* . Գոհ էմ ընդ այդ, *I am pleased with it* .

Եթէ թուական ածական ինչ միայնակ եդեալ իցէ և չու նիցի զհետ իւր զքոյական անունն, չքնի բնաւ յարաբերական . զոր օրինակ Քանի՞ ծառայս ունիս . — Երկուս, *How many servants have you? — I have two* .

Ընդ բայից որք շարժումն ինչ ցուցանեն, փոխանակ յարաբերականի դնի մակբայս *thence* անախ, 'ի նշանակել զտեղին . զոր օրինակ Գնան յեկեղեցի . — Անախ գամ, *Do you go to church? — I come thence* .

Նոյնպէս այլ և այլ դերանուանքք բացայայտին յանդիւսկանին և 'ի հայրուսն' իմաստքս նշանակիչք անձանց և իրաց . Խաբէղապիտր ոս է, մի հասարակ դմա, *He is a deceitful man, don't trust to him* . Խորհեցայոց զայդմանէ *կամ վասն այդորիկ* , *I shall think of it կամ about it, of them կամ about them* . Գործոս քո բարի էն, այլ վրիպան ինչ գտանէմ 'ի նոսս, *Your works are good, but find some faults in them* . Արար նա զայդ, այլ ու ինչ զսկեցի այդոս, *He has done it, but he will get nothing by it* .

Իսկ տեղական իմաստք՝ մակբայիւքս *there, thither, անդ, անդանօր, here, hither, աստ, աստանօր* . զոր օրինակ Ելէ՞ր դոս

անդ, Have you been there? Կա՞յն էրե՞ս ահա, Will you go thither? Ահա է՞ղէ. — Այո՞ ասա է, Is he here? — Yes, he is here. Մե՛ք 'ի Փարիզ է՞մք, է՞լ դուք ես ահա, We are at Paris, come hither too 1.

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԱ.

Գոյ | յարուեստի զրուցատրութեան | ոճ իմն բանից |
There is | art conversation | a certain tact |
որ ապ շնորհա սովորական իրաց.
gives a good grace mean thing.

Են | արք որք | անհաճոյ են | արժանեօքն, և այլք որ
There are | people | displease | with merit, others
հաճոյ ընծային թերութեամբք.
please fault.

Նոքա են երջանիկք որք գիտեն շատանալ կարևորօքն կե-
They are happy can content with the necessaries li-
նաց, և ոչ վրդովեն զանձինս վասն աւելորդաց.
fe, never trouble themselves about superfluities.

Մարդ որոյ կեանք կանոնաւոր է և որոյ գործք են ան-
man conduct regular action are up-
սլարսաւք, է երջանկագոյն քան զայն որ | անձնատուր
right, is happy he | abandons him-
է | իւրոց հաճոյից.
self | inclination.

Ո՞ք է մարդ որ | ոչ էցէ խաբեալ ընաւ | .
is man | is never mistaken | .

Որ ինչ գոլտրագոյնն է | 'ի գիրս ուրեք կորնչի մինչ
What is most delicate | work is lost when
[Թարգմանի | յայլ իմն լեզու. | Գոգցես հոյզ իմն է
it is translated | into another language. | It is like a essence
պատուական, որոյ նրբին անուշահոտութիւն | 'ի շոգի
exquisite, subtil perfume | evapo-

1 Գիտեա զի thither, hither վարին միշտ ընդ բայից որ շարժումն ինչ ցուցանեն :

լուծանի | յորժամ հեղու 'ի միոյ յանօթոյ յայլ :
rates, | when poured out vessel into another .

Յորժամ որ մեռանի , | ոչ ևս յիշատակի | .
When a man is dead, | he is no more thought | .

Զի՞նչ է առաքինութիւն . — Է | հաւատարիմ փոյթ
is virtue? — It is | faithful steady
| 'ի կատարել զպարտս | զորս ազդէ մեզ բանն .
| to discharge of those obligations | dictates reason .

Զիք բնաւ մարդ որ չունիցի առաքինութիւն ինչ կամ ախտ
There is no man has not or vice
զորացեալ՝ առ որ ուղղէ զամենայն զիւր գործս .
predominant, directs all action .

Զէ պարտ | ուղղակի դիմախօսել կարծեաց ուրուք, զոր
One must not | directly contradict sentiment man,
կամիմք համոզել .
we want to persuade .

Զիք ինչ | այնպէս սովորական որ չմարթիցի երևել
There is nothing | so common may not appear
երկիւզալի առն որոյ երևակերպութիւն լցեալ իցէ
dreadful person imagination is filled
ըզձիւք և գուշակութեամբք .
with omen prognostick .

Են մարդիկ զորս ստեմք, և այլք զորս սիրեմք | առանց
There are person hate, others love | without
գիտելոյ զպատճառն | . մին անիրաւութիւն ինչ է և
knowing why | . injustice is
միւսն տկարութիւն .
other weakness .

Նորաձևութիւն է բռնաւոր որ որոյ պարտիմք հնազանդել
Fashion is tyrant we must obey
օրինացն և հաճոյից .
law caprice 1 .

Են գէպք | յորս լռութիւն և պարզութիւն | մեծա-
There are occasion | silence simplicity | are to

---

1 Տես զի նորաձևութիւն անձնաւորեալ է աստանօր, վասն որոյ մարթ է գնել who .

րելի են | քան զբանս և | զցոյց հանճարոյ | .
be preferred | to discourse | ostentation | .

Մեք որ ճանաչեմք զյարգ ժամանակի պարտիմք | բարւոք
know value time ought | to make

'ի կիր առնուլ | զայն .
a good use | etc.

Ընթերցաւ նա զիմ մատեան, և դատ առնէ զնմանէ որսէս
has read my book, and judges as

կոյր դք առնէ զգունոց .
blind man does colour .

Գուք ուսանիք զանգլիարէնն , ուրախ եմ ընդ այդ .
learn English ,

(Որչափ) առաւել ուսցիս զանգլիական լեզու , (այնչափ)
will study English language

առաւել գտցես 'ի նմա գեղեցկուծիւնս .
will find beauty .

Գնաս դու | 'ի Լուււր . — Ոչ , գամ անտի .
Are you going | Louvre? — No , am coming

Սիրէք դուք զԴրախանն կորուսեալ Միլտոնի , զի | խօսիք
like Paradise lost Milton , for | you are

ցանդ | զայնմանէ .
always speaking |

Գնեցի ընտիր մատեանս | կամիցի՞ս դու | զումանս 'ի նոցանէ .
have bought good book | will you have |

Ոչ կամիմ , առաքեա զնոսին առ իմ եղբայրն .
will have , send my brother .

Եթէ | ինասեցի | քեզ , ցաւիմ ընդ այդ .
If | have offended | am sorry .

Գնայ նա 'ի Լոնտոն յառաջիկայ եօթնեկիս | կամիցի՞ս |
Sets out for London next week |should you like |

գնալ ընդ նմա .
to go with

| Տայի քեզ 'ի փոխ | զարծաթն | կամակար | էթէ
| I would you lend | money | with pleasure | if

ունէի ինչ , այլ չունիմ ինչ բնաւ .
had I but I have nothing .

1 Յորժամ սլայմանական մասնիկդ էիէ մերձ գուցէ՝ էն ,
էն գնի յանգլիականին any .

| Մի տար նոցա | զփոխարէն . նոքա այնմ | ոչ են ար-
| Don't give them | reward

Ժանի | .
deserve not | .

Երջանկութիւն մարդոյ | չէ հաստատեալ | 'ի լինել առանց
happiness | does not consist | in being without

կրից , այլ հաստատի 'ի լինել իշխան նոցին .
passion , it consists in becoming master .

Տարկուինիոս կառոյց Արամազդայ մեծաշէն իմն տաճար
Tarquinius built magnificent temple

որ կոչեցաւ Կապիտոլին , քանզի | 'ի բրէն զհիմունան
which was called Capitol , because | in digging the foundation

| գտաւ | անդէն գլուխ մարդոյ .
| they had found | head

Որ ինչ | ուսեալ լինի | 'ի մանկութեան տպաւորի դիւ-
What | is learnt | youth is imprinted ea-

րեալ 'ի միտս , և թողու անդէն հետս խորինս , որք դիւ-
sily in mind , leaves traces deep

րեալ | ոչ եղծանին | .
| are not effaced | .

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
(21, 22) Ս . I sit down to breakfast. Վ . I do not think he
had a worse .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (11) Ս .
You must know then . Վ . love oneanother tenderly .

Դ Ա Ս Ժ Բ .

ՅԱՂԱԿՍ ՅՈՒՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՑ .

Դերանուանք ցուցականք մերձաւոր իրաց են սոքա .

Եզակի .

Յոգնակի .

Ո .	this , այս .	Ո .	these , այստ , այստիկ .
Ս .	of this , այսոյ .	Ս .	of these , այսոյ , այսոցիկ .
Տ .	to this , այսմ .	Տ .	to these , այսոյ , այսոցիկ .
Ճ .	this , զայս .	Ճ .	these , զայստուսիկ .
Բ .	from this , յայսմանէ .	Բ .	from these , յայսոյ , յայսոցիկ .

Դերանուանք ցուցականք հեռաւոր իրաց են այսոքիկ .

Եզակի .

Յոգնակի .

Ո .	that , այն , իմայտ .	Ո .	those , այնտ , այնտիկ .
Ս .	of that , այնոյ .	Ս .	of those , այնոյ , այնոցիկ .
Տ .	to that , այնմ .	Տ .	to those , այնոյ , այնոցիկ .
Ճ .	that , զայն .	Ճ .	those , զայնտ , զայնտուսիկ .
Բ .	from that , յայնմանէ .	Բ .	from those , յայնոյ , յայնոցիկ .

Ձգործածութիւն դերանուանցս օրինակօք դիցուք առաջի . Ձի՞նչ ասել իցէ այս , What does this mean ? Ձի՞նչ ասել իցէ այտ , What does that mean . Այս լաւագոյն է քան զայտ , This is better than that . Այտտիկ չեն լաւ որդէս զայստուսիկ . Those are not so good as these . Այրս այս , This man , Կի՞նտ այտ , That woman . Արտս այստիկ , These men . Կանայտ այտտիկ , Those women .

Որ ոք , որք և հօրովականք նոցին 'ի հայ բան , յանգլիականն դառնան յէական դերանուանս he , she , they , of him , of her . Իբրու ասելնս որ , զոր օրինակ Որ ոք յապնէ զԲարեկամ

իւր, անարժան է բարեկաման, He who betrays his friend, is unworthy of friendship. այս ինքն Նա որ ճապնէ, ևն : Որք Բռնին լինել էրջանիկ, ու էն միշտ նոյնպէս, They who seem to be happy are not always so 1 . այս ինքն Նոս որք Բռնին : — Այլ մարթ է անջատել զերկողին դերանուանսդ և ասել այսպէս He is unworthy of friendship, who betrays his friend . They are not always happy, who seem to be so .

Եթէ որ, որք 'ի հայունս ունիցին զնշանակութիւնս այն որ, նոս որք, որպէս յաճախ է ասանել, պարտ է ըստ վերոյգրելոյն շրջել յանգլիական բան՝ էական և յարաբերական դերանուամբս he who, she who, they who . զոր օրինակ Որ զանջն պաշտէ, Բռնաոր է այլոց, He who idolises himself, is a tyrant to others . այս ինքն Նա որ զանջն պաշտէ :

Անգլիացիք դենն երբեմն զցուցական դերանուանս ընդ ստացականն . զոր օրինակ This book of mine, Մապեան իմ . որ ըստ բառին թարգմանի Այս մապեան յիմոյն :

Ի շարս բազում անուանց մի զմիոյ կնի եկելոց՝ չէ հարկ կրկնել զցուցական դերանուանս 'ի վերոյ միոյ միոյ 'ի նոցանէ . օրինակ իմն Այդ այդ, կինդ այդ և մանուկդ այդ, That man, woman and child . — Այլ առ զյսօրինակ զեղևելոյ զգերանունդ, հարկ է զն առաջին եգեալն ըստ ամենայնի պատկանեսցի և հետագայ անուանցն, ըստ թուոյ և ըստ իմաստից հեռաւորութեան և մերձաւորութեան . զոր օրինակ եթէ կամիցիմք ասել Այդ այդ և կանայս այսոսիկ, չմարթի թարգմանել That man and women . այլ ասել է That man and these women .

---

1 Մարթի ևս ասել, Those who seem to be happy, կամ Such as seem to be happy, are not always so .

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Բ .

Որ ոք կարէ | 'ի չափու ունեւ | զկիրս իւր , է յոյժ երջանիկ .
can | moderate | passion , is happy .

Գոհու[թիւն սրտի զոր ընդունիմք 'ի վրէժխնդրու[թեանէ
satisfaction is drawn revenge

| տևէ զմի ևէ [թ վայրկեան | , բայց այն որ | յառաջ գայ |
| lasts but a moment | , but | is drawn |

'ի ներողամտութեան է յաւիտենական .
clemency is eternal .

Որ ոք է կարի ներողամիտ անձին իւրում , | ընդհանրա-
is too indulgent to | has general-

պէս կարի սահաւ ներող գտանի վասն այլոց .
ly but little complaisance for

Համարեա զքեզ միշտ 'ի տեղի այնորիկ յոր | կամիս անի-
Put yourself always in place որ . | would do an in-

րաւել | և (ոչ) բնաւ փնասեսցես նմին .
jury | and will never offend չ .

Որք արհամարհեն զգիտութիւնս , են ևս գարովելի քան
despise learning , are despicable

զանաստունս , որոց արգիտութեան է պատճառ նոցին (իսկ)
beast , ignorance is consequence

բնութիւն .
nature .

Որք անկեալ են 'ի բարձրութենէ բաղրին | միշտ նկա-
are fallen pinnacle fortune | always look up to-

տեն | զբարձրութիւնն ուր միանգամ էին , այլ նոքա
wards | height on which once stood , but

որ | բարձրացան | , չկամին բնաւ հայել 'ի խո-
| have raised themselves | , will never look down-

նարհ .
wards .

Երջանիկ նոքա որք սիրեն ընթեւնու : Ձանձրոյթ որ ծա-
Happy love to read ! Disquiet preys

խէ զայլս | նա և 'ի միջի | հաճոյից , է անծանօթ այնու
upon | even in the midst | pleasure, is unknown

ցիկ որք գիտեն սարսպել յընթերցուածս ինչ .
can employ *գանձինս* in reading.

Մէք միշտ սիրեմք զայնոսիկ որք ընդ մեզ հիանան , և
always love հոյ . admire ,

| չսիրեմք միշտ | զայնոսիկ ընդ որս մէք զարմանամք .
| do not always love | admire

'Կորսա խաբին որք կարծեն թէ երջանկութիւն հաստատեալ
are mistaken think that happiness consists

իցէ 'ի ճոխութիւնս .
riches

Հոպոմարարք մեծամեծաց շտան ինչ այնոցիկ որ | կարօտ են
courtier give nothing | are in want

ամենայնի | , և տան զամենայն այնոցիկ որ | չունին
of every thing | , give | stand

կարօտութիւն | իմիք .
in need | սեւ , nothing .

| Ոմն 'ի նախնի սրանց | ասէր , թէ այն որ | գտեալ է |
| One of the ancients | said , that | had met with |

փեսայ զոք բարի , շահեալ է զորդի մի . բայց այն որ
son-in-law had gained son ; but

| գտեալ է չար զոք | , կորուսեալ է դուստր մի :
| had found a bad one | , had lost a daughter .

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
(23, 24) Ս . Happy was the day . Վ . a fellow feeling for
those birds .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (12) Ս .
It is possible ! exclaimed Mahmoud . Վ . never goes out with
her mother .

Դ Ա Ս Ժ Գ .

ՅԱՂԱԳՍ ԱՆՈՐՈՇ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՅ .

One,	մի, ու .	However,	} զիարդու եւ, որպէս (եւ . որչափ եւ .		
Any,	մի, ու, իմի, ինչ,	Howsoever,			
ամենայն .		Whoever,	} որ ու եւ ինչ, որ (միանգամ .		
Many,	} Բազումս 1, յու (4-ումս .	Whosoever,			
Several,		Every,	What,	որ զինչ, որ եւ է .	
Every,	իւրաքանչիւր ,	այն որ .			
ամենայն ու 2 .		Whatsoever,	} որ զինչ եւ է, որ Whatever,		
Every body	} ամենայն ու, ա (մէնչիս .	Whichsoever,		} որիսի եւ ինչ, ա՛մ (որ . որչափ եւ .	
Every one		Some,	Each,		իւրաքանչիւր, իւր քանչիւր ու .
Some,	ինչ, իմի, մի,	Each other,	} միմեանց, իրերաց, One another,		
ամանս 3 .		Such,		} այսպիսի, այնպիսի այն ու .	
Some body	} մի, ու .	Both,	երկուսեան, երկուս սին եւ .		
Some one		Some	Either,	մի կամ միւսն, ու մանս կամ այլս,	
Some	} people, } folks, } men, } ones,		Neither,	եւ ոչ մի, ոչ ու .	
		Other,	այլ, այլս .	None,	ոչ ու, ոչ ինչ .
		Others,	այլոյ, այլոց .	No body,	} ոչ ու, եւ ոչ մի ու .
		The same,	նոյն, ինքն, նոյն սին .	No one,	
All,	ամենայն, ամեն նէսէան .	Not one,			
The whole,	բովանդակի, որ չոյն .	Never a one,			
Every thing,	ամենայն ինչ .	Not any,			

1 Many ցուցանէ անորոշ ինչ թիւ և հանրական . իսկ Several թիւ ինչ սահմանաւոր :
 2 Every միշտ յեզականն վարի :
 3 Հայերէնս ամանս - և այլս , թարգմանին some և others .

Եթէ ամենայն ոչ զմի մի առանձինն նշանակիցէ, իբրու ի-
բրապետութեամբ ոչ, յանգլիականին դնի every, և հետագայ բառն
դնի էլակի . զոր օրինակ Ամենայն ոչ ներքոյ անկեալ է դասա-
պանաց, Every man is liable to censure. Որպէս և ամենայն ՚ի
ցուցանելն իբրապետութեամբ, դնի նոյնպէս every. զոր օրինակ յօր
ամենայն, every day, յամենայն եօթնեակս, every week. Իսկ եթէ
ամենայն ցուցանիցէ միանգամայն զամենեսին, յանգլիականին
դնի all, և հետագայ բառն յոքնակի . զոր օրինակ Ահա-տոյի
ամենայն բարեկամս իմ զոր ունիմ, There are all the friends, I have.
Ամենայն մարդիկ են թաւրիկեալ են մահոյ, All men are subject to death.

Մեզ ամենեքին, դուք ամենեքին, նոքա ամենեքին, լինին յան-
գլիականին all of us, all of you, all of them, ևն :

Եթէ ամենայն նշանակիցէ բնական այս ինքն զամբողջու-
թիւնն իրինն որ ունիցի մասունս, դնի յանգլիականին whole,
հանգերձ նախընթաց յօդուքս the, of the, ևն . զոր օրինակ
Ամենայն աշխարհ, The whole world, այս ինքն Բոլանդակ աշ-
խարհ . Ամենայն գումարն The whole sum, այս ինքն Ողջոյն
գումարն :

Ամենեին, ամենեւի՛մ, Բոլորովին թարգմանի յանգլիականն
բառուքս wholly, entirely, quite. զոր օրինակ Ես քո եմ ամե-
նեին, I am wholly yours. Նա ամենեւի՛մ պարտաւոր է ՚ի քոյին ծա-
ռայութեան, He is entirely devoted to your service. Չարձայեալ
եմ Բոլորովին, I am quite astonished, ևն :

Ինչ, Ինչ թարգմանի սովորաբար some. այլ ՚ի հարցա-
կան և ՚ի սրայմանական իմաստս ուր գուցէ if եթէ, դնի any.
զոր օրինակ Գոյցե՞ր Ինչ ակնկալութեան, Is there any hope? Եթէ
ոչինչ Ինչ ասել, If you have any thing to say.

Որ Ինչ և, որչա՛ք և թարգմանի however, howsoever եթէ իցէ
ընդ ածականի կամ ընդ անցեալ գերբայի . զոր օրինակ Որչա՛ք
և ճոխ ոչ իցէ նա, իսրի իբրու է արծաթոյ, However rich he may be,
he is very fond of money կամ How rich soever he may be, ևն :

Իսկ եթէ որ Ինչ և, որչա՛ք և իցէ ընդ գոյական անուանց և
ստորագասական բայից՝ զնեղի է whatever կամ whatsoever.

զոր օրինակ Ոմանք ճոխք են և այլք աղքատք, Some are rich,
others are poor.

զոր օրինակ Որչա՛ր է Բարեկամս ունիցի, ու Բնաս յաջողեացի, *Whatever friends hամ* What friends soever he may have, he will never succeed.

Թէ և Թարգմանիք է *though*. զոր օրինակ Թէ և Բարեկամս ունիցի, *Though he is your friend*. Թէ և կէս ու է, *Though she is a woman*.

Ձեռն և իցէ վասն իրաց Թարգմանի *whatever*. Ո ու և վասն անձանց *whoever*. զոր օրինակ Որ զիւն և իցէ ու խորհուրդ, *Whatever your intention may be*. Չգիտեմ թէ ո՞ր է գրիւ Տապեւիտ այս սորի, այլ ո ու և իցէ՝ արժանի է տալաւերս-Թեան, *I do not know who is the author of this book, but, whoever he may be, he deserves to be encouraged*. — Այլ երբեմն *whatever* վարի և զանձանց, յորժամ զընութիւն նոցա և կամ զկրօնս և զաստիճանս սատուոյ հարկ լիցի ցուցանել. *Չգիտեմ թէ քրիստոնէայ ու է, թէ հրէայ կամ մահմեդական, Բայց որ ինչ և իցէ, յարգեմ զարդարութիւն նորս, I don't know whether he be a Christian, a Jew, or a Mahometan; but whatever he may be, I value his probity*.

Եթէ՛ ՚ի միջոյ բազում իրաց զմիոյ իցէ բանն՝ զնի *whichsoever, whichever*. զոր օրինակ Եթէ՛ զիւն ու զբ ճանապարհ և և կալցես դու, *I will follow you, whichever road hամ* which road soever you take.

Որ ինչ յորժամ չունի ինչ կատակցութիւն ընդ նախընթաց բանին, Թարգմանի *what*, իսկ եթէ զնախընթաց բանս յարաբերեցէ՛ վարի *which*. զոր օրինակ Որ ինչ ասացերն ինչ ճշմարիտ է, *What you told me, is true*. Ասա ինչ յոր ինչ իրս կարեմ ծառայել քեզ, *Tell me in what I can serve you*. Խօսի Բազում անգամ չար զհեռաւորաց, որ ինչ անվայել է ասան Բարսոյ, *He often speaks ill of absent people, which is unworthy of an honest man*.

Իւրապանելիւր ու Թարգմանի *every one hամ every body*. զոր օրինակ Իւրապանելիւր ու ասի զիւր թեգրութիւնս, *Every one hամ every body has his failings*. — Իսկ Մէն մի Թարգմանի *each*. զոր օրինակ Մէն մի՛ ՚ի պատկերացս Թանկագնոյ է յոյժ, *Each of those pictures is very valuable*. Ի Բայ աս զգիրս զայսոսիկ և շիր զի մի՛ ՚ի նոցանէ յիւրում պեղաւջ, *Take these books away, and put each of them in its place*.

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԳ .

Որ զինչ և խտիր թուիցի լինել 'ի մէջ սպայմանի կենաց ,
difference appears to be between station life ,

բայց սակայն | է 'ի նոսա | հասուցումն ինչ չարեաց և
nevertheless | there is | compensation certain evil

բարեաց որ գործէ զնոսա հաւասարս .
good renders equal .

Ոչ մին և ոչ միւսն չարարին զիւրեանց պարտս .
has done duty .

Մին և միւսն պատմեն զնոյն իրս , թէ և ոչ մին և ոչ միւսն
relate same fact ,

համարին զայն թէ իցէ ճմարիտ .
believes it to be true .

Որ ինչ է արդար է պատշաճական , և որ պատշաճ է ար-
is just honest ,

դար է .

Վասնիչն է միշտ աղքատ , որչափ ճոխութիւնս ևս ունիցի .
spendthrift is always poor , riches he may have .

Լէր որ ինչ երևիս , և երևեաց որ ինչ ես .
Be appear , appear are .

Որ ոք է ստուգասէս քաջ և սուաքինի , ունի միշտ զմխի-
is really brave generous , has always com-

թարութիւն՝ յորժամ է ընկճեալ , գիտելով եթէ է 'ի
fort , when is oppressed , to know that is

վերոյ քան զայնոսիկ որ արհամարհենն զնա .
superior injure .

Առաքինութիւն 'ի թշուառութեան ազգէ պատկառանս ,
virtue in misfortune attracts respect ,

այլ վատութիւն որչափ երջանիկ և իցէ (ոչ ինչ այլ)
baseness successful may be

յանձն ձգէ բայց միայն զեպերանս .
attracts only contempt .

Արդարութիւն պարագրէ յինքեան զայլ ամենայն առա-
Justice comprehends vir-

քինութիւնս .
tue .

Պարիս | չէառ յանձն | գարձուցանել զՀելինէ առն
Paris | refused | to restore Helen husband

իւրում . Վասն որոյ պատերազմն հրապարակեցաւ , և
Upon it war was declared 1, and

սեւեաց տասն ամս .
it lasted year

Աթենացիք | հարին միանգամ և աւելի | ընդ ծով և
Athenian | more than once defeated |

ընդ ցամաք զԹագաւորն Պարսից .
king Persia .

| Արիստիպպեայ երբեմն հարցեալ | , սրով այր որ հնարա-
| Aristippus being one day asked | in able

գէտ որոշեսցի 'ի յիմարէն . | Առաքեսցին նոքա | ասէ ,
man differed block-head : | Let them be sent | said ,

արտաքոյ քան զաշխարհ իւրեանց և | տեսլիք | .
out ^{սեւ} country | you will then see | .

| Ի գովիլ իշխանի ուրուք | վասն բազում առաքինու-
| A prince being praised | for vir-

թեանց զորս | չունէր | . — Արարից զամենայն ինչ
tue | did not possess | ; — I will do

զոր կարացից , ասէ նա , առ արգելուլ զձեզ | 'ի խօսելոյ
can , said he , to prevent | from telling

զստութիւն | .
an untruth | .

Ոմն հարցեալ Արիստիպպեայ զոր ինչ | ուսեալ ունէր |
asking Aristippus | he had learned |

յիմաստասիրութենէ . Վարել բարեկամութեամբ ընդ
by philosophy : To live amicably with

ամենեւին , պատասխանի եա .
answered .

1 Անդիացիք ասեն To declare war և To proclaim peace .

| Չիք | որ մարդ որ զինչ և արժանիս կարասցէ ունեւ,
| There is | man merit may have

որ ոչ լինիցի կարի սրամեաւ, եթէ գիտիցէ զայն ամե,
would not be very sorry it knew

նայն | զոր ինչ այլք խորհին | զնմանէ .
| is thought | etc.

Գթուծիւն բերկրի յերջանկուծեան այլոյ .
charity rejoices happiness

| Բազմաց 'ի մարդկանէ | Թշուառուծիւնք այլոյ ուրուք
| To most men | misfortune

(ոչ այլ ինչ) են բայց երազ իմն .
are but dream

Ոչ որ է ազատ 'ի զըսարտուծենէ .
is secure calumny .

Մեծատունք առնեն զամենայն ինչ զոր ինքեանք կարեն
great do can

առ 'ի կորուսանեւ զկիրառուծիւն իւրեանց ոտից և
to lose use foot

ձեռաց . որ է սակայն մեծագոյն սանջանք որ կարասցէ
hand ; however curse can

| Հասանեւ մարդոյ | .
| befall man | .

Կինն , մայրն և դուստր Գարեհի Թէ և սրամեալք և լքեալ
wife , mother daughter Darius afflicted dejected

էին , այլ | չկարէին հրաժարել 'ի զարմանալոյ | ընդ
were , | could not forbear admiring | հոյ .

մեծանձնուծիւն Ալեքսանդրի .
generosity Alexander .

Ա . Կրթուծիւն Առողանուծեան և Ուղղագրուծեան
(25 , 26) Ս . I shall also take care that the kitchen garden .
վ . strown with odorous hay .

Բ . Կրթուծիւն Լուծման և Թարգմանուծեան (13) Ս .
This is certainly the first time . վ . I am curious to know more .

Գ Ա Ս ԺԴ .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Օ Ժ Ա Ն Դ Ա Կ Բ Ա Յ Ի Յ .

Լծորդորիւն թայիս *To have* Ունել .

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅՑ .

Եզակի .

Յոքնակի .

I have,	ունիմ .	We have,	ունիմք .
Thou hast,	ունիս .	You have,	ունիք .
He (<i>աբ</i>) She (<i>իգ</i>) has,	ունի .	They have,	ունին .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

I had,	ունիի, իաւայ .	We had,	ունիաք, իաւաք .
Thou hadst,	ունիիր, իաւար .	You had,	ունիքք, իաւայք .
He (<i>աբ</i>) She had,	ունիի, իաւա .	They had ¹ ,	ունինն, իաւանն .

ԱՊԱՌՆԻ .

I shall have,	իաւայց .	We shall have,	իաւոքք .
Thou shalt have,	իաւոյիս .	You shall have,	իաւոյքք .
He shall have,	իաւոյի .	They shall have,	իաւոյինն .

I will have,	իաւայց .	We will have,	իաւոքք .
Thou wilt have,	իաւոյիս .	You will have,	իաւոյքք .
He will have,	իաւոյի .	They will have,	իաւոյինն .

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ա Կ Ա Ն

Let me have,	իաւայց .	Let us have,	իաւոքք .
Have,	իաւ .	Have,	իաւոքք .
Let him (<i>աբ</i>) her have,	իաւոյի .	Let them have,	իաւոյինն .

¹ Եթէ ունիի, եթէ ունիիր *լինի* If I had *աբ* had I, *ւնի* :

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

Ն Ե Ր Կ Ս Ե .

That I may have, (կարեն՝ առեւել), That we may have, առեղջի՛ք .
 ղի կամ՝ Բէ առեղջի՛ք .
 thou mayest have, առեղջի՛ք .   you may have, առեղջի՛ք .
 he may have, առեղջի՛ք .   they may have, առեղջի՛ք .

Ա Ն Կ Ա Ս Ա Ր Ե Ւ Կ Ա Ս Ա Ր Ե Ս Ը .

I might have, (կարենի, կարայի՝ We might have, Բէ առեւաք,
 առեւել), Բէ առեղի, Բէ առեղջի՛ք .   Բէ առեղջի՛ք .
 Thou mightest have, առեղի,   You might have, առեղիք, առ-
 առեղջի՛ք .   ղի՛ք .
 He might have, առեղի, առեղջի՛ք .   They might have, առեղիք,
    առեղջի՛ք .

I could have, Բէ կռելաւ էի,   We could have,
 իջեն՝ .
 Thou couldst have,   You could have,
 He could have,   They could have.

I would have, Բէ կարի, կամ՝   We would have,
 կարի՛ք առեւել .
 Thou wouldst have,   You would have,
 He would have,   They would have.

I should have, Բէ պարպէի   We should have,
 կամ՝ պարպի՛ք առեւել .
 Thou shouldst have,   You should have,
 He should have,   They should have .

---

1 Ստորագասականին է այլ իմն անկատար, որ է անկատարն սահմանականին յաւերժամբ *That*. զոր օրինակ *That I had*, ևն : — *Չնշանացս shall, will, may, might, could, would, should*, խօսեցողք 'ի ստորև :

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

ՆԵՐԿԱՅՑ . . . . . To have, ունէլ .
 ԴՆՐԲԱՅՑ ՆԵՐԿ . . . . . Having, ունալ, ունէլ-լ .
 ԴՆՐԲԱՅՑ ԱՅՑ . . . . . Had, իսլէալ .

Լծորորիսն քայիս **To be** Լիւել .

Ս Ա Հ Մ ԱՆ Ա Կ ԱՆ

ՆԵՐԿԱՅՑ .

Եզակի .

Յորեակի .

I	am, էմ .	We	are, էմք .
Thou	art, էս .	You	are, էք .
He	is, է .	They	are, էն .

ԱՆԿԱՅՑԻ ԵՒ ԿԱՅԱՐԵԱԼ .

I	was, էի, էլէ .	We	were, էմք, էլէք .
Thou	wast, էիր, էլէր .	You	were, էիք, էլէք .
He	was, էր, էլէ .	They	were, էին, էլէն .

ԱՊԱՌՆԻ .

I	shall be, էլէն .	We	shall be, էլէնք .
Thou	shalt be, էլէնի .	You	shall be, էլէնիք .
He	shall be, էլէնի .	They	shall be, էլէնին .
I	will be, էլէն .	We	will be, էլէնք .
Thou	wilt be, էլէնի .	You	will be, էլէնիք .
He	will be, էլէնի .	They	will be, էլէնին .

1 Չկնի սոյնմանական շարկապիցս if կամ whether ելէ, սովորաբար յամենայն դէմս վարի be, փոխանակ am, art, is, are դիմացս . զոր օրինակ Չգիտեմ ելէ է այս ճշմարիտ, I don't know if կամ whether it be true .

2 Անկատարն սոյնմանական ելէ էի, էլէ էիր, լինի If I was, կամ was I . և մանաւանդ If I were կամ were I, ևն :

Հ Ր Ա Մ Ա Յ Ա Կ Ա Ն

Let me be,	եղեց .	Let us be,	եղեցողս, լեցողս .
Be,	լին, եր .	Be,	եղեցողս, լեցողս .
Let him <i>համ</i> her be,	եղեցի .	Let them be,	եղեցին, լեցին .

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

Ն Ե Ր Կ Ա Յ .

That I may be, (կարե՛մ լին նել) ին <i>համ</i> թե իցե՛մ, լինիցե՛մ .	That we may be, իցե՛մ, լինի ցե՛մ .
thou mayst be, իցե՛ս, լինիցե՛ս .	you may be, իցե՛ս . լին իցե՛ս .
he may be, իցե՛, լին իցե՛ .	they may be ¹ , իցեն . լին իցեն .

Ա Ն Կ Ա Յ Տ Ե Ր Ե Ւ Կ Ա Յ Ա Ր Ե Ա Ն .

I might be, (կարե՛ի, կարա՛ի լինել) թե էի .	We might be,
Thou mightst be,	You might be,
He might be,	They might be.
I could be,	We could be,
Thou couldst be,	You could be,
He could be,	They could be.

¹ Չկնի բառիցս *if, whether* էթէ, *although, though* թեպէ՛ր
և, *except* բաց ՚ի, *unless* բայց մայն, *provided* մայն թէ, *բայց*
էթէ . *մոխանակ վարելոյ զներկայ ստորագասականգ՝ դնի սո-*
վորաբար *I be, thou be, he be, we be, you be, they be.* *զոր*
օրինակ թեպէ՛ր և Դ՝՝ երիցապոյն իցեն Գան զնս, *Though you be*
older than he, ևն : -- Այլ ուրանոր չիք երկբայութիւն, լա-
ւագոյն է վարել զներկայն :

I would be,	We would be,
Thou wouldst be,	You would be,
He would be,	They would be.

I should be,	We should be,
Thou shouldst be,	You should be,
He should be,	They should be 1.

Ա Ն Ե Ր Ե Ի Ո Յ Թ

ՆԵՐԿԱՅ .	To be, լինել .
ԴԵՐՐԱՅ ՆԵՐԿ .	Being, լինելով .
ԴԵՐՐԱՅ ԱՆՑ .	Been, լեալ .

Ծանիր զի բաղադրեալ ժամանակք երկոցուն օժանդակացս լինի յաւելմամբ անցեալ դերբայից զհետ սլարզ ժամանակաց բայիս *to have*. զոր օրինակ *I have had* «սոցեալ եմ, *thou hast had*, «սոցեալ ես, ևն . *I have been* լեալ եմ, *thou hast been* լեալ ես . *I had had* «սոցեալ եի, *I had been* եղեալ եի . այսպէս և այլ ժամանակքն :

Առ անգլիացիս օժանդակդ *to be* զհետ ունելով զաներևոյթ բայ, ցուցանէ զկամս կամ զհարկաւորութիւն առնելոյ զինն . զոր օրինակ վարդի՝ ճաշելոց եմ ընդ նմա, *I am to dine with him to morrow*, այս ինքն ես եմ 'ի ճաշել . Մեկէլոց եմ 'ի սալա՝ սալա, *We are to set out in a few days*, այս ինքն Մեք եմ 'ի մեկէլ :

Դնի *it is, it was* յորժամ զանշունչ իրաց իցէ բանն . զոր օրինակ Իմ է մաքեանս, *It is my book*. Տունս այս իմ էր, *It was my house*.

Իսկ զանձանց դնի նոյնպէս *it is, it was* ևն, յորժամ լոկ պատճառ իրաց ինչ համարիցին . զոր օրինակ Ծառայն բար զայս, *It is the footman who has done it*. Ի վերջոյ Պէտրոս

1 Գոյ և այլ անկատար ստորադասականին, այս է *That I were, that thou were*, ևն, որ վարի զհետ վերոյգրեալ բառիցդ, և զինի բայից որ զիղձս իմն ցուցանեն . զոր օրինակ Կա՛մ էի թէ ճշմարիտ լինէր, *I would it were true*.

խօսեցաւ, It was Peter who spoke last. ըստ բառին Այս է ծառայն որ արար զայս, Այն էլն Պետրոս որ 'ի վերջէ խօսեցաւ :

Իսկ յայլ իմաստս վարին գերանուանքս *he կամ she ըստ ինզրեւոյ սեռին* . զոր օրինակ Արծաթափորքն է նա, He is a gold-smith . Կին վաճառական է նորայեւոյ, She is a milliner, ևն :

Իսկ 'ի յոքնականն վարին *they, these կամ those* . զոր օրինակ Կարէի իրաւասէր արքա էն նոսա, They are very honest people. Այսոսիկ էն իմ պատճառս, These կամ those are my reasons .

There is, there was է, գոյր վարին յորժամ անունն հետ սապայ եզական իցէ . *իսկ եթէ յոքնակի գնի* *There are, there were* էն, գոյն . զոր օրինակ Էրայրն է, There is a man, Էն արքա, There are men . Էր պիկին տիկին, There was a lady . Էր պիկնայր, There were ladies . այսպէս իմա և զայլոց ժամանակաց : — Գիտեա զի ըստ բառին *There is նշանակէ անդ է, there are*, անդ էն, բայց ըստ իմաստին բազում անգամ նշանակէ տհա, տհաստիկ . զոր օրինակ *There is a very good book, Ահաաստիկ յապետան թ ընտիր :*

Չիտի ինչ թարգմանի *there is not, there are nothing* . զոր օրինակ Չիտի ինչ այնպէս վտանգեալ, որպէս զլաւ ընկերակցութիւնն . *There is nothing so dangerous, as bad company* . ըստ բառին Անդ է ոչ ինչ այնպէս վտանգեալ, ևն :

Յորժամ զհետ բառիցս *there is, there was, գիցի օժանդակս to be, նշանակէ* վերջի, պարտի վիճել, վիճելոյ է . զոր օրինակ Յայրժամ երեկոյի վիճելոյ է հանդէս կատարուիլ, *There is to be a ball to-night* .

Որպէս սասցաք 'ի վերոյ, մակբայքս տհաստիկ, տհաստիկ սովորաբար բացայայտին յանգլիականին *here is, here are, there is, there are* . որ նշանակեն աստ է, անդ է . զոր օրինակ Ահաաստիկ նա, Here he is, Ահաատիկ նա, There she is . Ահաստիկ տիկին 'ի բարեկամաց քոց, Here is one of your friends կամ Here is a friend of yours, ևն : — Մակբայքս այսոքիկ բացադրին երբեմն և 'ի ձեռնն ցուցական գերանուանց՝ ընդ բայիս *to be* . զոր օրինակ . Ահաստիկ յապետան իմ, This is my book . այս ինքն Այս է յապետան իմ . Ահաստիկ այնն զոր քոն խնդրեալ, That is the man you are looking for . այս ինքն Այդ է այնն, ևն :

Իսկան բայն էմ յիմաստս որ ժամանակ ինչ ցուցանիցեն վարի ըստ առաջիկայ օրինակացդ . Քանի ժամանակն էլեր քո-

'ի Փարիզ, How long have you been in Paris? կամ How long is it since you came to Paris? 1 որ ըստ բառին թարգմանի . Ո՛րչափ յերկար ունիս Գո՛ւ լեալ 'ի Փարիզ, կամ Ո՛րչափ էրկար է այն յորմէ հեփե Գո՛ւ ելի՛ր 'ի Փարիզ :

Իսկ 'ի պատասխանին՝ եթէ ասել կամք իցեն , Չորս , հինգ , վեց ամս են զի ե՛մ ասք . պարտ է դնել I have been here these four, five, six years, կամ It is four, five, six years since I come here. ըստ բառին Ես ունի՛մ լեալ ասք զայսոսիկ շորս , հինգ , վեց ամս . կամ Այս է շորս , հինգ , վեց ամս յորմէ հեփե ելի՛ր ասք :

Առ 'ի բացայայտել զայսօրինակ ինչ իմաստ , Երկու ամիսս են զի լե՛մ զնա քե՛տեալ , պարտ է ասել յանգլիականին I have not seen him these two months, կամ It is two months since I saw him . Յորում տեսանես զի 'ի դնելն since , բացասականն ոչ 'ի բաց զեղջի , և բանն դնի հաստատական . որով ըստ բառին թարգմանի Այս էրկու ամիսս են յորմէ հեփե քե՛տեալ ե՛մ զնա :

Իսկ եթէ ամենևին զանցելոց ինչ ժամանակաց իցէ բանն , յորում լեալ և կատարեալ իցէ իրն , այլափոխի այսպէս Երկու ասորսս են զի քե՛տի զնա , I saw him two days ago, Տասն ամս են յորմէ հեփե եղև այն , That happened ten years ago. — Բառագոյնն նշանակէ past անցեալ . իբրու ասել Երկու ասորսս անցեալս , Տասն ամս անցեալս :

Իսկ բացական հեռաւորութիւն տեղեաց 'ի միմեանց այսօրինակ բացազրի . Ո՛րչափ հեռի իցէ Պիերնիկե՛մ 'ի Լընպընէ , How far is it from London to Birmingham? կամ How far is London from Birmingham? ըստ բառից Քանի՞ հեռի է 'ի Լընպընէ 'ի Պիերնիկե՛մ , կամ Քանի՞ հեռի է Լընպըն 'ի Պիերնիկե՛մ . որ նմանագոյն ևս է մերումն կազմութեան լեզուի և ոչ օտար 'ի հայ լսելեաց . սրպէս և պատասխանին իսկ հանգուճաստիպ յերկուսին բարբառս . Լընպըն 119 մղոնս (մղոնս) հեռի է 'ի Պիերնիկե՛մ , London is 119 miles distant from Birmingham.

---

1 Առաջին յեղանակ բանիցն ընտելական ևս է :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԳ .

(Այն եղև) Լաւրենտիոս Բոսթէր 'ի Հարլէմայ (որ) հնարեաց
Laurentius Coster invented

զարուեստ տպագրութեան 'ի 1440 .

art printing

Պետութիւն Տոսկանայ վայելէր 'ի խաղաղութեան և յա-
state Tuscany enjoyed tranquillity

ւատութեան ընդ վարչութեամբ Մետիչեայց . Փլորեն-
plenty under government Medicis : Floren-

տիա էր յայնժամ յԻտալիա որ ինչ Աթէնք լեալ էր 'ի
ce then Italy Athens

Յունաստան .

Greece .

Ճոխութիւն և աղքատութիւն ունին մեծ իմն ազգեցու-
Wealth poverty influen-

թիւն 'ի վերայ մարդկան .

ce over man .

Առաջին քայլ դէս յիմաստութիւն է գիտել եթէ մէք
step towards wisdom to know that

ադէսք եմք .

ignorant

Կալ զերիս իրս բաց վասն բարեկամիդ , զերես , զքսակ և
thing open for friend , countenance , purse

զսիրտ .

heart .

Իւրաքանչիւր հասակ կենաց ունի զհաճոյս որ բնականք
period life pleasure natural

են նմա և սեպհականք .

proper .

Են մարդիկ որ սիրեն ունել զգիրս որպէս զկարասիս
person like book as house-hold-

տան , առաւել 'ի յարդարել և պաճուճել զտունս
goods , to set off embellish house

իւրեանց , քան 'ի զարդարել և ճոխացուցանել զմիտս
 adorn enrich mind
 իւրեանց .

Պենսերաս լինելով յԱկադեմիայն , | կալաւ անդէն զտե-
 Benserade Academy , | he there took the
 զին | Ֆիւրթիէրի , զոր ոչն սիրէր . Ահա տեղի , ասէ ,
 place | Furetière , did not love . said
 ուր ես խօսեցայ | յոլով բանս յիմարականս | : Քա-
 where shall say | many silly things | . Bra-
 ջալերեաց , պատասխանի եւ նմա Ֆիւրթիէր , | կարի
 vo , answered | you have
 բարուք սկիզբն արարեր | :
 begun admirably well | .

(Այդ) անհնարին է պատուիրել լուռթիւն ներքին ձայ-
 impossible to impose silence on internal voi-
 նին , որ յանդիմանէ մեզ զյանցանս մեր . նորին իսկ
 ce upbraids with fault itself
 բնութեան է ձայնն .
 nature

Եթէ էտք մէք առանց թերութեանց , լինէաք մէք սակաւ
 without fault
 վութաջանք 'ի գտանել զնոսին յայլս .
 eager to observe

Թողուլ աշխարհի ասել , և միշտ գործել զբարին , առած
 To let հոջ world talk , always act well , maxim
 իմն է՝ որ լինելով քաջ պահեալ , ապահովէ զհանգիստ
 observed , secures repose
 մեր և հաստատէ 'ի վսխճանի զմեր քաջանունութիւն .
 establishes at last reputation .

Քաղաքք և մարդիկ չլինիցին երբէք ազատեալ 'ի չարեաց
 city man never free evil
 իւրեանց , մինչև խնաստասիրութիւն չլինիցի յաղթական
 till philosophy victorious
 'ի վերայ անգիտութեան և անից .
 over ignorance vice .

Յորժամ Փոկիոն (հասեալ) էր 'ի մեռանել , հարցին
 When Phocion to die , they asked

ցնա , զոր ինչ ունէր ասել որդւոյ իւրում . պատասխանի
him , to say son : answe-

ետ . մոռանալ զանիրաւութիւն Աթենացոց .
red: to forget insult Athenian .

Զօրական ոմն հռովմայեցի ունէր դատ ինչ , ազաչեաց
soldier Roman lawsuit , desired

զԱւգոստոս պաշտպանել ինքեան : Կայսրն էտ զմի 'ի
Augustus to protect ինչ . Emperor gave

պալատականաց իւրոց ածել զնա առ դատաւորն : Զօ-
courtier to attend judge .

րականն գտաւ կարի խիզախ յասել ցԱւգոստոս . Ես
was bold enough to say

| ոչ արարի սյսսէս առ քեզ | , յորժամ էիր դու 'ի
| did not behave thus towards you | , when

վտանգի 'ի մարտին Ակտիոնի , ես ինքն պատերազմեցայ վասն
danger at the battle Actium , fought for

քո . Եւ ասելով զայսոսիկ բանս | եցոյց զվերս զորս ընկա-
saying words | showed wound recei-

լեալ ունէր :
ved

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(27 , 28) Ս . Also , when the weather is warm . վ . writting
in the pangs of death ?

Բ . Կրթութիւն 1 ռւծման և Թարգմանութեան (14) Ս .
The vizier proceeded . վ . fifty ruined villages for her portion .

Դ Ա Ս Ժ Ե .

ՅԱՂԱԳՍ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԲԱՅԻՑ .

Լծորորդիան կանոնաւոր բայիս *To call* Կ-ԷԼ,
յորինակ ամենայն կանոնաւորաց .

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐԿԱՅ

Եզակի .

I call, Կ-ԷԺ,
Thou callest, Կ-ԷԿ,
He calls, Կ-ԷԼ .

Յորնակի .

We call, Կ-ԷԺԿ,
You call, Կ-ԷԿԿ,
They call, Կ-ԷԷԿ .

Այս եզանակ լծորդու թեան ներկայիս՝ պարզապէս զգործն ցուցանէ : — Բայք յանգեալք 'ի բաղաձայն ինչ կամ 'ի Պ, յերկրորդ դէմն եզականին լի- նին յաւերժամբ *est*, և յեր- րորդ դէմն յաւերժամբ *s* .

Բայք յանգեալք 'ի *ch*, *sh*, *ss*, *x*, *z* առնուն *est* յերկրորդ դէմն եզականին որպէս այլքն . իսկ յերրորդ դէմն *es* 1 . զոր օրինակ *I beseech* խնդրեմ, *he beseeches* խնդրէ . *I push* մղեմ, *he pushes* մղէ . *I pass* անցանեմ,

he passes անցանէ . *I fix* հաստատեմ, *he fixes* հաստատէ . *I buzz* Բզլամ, *he buzzes* Բզլայ :

Բայք յանգեալք 'ի *e*, որպէս *to love* սիրել, *to live* կեալ, յերկրորդ դէմն առնուն միայն *st*; և յերրորդն միայն *s* . զոր օրինակ *I love*, *thou lovest*, *he loves* . *I live*, *thou livest*, *he lives* .

Բայք յանգեալք 'ի *y* նախընթաց ունելով զմի կամ զբա- զում բաղաձայնս, վոխեն զ *y* 'ի *iest* յերկրորդ դէմն, և 'ի *ies* յերրորդ դէմն . զոր օրինակ *I cry*, *thou criest*, *he cries* . աղաղակեմ, աղաղակես, աղաղակի : — Իսկ եթէ *y* նախընթաց ու-

1 Այս վերջաւորութիւնն մի վանկ յաւերժ 'ի բառն :

նիցի ինչ ձայնաւոր՝ յաւելու միայն est յերկրորդ գէմն , և s յերրորդն . զոր օրինակ I say, thou sayest, he says. աւէ՛մ, աւէ՛ս, աւէ՛ 1 :

Եզակի .

I do call, *իւլէ՛մ էս, ևն .*
Thou dost call,
He does call,

Այս եղանակ լծորդութեան ներկայիս վարի, յորժամ հըրագոյնս հաստատել կամք իցեն զասացեալն :

Յոքնակի .

We do call,
You do call,
They do call.

Չէ պարտ շփոթել զսա ընդ հարցական և բացասական բանից , յորս մասնիկդ do նշանակ ևեթ է ներկային , որպէս աեսցի զկնի :

Եզակի .

I am calling, *իւլէ՛մ, ևն .*
Thou art calling,
He is calling,

Այս եղանակ լծորդութեան ներկայիս վարի, յորժամ զայն պիտեաց իցեն բանք՝ որք միշտ լինին, կամ որ 'ի խօսել անդ գործիցին . զոր օրինակ He is always singing, Միշտ երգէ նա . ըստ բառին է միշտ երգելու .

Յոքնակի .

We are calling,
You are calling,
They are calling.

I am writing a letter, Գրե՛մ թուղթ մի . ըստ բառին է՛մ գրելու թուղթ մի (աշխարհաբար թուղթ մը գրելու հետ է՛մ) :

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ

Եզակի .

I called, *իւլէ՛ի, իւլէ՛ցի .*
Thou calledst, *իւլէ՛ի, իւլէ՛ցի .*
(ցեւ .)
He called, *իւլէ՛ր, իւլէ՛աց .*

Անկատարս այս կազմի յաւելուլ ed յաներևոյթն՝ եթէ յանգիցի սա 'ի բաղաձայն կամ 'ի ֆ . իսկ եթէ յանգիցի 'ի e ,

1 Ի վսեմ բանս և յաստուածաշունչ դիրս՝ փոխանակ s տառին յերրորդ գէմն դնի th, eth. զոր օրինակ he hath, he speaketh .

Յոգևակի .

We called,   կոչեաք, կոչե-
                  (ցաք .
You called,   կոչեիք, կոչե-
                  (ցիք .
They called,   կոչեինք, կոչե-
                  (ցին .

յաւելու միայն ձ 'ի գործել անկատար և կատարեալ. զոր օրինակ to love, I loved ձ . — Բայք յանգեալք 'ի ց յառաջընթաց միով կամ բազում բաղաձայնիւք, փոխեն զ ց 'ի ւիւ . զոր օրինակ to try փոխել, to satisfy գոյ արեւ, I tried I satisfied .

Եզակի .

I   did call, կոչեի, կոչ-
                  (ւեցի . ևն .
Thou didst call,
He   did call,

Որպէս զ do է ասացաք 'ի ներկայն, այսպէս և did վարի յանկատարն և 'ի կատարեալ, առ 'ի տալ զօրութիւն բանին . զոր օրինակ I did love him, Սիբեի զնա, այս ինքն Արարեիք զնա :

Յոգևակի .

We did call,
You did call,
They did call.

Զհարցական նշանէս did ակացուք զկնի :

Եզակի .

I   was calling, կոչեի,
                  (կոչեցի, ևն .
Thou wast calling,
He   was calling,

Որպէս ասացաք զերրորդ է զանակէ լծորդութեան ներկային, նոյնպէս իմա և զանկատարէս և զկատարեալէս զայսմանէ՝ որ ցուցանէ զակողութիւն նոյն գործոյ . կամ 'ի լե նեւ իրիք գործոյ՝ միւս այլ գործոյ գալ 'ի վերայ . զոր օրինակ I was writing when you came in, Մինչ գրեի յորտէս (աշխարհաբար Գրեւն հեք էի երբ Դո՛ յար) :

Յոգևակի .

We were calling,
You were calling,
They were calling.

ԱՊԱՌՆԻ

Եզրակի .

I shall call, Ի՛ւլէ՛ցից .
Thou shalt call, Ի՛ւլէ՛սցես .
He shall call, Ի՛ւլէ՛սցե .

Յորժամ կամք իցեն սլար զապէս առաջի առնել զդէսս ինչ կամ զբործ հանդերձեալ, վարելի է յառաջին դէմն զնշա նակդ shall, և յերկրորդ և յերրորդ դէմն զ will . այլ է թէ բանն ցուցանիցէ խոստումն ինչ կամ սպառնալիս, հրաման կամ արգելս՝ յառաջին դէմն վարելի է will, և յերկրորդ և յերրորդ դէմն shall .

Յոգևակի .

We shall call, Ի՛ւլէ՛սցուք .
You shall call, Ի՛ւլէ՛սջիք .
They shall call, Ի՛ւլէ՛սցեն .

Եզրակի .

I will call, Ի՛ւլէ՛ցից, ևն .
Thou wilt call,
He will call, -

Աս 'ի բացայայտ ևս կարգել զբանս՝ դիտեա, զի will ցուցանէ զգործ ինչ 'ի կամաց գործողին յառաջագոյնեալ . իսկ shall գործ այնպիսի՝ որ անմասն իցէ 'ի կամաց գործողին, որ է տէրն բայի :

Յոգևակի .

We will call,
You will call,
They will call.

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

Եզրակի .

Let me call, Ի՛ւլէ՛ցից .
Call, Ի՛ւլէ՛ս .
Let him կամ her call, Ի՛ւլէ՛սցե .

Գիտեա զի let նշանակէ Ի՛ւլ . վասն որոյ Let me call ըստ բառին թարգմանի թող ինչ Ի՛ւլէ . ասպա let է ստուգիւ հրամայական առ երկրորդ անձն . վասն որոյ յառաջին և յերկրորդ դէմն վարի . և ցուցանէ զթոյլառու թիւն, զաղաչանս, զյորդոր, զիզձս, զանէծս և զհրամանս :

Յոգևակի .

Let us call, Ի՛ւլէ՛սցուք .
Call, Ի՛ւլէ՛ցեք .
Let them call, Ի՛ւլէ՛սցեն .

ՍՏՈՐԱԴՆԱՍԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՅ

Եզակի .

That I may call, շի կամ Բէ
 (Իւրիցէ՛մ .
 thou mayst call, Իւրի-
 (ցէս .
 he may call, Իւրիցէ .

Յոգևակի .

we may call, Իւրիցէ՛մ .
 you may call, Իւրիցէ՛ք .
 they may call, Իւրիցէ՛ն .

May ցուցանէ սարտամ իմն
 և սայյմանական կարողութիւն .
 զոր օրինակ Draw near that
 I may see you, Մէք՛ ճապից
 շի արեւից զէնք . այս ինքն շի
 Իարեւից արեսանել զէնք : *Չկնի*
բառիցս although, though Բէ-
 պէս և , *before* յառաջ ասն , *pro-*
vided միայն Բէ , *unless* եթէ ու
նշանակդ may յապաւի , և *ա-*
սի Although կամ though I call,
 Թէպէս և Իւրիցէ :

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ

Եզակի .

I might call, շի կամ Բէ Իւ-
 շի , շի կամ Բէ Իւրեալ իցէ՛մ .
 Thou mightst call,
 He might call,

Յոգևակի .

We might call,
 You might call,
 They might call .

Might որ ՚ի *may* է յառաջ
 դայ ցուցանէ նոյնպէս կարո-
 ղութիւն ինչ սարտամ և սայյ-
 մանական . զոր օրինակ You
 might be happy, if you could
 think yourself so, Երջանիկ լի-
 նեից , եթէ այնպէս զէնք համարել
 Իարեւից , այս ինքն երջանիկ լինել
 Իարեւից , ևն :

Եզակի .

I could call,
 Thou couldst call,
 He could call,

Could նշանակէ զկարողութիւն .

Յոգևակի .

We could call,
You could call,
They could call.

Թիւն ազատ , որիչ և բնական .
զոր օրինակ I could do it , if I
would . Կարէի առնել զայդ , եթէ
կամեցեալ եի :

Եզակի .

I should call ,
Thou shouldst call ,
He should call ,

Եւ վասն նշանակիս should
նոյն կանոնք են , զոր ինչ ասա-
ցաք զ shall է : Բայց 'ի սպայմա-
նական բանս վարի should , յոր-
ժամ չկամիցիմք նշանակել ըզ-
կարևորութիւն և զզարստ . օրի-
նակ իմն If he should do that ,
I would punish him , Եթէ առ-
նէր նա զայս , պարծելոց եի զնա .
Should she come , she would
dine with us , Եթէ գայր նա , ճա-
շեր ընդ մեզ :

Յոգևակի .

We should call ,
You should call ,
They should call .

Եզակի .

I would call ,
Thou wouldst call ,
He would call ,

Եւ վասն would ի նոյն կա-
նոնք են՝ որ ինչ վասն will ի :

Յոգևակի .

We would call ,
You would call ,
They would call .

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ՆԵՐԿՅՑ

To call , կոչել .

բացադրին երբեմն նախդրիւս to որ է նշանակ աներևութի
բային :

Նախադրութիւնքս առ 'ի ,
վասն որ զնին առ մեզ 'ի վերայ
աներևոյթ բային և վերջահո-
լովից նորին , յանդիւսկանին

Նշանակս to 'ի բայ զեղև յաներևութից, յորժամ նախ ընթաց Կացի բային մի 'ի բայիցս behold, bid, can, could, feel, dare, hear, let, make, may, must, need, see, smell, will, would. զոր օրինակ I beheld him run, Տե՛սանէի զնա զի ընթանայր. I bid you go home, Պարտա՛խրէ՛մ +եղ էրե՛ս 'ի գոան. He can speak English, Կարէ նա խօսել անգլիարէն, Լն :

ԳԵՐԲԱՅ ՆԵՐԿԱՅ

Յորժամ աներևոյթն բային

յանգիցի 'ի բաղաձայն ինչ կամ

Calling Ի՛ւլ-լ, Ի՛ւլ-լ-լ.

'ի օ կամ 'ի ֆ և կամ 'ի ց, առ

'ի գործել զգերբայ յաւելու

ing. որպէս to call Ի՛ւլ-լ, calling Ի՛ւլ-լ-լ. to go երե՛ս, going երե՛ս-լ. to borrow 'ի Ժի առնու, borrowing 'ի Ժի առնու-լ. to gratify գո՛հ առնել, gratifying գո՛հ առնել-լ: — Յորժամ աներևոյթն յանգիցի 'ի e, յասլաւի սա, և ընդ այնր յաւելու ing. զոր օրինակ to prove զո՛ղանել, proving զո՛ղանել-լ: — Եթէ յանգիցի 'ի ie, փոխի ie 'ի ying. զոր օրինակ to die ձեռանել, dying ձեռանել-լ:

Գիտեա զի գերբայն ներկայ վարի երբեմն փոխան աներևութի, նա և փոխանակ դոյական անուան. զոր օրինակ Տեսանէ՛մ զնա գալ, I see him coming, այս ինքն գալ-լ, զի գայ. Ընթերցո՛ւած լիպասանութեանց լպանգաբեր է յոյժ երիտասարդաց, The reading of novels is very dangerous for youth.

Բայ 'ի նախորդութենէս to որ խնդրէ զաներևոյթ բայ, որպէս անսաք, այլ ամենայն նախորդութիւնք առնուն զգերբայ ներկայ. զոր օրինակ Դո՛ւ ագգելուս զիս 'ի գրելոյ, You hinder me from writing, Կա զբօսնու երգել-լ, He amuses himself with singing, Լն :

ԳԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵՆԼ.

Գիտեա զի յորժամ աներևոյթ ինչ միավանի յանգի 'ի

Called Ի՛ւլ-լալ.

մի և եթ բաղաձայն՝ յառաջն

թաց ունելով զմի միայն ձայնաւոր սառ, որպէս to blot ընջել, to beg խնդրել, յայնժամ 'ի յաւելուլ 'ի վերջն մասնկան իրիք՝ կրկնի բաղաձայնն. որպէս thou blottest, thou beggest, ընջե՛ս, խնդրե՛ս. I blotted, I begged, ընջեի, խնդրեի. blotting, begging, ընջել-լ, խնդրել-լ.

նաւոր սառ, որպէս to blot ընջել, to beg խնդրել, յայնժամ 'ի յաւելուլ 'ի վերջն մասնկան իրիք՝ կրկնի բաղաձայնն. որպէս thou blottest, thou beggest, ընջե՛ս, խնդրե՛ս. I blotted, I begged, ընջեի, խնդրեի. blotting, begging, ընջել-լ, խնդրել-լ.

I have blotted, I have begged, ջնջեալ էմ, խնդրեալ էմ, ևն : —
Իսկ եթէ աներևոյթն յանգեալ 'ի միակ բաղաձայն՝ հանդերձ
միակ նախընթաց ձայնաւորաւ, բաղամականի իցէ, կրկնի բա-
ղաձայնն եթէ բայն 'ի վերջին վանկն շեշտիցի . որպէս *to per-*
mit, to omit, նորհել, 'ի բաց թողուլ . Իսկ եթէ շեշտն ոչ 'ի
վերջին վանկն անկանիցի՝ չկրկնի բաղաձայնն, որպէս *to solicit*
հրապարել, յորտրել . զոր օրինակ հրապարեաց զնա առնել զԼար,
He solicited him to do ill . — Բայք որք յանգին 'ի x, չկրկնեն
բնաւ զբաղաձայն տառ իւրեանց :

Բաղադրեալ ժամանակք բայից՝ գործին յաւելլով զան-
ցեալ դերբայն 'ի վերայ օժանդակ բայիս *to have* առնել . զոր
օրինակ Կուէալ էմ, *I have called այս ինքն Ունիմ կուէալ* . Կու-
ւէալ էի, *I had called, ևն :*

Գիտեա զի *had* յաւելեալ երբեմն ընդ անցեալ դերբայի
վարի 'ի ցուցանել զգործն ոչ արարեալ՝ բայց զոր խորհէր
առնել . օրինակ իմն Ընդ քեզ էի ճաշելոց, եթէ անխելոց չէր զի-
խախտեալ, *I had dined with you, but the rain hindered me* .

Արդ ամենայն կանոնաւոր բայք ըստ վերոյգրեալ օրինա-
կիդ ըծորդին, և մի և նոյն կանոնք պատշաճին ամենեցուն
միանգամայն :

Բայց են և բայք որք յիրս ինչ զարտուղին 'ի նոցանէ,
և կոչին սոքա անկանոնք : Չարտուղութիւն անկանոն բայից
անդլիացւոց միայն յանկատարն է և յանցեալ դերբայն, այ-
լլով ամենայնիւ հարատակեն նոյն կանոնաց : Չայտոսիկ ան-
կանոն բայս տացուք յառաջագիր ցուցակիդ՝ հանդերձ զար-
տուղութեամբ նոցին յանկատարն և յանցեալ դերբայն 1 :

---

1 Գրեալ թէ 'ի 4,500 բայից որք գտանին յանդլիական լե-
զուի՝ 160 բայք անկանոնք են :

ՅՈՒՑԱԿ ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ.	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ.	ԴԵՐԲԱՑ ԱՆՑԵԱԼ.	
To abide,	բնակել,	abode,	abode.
arise,	յառանել,	arose,	arisen.
awake,	զարթոնցանել,	awoke,	awaked.
be,	լինել.	was,	been.
bear,	բանել,	bore,	borne.
bear,	ծնանել, Բերել,	bare,	born.
beat,	հարկանել,	beat,	beat, beaten.
become,	լինել,	became,	become.
befall,	հասանել,	befell,	befallen.
beget,	ծնանել,	begot,	begotten.
begin,	սկսանել,	began,	begun.
begird,	պարտել,	begirt,	begirt.
behold,	դեմանել,	beheld,	beheld, behol- den.
bend,	կորացողանել,	bent,	bent.
bereave,	զրկել,	bereft,	bereft.
beseech,	պաղատել,	besought,	besought.
beset,	շրջ պարտել,	beset,	beset.
bespeak	հրամայել,	bespoke,	bespoken.
betake	բռն վանիլ,	betook,	betaken.
bethink	ի վերայ հասա- նել,	bethought,	bethought.
bid,	պարտ-իլել,	bid, bad,	bid, bidden.
		bade,	
bind,	կապել,	bound,	bound.
bite,	խածանել,	bit,	bitten.
bleed,	երակ հադանել,	bled,	bled.
blow,	խելել,	blew,	blown.
break,	Բեկանել,	broke, brake,	broken.
breed,	անողանել,	bred,	bred.
bring,	տնել,	brought,	brought.
build,	լինել,	built *	built.

* Աստղանիշքդ մարթին փոխել զյանդս ըստ կանոնաւոր բայից :

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ .	ԴԵՐՐԱՅ ԱՆՑԵԱԼ .	
To burn ,	այրել ,	burnt ,	burnt .
burst ,	խորտակել ,	burst ,	burst .
buy ,	գնել ,	bought ,	bought .
cast ,	արկանել ,	cast ,	cast .
catch ,	ըմբռնել ,	caught * ,	caught , cat- ched .
chide ,	յանդիմանել ,	chid ,	chidden .
choose	չնորել ,	chose ,	chosen .
chuse {			
cleave ,	հեղձնել ,	clave , clove ,	cleft , cloven .
climb ,	ճագլցել ,	clomb 1 ,	climbed .
cling ,	ճաճանիլ ,	clung ,	clung .
clothe ,	զգեստաւորել ,	clad , clothed ,	clad , clothed .
come ,	գալ ,	came ,	come .
cost ,	արժել ,	cost ,	cost .
creep ,	սողալ ,	crept ,	crept .
crop ,	խոռչել ,	cropt ,	cropt .
crow ,	խօսել հասարակ ,	crew ,	crowed .
curse ,	անիծել ,	curst * ,	curst .
cut ,	հատրանել ,	cut ,	cut .
dare ,	յանդգնիլ ,	durst ,	dared .
deal ,	վաճառել և վարել ,	dealt ,	dealt .
die ,	մեռանել ,	died ,	died , dead .
dig ,	դնել , քնել ,	dug * ,	dug .
dip ,	մանալ ,	dipt * ,	dipt .
do ,	ստանել ,	did ,	done .
draw ,	չգել , քարշել ,	drew ,	drawn .
dream ,	յերազել ,	dreamt ,	dreamt .
drink ,	ըմպել ,	drank ,	drunk .
drive ,	վարել , հալածել ,	drove ,	driven .
drop ,	հեղնել , հոսել ,	dropt * ,	dropt .
dwell ,	Բնակել ,	dwelt ,	dwelt .
eat ,	ուտել ,	eat , ate ,	eaten .
fall ,	գնել ,	fell ,	fallen .
feed ,	կերակրել ,	fed ,	fed .
feel ,	զգալ ,	felt ,	felt .
fight ,	ճարպնել ,	fought ,	fought .

1 Անկատարն սովորաբար ըստ կանոնաւորացն լինի :

	ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ .	ԴԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵԱԼ .
To find,	գտանել,	found,	found.
flee,	խուճել,	fled,	fled.
fling,	արկանել, յժել,	flung,	flung.
fly,	լռել, ժողել,	flew,	flown.
fold,	ծալել,	folded,	folded, folden.
forbear ¹ ,	հրաժարել,	forbore,	forborne.
forbid,	արգելուել,	forbad,	forbidden.
		forbid,	
foresay,	կանխախոսել,	foresaid,	foresaid.
foresee,	յառաջագոյն նկատել,	foresaw,	foreseen.
foretell,	յառաջագոյն պատմել,	foretold,	foretold.
forget,	մոռանալ,	forgot,	forgotten.
forgive,	ներել,	forgave,	forgiven.
forsake,	ընտել,	forsook,	forsaken.
freeze,	սառել,	froze,	frozen.
freight,	բեռնափոխել, վնաս,	fraught [*] ,	fraught.
geld,	բաղամալել,	gelt,	gelt.
get,	ստանալ,	got,	got, gotten.
gild,	սպիտակել,	gilt,	gilt, gilded.
gird,	գոգիտել,	girt,	girt, girded.
give,	տալ,	gave,	given.
go,	երթալ,	went,	gone.
grave,	տրուել,	graved,	graved, graven.
grind,	աղալ,	ground,	ground.
grow,	աճել,	grew,	grown.
hang,	կախել,	hung [*] ,	hung, hanged.
have,	ունել,	had,	had.
heave,	սմբառնալ,	hove, heaved,	hove, heaved.
hew,	հատնել,	hewed,	hewn.
hide,	ծածկել,	hid,	hidden.
hit,	հարկանել,	hit,	hit.
hold,	ունել, ըմբռնել,	held,	held.
hurt,	վնասել,	hurt,	hurt.

¹ Գիտեա զի խոտորումս ածանցեալ կամ բարդ բայից, նոյն է ընդ արմատականաց նոցին :

	ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .	ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ .	ԴԵՐՐԱՏ ԱՆՑԵԱԼ .
To keep,	սահել,	kept,	kept.
kneel,	'ի ծոռնի իջա նել,	knelt,	knelt.
knit,	հիսել,	knit *,	knit.
know,	գիտել, ճանաչել,	knew,	known.
lade,	բառնալ,	laded,	laden.
lay,	դնել, դաժոցա նել,	laid,	laid.
lead,	առաջնորդել,	led,	led.
leap,	վազել, սոսանալ,	leapt,	leapt.
learn,	սովորել,	learnt, learned,	learnt. learned.
leave,	ձողալ 'ի բաց,	left,	left.
lend,	յանօթ արալ,	lent,	lent.
let,	ձողալ,	let,	let.
lie,	ընդդիմանիլ,	lay,	lain.
light,	վառել, լսողանել,	lit, lighted,	lit, lighted.
lose,	կորսնանել,	lost,	lost.
make,	առնել,	made,	made.
mean,	նշանակել,	meant,	meant.
meet,	հանդիպել,	met,	met.
melt,	խառնել,	melted,	melted, molten.
misbeco- me,	անդեպ ընկնել, անժամ հասա նել.	misbecame,	misbecome.
misgive,	երկեղոցանել,	misgave,	misgiven.
mislay,	խախտել,	mislaid,	mislaid.
mistake,	վրիպել,	mistook,	mistaken.
misunder- stand,	բեւր իմանալ,	misunder- stood,	misunder- stood.
mow,	հիջել,	mowed,	mown.
overbear,	սօրանալ,	overbore,	overborne.
overcast,	ծածկել,	overcast,	overcast.
overcome,	յողթել,	overcame,	overcome.
overdo,	առանելալ,	overdid,	overdone.
overdrive	'ի բաց ղել,	overdrove,	overdriven.
overflow,	յորդել,	overflowed,	overflown.
overhear,	գողալ լսել,	overheard,	overheard.
oversee,	հայել, տիպել,	oversaw,	overseen.
overset,	ըջնել, սարսալել,	overset,	overset.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ
ԿԱՏԱՐԵԱԼ .

ԳԵՐԲԱՅ
ԱՆՑԵԱԼ .

To overtake	ի վերայ հասնել,	overtook,	overtaken.
overthrow,	ստատել,	overthrew,	overthrown .
outshine,	ցուանալ,	outshone,	outshone .
owe,	պարտանալ լինել,	owed,	owen, owed .
pass,	անցանել,	past *	past .
pay,	հարստացանել,	paid,	paid .
put,	դնել,	put,	put .
read,	(ուխ) ընթեալ նալ,	read (ուէտ)	read (ուէտ) .
rend,	ստատել,	rent * ,	rent .
rid,	սզարել,	rid,	rid .
ride,	խալարել,	rid, rode,	ridden .
ring,	հնչեցողանել,	rang,	rung .
rise,	յառնել,	rose,	risen .
rive,	ճեղքել,	rived,	riven .
run,	ընթանալ,	ran,	run .
saw,	սղցել,	sawed,	sawn .
say,	ասել,	said,	said .
see,	դեանել,	saw,	seen .
seek,	որնել,	sought,	sought .
seeth,	էփել, խարշել,	sod,	sodden .
sell,	վաճառել,	sold,	sold .
send,	ստատել,	sent,	sent .
set,	դնել,	set,	set .
shake,	վզնալել,	shook,	shaken .
shave,	գերծալ,	shaved,	shaven .
shear,	խորել, կորել,	shore,	shorn .
shed,	հանել, վալել,	shed,	shed .
shew,	ցուցանել,	shewed,	shewn .
shine,	խայլել, շողալ,	shone,	shone .
shoe,	պարտա հարկա նել, լանել,	shod,	shod .
shoot,	ճել,	shot,	shot .
show,	ցուցանել,	showed,	shown .
shred,	ժանրել, հատա նել,	shred,	shred .
shrink,	կծիլել,	shrank,	shrunk .
shrive,	լսել զխոսքովս նախնի,	shrove,	shriven .

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ

ԴԵՐԲԱՅ

ԿԱՏԱՐԵՆԱԼ .

ԱՆՑԵՆԱԼ .

To shut ,	փակել .	shut ,	shut .
sing ,	երգել .	sang ,	sung .
sink ,	սուզանիել .	sank , sunk ,	sunk .
sit ,	նստել .	sat , sate ,	sat .
slay ,	սպանանել .	slew ,	slain .
sleep ,	ննջել .	slept ,	slept .
slide ,	սահել , սահողիել .	slid ,	slidden .
sling ,	դարձել .	slang ,	slung .
slink ,	խոյս արել .	slunk ,	slunk .
slit ,	հերձումել , ճեղչել .	slit ,	slit .
smell ,	արել կամ արու նունը կհոս կամ զճառակի ,	smelt ,	smelt .
smite ,	հարչանել .	smote	smitten .
snow ,	ջիւնել .	snowed ,	snown .
sow ,	սերձանել .	sowed ,	sown .
speak ,	խօսել .	spoke , spake ,	spoken .
speed ,	փախել .	sped ,	sped .
spell ,	հեգել . հմայել .	spelt ,	spelt .
spend ,	ծախել .	spent ,	spent .
spill ,	հասել .	spilt , spilled ,	spilt , spilled .
spin ,	ճանել .	spun ,	spun .
spit ,	թափանել .	spit , spat ,	spitten .
split ,	հերձումել .	split ,	split .
spread ,	արձանել .	spread ,	spread .
spring ,	ճլել .	sprung ,	sprung .
		sprang ,	
stamp ,	դրոշմել .	stamp * ,	stamp .
stand ,	յարիս խել .	stood ,	stood .
steal ,	գողանալ .	stole ,	stolen .
stick ,	յարել , զարանել .	stuck ,	stuck .
sting ,	խայթել .	stung ,	stung .
stink ,	հոսիել , նեխիել .	stunk ,	stunk .
stride ,	ձեծադայլ ընթա նալ .	strode ,	stridden .
strike ,	հարչանել .	struck ,	struck .
string ,	յնառաւ . շարել .	strung * ,	strung .
strive ,	ջանալ .	strove ,	striven .
swear ,	երդնումել .	swore ,	sworn .
sweat ,	արանիել .	sweat * ,	sweated .
sweep ,	սալել արձել .	swept ,	swept .

ԱՆԵՐԵՒՈՅՔ.		ԱՆՎԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ.	ԴԵՐԲԱՅ ԱՆՑԵԱԼ.
To swell,	սփռանել,	swelled,	swollen.
swim,	լողալ,	swam,	swum.
swing,	ստատանել,	swang,	swung.
take,	ռանել,	took,	taken.
teach,	սովորեցանել,	taught,	taught.
tear,	քայքայուել,	tore,	torn.
tell,	ասել, պատմել,	told,	told.
think,	պատկանալ, փորձել,	thought,	thought.
thrive,	յարգանալ,	throve,	thriven.
throw,	արձանել,	threw,	thrown.
thrust,	ժղել,	thrust,	thrust.
tread,	ստատանալ փոխել,	trod,	trod, trodden.
unbend,	բարձրացանել, ղեղել,	unbent,	unbent.
undergo,	կրել,	underwent,	undergone.
understand,	իմանալ,	understood,	understood.
undertake,	խնայարկել,	undertook,	undertaken.
undo,	անել,	undid,	undone.
wax,	էղանիլ. աճել,	waxed, waxen,	waxed, waxen.
wear,	բերել, կրել. մաշել,	wore,	worn.
weave,	ստատանալ փել,	wove*,	woven.
weep,	արգասանել,	wept,	wept.
wet,	բանալ, լարջել,	wetted, wet,	wetted, wet.
will,	կամել,	would,	
win,	ընկնել,	won,	won.
wind,	դառնալ,	wound,	wound.
withdraw,	ձեռնիլ,	withdrew,	withdrawn.
withhold,	պահել, արգելել,	withheld,	withheld.
withstand,	ընդդիմանալ,	withstood,	withstood.
work,	շտատանալ,	wrought*,	wrought.
wrap,	պարսպել,	wrapt,	wrapt.
wring,	ժլել,	wrung,	wrung.
write,	գրել,	writ, wrote,	written.
writhe,	գալարել,	writhed,	writhen.

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Ե .

Յորժամ անուանին Կինկիննատոս կոչեցաւ 1 իշխանապետ ,
When famous Cincinnatus to name dictator ,

նուիրակք ծերակուտին գտին զնա վարելով զարօր . նա
deputy senate to find holding plough ;

Եթող զայն յորգելով զարտասուս և դոչելով . Աւանդ
to leave to shed tear to cry : Alas !

Իմ գաշտիս | չլինիցի նա ուրեմն | սերմանեալ զայս
չյց . field | will not then be | to sow

ամ :

year .

Պալատականք Փիլիպպոսի արքային Մակեդոնիոյ , կամէին
courtier Philip king Macedon to wish

համոզել զնա | զի վեճիսնդիր լիցի | յառնէ միոջէ
to persuade | to revenge | man

| վաստակաւորէ | , որ էր չար խօսեալ զնմանէ :
| of merit | , to speak

| Պարտ է ինձ | գիտե՛լ նախ , առէ Փիլիպպոս , եթէ
| I must | know first , to say whether

ես տուեալ իցեմ նմին սատաճառս : Եւ տեղեկացեալ
to give cause . to be in-

գոլով եթէ այրն այն | չէր | ընկալեալ 'ի նմանէ
formed that | had not | to receive

չնորհս ինչ , թէ և արժանաւոր լեալ էր այնմ , առաքեաց
favour any , though to deserve չյց . to send

նմա ճոխ ընծայս : Յետ քանի ինչ ժամանակաց լուաւ
rich present . After some time to hear

զի սոյն այր նմա ընծայէր մեծամեծ գովութիւնս : Տե-
that very man to bestow upon great praise . to

1 Ի վարժս յայտասիկ 'ի գիպել աշակերտին բայից որք
իցեն անկատար , կատարեալ և կամ անցեալ դերբայ , հայեա
ցի 'ի ցուցակն անկանոն բայից . Եթէ գուցեն՝ լծորդեսցէ ըստ
որում եգեալ են , իսկ եթէ չգուցեն՝ լծորդեսցէ ըստ կանոն
նաւոր բային to call , գիտելով և զծանօթութիւնս նորին :

սանէք դուք , ասէ յայնժամ Փիլիստարս առ նոյն պա-
see then same

լտտականս , զի ես ճանաչեմ լաւ ևս քան զձեզ զհնարս
that to know secret

դադարեցուցանելոյ զչարախօսութիւն :
of to check slander .

Յորժամ արքայն Անտիգոնոս հարկանէր զբանակ 'ի տեղւոջ
king Antigonus to pitch a camp spot

ուրեք կարի անհարթ , լուաւ յոմանց զօրականաց որք
inconvenient, to overhear հոգ . some soldier

արանջէին և որք խօսէին չար զնմանէ : Փոխանակ պա-
to murmur to speak Instead to

տուհասելոյ զլրբութիւն նոցա , ասաց նոցա . Եթէ դուք
punish insolence to say If

կամիք չար խօսել զարքայէ , մեկնեցարուք հեռի 'ի խո-
to retire to a distance

րանէ նորին , | գուցէ սրտուհասեացէ նա զձեզ 'ի հա-
tent | lest he punish you in case you

սանել նորա 'ի վերայ բանից ձերոց | :
should be overheard by him | .

Սպուրիոս Կարվիլիոս լինելով կաղացեալ 'ի վերաց ինչ զոր
Spurius Carvilius to be much lamed by wound

ընկալեալ էր 'ի սպասահարկութեան հասարակացն պե-
to receive in the service common-

տութեան , ամաչէր երևել 'ի հրապարակի : Երևեաց ,
wealth , to be ashamed to appear public . to appear abroad,

ասէ մայր նորա , որպէս զի մէն մի քայլ զոր առնուցուս
to say mother , that every step to take

յիշեցուցէ քեզ զարութիւն քո :
to remind oba . courage .

Պեդարետս չգտեալ զպատիւ լինելոյ ընտրեալ 'ի մի յե-
Pedaretes ոչ ունելով ստացեալ honour of to choose for

րից հարիւրոց որք ունէին առանձին իմն բարձ պատուոյ
certain place of distinction

'ի քաղաքին . դարձաւ | 'ի տուն իւր | կարի գոհ
in city ; to return | at home | easy

և յոյժ ուրախ , ասելով եթէ կարի բերկրեալ էր զի
cheerful , to say overjoyed

Սպարտա գտեալ էր արս երեք հարիւր լաւագոյնս քան
Sparta to find better

զինքն :

Հրեշտակք Կարթեգոնի 'ի դառնալն 'ի Հռովմայ անկան
ambassador Carthage to return to fall

'ի ձեռս Սկիպիոնի : | Ստիպէին զնա (ամենեքին) 'ի պս-
into hand Scipio . | He was pressed to make re-

տանդս ունեւ զնոսա | : Ոչ, ասաց նա, թէպէտ և Կար-
prisals | . No, to say though Car-

թեգոնացիք երդմնահար եղեն ոչ միայն զինագագար-
thaginian to break not only հ.Յ. tru-

մանն , այլ նաև իրաւանց արդաց յանձն մերոց հրեշ-
ce , but also law nation in person

տակաց , այլ ես | չվարեցայց | ընդ նոցայոցն այնու-
| will not treat | հ.Յ. in

եղանակաւ , որ անարժան իցէ կամ հռովմէական մեծ-
manner unworthy either Roman di-

վայելչութեան , և կամ կարգաց չափաւորութեան , որում
gnity , or rule moderation , հ.Յ.

միշտ զհետ գնացեալ եմ :
constantly to observe .

Սկիպիոն ցուցանէր զմեծանձնութիւն յամենայն 'ի գործս
to show magnanimity actions

իւր և գրեա թէ յամենայն 'ի խօսս իւր . այլ ժողովուրդք
almost word ; but people

Սպանիոյ | առաւել իմն զարմացեալ էին ընդ այն |
Spain | were especially affected with it |

յորժամ մերժեաց զանուն թագաւորի զոր նոքա մատու-
when to refuse title king to of-

ցանէին նմա , հիացեալք ընդ քաջութիւն նորա և ընդ
fer to charm with valour

առատաձեռնութիւն : Տեսին ակներև , ասէ Տիտոս Լի-
generosity . To see plainly , to say Li-

վիոս , թէ որպիսի մեծութիւն հոգւոյ էր 'ի նմա 'ի
vy greatness soul in

նկատել արհամարհանօք և դարձովանօք յայն պատիւ , որ
to look down with contempt disdain upon a title ,

է սրտաճառ հիացման և ըղձից այլոց մահկանացուաց :
 object admiration desire rest mankind .

Բան մի կայսերն Վալերիանու ցուցանէ մեզ , | որչափ
 expression emperor Valerian to show | how-

աղքատութիւն մեծարեալ էր ևս 'ի յետին ժամանակս պե-
 much poverty was esteemed even in the lower age of Em-
 տութեանն | : Տացես , սսէր նա առ պահապան գանձուն ,
 pire. | to give, to say keeper treasury ,

տացես դու Աւրելիանու զոր անուանեցի հիւպատոս ,
 Aurelian to nominate consul ,

զամենայն որ իցէ կարևոր 'ի հատուցանել զծախս սո-
 necessary to defray the charges of

վերական հանգիսադրութեանց . նա արժանի է ձեռն
 the customary shows . to deserve assi-

տուութեանս սակս իւրոյ աղքատութեանն , որ առնէ
 stance by reason poverty, to render

զնա ստուգիւ մեծ , և որ կարգէ զնա | դեր 'ի վերոյ քան |
 truly great, to rank | above |

զայլս ամենեսին :

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
 (29 , 30) Ս . In all my ramblings , I shall be accompanied .
 Վ . all diversified , according to the season .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (15) Ս .
 How many did you say ? inquired Վ . and that numberless
 ruined villages are mine ?

Գ Ա Ս ԺԶ.

ՅԱՂԱԳՍ ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ, ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ,
ՓՈԽԱԴԱՐՁ, ԴԻՄԱԶՈՒՐԿ, ՊԱԿԱՍԱՒՈՐ ԵՒ
ԱՆԴԻՄ ԲԱՅԻՅ.

ԿՐԱՒՈՐԱԿԱՆ բայք կազմին 'ի ձեռն օժանդակ բայիս to be
լինել, և անցեալ դերբայի ներգործական բայից . զոր օրինակ
Սէրի նա յամենեցոն , He is loved by every body , այս ինքն սի-
բեյեալ է նա . Ալեքսանդր Գրաւեցաւ . Ալեքսանդրէ , The world was
conquered by Alexander , այս ինքն էլև Գրաւեալ : — Գիտեա
ղի ընդ կրաւորական բայից վարի նախադրութիւնս by և
ոչ from .

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ բայք լծորդին դերանուամբքս myself, thy-
self, ևն : Օրինակ իմն .

Ս Ա Տ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ

I flatter myself,
Thou flatterest thyself,
He flatters himself,
She flatters herself,

Ես խաբէմ զանչն իմ,
Դու խաբէս զանչն քո,
Նա խաբէ զանչն իւր,
(նոյն իդ .

Flatter
Իմ ինքն
Դու քեզ
Նա ինքն
Իւր ինքն

We flatter ourselves,
You flatter yourselves 1,
They flatter themselves.

Մեք խաբէմք զանչիսն մեր,
Դուք խաբէք զանչիսն ձեր,
Նոքա խաբէն զանչիսն իւրեանց .

ԱՆԿԱՏԱՐ ԵՒ ԿԱՏԱՐԵԱԼ,

I flattered myself, խաբէի
զանչն իմ, ևն :

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

To flatter one's self, խաբէլ
զանչն .

1 Եթէ զմիոյ ումէքէ իցէ բանն աօի you flatter yourself :

Ի բաղադրեալ ժամանակն առնուն զժանդակն *to have* առնել, և ոչ *to be* լինել. օրինակ իմն I have flattered myself, Ես անյամբ զանձն խաբեմ. He has flattered himself, Նա անյամբ զանձն խաբել :

Գլցուք աստէն զգլխաւորս յանդրադարձ բայից .

To abstain,	անյնապահ լի- նել,	To fight,	ճարպնելլ,
awake,	զարթնալ,	get up,	յառնելլ,
care,	հոգալ,	get drunk,	արբենալ,
complain,	տրեժնջելլ,	get rid,	զերծանիլլ,
cry,	գոչելլ,	go away,	ի բաց գնալ,
go to bed,	ընկողմանիլլ,	retire,	մեկնիլլ, մեկն- անալ,
hasten,	խոնարալ,	rise,	յառնելլ,
lie down,	ընկողմանիլլ,	run away,	խոյս գալլ,
marry,	ամուսնանալլ,	sit down,	Բազմելլ,
mend,	աղջելլ զանձն ,	stand,	յոյսն իալլ,
mistake,	լրիւղիլլ,	surrender,	գալլ զանձն ,
perceive,	ի մտ առնալլ,	walk,	զգնալլ, շրջա- գայիլլ,
quarrel,	իագելլ,	withdraw,	ներանջնանալլ,
rejoice,	բերելիլլ,	wonder,	զարմանալլ,
remember,	յիշելլ,		
repent,	զղջալլ,		

ՓՈՒՆԵՐԸ ԲԱՅԻ ԸՅՈՐԳԻՆ ԸՍՈՒ ԱՌԱՋԻԿԱՅ ՕՐԻՆԱԿԻԴ .

Ս Ա Տ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿՍՅ

We love one another,	«իբեմք մեք զիբեարս ,
You love one another,	«իբեք արք զիբեարս ,
They love one another,	«իբեն նոքա զիբեարս ,

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

To love one another, «իբել զիբեարս .

Մարթ է վոխանակ զնելոյ one another վարել each other. զոր օրինակ Աթի թէ «իբեն նոքա զիբեարս , It is said they love each other .

Որպէս ասացաք զանդրադարձ բայից, այսպէս և սոցա բաղադրեալ ժամանակք կազմին օժանդակ բայիւս *to have*.

ԴԻՄԱԶՈՒՐԿ է յանգլիականին *must* հարչի է, անի է, պէտք էն . որ և լծորդի այսպէս .

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

ՆԵՐԿԱՅ

I must speak,	հարչի է ինչ խօսել,
Thou must speak,	հարչի է քեզ խօսել,
He must speak,	հարչի է նմա խօսել,
We must speak,	հարչի է մեզ խօսել,
You must speak,	հարչի է յեզ խօսել,
They must speak,	հարչի է նոցա խօսել .

Եթէ հարչի է, անի է ունիցին 'ի հայուամս զհետ իւրեանց զայլ բայ աներևոյթ, բազմօրինակ շրջի բանն յանգլիական . զոր օրինակ հարչի է հրահանգել զմանկսին, *We must instruct children, կամ Children must be instructed, և կամ It is necessary to instruct children . ըստ բառին հարչի է մեզ հրահանգել զմանկանս, Մանկանս պարսին լինել հրահանգեալ, կարևոր է հրահանգել զմանկսին :*

Նոյն բայս հարչի է, անի է յայլ ժամանակս, որպէս հարչի էր, անի լինի, ևն, փոխաբերի յանգլիականն բայիւքս *to be obliged, to be necessary, requisite կամ needful, զոր օրինակ հարչի էր ինչ խօսել, I was obliged to speak, կամ It was necessary, requisite, needful for me to speak, այս ինքն Ստեպան էի կամ ստեպանայ խօսել, կարևոր էր ինչ խօսել :*

Է յանգլիականին և այլ բայ դիմազուրկ *want*, որ զպիտոյս նշանակէ, այսինքն ունել պէտքս աստանջինն իմի կամ որոշեալ էրայ . որպէս *I want money, Պէտքս աստանջ Դրամոյ . He wants a coat, Զգետք մ պէտքս է նմա : — Իսկ եթէ բանն բացարձակ իցէ, ասի I must have money, He must have a coat, այս ինքն հարչի է մեզ ունել Դրամ, հարչի է նմա ունել զգետք :*

Եթէ հարչ է, ահի էր իցեն 'ի վերջ խմաստից, յանգլիա-
կանին հարկ է միւսանգամ կրկնել զառաջին բայն. Առնէ՛
դր բնւ հարչ է (առնել), You do what you should do, կամ
what you ought to do. Չէ այս ուրպէս հարչ էր (լինել), That
is not as it should be, կամ as it ought to be.

ՊԵՎՍՍՍԻՈՐ ԷՆ ԲԱՅՔՍ *may* և *can*, Երկոքին ևս նշանա-
կիչք կարողութեան: *May* ցուցանէ զբարոյական կարողու-
թիւն, այս ինքն զսզատութիւն, զներուսն կամ զիրաւունս
առնելոյ զիմն. օրինակի աղագաւ If I may say so, Ե՛կէ իս-
րե՛մ առնել այսպէս, Թէ ներեսոյի ինչ առնել: — Յուցանէ դար-
ձեալ զհնարաւորութիւն լինելոյ կամ դիպելոյ իրիք. զոր
օրինակ That may be, Մարե՛ի այսմ լինել:

Իսկ *Can* ցուցանէ զբնական կարողութիւն, այսինքն
զգորութիւն կամ զհնարաւորութիւն առնելոյ զիմն. օրինակի
վասն I will do it if I can, Արարից դայն Լէ իսրե՛մ, այս ինքն
Լէ հնար իցէ ինչ առնել: — Առ 'ի ցուցանել զանհնարին գոյ
իրիք վարի նոյնպէս *can*, հանդերձ բացասական մասըն-
կամբս *not* յարելոյ 'ի ծայրն. զոր օրինակ That cannot be,
Այդ՛մ չմարե՛ն լինել 1:

Երկոքին պակասաւոր բայքն *can* և *may* ունին միայն զԱսհ-
մանական Ներկայն, զԱնկատարն և զԿատարեալ այսպէս.

I can, իսրե՛մ,	I could, իսրե՛ի, իսրացի,
Thou canst, իսրե՛ս,	Thou couldst, իսրե՛ից, իսրացե՛ց.
He can, իսրէ,	He could, իսրե՛ց, իսրաց, ևն.

We can, իսրե՛մք,
You can, իսրե՛ք,
They can, իսրե՛ն . .

I may, իսրե՛մ.	I might, իսրե՛ի, իսրացի,
Thou mayst, իսրե՛ս,	Thou mightst, իսրե՛ից, իսրա-
He may, իսրէ,	ցե՛ց,
We may, իսրե՛մք ևն.	He might, իսրե՛ց, իսրաց, ևն.

1 Բայց գիտել թէ նշանակիցէ իսրել, Թարգմանի *can*, զոր
օրինակ Գիտէ նա ընթեռնող և գրել, He can read and write .

Կարացեալ էի, կարացեալ էիք լինին *I could have, I might have*, և հետագայ բայն 'ի մեզ աներևոյթ, առ անգլիացիս զնի անցեալ. զոր օրինակ Կարացեալ էի կուէլ, *I could have called, I might have called*.

Իսկ վասն այլոց ժամանակաց բայիս կարէ՞մ, վարի *to be able* կարող լինել, փոխանակ բայիս *can*; և *to be permitted, to be allowed*, շնորհեալ լինել, ներելի գու, կամ այլ ինչ նմանադոյն փոխանակ բայիս *may*. զոր օրինակ Չկարացել նա հարացանել, *He will not be able to pay*, Չկարացել նա խօսել առ արքայ, *He will not be permitted / k'amm allowed to speak to the king*. — Գիտեա զի և վասն ներկային, անկատարին և կատարեալին մարթ է վարել զբայս *to be able, to be permitted, to be allowed*.

Պակասաւոր է և բայս *ought* որ ցուցանէ պարտի՞մ, և ունի զայստակ գէմս և եթ

I ought,
Thou oughtest,
He ought,

We ought,
You ought,
They ought.

Պարտ է ինչ, +ել, նա, մեզ, յեզ, նոցա. Պարտ էք մեզ, յեզ, ևն : Օրինակ, Պարտ էք յեզ յիշել զայդ, *You ought to remember it*. — Գիտեա զի պակասաւորդ *ought* խնդրէ զհետ իւր զնախդիրդ *to*, եթէ աներևոյթ բայ զհետ եկեացէ, զոր այլք 'ի պակասաւորաց չառնուն բնաւ :

Պակասաւոր է և բայս *will*. և ունի միայն զներկայն, զանկատարն և զկատարեալ. որպէս *I will* կա՞մ, *I would*, կամեի, կամեցայ, կամեցայոց, կամեցի՞մ, ևն :

Կամեցեալ էի, կամեցեալ էիք լինին *I would have, thou wouldst have*. և հետագայ բայն աներևոյթ 'ի մերս, զնի առ նոսա անցեալ. օրինակ իմն, Կամեցեալ էք նա հարսնածել զայր ի՞մ, *He would have married my sister*.

Իսկ վասն այլոց ժամանակաց վարին բայքս *to wish* ըզձաւ, *to be willing* կամել, յօժար լինել, *desirous* Ժա՞տառ լինել, *pleased* հաճոյ լինել, *to have a mind* մտնել, *to intend* խորհել, և այլք հանգէտք, որք մարթին վարել և 'ի ներկայն և յանցեալն :

Կա՞մի՛ս զի նորօրինակ իմն շրջի առ անդլիսացին այսպէս .
Կա՞մի՛ս զի հնազանդեցի նա , I will have him obey , այս ինքն Կա-
մի՛ս ունէլ զնա հնազանդել . Չկա՞մի՛ս թէ գրեցցես Դո՞ւ , I would not
have you write , այս ինքն Չկա՞մի՛ս ունէլ գրել :

Դնի գարձեալ will have , would have , եթէ բայն կա՞միլ
առ անուն ինչ կամ առ դերանուն պատկանիցի . ուր 'ի
հայրուսն մարթի յաւելլուլ կամ յապաւելլ զբայդ ունէլ .
զոր օրինակ Չո՞ր Կայոցի : Երեւոյ գրոցա՞յ կա՞միս (ունէլ) , Which
of these two books will you have ? Կա՞մի՛ս (ունէլ) զերկուսնս
ուսուս , I would have them both .

Անո՞ր քաղք լծորդին դերանուամբս it . զոր օրինակ It
rains անձրեւէ , it snows յիւնէ . it rained անձրեւէր , it snowed
յիւնէր :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԶ .

Մէք դուն ուրեք զըջամբ վասն խօսելոյ սակաւ , և բազում
seldom of to talk of-
անգամ վասն շատ խօսելոյ .
ten too much

Եթէ մեք զանձինս մեր | չխաբեցուք | , չողտմուծիւնք
If | did not flatter | , flattery
այլոց չկարացեն մեզ սանանել .
չոք . to hurt .

Աչխարհ ամենայն որոնջէ զիւրոյ յիշողականէն և ոչ որ
memory no body
քրթմնջէ զիւրոյ դատողականէն .
judgment ,

Յառաջ քան զըղձալ | իմիք , պարտ էր մեզ քննել , (եթէ)
Before we desire | thing to examine
զինչ երջանկութիւն իցէ այնորիկ որ զայն վայելիցէ :
happiness to possess .

Եթէ հարուած պատերազմի կարևոր է , այլ չէ պարտ
If scourge war necessary

բնաւ ատել զիրեարս , չէ պարտ զմիմեանս ծախել | 'ի
to hate to devour | in

խաղաղութեան անդ | .
the midst of peace | .

Պէտք էն առաւել մեծաց առաքինութեանց 'ի տանել
great virtue to support

դեղեցիկ բաղդի քան վատթարին .

հոյ good fortune bad .

Քոն երեք իրք որ կարեն | ձեռնառ լինել | մեզ առ 'ի
thing | contribute | to

իմանալ զսիրտ մարդոյն և զնորին տկարութիւնս . սէր ,
discover heart man foible; love,

գինի և խալ :

wine play .

Հարկ է զի կիրք իցեն ընդ առաջնորդութեամբ բանին .
passion under the government reason .

Հազարապետ դքսին Կիզի ետ նմա յաւուր միում զցուցակ
steward duke Guise to give one day list

բաղում արանց (որ) անօգուտ (էին) 'ի տան իւրում:
person useless household .

Յիրաւի է , ասաց իշխանն , զի ես կարեմ կեալ առանց
true to say prince that do without

ամենեցուն այսոցիկ արանցս . այլ | հարցեր դու |
հոյ people; but | did you ask |

նոցա , եթէ կարիցեն ինքեանք ևս կեալ առանց իմ :
whether also without .

Իտալացի ոմն կարի անձնամասն 'ի խաղ , | և չքաւոր
Italian greatly addicted gaming | and in bad

(սպասահեալ) սովոր էր ասել , մինչ կորուսանէր . Ո՛վ
circumstances to use whenever to lose .

բաղդ մատնուտ , դու կարես տալ ինձ կորուսանել , այլ
fortune treacherous , make but

| չկարես ստիպել զիս 'ի հասուցանել | :

| canst never force me to pay | .

Մոնթէքուցոլի լինելով ամբաստանեալ յարքունիս վիէննայ
Montecuculli being accused at the court Vienna

վասն լինելոյ չարութե սաշտոպանեալ ընդդէմ Տ . Թիւրէ-
of badly to defend against de Turenne

նայ , ասէ , առ արդարացուցանել զանձն , զի մարտուցեալ
to justify , that to fight

էր ընդդէմ սուս ուրումն որ առաւել ոք էր քան
man

զմարդ : Որպիտի՞ գովութիւնն 'ի բերանոյ թշնամույ :
praise mouth enemy .

Ես ոչ կարեմ, ասէր երբեմն ոմն պատուական հռովմայեցի ,
can , to say formerly illustrious Roman ,

առ որ ազնուականութիւնն 'ի դէմն ածէր | զնորին խո-
nobility to reproach | his low

նարհ ծնունդ | , ցուցանել հրատարակաւ զանդրիս խոնց
extraction | to produce publicly statue

նախնեաց և ոչ զհիւպատոսութիւնս . այլ կարեմ ցու-
ancestor nor consulship ;

ցանել զզինուորական մրցանակս որովք եմ էս պա-
military reward to ho-

տուեալ , և զվէրս զոր ունիմ ընկալեալ 'ի պատերազմէն
nour wound to receive in to figh

վասն իմոյ աշխարհի : Այսպիսի են իմ անդրիք և իմ
for country

անուանք ազնուականութեան :
title

Այր ոմն որ ձեռնտու լեալ էր առնել զթագաւորն Փիլիպ-
man to contribute make king Phi-

պոս սէր քաղաքին Ոլինթիայ , որոյ ինքն էր քաղաքացի ,
lip master city Olynthus , citizen ,

դանդասէր առ նա , զի Լակեդեմոնացիք կոչէին զնա
to complain Lacedaemonian to call

մատնիչ : | Չգիտեմ բնաւ | ընդէր զարմանաս դու ընդ
traitor . | I don 't know | why to wonder at

այդ , ասէ թագաւորն . զի Լակեդեմոնացիք են 'ի բնէ
naturally

բիրոք և անուայք . կոչեն զիրսն յիւրեանց անուն .
clownish unmannerly ; to call by name .

Ա . Կրթութիւն Առողջանութեան և Ուղղագրութեան
(31 , 32) Ս . I shall probably spend the winter . վ . and ha-
ving married the man cook .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (16) Ս .
Instead of fifty , I will give my child . վ . without any detri-
ment to myself .

Գ Ա Ս ԺԷ .

ՅԱՂԱԳՍ ԺԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԲԱՅԻՑ
ԵՒ ԱՅԼՈՑ ԳԻՏԵԼԵԱՑ .

Առ 'ի փոխել զբայս 'ի ժխտական կամ 'ի բացատական վարի նշանակա do վասն սահմանական ներկային , և did վասն անկատարին և կատարեալին , հանդերձ մակբայիւս not ու զոր օրինակ

I do not call կամ համառօտա ու կոչմ էս .

գրութեամբ

I don't call,

Thou dost not call,

ու կոչմ ԴՊ .

He does not call,

ու կոչմ ԿՊ .

We do not կամ we don't call ,

ու կոչմ ԴՊԷ .

I did not call, ևն :

ու կոչմ ԷՊ .

Արտաբոյ են կանոնիս , և չառնուն զնշանակա do և did պակասաւոր բայքս must, ought, may, can, և օժանդակքս to have, to be. այլ ժխտականք նոցին լինին 'ի ձեռն մակբայիս և եթ not. զոր օրինակ սահմանական I cannot ու կոչմ , I have not ու ԿՊԷՄ , I am not ու ԷՄ , և անկատարն և կատարեալ I could not չարեի կամ չարեայ , I had not չարեի կամ արեայ , I was not չեի կամ չեղե , ևն :

Ժխտական գործին և այլ ժամանակք՝ զնկերով զմակբայս not զկնի օժանդակ բայից կամ նշանակաց նոցին . զոր օրինակ I have not had չեի արեալ , I have not been չեի լեալ , I have not called, չեի կոչեալ : I shall not call ու կոչեցի , I shall not have called չեցի ի՞մ կոչեցեալ , I should, would, could կամ might not call չեիմ էս կոչեալ , Let him not call ու կոչեցե , Let us not call ու կոչեայոս , Don't call ԳՊ կոչե , Let them not call ԳՊ կոչեցե , ևն :

1 Ի պերճ ասացուածս զնի յաճախս I call not, I called not, ևն :

Յաներևոյթն և 'ի դերբայն ժխտականդ *not* զնի յառաջ քան զբայն . օրինակ իմն Պարփ է մեզ զգուշանալ մի դնել զան յին 'ի վրանօք , *We must take care not to expose ourselves to danger* . Արար նա զայդ , չկարելով արուել այլապէս , *He did it , not being able to do otherwise* .

Մակբայդ *never* բնաւ , որպէս զ *not* յետագաս լինի օժանդակաց կամ նշանակաց . օրինակ իմն Չեկնոյն նա բնաւ . *He will never come* . — Ի ներկայն , յանկատարն և 'ի կատարեալ սահմանականին՝ մակբայդ *never* անընդմիջաբար զնի զլինի ատեան բային կամ թէ ատել ուղղական անուանն . օրինակ իմն Չփեսանէ՛մ զնա բնաւ , *I never see him* , ևն :

Եթէ մակբայդ բնաւ եղեալ ընդ բայս՝ հետագայ դոյականի իմիք պատկանիցի , յայնժամ յանգլիականին զնելն է *no* . օրինակ իմն , Չոնի բնաւ զմեծանքնութիւն , *He has no generosity* . Չի բնաւ ճշմարիտ բարեկամութիւն արարնց արարիչնութիւն , *There is no real friendship without virtue* .

Բնաւ եթէ միայն զիցի իբրև ժխտական ու , թարգմանի նոյնպէս *no* . զոր օրինակ կարի՞ն արուել զայդ թէ ու , *Will you do it , or not ?* — Բնաւ , ու կա՛մի՛մ , *No , I will not* . Ո՛ւ Տէր , *No , Sir* .

Ու նա որ զնի 'ի հայրուսն յառաջ քան զբայն , և այլ նա որ զնի զհետ բային , թարգմանի յանգլիականն *no more* , զոր պարտ է զնել զհետ բային , կամ *not any more* , զնելովք ըզ *not* յետ օժանդակին կամ նշանակին և զ *any more* զլինի բային . այսպէս Ու նա խօսեցայց կամ Ու խօսեցայց այլ նա , *I shall speak no more , կամ I shall not speak any more* .

Եւ ու 'ի վերջ իմաստից թարգմանելն է *nor-either* . զոր օրինակ Ու դո՞ւ կա՛մի՛ն զայդ նա ու նա , *You will not have it so , nor I either* .

Յորժամ յիմաստ ինչ բանի իցէ մի յայտոցիկ մակբայիցս *no , nothing , nobody , none , neither , never* , յայնժամ չգնի այլ մասնիկ բացասական . զի 'ի բառագ. յայդոսիկ գոյ իմաստ բացասական . վասն որոյ ասի *There is no danger* , Չի՛ բնւ վրանօք . *I know nothing of it* , Ու ինչ գիտե՛մ զայդմանէ . *There is nobody at home* , Չի՛ ո՛ր 'ի փան . *He is neither covetous , nor prodigal* , Ու ժւար է նա ու զնիլն :

ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԲԱՅՔ նովին ժխտական նշանակազ կազվին . do վասն սահմանական ներկային , և did անկատարին և կատարեալին . դնելով զդերանուռն ընդ մէջ նշանակացս և բային . այսպէս . Do I call ? Ի՞նչք՞ , Did I call ? Ի՞նչք՞ , Ի՞նչք՞ :

Ի հանրական կանոնէս որոշել արժան է՝ զժամնակ և զպահասաւոր բայս , to have , to be , must , ought , may , can , որք ջնդուռնին բնաւ զնշանակազ do և did , այլ փոխադրուածեամբ դերանուռնն յետս . այսպէս 'ի ներկային have I ? am I ? անիք՞ , էք՞ . և յանցեալն had I ? was I ? անիք՞ , էք՞ , են :

Կա և մակբայդ there որ ընդ չէզոքական բայից վարի , 'ի հարցականն յետադասի այսպէս . Is there կամ are there ? Ի՞նչք՞ , գո՞յնք՞ . was there կամ were there ? գո՞յնք՞ , գո՞յնք՞ , են :

Յայլ ժամանակս դերանուռնն դնի զկնի օժանդակին կամ նշանակին . զոր օրինակ Have I called ? Ի՞նչք՞ է՞ , shall I call ? Ի՞նչք՞ն է՞ , could , should կամ might I call ? է՞ Ի՞նչք՞ն է՞ , են :

Եթէ ընդ հարցականին իցէ և ժխտական , not դնի զկնի դերանուռնն այսպէս . Have I not ? անիք՞ է՞ , am I not ? անիք՞ է՞ . do I not call ? անիք՞ է՞ , did I not call ? անիք՞ է՞ , have I not called ? անիք՞ է՞ Ի՞նչք՞ , shall I not call ? անիք՞ն է՞ , could , should կամ might I not call ? անիք՞ն է՞ :

Ի հարցականս յառաջին դէմս ապառնուոյն թէ յեզականն և թէ 'ի յոքնականն՝ վարի միշտ shall և ոչ բնաւ will . զոր օրինակ Երեւոյն է՞ լազի-անդր , Shall I go there to-morrow ? և ոչ Will I go there to-morrow ?

Զհարցական խմատս չէ պարտ բնաւ սկսանել 'ի յատուկ անուանց կամ 'ի դոյականաց , այլ կամ բայիւ կամ օժանդակաւ կամ նշանակաւ բային , և ապա դնել զանուռնն . այսպէս Ի քան ինչ քեզն , Is the gentleman at home ? Երեւոյն է՞ Էրեւոյն քան 'ի Լոնդոն , Will your brother go to London ? Ո՞չ ասպէն և քան զնա բարեկամս է՞ , Did not his friends forsake him ?

Զհարցական մակբայդ արդեօք որ դնի ընդ բայից , տարօրինակ իմն ձևով մեկնաբանեն անգլիացիք , զոր ցուցցուք օրինակազ . Անիք՞ արդեօք , It does not rain , does it ? Լուր լեայն իմա rain . Երեւոյն քան արդեօք անդր , You go there ,

don't you? *իմա go. որոյ բառական թարգմանութիւն այս է .*
Ու անչիւնէ, անչիւնիցէ՞ . Երեւոյն արուանից , չիւնն արուանից :

Գարձեալ ապաւին և ո՞ւր ապաւին , նոյնպէս յեղու յան-
գլիականն . Ո՞ւր ապաւին գրեցիցէս արուանից , You write to him,
don't you? *իմա լռելեայն write to him?* Ո՞ւր ապաւին քաղա-
քաւան է , It is warm , is n't it? *1 իմա warm.* Ո՞ւր ապաւին չիւն-
ցիցէս արուանից , You will not come , will you? *իմա come.* Բառա-
կան թարգմանութիւն սոցար այս է . Գրեցի արուանից , չիւնն
արուանից . Զիւնն է , ու չիւնն է . Ու չիւնն է արուանից , չիւնն է արուանից :

Զնորաձև շարագրութեան չմարտէ այլ կանոն աւան-
դել՝ բայց զայս , զի յայտօրինակ տարակուսական հարցուածս
գնի նախ բանն ըստ իմաստին 'ի հաստատական կամ 'ի ժըխ-
տական , և ապա միւսանգամ՝ յաւելու հարցուածոյ սլայմա-
նաւ՝ առանց կրկնելոյ զծանօթ բայն կամ զբառ . ոչ օտար
յաշխարհաբար խօսից , յոր ասի Անչիւն ինչոյ , անանի չիւնն ,
Գրուիւնն իւրեցի , այնպէս չիւնն , ևն :

Փրանկական մասնիկս օր որով կրաւորական բայք յօրի-
նին յերրորդ գէմն , յանգլիականին , որպէս և 'ի մեզ , թարգ-
մանելի է երբեմն գերանուամբս one ու . զոր օրինակ Զիւնն
իւրապէս ու անուէլ ընդ արուանից , What can one do with such
folks? (*փրկ . Que peut-on faire avec ces gens-là?*)

Այլ յաճախ թարգմանի we, they, people, men, ըստ
պահանջելոյ իմաստին և գիմացն . զոր օրինակ We, they,
people կամ men think 2, Մեք , նոքա , ժողովուրդն կամ ճարտիկ
իւրծե՞մք , իւրծեն (*փրկ . On s' imagine*) :

Բազում անգամ ներգործական բայն փոխի 'ի կրաւորա-
կան . զոր օրինակ կարծեն նոքա , It is thought այս ինքն կար-
ծեալ չիւնն . Ասացին ինչ , I was told , այս ինքն Ասացայ են .
Հարեալ են զնշանին , The enemies have been beaten , այս ինքն

1 Is n't it համառօտութիւն է is not it.

2 Յորժամ յառաջին մասն բանին գնի people կամ men,
յերկրորդին գնելի է they նոքա . կարծեն ճարտիկ թէ ճիւնն էր ,
Բայց խաբին նոքա , People think he is rich , but they are
mistaken.

Թշափն հարեալ է (*փրկ* . On croit, On m' a dit, On a battu les ennemis) :

Յորժամ զհետ բային եկեացէ շաղկապս Բէ , այսօրինակ յեղաջրի յանգլիականն . Ասի Բէ այր անսպգի-ս Իցէ նա , He is said to be an honest man . այս ինքն Նա ասացեալ է լինել այր անսպգի-ս :

Յանգլիականին բազում ուրեք սահմանական վարի փոխանակ ստորադասականին . զոր օրինակ Չասնճ Բէ սպասաց ոչ Իցէ , I do not say that he is a liar , այս ինքն Բէ սպասաց ոչ է . Գեղեցիկագոյնն է 'ի պատանիս զոր ճանաչիցեմ , He is the prettiest boy that I know , այս ինքն զոր ճանաչեմ . որպէս յաճախ է ատեսնել և 'ի հայրուս :

Այլ բայք նշանակիչք ըզձից և մաղթանաց՝ յորժամ ունիցին զհետ ղի , պահանջեն և յանգլիականին զստորադասական . զոր օրինակ Փառաքեմ ղի երջանիկ Իցէ , I wish you may be happy .

Անուն ինչ հաւաքական կամ որ յեզականն զբազմութիւն նշանակիցէ , մարթի առնուլ զբայն կամ յեզակի կամ յոքնակի . զոր օրինակ Ապեանն հարց և իորջ արար գերելոյն , The committee has examined the prisoner , կամ The committee have examined the prisoner .

Գիտեա ղի 'ի գնել նոյն եղանակի բայից 'ի մի և նոյն դէմս ոչ կրկնի նշանակն , այլ միայն 'ի վերայ առաջնոյն . զոր օրինակ Այր արեւ-ասիան սիրեացէ և պատուեցէ ղին Ի-ր , An honest man will love and respect his wife , այս ինքն will respect .

Երբեմն ևս նշանակն բային ևեթ գնի , առանց կրկնելոյ զբայն , կամ նա և զգերանունն՝ որք յառաջ յիշատակեալ իցեն յառաջին մասն խօսից . օրինակ իմն Տեսեալ էս Դո- ղնա . այս (արեւալ) էճ , Have you seen him ? Yes, I have , իմա seen him . Չարեսի ղնա և չարեսից բնա , I did not see him , and I never shall , իմա see him .

Բայք անգլիացոց իբր 'ի բազումս այլ ընդ այլոյ նախ գիրս առնուն քան 'ի մերս . նա և բազումք 'ի նոցանէ ըստ նախադրութեանցն փոփոխեն և զլրեանց նշանակութիւնս : Չգժուարադունիցն 'ի նոցանէ՝ զպուցակ բայից հանդերձ նոցին նախադրութեամբք և օրինակովք տեսցես յետոյ 'ի Վրր-թութիւնս Գերականութեանս :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԷ .

Կեսար ասաց | 'ի պատճառս | անհարթութեան ձայնի
Caesar | alluding to | irregularity tone

ուրումն որ ընթեռնոյր առաջի նորա . ընթեռնո՞ւս դու
to read before հ.Յ.

Եթէ երգես : Եթէ երգես դու , երգես կարի չարաձայնս :
Կա՞ր to sing . If worst .

Որպէս երկիր ոչ բուսուցանէ միշտ վարդս և շուշանս ,
As earth to produce always rose lily ,

այսպէս և աշխարհ ոչ բերէ մեզ միշտ գոհութիւնս և
so world to afford contentment

հաճոյս :
pleasure .

Յորժամ աստուածք սիրեն զիշխանս , առէ նախնի ոմն
When god to love prince ancient

իմաստասէր , խառնեն նոքա 'ի բաժակ բաղդին խառ-
philosopher to pour into cup fate mix-

նուրդ իմն բարեաց և չարեաց , զի մի մոռացին նոքա
ture good ill that to forget

Եթէ մարդիկ են :
that

Գտանի երբեմն մեծանձնութիւն | անդ ուրանոր | ոչ դք
to find sometimes generosity | where |

կարծէր .
to imagine .

Տեսանին մարդիկ 'ի կարի թշուառ պայմանի կենաց որք ու-
to see people very unhappy circumstances

նին վսեմական զգացմունս .
noble sentiment .

Հարցեալ ուրուք Կատոնի , ընդէր այնպէս բարուք սպա-
to ask Cato why to de-

ասհարկեալ պետութեան հասարակաց , չէր ժողովըր-
serve commonwealth ,

դէանն ամբարձեալ նմին անդրիս : Ընտրեմ . առաւել ,
to erect statue . I would rather

ասաց Կասոն , զի լիցի ինձ այդ հարցուած , քան թէ
to ask question

հարցանէր ոք ինձ թէ ընդէր կանգեալ իցէ այդ :

Փիլիպպոս արքայ Մակեդոնիոյ գրեաց առ Արիստոտէլ
Macedon to write Aristotle

զհետագայ նամակդ . Տամ քեզ ծանօթ զի | ծնաւ ինձ
following letter : to give notice | I have a

որդի մի | : Ոչ շնորհս՝ մասուցանեմ այնչափ դից վասն
son born | . to thank god for

ծննդեան նորա , (որչափ) վասն երջանկութեանն զոր
birth happiness

ունի գալով յաշխարհ մինչդեռ դոյ Արիստոտէլ ոք 'ի
to come into the world whilst

կեանս . քանզի յուսամ զի սնեալ քոյով խնամովքդ
living ; for to hope to bring up care

լիցի արժանաւոր փառաց հօր իւրոյ , և պետութեանն
to prove worthy glory father , empire

զոր թողից նմա :
to leave

Ալէքսանդր ոչ նուազ քան զհայր իւր սիրեաց զԱրիստո-
Alexander father to love

աէլ . քանզի ասէր նա . Պարտապան եմ էս միոյն վասն
because to say : indebted for

կելոյս և միւսոյն վասն բարւոք կելոյս :
to live other

Կասոն Դատաբանն չգադարէր բնաւ գնել առաջի ծերա-
Cato Censor to cease to lay before se-

կուաին զարդիւնս ապականորարս շուայութեան որ սկսա-
nate consequence fatal luxury to be-

նէր յիւր ժամանակս մոռա գտանել 'ի հասարակապե-
gin time to introduce into repu-

տութեան : Տեսեալ զի յառաջ խաղային յԵլլադայ և
blick . To see to advance Greece

յԱսիա , գաւառք յղիացեալք խայծիւք և հրապուրանօք
Asia , province abounding bait allurement

փաստակարովք ամենայն հաճոյից . և զի սկսանէին նոքա
dangerous pleasure

միւել ձեռն 'ի գանձս թագաւորաց . Երկնչիմ' , ասէր նա ,
to lay hands upon treasure king : to fear

զի մի լիցուք մէք գերիք ճոխութեանցս այսոցիկ , փո-
to become slave riches in-

խանակ լինելոյ նոցին տէարք . և զի աղգք սլարտեալք
stead master nation to conquer

յաղթեոցեն մեզ | դարձեալ | հաղորդս առնելով
| in their turn | by to communicate

զմեզ ախտից իւրեանց : Այս երկիւզ չէր բնաւ մտա-
չոյ . vice apprehension ima-

ցածին . և ամենայն զոր կանխաձայնեաց նա եկն եհաս :
ginary ; to foretell to come to pass .

Եւրամինոնդաս (ունեւով) իմացեալ զի Արտաշէս արքայ
to learn Artaxerxes

Պարսից առաքեալ էր 'ի Թեբէ հրեշտակս որ ջանաւոց
to send Thebes ambassador to endea-

կին խթել զնա մեծամեծ ընծայիւք և շահաբեր նուի-
vour to corrupt by magnificent present advantageous of-

րօք , հրաւիրեաց զնոսա ճաշել ընդ նմա . սլատուասի-
fer , to invite to dine with to enter-

րեաց զնոսա պարզապոյն իմն եղանակաւ , և ամենայն
tain in simple manner

որ ինչ էր 'ի տան նորա , ցուցանէր զպայման աղքա-
house to announce state indi-

տութեան :
gence .

Ճաշոյն աւարտեալ՝ ասաց զնոսա ժմտելով . Երթայք և
repast to be over to smile : to go and

ծանուցէք թագաւորիդ ձերում՝ զոր ինչ տեսէքդ առ
to inform to see

Եւրամինոնդայ , և որպէս սլատուասիրեաց նա զձեզ .
how to regale ;

Իմասցի նա վաղվաղակի զի այր ոք որ գիտէ շատանալ
to be sensible soon a man can to content

փոքումբս , արհամարհէ զճոխութիւնս և զփառս :
with so little , to disdain riches honour .

Պատմաբանն ոք խօսելով զԿեսարէ , ասէ եթէ մեծութեամբ
historian to speak Caesar , to say for greatness

իւրոց խորհրդոց , արագութեամբ իւրոց յաղթութեանց ,
project, rapidity conquest

քաջութեամբ իւրով և աներկիւղութեամբ 'ի վտանգս ,
courage intrepidity in danger ,

կարէր գօլ զուգահչիւ ընդ Ալէքսանդրի մեծի :
to compare Great .

Տխոսս Լիվիոս խօսի այսպէս զԱննիբալայ . “ Չէր ինչ ամե-
Livy to speak thus Hannibal

նէին վաստակ որ կարէր պարտասեցուցանել զմարմին
labour to fatigue body

նորա կամ լքուցանել զհոգին . սանէր միապէս ցրտոյ
to sink spirit ; to support equally ցրտոյ cold

և տապոյ . հարկաւորութիւն և պէտքն էին և ոչ (եթէ)
heat necessity want

հաճոյք որք կարգէին զըմպել նորին և զուտել . չու-
pleasure to rule drinking eating

նէր բնաւ ժամ սահմանեալ վասն ննջելոյ . այլ տայր
hour set of to go to rest ; to give

քնոյ զժամանակն յոր պարապեալ էր 'ի գործոց :
sleep the time which was unemployed in business .

Ա . Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
(33 , 34) Ս . She is middle-sized , well shaped . Վ . if he
prove to be so very fond of gold .

Բ . Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (17) Ս .
My wife's father , he went on to observe . Վ . to give each of
them seven or eight hundred more .

Դ Ա Ս ԺԸ.

ՅԱՂԱԳՍ ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ .

Նախադրութիւնք վարին 'ի ցուցանել զյարակցութիւնս որք են ընդ մէջ անուանց , դերանուանց , բայից և մակբայից : — Դիցուք ասանն զգլխաւորս 'ի նոցանէ՝ հանդերձ կարևոր մեկնաբանութեամբ :

Above ցուցանէ զբարձրութիւն և զգերակայութիւն . և ընդդիմադիպ է նախադրութեանցս *below*, *beneath*, *under*. *զոր օրինակ* His chamber is above mine, Սենեակ նորս 'ի վերայ իմոյնն է . I am above such mean things, Գեղ 'ի վերայ էմ քան զվարդաբերանս : — *Ցուցանէ ևս* 'ի վեր քան , աստուծոյ քան . *զոր օրինակ* This is above our strength, Այդ 'ի վեր է քան զկարգ մեր . I value honour above life , Յարգեմ աստուծոյ զգործս քան զկեանս :

About նշանակէ զմերձակայութիւն և ջրջաբերութիւն . *զոր օրինակ* I shall go there about noon, Երբևայն անոր շուրջ զմիջառոցս , այս ինքն յօր 'ի հասարակել աստուծոյ . I have seen all the towns about London, Տեսեալ եմ զամենայն քաղաքս մերձակայս Լոնդոնի . *You must go round about*, Պարտ է քեզ շուրջ գալ : — *Երբեմն ևս about* գործէ զպատմական հոլով , կամ նշանակէ վասն . *զոր օրինակ* I shall speak to him about this business, Խօսեցայն ընդ նմա զիստոյն կամ վասն այսոցիկ : — *Յորժամ եղեալ իցէ about* ընդ անուանց կշռոց , թուոց և չափուց , նշանակէ գրեալն , շուրջ . *զոր օրինակ* That tree is about forty feet high , Գրեալն է քառասուն որոք բարձր է ծառու այդ : — *About* գնի երբեմն ընդ մէջ *to be* և այլայ իրիք բայի . առ 'ի ցուցանել թէ պատրաստի կամ մերձ է ասնել զինն . *զոր օրինակ* I am about to go away, Սերճ էմ 'ի մեկնել : Այլ է թէ *about* եղեալ իցէ ընդ մէջ բայի և գոյականն անուան կամ յարաբերական դերանուան , յայնժամ ցուցանէ եթէ 'ի նմին ժամու ասնէ մարդն զգործն զայն . *զոր օրինակ* He is about a great piece of work, Պարտորի նա 'ի գործ մի մեծ :

After ցուցանէ զհետ , զնի , յետոյ . *զոր օրինակ* He came in after me, Եմտար նա զնի իմ : — *Ցուցանէ երբեմն ըստ , զօ*

բէն . զոր օրինակ He lives after the English fashion, Կէայ նա
չօրէն անգլիացոյն , կամ ըստ անգլիացոյն օրինի :

Against կրկին նշանակութիւնք են բառիս , մին ցուցանէ
զընդդիմութիւն և զհակառակութիւն , և երկրորդն զանողու-
թիւն և զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ He that is not with
me, is against me, Որ ոչ ընդ իս է , հակառակ իմ է . The pic-
ture hangs against the wall, Պատիւերն խիտաւ իայ չարմոյ . Let
all things be ready against we come back, Այնպէս ինչ պատ-
րաստ իցե ՚ի դարձի մերմ :

Among և *amongst* համանունք են ընդ *between* կամ *bet-
wixt* . այսու ևեթ զանազանեալք՝ զի երկոքին յետինքդ նշա-
նակեն ՚ի մէջ երկոյն : Իսկ ՚ի խօսել զբաղմաց որ առաւել
իցեն քան զերկուս՝ լաւ ևս է վարել *among*, *amongst* ՚ի մէջ :

At վարի յիմաստս յորս չգուցէ անզական շարժումն .
զոր օրինակ He is at school, Ի դպրատան է նա : — Նոյն վարի
՚ի ցուցանել զզանազան պարապմունս , որպէս To be at
study, at writing, at dinner, Պարսպել յոստան , ՚ի գրել , ևի-
նել ՚ի ճաշո :

Away ցուցանէ զխորշումն , զհեռացումն և զյառաջա-
դիմութիւն . զոր օրինակ Away, you flatterer, Երբ ՚ի Բայ,
ճարտելուդ . I scolded him away, Ի Բայ վանեցի զնա յանդիմա-
նութեամբ :

Before յառաջ քան , նախ քան , առաջի : — վարի երբեմն
որպէս զբաղդատական . զոր օրինակ I will die before, I be-
have so, Մեռայոյ նախ (առաւել) քան առնել այդպէս :

Behind զինի , յետոսս , յետոյ , զհետ : — վարի երբեմն
յայլբանական ձև , առ ՚ի ցուցանել զքերականցութիւն ու-
րութ քան զայլս ամենեւին . զոր օրինակ In that point of lear-
ning he leaves all others behind him, Ի մասինս յայտի հմտութեան
զանցանէ քան զամենեւին . ըստ բառին ընդոյն յետոյ իւր զամենեւին :

Below կամ *beneath* ցուցանէ ՚ի վայր , ՚ի խոնարհ . և երբեմն
զարհամարհանս և զնախասինս . զոր օրինակ It is below կամ
beneath you to do so, Ի վայր է քան զսեզ գործդ . They are
below կամ beneath the indignation of an honest man, Անար-
ժան են Բարիութեան առն իմաստնոյ :

Beyond ցուցանէ անդր քան . զոր օրինակ I shall go be-
yond the Alps, Երբայց անդր քան զԱլբիս : — Յուցանէ և ըզ-

դեր 'ի վերն լինել և յանչափս զառաւելութիւն . զոր օրինակ He goes beyond all in point of generosity, Գերազանցէ զամենեւնիք առաքալեանն . He rewarded him beyond his merits, Վարձաբերեաց զնա առաւել քան զիւր արժանիս :

By նշանակէ զպատճառս և հնարս գործելոց իրաց . զոր օրինակ All things were created by the word of God, Ամենայն ինչ աբարս Բանին Աստուծոյ . He was hurried on by his passion, Ի իրից ցաման յայդ յգեցաւ . He satisfies every body by his conduct, Զամենայն ոք հաճէ իւրով Բարեմարտութեամբ : — Վարի ևս 'ի ցուցանել զամանակ և զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ By day, by night, Զփեւ և զգիշեր . Sit down by me, Բազմեաց յօք առ իս :

From ընդգիծմատիպ է նախադրութեանն to, և ցուցանէ զորոշումն ազգի ազգի . վասն որոյ սովորաբար դնի ընդ բայս որք նշանակեն թողուլ զոք կամ զտեղի ինչ, կամ զմեկնել և զեւանել . զոր օրինակ He goes from London to York, Գնայ 'ի Լոնդոնէ 'ի Եորտ . I have received letters from your sister, Ընկալայ թուղթս 'ի քեանէ քոյմէ :

In, into 'ի, 'ի մէջ . In առ դադարումն յարաբերի, և into առ շարժումն . զոր օրինակ He is in England, ՅԱնգլիա է նա . I shall go into the garden, Երթայ 'ի պարտէզն . — Այլ սակայն եթէ շարժումն յանուանեալ ինչ տեղուջ իցէ՝ դնի in, զոր օրինակ Տեսի զնա զի զգնայր 'ի Թիւիլերի, I saw him walking in the Tuileries .

Off ցուցանէ զբաժանումն կամ զհեռաւորութիւն . զոր օրինակ He went off to America, Մեկնեցաւ գնալ յԱմերիկա . He lives two leagues off, Երկու փարսախօս հեռի է աստի : — Յուցանէ ևս զյատկադրումն . զոր օրինակ He puts me off from day to day, Օր յօրէ յապաղեցողանէ զիս :

On կամ upon 'ի վերայ . գիտեա զի upon յայնժամ ևեթ վարի՝ յորժամ անուանեսցի տեղին յորոյ վերայ դնելի է ինչ մի, կամ ցուցցի իրն դնելն . զոր օրինակ Ծածկեա ընդ իւր , ասելի է Put your hat on, այս ինքն Դիւր զգլխաւորի 'ի վերայ . բայց չմարթի ասել upon, բայց եթէ այսպէս Put your hat upon your head, այս ինքն Դիւր զգլխաւորի 'ի վերայ գլխոյ քոյ : On և upon վարին և ըստ այլ առմանց զորոց տես 'ի Բառագիրս :

Over 'ի վերայ, 'ի վերայ, 'ի Բարձրանոց . *զոր օրինակ* The evils that hang over our heads, Չարիք որ վերահաս էն գլխոյ մերոց : — *հշանակէ ևս ընդ, անդք Գան . զոր օրինակ* He travelled all over Italy, Ճանապարհորդեաց ընդ ամենայն Իտալիա . He leaped over the brook, վազեաց անդք Գան զառուակն : — *Յորժամ զկնի բայցի գիցի over, ցուցանէ զգործն եղեալ և անցեալ . զոր օրինակ* The danger is over, Էանց ձգանգն . My work is over, Ասարբեցաւ գործն իմ . I have read your book over, Ընկերաց զմարտեանդ ծայր 'ի ծայր :

Out արգաս, արգաս : *Out of ցուցանէ երբեմն զպատճառ իրին . զոր օրինակ* She did it out of spite, Չարութեամբ արար նա զայդ : — *Յուցանէ ևս զհեռաւորութիւն անձին կամ իրի . զոր օրինակ* Go out of my sight, Ի Բաց կայ յերեսաց իմոց . He is banished out of his country, Տարագրեալ է նա յերկր արտարհէ :

Through ընդ, 'ի (ներդոյական) . *զոր օրինակ* She looked through a grate, Հայեր նա ընդ վանդակապարն . He came in through one gate, and went away through another, Ե՛րբ նա ընդ մէ Գան, և ել ընդ մեւն . His generous mind shines through all he does, Ասարայնեանութիւն նորա Գայլէ յամենայնի զոր արտէ : — *Through եղեալ ընդ out, ցուցանէ զյարասեռութիւն և զընդարձակութիւն . զոր օրինակ* Throughout the year, Ընդ ամբ Բովանդակ . Throughout the universe, Ընդ արեւելերս ողջոյն :

Till, untill մինչև, , *զժամանակէ և եթ ասին, զոր օրինակ* I waited for you till two o' clock. Մնայի Գեղ մինչև յժամ երկուրդ : — *Եթէ ոչ զժամանակէ իցէ բանն, յայնժամ վարի սովորաբար to կամ even . զոր օրինակ* Ի Փարիզէ մինչև յԼոնդոն, From Paris to London. Սիրէ նա և զմշակախ, He loves even his enemies .

To գնի առաջի անուան որ ցուցանէ զտեղին յոր երթայ ոք, կամ զանձն առ որ խօսի, կամ զգործն յոր պարապի . *զոր օրինակ* Երևայց 'ի Լոնդոն, I shall go to London . խօսեցայ աս արիկին, I spoke to the lady . Պարսպիմ յաստի . I apply myself to study . — *վարի երբեմն և 'ի հանգիստութիւնս ինչ . զոր օրինակ* She is but a fool to her sister, Համարութեամբ Գեան իմոց յիմար ոք է նա :

Toward, towards 'ի, Դէպ 'ի, առ. զոր օրինակ *He will come toward the end of the week, Ի վերջ եօթնէկէս եկեացէ. He is charitable towards the poor, Մարտասէր է առ աղքատս :* — Ի բառէս *ward* Դէպ 'ի *յօրինին բարդութիւնքս այսոքիկ, hitherward* Դէպ առ, *titherward* Դէպ անդ, *upward* Դէպ 'ի վեր, *downward* Դէպ 'ի վայր, *forward* Դէպ յառաջ, *backward* Դէպ իջոյ :

Under ընդ, 'ի խնամարհ, 'ի ներքոյ. զոր օրինակ *Under the table, ընդ սեղանով. Under fifteen years, Ի հնգեքսամե ամաց և 'ի վայր. Give good examples to those that live under your care, Լէր օրինակի բարեաց ոչոյ ընդ քոյով իցեն խնամովքդ :* — *Նշանակէ երբեմն նոսալ. զոր օրինակ I cannot sell it a farthing under five pounds, Չիարեմ վաճառել զայդ դանկի օր նոսալ քան զհինգ Լիրայոյ :*

With ընդ, հակառակն է *from*. Յորժամ *գալոյ և գնալոյ բանք իցեն, բազում անգամ մասնիկս along* յարակցի ընդ *with*. զոր օրինակ *Come along with me, Ել ընդ իս. Go along with him, Գնա ընդ նմ. բազում և այլ իմաստք են նախադրութեանս՝ զորս տեսցես 'ի Բառագիրս :*

Within 'ի, 'ի ներքո, նոսալ, (գործիական հոլով). զոր օրինակ *Within a few days, Ի սակաւ ատուրս. He is within, Անդ 'ի ներքո է. He offered within ten shillings of the price, Տասն շիլին նոսալ էք քան զգինն. Versailles is within four leagues of Paris, Վերսայլ Լորս յընօթ հեռի է 'ի Փարիզէ :*

Without առանց, աբարտոյ. զոր օրինակ *He cannot live without his friend, Չիարէ կեալ առանց բարեկամին. He is without, Աբարտոյ է :*

Վասն ինդրոց իւրաքանչիւր նախադրութեանց զարգեմք զայլ կանոնս առանձինն. զի շատ իսկ 'ի վերոյդրեալ օրինակսր ցուցանի թէ զոր հոլով իւրաքանչիւր 'ի նոցանէ պահանջիցէ ըստ իմաստիցն. իսկ զԹերին լիալիւր ցուցանել Բառագրոց պարտք են և ոչ Բերականին :

Վ Ա Ր Ժ Ք Ժ Ը .

Ծեր ոմն և փոքր մանուկ մի | ածէին | զէջ մի 'ի մեր .
 old man little boy | were driving | ass next
 ձակայ վաճառանոցն 'ի վաճառել :
 market to sell .

Որսլիսի յիմար ոք անմիտ է սա , ստէ այր ոմն 'ի վերայ
 What a fool fellow to say
 Ճանապարհին , ընեւ խոնջեալ հետիոտս , զի էջ իւր
 road trudging it on foot

Երթիցէ թեթև :
 to go light .

Ծերն լուեալ զայս , եդ զմանուկ իւր 'ի վերայ իշոյն , և
 to hear to set

Երթայր սուլելով 'ի կողմանէ նորա :
 to go to whistle by the side

Քաջ է ստահակդ , կոչեաց երկրորդ ոմն առ մանուկն ,
 sirrah ! to cry

Իցէ այս 'ի դէս վասն քո | ձիավարել | , մինչդեռ
 sit | to be riding |

Եղկել ծերունի հայր քո | Երթայ | հետիոտս :
 poor | is walking |

Հայրն 'ի վերայ այսր թշնամանաց՝ էառ 'ի վայր զորդին
 rebuke to take

Իւր իշոյն և հեծաւ ինքն :

Տեսնէք գուք , ստէ երրորդ ոմն , որպէս ծոյլ ծերն
 to see to say lazy

սպիրատ ձիավարէ ընդ երկայնութիւն (Ճանապարհին)
 knave a long

'ի վերայ իւրոյ գրաստունն , մինչդեռ եղկել մանուկ իւր
 փոքրիկ գրեա թէ կողացեալ է ընթանալով :
 crippled with

Ծերունին | վաղվաղակի իբրև | լուաւ զայս , զի էառ 'ի
 | no sooner | to hear , that to take

վեր զորդի իւր զկնի իւր :

Աղաչեմ բարեկամ քաջ , սասց չորրորդ ոմն , քոյ իցէ էջդ
 to pray friend honest , your own

այդ : — Այո , սասց այրն : — | Ոչ ոք կարացէ կար .
 Yes , — | One would not have thought

ծել | այդպէս, սլատասխանեաց միւսն, | վասն ձեր
 | to reply | by your
 բեռնաւորելոյ | զնա այդպէս անողորմաբար :
 loading

Դու և որդի քո լաւ ևս կարող էք տանել զեղկելի
 better able to carry
 գրաստդ, քան նա զձեզ :

Ամենայն ինչ առ հաճոյ լինել, ասաց տերն, և իջեալ ընդ
 Any thing to please owner to alight
 որդւոյ իւրում, կապեցին նոքա զսոգգերս իշոյն ՚ի միասին, և
 to tie legs together,
 օգնականութեամբ ձողի միոյ ջանային տանել զնա ՚ի վերայ
 by help pole to endeavour
 ուսոց իւրեանց ընդ կամուրջն որ ածէր ՚ի քաղաքն :
 shoulder 'ի վերայ bridge to lead town.

(Այս) էր տեսարան իմն այնպէս զուարճալի զի ժողով
 sight entertaining

վուրդն խուժեաց ամբոխիւ խաղ առնել ընդ այն, մինչև
 to run in crowds to laugh at

էչն | ահաճեալ ընդ | անչափ քաղցրութիւն |
 | conceiving a dislike | overcomplaisance |

տեսան իւրոյ, խզեաց զպարանսն որք կապեալ ունէին
 master to burst cord

զնա, խուսեաց ՚ի ձողէն և գլորեալ անկաւ ՚ի գետն :
 to slip to tumble river.

Եղկելի ծերունին | որպէս և կարաց | դարձ արար
 | the best | to make of his way

ի տուն իւր | ամօթահար և լկեալ | , զի վասն ջանաւոյն
 home | ashamed vexed | by

հաճոյ լինել ամենեցուն՝ հաճոյացաւ և ոչ ումէք, և
 to please every-body nobody

կորոյս զէչ իւր ՚ի վաճառս :
 to lose bargain.

Ա. Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
 (35, 36) Ս. Whereupon, without delay. Վ. with a long
 train of attendants.

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (18)
 Ս. God grant a long life to sultan Mahmoud. Վ. may value
 one's self on one's possessions.

Գ Ա Ս ԺԹ.

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱԿԲԱՑԻՑ, ՇԱՂԿԱՊԻՑ ԵՒ ՁԱՅՆ-
ԱՐԿՈՒԹԵԱՆՑ .

Մակբայք են յայտարարք հանգամանաց բայից անակա-
նաց նաև այլոց մակբայից . զոր օրինակ Գրէ նա Բարւոյ, She
writes well. Եւ յոյժ Բարի ոյ է, He is very good. Ընկերւոյն
Դարձիւրի ուղղակիս, You read more correctly.

Բազում ազգք են մակբայից . որպէս

ԹՈՒՍԱԿԱՆՔ . once յի անգամ, twice երկիցս, thrice երէցս,
four times քառիցս, ևն :

ԴԱՍԱԿԱՆՔ . first 1 զառաջինն, secondly երկրորդ անգամ,
thirdly երրորդ անգամ, lastly 'ի վերջէ, finally վերջապէս :

ՏԵՂԱԿԱՆՔ . here սսք, there անդ, where ուր, hence սսքի .
hither սսք, thither անդ, whither 2 ուր, thence սսքի :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՆՔ . now այժմ, before յառաջ (+ան), after յե-
տոյ, often յաճախ, when յորժամ, to-day այսօր, yesterday յերէկն,
to-morrow վաղիւն, seldom քառն ուրէք, sometimes երբեմն, վերջ :

ՔԱՆԱԿԱՆՔ . little սակաւ, very little յոյժ սակաւ, enough
չսք, Բաւական, much Բազում, very much Բազում յոյժ, too
much կարի յոյժ :

ՈՐԱԿԱՆՔ . well Բարւոյ, badly շարւոյ, wisely իմաստաւ-
բար, justly արդարապէս :

ԵՐԿՐԱՅԱԿԱՆՔ . perhaps Բերևոյ, possibly Կար է, per-
chance ըսք դիպաց, probably յարև է :

ՀԱՍՏԱՆԱԿԱՆՔ . yes այոյ, indeed յերաւի, truly ճշմարտապէս,
certainly սքառապէս, for sure անկեղակարծ, no doubt անստորակոյն :

ԲԱՑԱՆԱԿԱՆՔ . no ոչ, not ոչ Բնաւ, by no means, Բնաւ,
not at all ոչ Բնաւ, ամենևին, in no manner ոչ ինչ, not in
the least ամենևին ոչ :

1 Յորժամ Թուագրովք նշանակին դասականքս, դրին
յայնժամ այսպէս . 1st, 2^{ly}, 3^{ly}, 4^{ly}, ևն :

2 Hither, thither, whither վարին յիմաստս որ շարժումն
ինչ ցուցանեն 'ի գալ կամ յերթալ 'ի տեղի ուրեք (զորէն
լատինականացն huc, illuc, & quod).

ՀԱՐՑԱՎԱՆՔ. how 'րդէս, why ընդէր, how much քանի, 'րևա՛ի, how many 1 քանի, how often քանիցս, when էրբ, where ո՛ր, whither ուրանճր :

ԲԱՂԻՍՏԱՎԱՆՔ. more ատաւել, քան, most ատաւելագոյն, much more ևա՛րի ատաւել, as much որևա՛ի, less ասիւս, least ասիւս յոյժ, much less յոյժ ասիւս, as որդէս, այսպէս :

Ե՛ն մակբայք որ ունին ըստ ածականաց բաղդատական և գերագրական. զոր օրինակ often, oftener, oftenest յաճախ. soon, sooner, soonest վաղ. far, farther, farthest հեռի, ևն :

Մակբայք մեծաւ մասամբ կազմին յածականաց և յանցեալ գերբայից, յաւերմամբ մասնկանս ly. զոր օրինակ wise, իմաստուն, wisely իմաստնաբար. honest առաքիւի, honestly առաքիւնաբար, ևն :

Մակբայք գրեա թէ միշտ յառաջընթաց լինին ածականաց և յետագոս բայից. բաց 'ի մակբայիցս always, never, often և seldom, որ դնին յառաջ քան զբայս : — Ի բազադրեալ ժամանակս բայից՝ մակբայն դնի ընդ մէջ օժանդակին և անցեալին : — Մակբայք յանգեալք 'ի ly մարթին և յետագոս և յառաջընթաց լինեւ բայից :

Գլտեա զի նախադրութիւնքս of, by, upon, at, in, with յարին երբեմն 'ի վերջս մակբայիցս here, there, where, որով յայնժամ վարին յետինքս փոխանակ գերանուանցս this, that, which. զոր օրինակ

Վոխասնակ

Hereof,	of this.	այոր, ասփի .
Thereof,	of that.	այնր, անփի .
Whereof,	of which.	ոյր, ուսփի .
Hereby,	by this.	սովին, սոսփանօր .
Thereby,	by that.	տովին, տնդփանօր .
Whereby,	by which.	որով, ուր .
Hereupon,	upon this.	'ի վերայ այոր .
Thereupon,	upon that.	'ի վերայ այնր .

1 վարի how much ընդ անուանց իրաց որ կշռին և չափին, և կմ՝ մասք ըմբռնին. իսկ how many ընդ անուանց որք ընդ թուովք անկանին. զոր օրինակ how many books. Գրանի մասէտնի :

Whereupon,	upon which.	'ի վերայ որոյ .
Hereat,	at this.	առ այս , ընդ այս .
Thereat,	at that.	առ այդ .
Whereat,	at which.	առ ինչ .
Herein,	in this.	այսմ .
Therein,	in that.	այնմ .
Wherein,	in which.	յորում , որ .
Herewith,	with this.	այսու , սովա .
Therewith,	with that.	այդու , դովա .
Wherewith,	with which.	որով :

ՇԱՂՎԱԳ անուանին մասնիկք զօղիչք բառից և բանից ընդ միմեանս . գլխաւորք 'ի նոցանէ են այսոքիկ .

And ե .	But այլ , Բայց .
As if որպէս լի .	If, whether ելի .
So that այնպէս զի .	Viz այս ինքն .
Insomuch that մինչ զի , այն +ան զի .	In as much as մինչ զի , այնչա՜տ զի .
Yet սակայն .	Rather than առաւելս +ան .
However սակայն ե այնպէս .	Or իմ .
For +անզի .	In order that որպէս զի .
Although, though թէպէտ ե .	Since որովհէպէս , +անզի .
In short 'ի վախճանի .	Because Վասն զի :
Nevertheless Բայց սակայն .	

ՉԱՅԵԱՐԿՈՒԹԻՒՆՅՔ ԵՆ մասնիկք արտայայտիչք կրից հոգւոյ , որպէս ցաւոց , խնդութեան , զարմանաց , հաւանութեան , արհամարհանաց , բարկութեան , ևն . զոր օրինակ

Ah! ա՛հ .	Come on! ճն երբիցոս .
Alas! ա-ա՛ղ .	Cheer up! +աջաւերեաց .
Well! +ա՛ջ է .	Ho! ա՛լ , ա՛լ Դա .
Right! Բար-ա՛հ .	Hold! ի՛նչ , զԳոյլ .
Egad! ա՛լ ս+անչեւեացս .	Softly! չնա՛ղ .
Fy! ճն անԴր .	Hush! լ՛-աւեր .
How! որպէս .	Huzza! իեղե՛ .
What! զի՛նչ .	Zounds! անի՛ծեա՛լ .
Lack-a-day! ա-ա՛ղ .	Silence! լ՛-աւեր .
God bless me! Գե՛ր ոչորմեա .	Woe! Վա՛յ , եղա՛մ :

Վ Ա Ր Ժ Ք ԺԹ .

Ոմն շինական քաղղէացի ածէր այծ մի 'ի քաղաքն Պաղ-
 peasant chaldean to conduct goat city Bag-
 տատու : Նա էր հեծեալ 'ի վերայ միոյ իշոյ , այծն | զհետ
 dad to mount | to
 ընթանայր | նորա , միով զանգակիւ կախեալ 'ի պարա-
 follow | հոյ . bell to suspend neck
 նոցէն իւրմէ :

Վ ճառեցից զայսոսիկ կենդանիս , ասէ ցանձն , առ նուազն
 to sell at least
 երեսուն դրամոց արծաթոյ : Այսու արծաթով կարեմ
 ու . piece silver .

Գնել փակեղ մի նոր , և մի ճոխ զգեստ մետաքսեայ ,
 to purchase turban new vestment սեռ taffeta ,
 զոր պնդեցից գօտեաւ միով 'ի մետաքսէ ծիրանւոյ . և
 to tie sash silk purple .

Էս եղէց գեղեցկագոյնն 'ի մզկիթին :
 fine at mosque .

Մինչդեռ շինականն | կանխագուշակէր այսպէս 'ի միտս |
 While | was thus anticipating in idea |
 զիւրոց հանդերձեալ վայելց , երեք ճարտար սրիկայք
 'ի վերայ enjoyment , skilful rogue
 կազմեցին հնարս ինչ 'ի կապտել զնա յիւրոց գանձուց :
 to concert stratagem to plunder treasure .

Եւ զի նա երթայր յամբ , մին յերկնն սահեցոյց ճար-
 As he moved along slowly , to slip
 տարութեամբ զզանգակն 'ի պարանոցէ այծին , և ունելով

զայն սնդեալ , առանց ընկելոյ տեսեալ , յադի իշոյն ,
 to fasten , to perceive , tail

տարաւ 'ի բաց զիւր աւարն :
 to carry booty .

Եղկելի այրն հեծեալ 'ի վերայ իշոյն իւրոյ , և ըսելով միշտ
 riding

զգանգական , հանապազորդէր 'ի խորհրդեանն , առանց
to continue musing ,

գոյնն երկմտութեան ընդ կորուսան զոր կրեալ էր : Դէսկ
least suspicion սեռ loss to sustain . happen-

լեալ սակայն զինի սակաւ ժամանակի դարձուցանել
ning to turn about

զգլուխ իւր , ետես ցաւով և յիւր մեծ զարմանս զի անա
head , to see grief astonishment

սունն որ էր մի մեծագոյն մասն իւրոց շոխութեանց
to constitute considerable riches

էր գնացեալ : Եհարց յոյժ կարի անձկութեամբ զայ
to go . to inquire utmost anxiety չեա

ծէն իւրմէ իւրաքանչիւր անցաւորաց , որոց նա հանդի
սեռ traveller , հոյ to

պեցաւ :
meet .

Երկրորդ սրիկայն յայնժամ մերձեցաւ առ նա և ասէ
to accost հոյ

ցնա . « Երգարև այժմ իսկ տեսի անդ 'ի վայր զայր ոք
just yonder

| աճապարեալ | , տանելով 'ի բաց ընդ իւր այժ մի :
| in great haste | , to drag along

Գեղըռկն էջ փութով , և սղաչեաց զբարերար անծա
to dismount precipitation , to request obliging stran-

նօթն ունել զէչ իւր , զի նա մի կորուսցէ զժամանակ
ger to hold that he might lose time

հասանել առ գողն :
overcome հոյ . thief

Նա անդէն սկսաւ զհետ լինել . և յետ ունելոյ յանօգուտս
instantly pursuit , he had in vain

անցեալ ընդ դաշտս մինչ 'ի տեղին | որ նմա ցուցեալ
to traverse հոյ field place | which was pointed out

էր | , դարձաւ խոնջեալ և ամենևին չնչասպառ 'ի տե
to him | , to come back quite breathless

զին յորմէ մեկնեալն էր : Անդանօր ոչ եպիտ ոչ զիւր էչն
from whence to set out . There

և ոչ զայրն որ նմա տուեալ էր խաբեպատիր տեղեկու
deceitful informa-

արայցես | առնել ինձ զայս ծառայութիւն, ես սոց քեզ
 enough as | to do service, to give
 երեսուն դրամս արծաթոյ » :

Շինականն յանձն էառ զառաջարկն խնդութեամբ. և մինչ
 to accept offer exultation, whilst

| հանէր | զսարեգօան և զգգեսան և զմուշական,
 | was putting off | cassock vest slippers,

հեղար հոգի նորա շնորհակալս Մարգարէին, վանի
 to pour out soul thanksgiving Prophet

նախախնամական օգնութեանն զոր նմա շնորհէր :
 providential succour to grant .

Բայց ՚ի ժամուն յորում էմուտ ՚ի ջուրն ՚ի խոյզ կարծե-
 the moment to plunge in search preten-
 ցեալ տփոյն, այրն (որ էր մի յերեց սրիկայից որ միա-
 ded to

բանեալ էին ՚ի կողոպտել զնա) էառ զգգեսաս նորա, և
 concert to rob to seize garment

էբեր զնոսս անկասկած առ ընկերս իւր :
 to bear ներք. security comrade .

Ա. Կրթութիւն Առողանութեան և Ուղղագրութեան
 (37, 38) Ս. At length the long-wished-for day arrives. Վ.
 and talk but little to her .

Բ. Կրթութիւն Լուծման և Թարգմանութեան (19)
 Ս. They were going on, concluded the. Վ. I fear to dis-
 please you .

Գ Ա Ս Ի .

ՅԱՂԱԿՍ ԶԵՂՉՄԱՆ ՄԱՍԱՆՑ ԲԱՆԻ .

Զեղչումն ասի զանցառութիւն կամ յապաւումն միոյ կամ քանի ինչ բառից , որով իմաստ բանին 'ի սակաւ բառս ամբիոփեալ՝ ազգողագոյն ևս գտանի և միանգամայն գաշ նակաւոր : Յայտ ուրեմն է զև այնոքիկ ևեթ բառք զեղչելի են՝ որ ամբողջութեան իմաստիցն և սլարզութեան բանին ինչ ոչ ստանանիցեն : Զգլխաւորս 'ի զեղմանց թէպէտ և յիւրաքանչիւր դասս ակնարկեցաք , բայց և ուրոյն կտրգեւ զնոսին միանգամայն կարևոր համարիմք յուսանելեացն դիւրութիւն :

Անյեղևի սկիզբն է առ անգլիացիս , զի բառ ինչ յօդաւորեալ միանգամ , զնոյն զօրութեամբ իմանալի է և յամենայն անդամն նոյն ասացուածոյ , վասն որոյ և համայն իսկ բարբառ նոցա զեղչական է . որով և առաւելագունի կարօս մտագրութեան գիտելիքք առաջիկայք :

Զեղչումն յօդից .

Առ անգլիացիս չկրկնի յօդն 'ի նոյնանիչ բառս , եթէ խնդիր իցեն և եթէ գործօն իրին . զոր օրինակ Այր օրն , կիւ օրն և ճանախ փ , A man , woman and child . Տուն փ և պարտէզ փ , A house and garden . Արեգակն և լուսին , The sun and moon .

Այլ 'ի տալ պերճութիւն և սղգուութիւն բանին կրկնի յօդն . զոր օրինակ Ու զաֆն ևեթ , այլ և զօրն և զժամն , Not only the year , but the day ; and the hour .

Զեղչումն ակոռաց .

Յորժամ պարզութիւն և գաշնաւորութիւն բանին ոչ աղաւաղեցին՝ զեղչի և անունն . զոր օրինակ Օրէնք և Աստուծոյ և օրէնք և մարդոյ , The laws of God and man . — Մարթի ևս ասել The laws of God and those of man . այլ անշնորհ է ասել The laws of God and the laws of man .

Այլ յաւելուլ անուանն ազգեցուծիւն ինչ յիմաստն , չմարթի զանց առնել 'ի կրկնելոյ զնոյն . զոր օրինակ Քրիստոս Աստուծոյ պարտաւորութիւնն և Աստուծոյ իմաստութիւնն , Christ the power of God , and the wisdom of God .

Չեղտումն սծականաց .

Յորժամ՝ ածական անունդ 'ի նոյն միտս և նովին եղանակաւ վարեալ իցէ 'ի բացորոշել զերկուս գոյականն անուանս՝ որ իցեն 'ի նոյն թիւ և 'ի նոյն ոճ բանից , ածականն միակի վարի . զոր օրինակ Այբ ոք կարճիկ և կին ոք կարճիկ , A little man and woman . Անհարթ գրիչ և անհարթ թուղթ , A bad pen and paper .

Չեղտումն դերանոշակց .

Ա . Դերանունդ ի՞նչ առաջի անուանց ազգակցաց առ որ ուղղին բանքն , յապաւի առ անդիւցցիս . զոր օրինակ Հայր ի՞նչ , Մայր ի՞նչ , Father , mother . Լա՞նք է , Գոյր ի՞նչ , Is it well , sister ? Ե՛կ ընդ իս , Եւբայր ի՞նչ , Come with me , brother .

Բ . Առհասարակ ոչ կրկնին դերանունք 'ի նոյն բանս , 'ի սերճ ասացուածս . զոր օրինակ Սիրէմ զնա և Երկնիմ 'ի նմանէ , I love and fear him . Հայր ի՞նչ , Մայր ի՞նչ և Բարեկամք ի՞նչ , My father , mother and friends . Մանկութիւնն նորս , Գաղազութիւնն և անմեղութիւնն , Her youth , health and innocence .

Եթէ բանն կարի ազգու իցէ՝ կրկնի . զոր օրինակ Ոսկերչք ի՞նչ և Գոյրք ի՞նչ հակառակ ինչ յարուցեալ են , My sons and my daughters rose against me .

Գ . Յաճախ ևս զեղջի յարմբերականն . զոր օրինակ Այրն զոր նա սպան , The man he killed . Կինն զոր մեծարեմ , The woman I esteem . Պարերգն զոր լսուայ , The ballad I heard . Այլ վերջինս այս 'ի զրուցատրուծիւնս միայն շնորհեալ է :

Չեղտումն բայից .

Ի զեղջմունս բայից այս ինչ և եթէ է գիտեղի , զի երբեմն փոխան բային յառաջագոյն յիշատակելոյ՝ դնի միայն օժանդակն կամ նշանակն . զոր օրինակ Համարե՛ի թէն գաւոյ իցէ , այլ

ու էլեացէ , I thought he would come , but he will not . Երբէնէ անոր Բէ կամի , այլ էս չգնացից , Let him go thither , if he pleases , as for me , I will not . Ասի ևս . Արժանի պատճառներու եւ պատճառներու , They must and shall be punished .

Չեղչին երբեմն և բայքս to have , to be , to speak . Ղոր օրինակ After taking վոխանակ after having taken , Յեպ ունէլ . If possible վոխանակ if is , Երբէնէ կարելի . I ever heard of վոխանակ I ever heard speak of , Չե՛մ լուտալ (խօսել) զնմանէ :

Չեղչումն ևսիրաց .

Նախդիր բառից եղեալ միանգամ իմանի և վասն ամենայն անուանց որ են 'ի բանի անդ . Ղոր օրինակ Տեսաւ նա 'ի վանս , 'ի պալատս և 'ի շէնս հասարակաց , He was seen in the abbays , halls , and public buildings . Խօսեցաւ նա առ ամենայն մարդիկ և առ ամենայն կանայս որք ընդատալ էղէն նմա , He spoke to every man and woman he met with .

Նախդիրս to յասպաւի ստլորաբար առաջի էական դերա նուանց , յորժամ կրկին ինդիրք սեռի և բնութեան իցեն 'ի բանին , և բնութեանն ինդիր կանխեսցէ քան զսեռին . Ղոր օրինակ Մտաւ նմա զգիրդ , Lend him your book . Ասացէ՛ք մեզ զոր ինչ տեսէ՛ք , Tell us what you have seen . Արա ինչ զայս ընոր՛հ , Do me that pleasure .

Չեղչումն շաղկապից .

Ի զեղչումն շաղկապից չիք ինչ գիտելիք 'ի մասնաւորի . բայց այս ևեթ զի 'ի մեջ երկուց բայից մարթի դնել կամ զեղչել ըստ կամի զշաղկապի Բէ that . Ղոր օրինակ Կարծե՛մ Բէ բարեկամք քո հասեալ են , I think that your friends are arrived , կամ I think your friends are arrived . Աե՛մ Բէ դո՛ւք ոչ ճանաչէ՛ք զնա , I say that you do not know her , կամ I say you do not know her .

Վ Ա Ր Ժ Ք Ի .

Յորժամ Դամոն եղև դատապարտեալ 'ի Դիոնեսիոսէ բռն-
Damon to sentence by Dionysius ուր .

նաւորէն Սիրակուզայ մեռանել | յաւուր միում | , նա
tyrant Syracuse to die | on a certain day |

խնդրեաց հրաման մեկնելոյ | 'ի միջոց ժամանակին |
to beg permission to retire | in the mean time |

յիւր սեպհական աշխարհն , 'ի դնել զարարս իւրոյ ան-
to country , to set affair dis-

մխիթար գերդաստանին 'ի կարգի :
consolate family order .

Փիդիաս մատոյց զանձն 'ի բանտարկութիւն 'ի տեղի իւրոյ
Phidias to offer confinement place

բարեկամին , և Դամոն եղև ըստ պայմանադրութեանն
friend according մեկ .

եդեալ յազատութիւն :
to set liberty .

Յորժամ օրն պատուհասին հասանէր մօտ , բռնաւորն
execution to draw near

| շարժեցաւ 'ի հետաքննութենէ | տեսնելոյ զՓիդիաս
| had the curiosity | to visit

յիւրում բանտին :
dungeon .

Մահագուշակ օրն եհաս : Փիդիաս ածաւ և գնայր 'ի միջի
fatal to arrive . to be brought to walk amid

պահասպանաց , լուրջ բայց գոհ դիմօք 'ի տեղի պատու-
guard արժ serious satisfied air

հասին : Գիոնեսիոս էր ևս անդ :
already .

Փիդիաս եհաս . ոտտաւ թեթևս 'ի վերայ բարձրաւանդա-
to come ; to vault light մեկ . scab-

կին և զննեալ առ վայր մի զգործարան մահուն , դարձաւ
fold to behold for some time apparatus death , to turn

նա , և հաճոյական իմն եղանակաւ , այսպէս խօսեցաւ առ
pleasing   continance ,   to address

Ժողովուրդն .
assembly :

Իմ աղօթք եղեն լսելի , աստուածք հաշտք են . գահիճ ,
prayer   heard ,   God   propitious ; executioner ,

արա զքո պարտս :
to do   office .

Մինչդեռ նա սուէր զյետին բանքս , շուռկ իմն սկսաւ
to pronounce   word ,   buzz   to begin

յառնել 'ի մէջ հեռաւոր Ժողովրդեանն : Հեռաւոր ինչ
to rise   among   remotest   people   .   distant

ձայն եղև լսելի , և « Դադարեցո՛ , դադարեցո՛ զհա-
voice   to stop   exe-

րուածն » եղև կրկնեալ 'ի բովանդակ Ժողովրդէն :
cution   to repeat by

Այո ոմն եհաս | փութանակի | : Ի միում վայրկենի
| at full speed | .   instant

| էջ յերիվարէն և ել 'ի վերայ | բարձրաւանդակին , և
| he was off his horse upon |

ուներ զփիգիաս պնդագոյնս ընդգրկեալ :
to hold   strait մակ   to embrace .

Դու ազատ ես , գոչեաց նա , իմ սիրելի բարեկամ . Աս-
ք . safe   to cry   beloved

տուածք լիցին օրհնեալք . ես այժմ չունիմ ոչինչ բայց
to bless

զմահ 'ի կրել :
to suffer .

Այլագունեալ և գրեա թէ անխօս 'ի բազուկս իւրոյ Դամոնի ,
Pale   speechless   arm

Փիգիաս ասաց 'ի հատակտուր ձայնս : Մահագուշակ
to reply   broken   accent :

վաղվաղումն , անգո՛ւթ անհամբերութիւն : Որովհետև ես
haste !   cruel   impatience !

ուչ կարեմ մեռանել 'ի փրկել , ես չկամիմ կեալ առաւել
to   save   survive

(քան) զքեզ :

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս

ՏԱՂԱԶԱՓՈՒԹԵԱՆ ԱՆԳԼԻՍՅԻՈՅ

Տաղաչափութիւն է չափակցութիւն իմն թուոց վանկից՝ ըստ օրինաց կարգելոց յԷրաքանչիւր լեզուս :

Քերթողական ոտն անդլիացոց կամ Ֆեծալէրջ (jambick) է, այս ինքն որ իցէ բաղկացեալ ՚ի միոյ սղէ և ՚ի միոյ երկարէ . որպէս *réval, obtain* . կամ Ֆեծասուր (trochaical), այս ինքն որ բաղկացեալ է ՚ի միոյ երկարէ և ՚ի միոյ սղէ . զոր օրինակ *jóyful, kindly* .

Մեծավերջ չափն ունի զտաղս ՚ի չորս, վեց, ութ, և տասն վանկից . ՚ի չափս յայս շէշտն անկանի ՚ի վերայ Էրաքանչիւր զուգորդ վանկից . Օրինակք .

Մեծավերջ չափ քառախանկ .

With ravish'd ears
The monarch hears.   ՏՐԱ՛ՅՏԸՆ .

Մեծավերջ չափ վեցախանկ .

One ev'ning as I lay
A musing in a grove,
A nymph exceeding fair
Came there to seek her love:
But, finding not her swain,
She sat her down to grieve,
And thus she did complain:
«How men our sex deceive!»

Մեծավերջ չափ ութախանկ .

And may at last my weary age
Find out the peaceful hermitage,
The hairy gown and mossy cell,
Where I may sit and nightly spell
Of every star the sky does shew,
And every herb that sips the dew!

Մեծամերջ չարի տասնամյակն .

Սովաւ յօրինին սովորաբար քերթուածք դիւցազնականք
և ողբերգականք .

Nor fame I slight, nor for her favours call ;
She comes unlooked for, if she comes at all .
But, if the purchase costs so dear a price,
As soothing folly, or exalting vice ;
And if the muse must flatter lawless sway,
And follow still where fortune leads the way ;
Or if no basis bear my rising name ;
But the fall'n ruins of an other's fame,
Then teach me, Heav'n, to scorn the guilty bays,
Drive from my breast that wretched lust of praise ;
Unblemish'd let me live, or die unknown ;
O grant me honest fame, or grant me none !   փոփ .

Մեծասարն ունի տալս եռավանկս , հնգավանկս և եօթ-
նավանկս . յայտասիկ չափս շէշտն անկանի 'ի վերայ անզոյգ
վանկից :

Մեծասար չարի եռամյակն .

Here we may
Think and pray,
Before death
Stops our breath :
Other joys
Are but toys.   ՈՒՈ՛ԹԸՆ .

Մեծասար չարի հնգամյակն .

In the days of old
Stories plainly told
Lovers felt annoy.   ՆԱՆՆԻ ԳԱՐԵՐԳ .

Մեծասար չափ կօրեակական .

Little syren of the stage,
Charmer of an idle age,
Empty warbler, breathing lyre,
Wanton god of fond desire.

Սովորական չափք այսօրիկ են զորս յիշեցաք , և 'ի նոսա
առաւել էօթնավանկ , ութավանկ և տասնավանկ :

Տաղք երկոտասանավանկ որ Ալեքսանդրէան (Alexandrine)
կոչին՝ վարին յայլափոխութիւն դաշնակաւորութեան պատ
մական քերթուածոց : Յայս աղգ տալից հանդիստն սովորա
բար 'ի վեցերորդ վանկին է . զոր օրինակ

The ling'ring soul the unwelcome doom receives
And murm'ring with disdain — the beauteous body leaves .

Է միւս ևս չափ վերջապէս (anapest) կոչեցեալ , որ յեր
կուց տից և 'ի մից երկարէ , որ առ թեթևութեանն կարի
յանկաւոր է ցցոց նուագաց : Ի չափուս յայսմ շեշտն ան
կանի յամենայն յերրորդ վանկս . զոր օրինակ

May I govern my passions with absolute swáy,
And grow wiser and better as life wears away. ՓՈՓ .

Յայս չափ բաղում տնգամ յապաւի վանկ մի յաւաջնում
տոին .

When présent, we love; and when ábsent, agrée,
I think not of Iris, nor Iris of mé. ՏԻՄՅՏԸՆ .

Նախնի քերթուք յօրինեցին երբեմն տաղս չորեքտասանա
վանկս . որպէս

And as the mind of such a man, that has a long way gone,
And either knoweth not his way, or else would let alone
His purpos'd journey, is distract. —

Չորեքտասանական տաղքը բաժանին այժմ յերկուս ,
որով կազմի չափ իմն քնարական կարի գեղեցիկ , մինն 'ի
տողից լինելով ութականի՝ և միւսն վեցականի հետ զհետէ .
այսպէս

Beneath this tomb an infant lies
To earth whose body lent
Hereafter shall more glorious rise,
But not more innocent.

Տաղք անյանդք կամ ըստ անգլիացւոց «պիպսի» (blank) ,
են նորին իսկ տաղք գիւցազնականք տասնականի՝ որք չունին
դյանդ : Յայս սղք քերթուածոց հռչակաւորք եղեն Շէյքս-
փիր , Երն , Միլթըն և Թոմսըն . ահա սրատառիկք ինչ յերկու
ցուն վերջնոցդ .

A H Y M N

Nature, attend! join every living soul,
Beneath the spacious temple of the sky,
In adoration join; and, ardent, raise
One general song! To HIM, ye vocal gales,
Breathe soft, whose SPIRIT in your freshness breathes:
Oh talk of HIM in solitary glooms!
Where, o'er the rock, the scarcely-waving pine
Fills the brown shade with a religious awe.
And ye, whose bolder note is heard afar,
Who shake th' astonish'd world, lift high to heaven
Th' impetuous song, and say from whom you rage,
His praise, ye brooks, attune, ye trembling rills;
And let me catch it as I muse along.
Ye headlong torrents, rapid, and profound;
Ye softer floods, that lead the humid maze
Along the vale; and thou, majestic main,
A secret world of wonders in thyself,
Sound his stupendous praise; whose greater voice
Or bids you roar, or bids your roarings fall.
Soft-roll your incense, herbs, and fruits and flowers,
In mingled clouds to HIM; whose sun exalts,

Whose breath perfumes you, and whose pencil paints.
Ye forests bend, ye harvests wave, to HIM;
Breathe your still song into the reaper's heart,
As home he goes beneath the joyous moon.
Ye that keep watch in heaven, as earth asleep
Unconscious lies, effuse your mildest beams,
Ye constellations, while your angels strike,
Amid the spangled sky, the silver lyre.
Great source of day! best image here below
Of thy Creator, ever pouring wide,
From world to world, the vital ocean round,
On Nature write with every beam HIS praise.
The thunder rolls: be hush'd the prostrate world;
While cloud to cloud returns the solemn hymn.
Bleat out afresh, ye hills: ye mossy rocks,
Retain the sound: the broad responsive low,
Ye valleys, raise; for the GREAT SHEPHERD reigns,
And his unsuffering kingdom yet will come.
Ye woodlands all, awake: a boundless song
Burst from the groves! and when the restless day,
Expiring, lays the warbling world asleep,
Sweetest of birds! sweet Philomela, charm
The listening shades, and teach the night HIS praise.
Ye chief, for whom the whole creation smiles,
At once the head, the heart, and tongue of all,
Crown the great hymn! in swarming cities vast,
Assembled men, to the deep organ join
The long-resounding voice, oft-breaking clear,
At solemn pauses, through the swelling base;
And, as each mingling flame increases each,
In one united ardour rise to heaven. —

Г. П. П. П. П.

ADAM'S ACCOUNT OF HIMSELF.

“For man to tell how human life began
Is hard; for who himself beginning knew?
Desire with thee still longer to converse
Induc'd me. As new wak'd from soundest sleep
Soft on the flow'ry herb I found me laid
In balmy sweat, which with his beams the sun
Soon dried, and on the reeking moisture fed.
Straight toward Heav'n my wond'ring eyes I turn'd,
And gaz'd a while the ample sky, till rais'd
By quick instinctive motion, up I sprung,
As thitherward endeav'ring, and upright
Stood on my feet: about me round I saw
Hill, dale, and shady woods, and sunny plains,
And liquid lapse of murm'ring streams; by these,
Creatures that liv'd and mov'd, and walk'd, or flew,
Birds on the branches warbling; all things smil'd,
With fragrance and with joy my heart o'erflow'd.
Myself I then perus'd, and limb by limb
Survey'd, and sometimes went, and sometimes ran
With supple joints, as lively vigour led:
But who I was, or where, or from what cause,
Knew not; to speak I tried, and forthwith spake;
My tongue obey'd, and readily could name
Whate'er I saw. Thou sun, said I, fair light,
And thou enlighten'd earth, so fresh and gay,
Ye hills and dales, ye rivers, woods, and plains,
And ye that live and move, fair creatures, tell,
Tell, if ye saw, how came I thus, how here?
Not of myself; by some great Maker then,
In goodness and in pow'r preeminent;
Tell me how may I know him, how adore,
From whom I have that thus I move and live,
And feel that I am happier than I know.
While thus I call'd, and stray'd, I knew not whither,

From where I first drew air, and first beheld
This happy light; when answer none return'd,
On a green shady bank, profuse of flow'rs
Pensive I sat me down; there gentle sleep
First found me, and with soft oppression seiz'd
My drowsied sense, untroubled, though I thought
I then was passing to my former state
Insensible, and forthwith to dissolve:
When suddenly stood at my head a dream,
Whose inward apparition gently mov'd
My fancy to believe I yet had being,
And liv'd. One came, methought, of shape divine,
And said, Thy mansion wants thee, Adam; rise,
First man, of men innum'erable ordain'd
First father; call'd by thee, I come thy guide
To the garden of bliss, thy seat prepar'd.
So saying, by the hand he took me rais'd,
And over fields and waters, as in air
Smooth sliding without step, last led me up
A woody mountain; whose high top was plain,
A circuit wide, inclos'd, with goodliest trees
Planted, with walks, and bow'rs, that what I saw
Of earth before scarce pleasant seem'd. Each tree
Loaden with fairest fruit, that hung to th' eye
Tempting, stirr'd in me sudden appetite
To pluck and eat; whereat I wak'd, and found
Before mine eyes all real, as the dream
Had lively shadow'd. Here had new begun
My wand'ring, had not he who was my guide
Up hither, from among the trees appear'd
Presence divine. Rejoicing, but with awe,
In adoration at his feet I fell
Submiss: he rear'd me, and, whom thou sought'st I am,
Said mildly, Author of all this thou seest
Above, or round about thee, or beneath.
This Paradise I give thee, count it thine
To till and keep, and of the fruit to eat:

Of every tree that in the garden grows
Eat freely with glad heart; fear here no dearth:
But of the tree whose operation brings
Knowledge of good and ill, which I have set
The pledge of thy obedience and thy faith,
Amid the garden by the tree of life,
Remember what I warn thee, shun to taste,
And shun the bitter consequence; for know,
The day thou eat'st thereof, my sole command
Transgress'd, inevitably thou shall die,
From that day mortal; and this happy state
Shalt lose, expell'd from hence into a world
Of wo and sorrow. — Sternly he pronounc'd
The rigid interdiction, which resounds
Yet dreadful in mine ear, though in my choice
Not to incur; but soon his clear aspect
Return'd, and gracious purpose thus renew'd:
Not only these fair bounds, but all the earth
To thee and to thy race I give; as lords
Possess it, and all things that therein live,
Or live in sea, or air, beast, fish, and fowl.
In sign whereof each bird and beast behold
After their kinds; I bring them to receive
From thee their names, and pay thee fealty
With low subjection; understand the same
Of fish within their wat'ry residence,
Not hither summon'd, since they cannot change
Their element, to draw the thinner air. —

UPLDCC.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY DEPARTMENT

PHILOSOPHY 101

LECTURE NOTES

These notes are intended to provide a summary of the main points discussed in the lectures. They are not intended to be a substitute for the original text, but rather a guide to its content. The notes are organized into sections corresponding to the lectures, and each section contains a brief overview of the main ideas, followed by a more detailed discussion of the key concepts and arguments. The notes are written in a clear and concise style, and are intended to be easy to read and understand. They are also intended to be useful as a study aid, and as a reference for future lectures and assignments.

Copyright © 2000 by the University of Chicago. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of the University of Chicago.

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԱՀԱՆԳՔ ՔԵՐԱԿԱՆՍԱԿԱՆՔ

Ա. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՅԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ԿԵՐԵՒՈՐ կրթութիւնս յայտօիկ Առողանութեան և Ուղղագրութեան, որպէս և վասն քերականական Լուծման և Թարգմանութեան, հարկ է տալ ՚ի ձեռս մանկանց գիրս դիւր-իմացս ՚ի նոյն բարբառ. յորս նախ արժան է նկատել զի իցեն ըստ իմաստիցն օգտակարք և զուարճալիք միանգամայն, և որչափ հնար է ճոխ իցեն ընտանի նկարագրօք և զուցատրութեամբ՝ կարևորացն աւօրեայ պիտոյից. և դարձեալ ՚ի դիւրագոյն ոճոյ բանից ՚ի դժուարինսն վերամբարձք. ըստ այսմ մարթ է կարգել այսպէս զմատենսն կարևորս. **The new testament**, այս է Նոր կրթարան, **The following of Christ**, Յաւագոս նման լինելոյ Քրիստոսի, **The class book**, հասուածք մատենագրաց, **Miss Edgeworth's Moral tales**, Popular tales, Early lessons; **Fenelon's** Adventures of Telemachus; **Goldsmith's** Vicar of Wakefield; **Jonson's** Rasselas; **D. de Foë's** Most surprising adventures of Robinson Crusoe; **W. Scott's** Beauties of the prose romances; **Addison's** Beauties of Spectator; British history briefly told; **Goldsmith's** Abridgment of the history of England, Նորին Roman history, Նորին History of Greece; **Irving's** (**Washington**) Voyages of Christopher Columbus; **Mrs H. Beecher Stowe's** Uncle Tom's Cabin 1.

---

1 Յետինս այս վիպասանութիւն որ զգերեացն նկարագրէ զաղետալի և զտարժանաւոր կեանս անբերելիս, այնչափ գեղեցիկ է և անվճար ըստ անստգիւտ բարոյականին, և ըստ ան-

Յընարութեան գրոցս արժան է նկատել զտպագիրսն . զի որչափ հնար է՝ իցէ անգլխացի կամ որ նոյն ամբրիկացի տպագրութիւն , կամ առ ՚ի չգոյէ այնոցիկ՝ վերագասելն է գերմանացւոցն . զի տպագիրք այլոց անգագ բազում այն է զն հոծ և լն են վրիսակօք , որ ոչ գոյզն գայթակղութիւն է ուսանելեացն :

Ասացելոցս ցարդ դիցուք յօրինակ զառաջիկայ համառօտ վէպս , յորս բովանդակին ոչ միայն ամենայն կանոնք աւանդեալք ՚ի Քերականին , այլ և դոգդես ամենայն կարևորագոյն բառք և ընտանի եղանակ զըուցից կենցաղական կենաց . ընդ նմին և զուտրճալն յոյժ և ՚ի խրատ սխտանի . որով շահաւորագոյն զսոյն համարիմք մանկանց ուսանել և առնուլ ՚ի միտ , քան զթերի և զկիսակաուր բառարանսն , որ զմեծ կէսն գրաւեալ ունին բազմաց արդի Քերականաց՝ ՚ի ձանձրոյթ և ՚ի տաղակութիւն ուսանողաց :

Առ ՚ի վարժեւ զհամբական ՚ի կրթութիւնս յայսօսիկ , Նախ արժան է ուսուցչին ընթեռնուլ բարձրաձայն երկիցս և երիցս ՚ի լուր աշակերտաց , զհատուածսն նշանակեալս ՚ի ներքոյ իւրաքանչիւր դասուց . և ապա տալ զնոյն նոցա յընթերցումն . և առ լաւ ևս տպաւորելոյ ՚ի միաս նոցա զհնչումն իւրաքանչիւր ձայնից , տալ գրել ՚ի վերայ տախտակի զընթերցեալն՝ հայերէն նշանագրովք , փակ ունելով ամենեցուն ըզգիրս : Եւ յետոյ միւսանգամ ՚ի վարժս ուղղագրութե՛ , գրել զնոյն անգլխարէն , մեկնաբանելով նոցա օրինակօք զհանրական կանոնս Առողջանութեան և Ուղղագրութեան զոր աւանդեցաք ՚ի կանխաբանութեան Քերականին : — Օգտակար յոյժ լիցի աշակերտաց զնոյն հատուածս բանից ուսանել ՚ի բերան , առ ՚ի վաղագոյն և ՚ի զըուցատրութիւնս կարևորաց վարժելոյ . այլ զայս պարտս դիցեն նոցա ուսուցիչք ըստ ուշիմութեան համբակացն :

Թերի կատարելութեան հիւսուածոյն , զի յերևէն ՚ի լոյս յերիս ամիսս առաջինս՝ 500.000 օրինակք սպառուեցան՝ միայն ՚ի Միացեալ նահանգս Ամբրիկոյ , և ցարդ յամենայն բարբառս Խարոզայթարգմանեալէ , և յուլագոյն նուազս տպագրեալ :

A MORAL TALE

---

1. Young John Lounger was a merry lad, but so lazy that he would never put his hand to any business, during his father's life. His father was a locksmith, always at the forge and the anvil. But the boy was not to be induced, either by example, or threats, or entreaties, to handle the hammer or the file. Shears and pincers frightened him; and, having once or twice pinched his finger in the vice, he ever after shunned it with abhorrence. He used to loiter here and there about the streets, dressed in his father's left off and tattered clothes; and would stand for hours together on a bridge; amusing himself by spitting on the water, and watching the eddies made by the current.

2. His father, who was waxing old, was much grieved at his sloth, and would often admonish him, saying: « Jack ¹, my boy, how can you hope to thrive, if you idle your time away so, running to and fro, like a vagrant? What will become of you, when I am in my grave? What resources will you have, when you must shift for yourself? Look at all my fellow workmen's sons: are they not seen to work steadily from morning till night? And are you not as strong as they? » But this was of no avail. John was deaf to the most pathetic remonstrances. Neither his father, nor any mediator was able to move him.

3. When the honest mechanic died, he left his boy to the value of twenty pounds; english money. After the

---

1 Գողորական կամ փաղաքշահանն՝ անուանս John.

burial, and when the first burst of sorrow was over, John began to muse on the way of making the best of his stock of cash. « Now, thought he, I am forsaken and bereft of support. I must bid farewell to idleness, and bestir myself. Too late I feel the wisdom of my father and his friends' advice. Let me consider whether there is aught that I can do with little trouble. Painting, music and poetry claim more exertions than I am prone to make. The law I have no taste for: I could never contrive to prove that white is black, and black white.

4. « I hate physic. If I turn soldier, besides reckoning the necessity of fighting, which is a very unpleasant one, I must submit to numberless toils and hardships: now shrinking with the biting cold, now sweating in the burning heat, now sunk over my ankles in miry marshes. No; I have not the warlike spirit of my cousin Tom¹, who served under general Reckless, and who was slain in a battle fought against the Chinese. Poor cousin Tom! He has been dead these two years. He preferred roaming abroad to staying here with his parents and relations. He left the country six years ago, to seek for adventures. He at last enlisted himself at Gibraltar, and had been eighteen months in the army when he was killed.

5. « Had he been of a character less bustling and fiery, or less fond of wandering, he had perhaps reached a good old age; whereas his rashness brought him to an untimely end. A sailor's life also has its fatigues and dangers. How many a storm-beaten vessel, borne on swelling waves, with her sails shred by the wind, has split on rocks, or has been wrecked on distant and unknown shores, or has been caught among the icy mountains of the frozen

---

1 Նուազական անուանս Thomas.

sea, and stuck there for ever! No, I swear it shall never be my lot to be a seaman, if I can help it. Let such as prefer glory to ease rush into peril, and exhaust their strength with fatigues. I am for a quiet life. Upon the whole, I think that trade will suit me better than any thing else ».

6. He had scarce made up his mind when he sprang from his chair, brushed his coat, buttoned it, put his hat on, and sallied forth, looking about him, as he strode along the streets, in search of a little shop, that might suit his purpose. At length he found a very small one, that hit his fancy. It looked very neat. It was almost square, being twelve feet long by eleven wide, with a little back-shop. This is the very thing I want, said he to himself. He entered the adjoining shop, which was occupied by a barber, a tall, lean, bald-headed man, with a shrewd countenance and a prying look, and begged to be directed to the owner of the house.

7. This the barber did not do before he had asked him a great many questions, and related to him a few particulars about the last tenant of the shop, Mr. ¹ Pane, a glazier, whose wife kept three cats, because she was afraid of mice ; and he added, by the by, that mice were swarming there, being allured by the vicinity of a cheese-monger's shop. He knew that better than any one, because it was ten years since he first came to reside there. At length he gave him the landlord Mr. Sulky's address ; and, in conclusion begged leave to assure his future young neighbour that his comb and razor were always at his service. And when John was about to leave him, he detained him to say that, should any body call

to see the shop, he would deter him from applying to the landlord.

8. As soon as John could get rid of this talkative fellow, he repaired in haste to the house of the landlord, which stood in a by-street, not far from thence. He knocked at the door, which was opened by a maid servant. « Is Mr. Sulky at home ? » he inquired of her. — « Yes, Sir. Please to walk in ». And leading the way through a narrow passage, she came to a parlour door, which she half opened ; and peeping in, she said : « There is a gentleman without, who wants to speak to you, sir ». — « Let him come in », said a hoarse rough ¹ voice ; and John was accordingly ushered into the room, where a gruff looking old man sat by the fire-side, in his night-cap and slippers.

9. An infant stood beside him, with a large slice of bread and butter in its right hand, and in its left a piece of string, with a ball slung to the end of it, for a kitten to play with ; while a poodle, that had been gnawing a bone, slunk away with it under the sideboard. The old gentleman bent an angry look on John, and said with a frown : « Well, sir, what do you want ? » The latter, somewhat startled at this ungentle reception, stammered out : « Sir, you have a shop to let ? » — « I have indeed, said the landlord, smoothing his brow. — « I have just seen it ; I come thence, and I wish to know the terms ». — « Oh ! sit down, young man, pray, sit down. So then, you wish to take it ? » — « Yes, sir, if the rent be not too high ». — « Oh ! it is only twenty pounds a year. That's not too high a price, is it ? » — « Why, I don't think 'tis very cheap, said John ; however I'll take it ».

10. « But then, the first quarter must be paid before-

---

1 Ի բառս յայս ցի հնչի ք :

hand, as I have not the pleasure of knowing you ». — « Say no more », interrupted John, drawing a five pound bank-note from his pocket. Mr. Sulky, seeing him comply so readily with his demand, wished he had exacted more. He said that he had two nicely furnished rooms to let, in the same house, that he could dispose of on moderate terms, and he should be glad if he would hire either or both. « Neither, at present, said John, but later I trust I shall be able to take them. In the mean time, can't I board in your house? » — « To be sure, you can, answered Mr. Sulky. It will cost you forty pounds a year, (that is, ten pounds a quarter, or three pounds, six shillings and eight pence a month,) payable monthly in advance ».

11. « Very well », said John, laying down three sovereigns and two crown pieces on the table. The landlord counted the money, returned the change, and said: « Will you begin to day? » — « I will. At what o'clock do you dine? » — « At four o'clock, my dear sir; and we are so punctual, that, the moment the clock strikes, the dinner is served up ». — « Very well, I shall come back at five minutes to four ». — « Do, said the old man, I shall apprise Mrs. ¹ Sulky of your coming. We are to have roast beef, a veal and ham pie, the remains of a leg of mutton, with potatoes and spinage, and a sodden sheep's head. Do you like sheep's head? » — « Not very much, returned John, nor spinage neither; but no matter; I like beef and potatoes, so it will make amends. I rejoice to see that I am not likely to starve in your house, if you give me the same good fare every day. Good bye, sir ».

12. John had now eleven pounds, thirteen shillings and four pence left, to fit up his shop with. His next step the-

refore, on leaving Mr. Sulky, was to lay it out in glasses, bottles, tea-pots, milk-pots, sugar-dishes, cups, saucers, and other fine earthen ware. These he piled up in a wide open basket, putting the crockery undermost and the glasses uppermost. He then placed the basket at his feet, sat down on a stool, thrust his hands into his pockets, and leaned his back against the wall, in expectation of customers. As he sat in this posture, with his eyes on the basket, he fell into a long and entertaining train of thoughts; for the mind of the idle does not always partake of the drowsiness of their limbs.

13. Now, it happened that there was a slit or chink in the partition; and his inquisitive next door neighbour having crept close to the wainscot, and having lent an attentive ear, overheard John, who did not suspect that he was within hearing of any body as he talked to himself in the following manner. « This basket of mine cost me a little more than eleven pounds, at Brittle, the wholesale merchant's. It is all I have on earth. I have no other resource, not even a penny left. But I don't care. I shall quickly make twenty pounds of it, by selling it in retail. I hope so, and may reasonably expect it. It is impossible that it can be otherwise. These twenty pounds will in a very little while rise to forty, which of course will amount in time to eighty; and, as the larger my capital is, the faster it will increase, I do not doubt but eighty pounds will make two hundred in a short time.

14. « As soon as, by this means, I am master of two hundred pounds, I shall lay aside my trade of a glassman, and turn haberdasher. I shall of course take a larger shop, and remove from that cursed barber, who seems to me to be the greatest babler that I ever knew, and who might be surnamed the Figaro of London. I shall then no longer hear either that tedious fellow, or the peevish and cove-

tous Mr. Sulky ; a double pleasure, to get away at once from a neighbourhood and a landlord, that are alike disagreeable ; for I hate as much as I despise gossips and misers. I shall now sell needles, pins, thread, cotton, tape, thimbles, scissors, gloves, and so forth, until I have got cash enough ¹ to become a jeweler, and deal in diamonds, pearls, gold and silver trinkets, and precious stones of every species ».

15. « This will make me acquainted with people of the highest rank and standing in the world, to attract whom I shall have no other articles than valuable and fashionable ones. When I have thriven thus far, I shall begin to lead a happy life, and make a noise in the kingdom. Every foreign country, from the Baltic to the Mediterranean, will supply my luxury. France, Spain and Portugal will furnish me with their wines ; Russia with her furs. Nay, ships laden with the treasures of the Indies, will bring me their tributes. I shall be particular about my dress ; wear the finest linen : my coat, waistcoat and trousers will always be of the nicest cut, and after the newest fashion ».

16. « I shall be careful in the choice of my tailor, bootmaker, hatter and hosier ; for I have often heard that people admire the gaudy more than the worthy. He who is well dressed is sure to command respect, however ill bred he may be, and whatever faults he may have : which is lucky ; for we can adorn our persons at less expense than our minds. The number of my friends, both male and female, will increase with my fortune. The rich, how vicious soever they may be, find kind brethren in all those who surround them ² ».

---

1 Ի բառիս ցի հնչի Ք , որպէս ՚ի laugh & rough.

2 Յիշեալ զի ճոնն է որ խօսի զայսոսիկ :

17. « I shall not yet stop there; nor shall I give up my trade, so long as there remains any thing to be done. When I have got together as much wealth as I can wish for, and I have made myself master of at least a hundred thousand pounds, I shall make a purchase of the finest house I shall be able to find; with lands and farms, a park and an orchard. In short, I shall set myself on the footing of a lord. And who knows but I may become one? And then, for many a mile round, whenever any traveler inquires: « Whose meadows are these? » — « Lord Lounger's » will be the answer. « Whose fields are those? » — « Lord Lounger's ». « Whose castle is that? » — « Lord Lounger's », Always « Lord Lounger's! », just like what I have read ¹ in the story of Puss ² in boots ».

18. « I shall have my apartments fitted up in the daintiest manner that fancy can devise. The floors, wainscots, doors, windows, shutters and blinds, will be made of precious wood, such as mahogany, rose-wood and ebony. The hinges, bolts, locks and keys, which are everywhere of common iron ³ and brass, will be made of the purest polished steel, inlaid with gold. Ivory and marble will be lavished on all sides; and silk, muslin, satin, and velvet, skillfully interwoven, will dazzle the eye with the gayest colours. Let me not forget the ceilings, which will be sky-blue, studded with golden stars, and here and there a purple cloud. Methinks I am taking a survey of my mansion, as it has just been made ready to receive me. Driving in at the gate, and crossing the court-yard, my coachman pulls up at a flight of steps ».

---

1 Անկանոն բայս հնչի «էր յանցեալն» (այս ինքն յանկատարն, 'ի կատարեալն և 'ի դերբայ) յայլ ժամանակս «էր»:

2 Գողարական և կոչական անուն կատուի:

3 Ի բառիս փոխադարձի հնչումն ո՞ր տառից և հնչի այլըն:

19. « Before the footman has time to ring the bell, the doors are thrown open. I alight from my carriage, and enter a hall, with a marble pavement, and adorned with pillars and statues. Having slowly ascended the staircase, leaning on a balustrade beautifully carved, I pause on the landing-place, to take breath awhile. Passing through the antechamber, I nod to a crowd of lackeys, who, aware of my coming, stand on each side of my way, and bow to me respectfully. I might make them bend the knee; but this were being rather haughty. I blame a man proud to his inferiors. He may awe them into obedience, not into love. Now I think of it, shall my livery be blue and silver, or scarlet and gold? That's a material point. — But I shall settle that by and by ».

20. « I come to the dining-room, hung round with magnificent tapestry, exhibiting flowers and fruits in glowing and natural hues. The table, covered with the choicest meats, and most exquisite wines, provokes hunger and thirst. The cloth and napkins are whiter than snow; the glasses, saltcellars, pepper-casters, mustard-pot, oil and vinegar cruets, and decanters, of the purest crystal; the knives, forks, and spoons, curiously wrought, and the plates of glittering china. What a pleasure for me, who have so long fed on brown bread, coarse meat, stinking fish, and the sour apples that I stole from our neighbour Plumtree's orchard, to behold loaves made of the finest flours of new ground wheat »!

21. « I sit down to breakfast, and though I am both hungry and thirsty, yet, for appearance' sake, and in order to impress my attendants with a sense of my dignity, I check myself, drink very little of that excellent wine, and scarcely eat; leaving most of the dishes untouched; for I would not have my folks about me believe that I am a drunkard or a glutton. After taking this meal, I resume

my walk, and enter the drawing-room, which displays a splendour that smites and dazzles the eye, and can only be matched by the supernatural performance of the genii, to be read of in fairy tales. I come next to the sleeping chamber, the furniture of which is less showy, but not less rich. The bedstead is of foreing wood ; the mattresses are of the softest wool ; the bolster and pillow richly heaped with down ; the sheets of cambric, and the blankets as white as the lambs which bore the fleece that made them. The floor is covered with so thick a carpet, that the heaviest tread cannot be heard.

22. « On the hearth blazes a crackling wood and coal fire, with a bronze fender before it. The poker, tongs and shovel are of shining metal ; the bellows of satin wood, inlaid with mother of pearl ; the chimney-piece is of alabaster. Silver lamps, fed with perfumed oil, shed so soft a twilight through the quiet apartment as to enlighten it without preventing sleep. My study contains an extensive library of books, superbly bound in calf and russian leather, which make up a show, but which I shall seldom read, save Byron's and Moore's works. On my desk is an elegant inkstand, with pens, paper, sealing wax and wafers ; none of which will be of any use to me ; for I had rather go and dig the ground, or saw wood, or do any such drudgery, than study. I never could remember what the school-master taught us. He always chid me, and said I was the worst of his pupils. Indeed I do not think he had a worse ».

23. « Happy was the day when I got clear of him ! What I was at that time, I am still. What do I care to know whether the czar Peter the Great governed the Russians, the Spaniards or the French ? or what profit can I derive from being able to tell, by how many leagues the moon is distant from the earth ? In fact, what is the use

of mathematics, optics, pneumatics and all the other sciences in *ics*? Nevertheless, I know that in the time of William the Conqueror people did not travel by the rail-road, or in steam-boats. I know too that February has not so many days as March or April, and I have gathered somehow or other superficial information enough to make my friends believe that I am a scholar. The learned and the ignorant are alike liable to judge from appearances. The wise man, who is not to be imposed on, is scarcely ever to be met with.

24. I need hardly say that the upper stories of my house will be furnished in as genteel a style as the rest; and that nothing will equal the comfort of the stables, in which the stalls will be incessantly filled with fresh straw, and the racks and mangers made of polished walnut, will be amply supplied with dry hay, and oats of the very best quality. The spacious coach-house will afford room for a chariot, a phaeton, a curricule, and a cab. The very kitchen will delight the eye with bright rows of pans, kettles, and coppers; and the cellars will be plentifully supplied with above fifty casks of wine and beer, besides gin, rum, brandy and other liquors. I shall not overlook the meanest particulars, whatever they may be. The poultry-yard, for instance, will be stored with pigs, cocks and hens, chickens, turkeys, ducks, drakes, geese and ganders. I was going to forget peacocks. I shall have some; for I have, as it were, a fellow feeling for those birds ».

25. I shall also take care that the kitchen garden be always filled with cabbages, lettuces, carrots, turnips, sorrel, chervil and parsley. Vegetables are very wholesome food. However, as onions, leeks, and garlic disgust me, I will have none. I will even forbid my gardener to plant any. I shall employ the hours between breakfast and dinner in dressing and paying visits; or, on a fine May mor-

ning, in rambling along the winding walks of my garden, or across the verdant sward, enameled with daisies, pansies, and violets, bedewed with watery pearls. And then, resting in the shade of some grotto, hewn out of the rock, or of some fragrant bower, where the honeysuckle and other creeping plants cling to the green lattice, I shall breathe the cool breeze gently blowing through the leaves, and wafting the odours of the rose, the pink, the gillyflower, and the jessamine. There I shall be lulled by the song of the nightingale, the linnet, the redbreast, and the thrush, or by the sweet purling of a brook, rippling o'er a bed of golden sand.

26. At other times, I shall go and inspect the labours of my tenants. Occasionally I shall cheer by my presence the dairy maid, milking the cow, and the shepherd, tending his flock, or shearing his sheep, and the husbandman, guiding the plough, drawn by fat and lusty oxen, or sowing the corn, or reaping the yellow harvest, and binding the sheaves. Sometimes also, mounting my favourite steed, a fiery black horse, shod with silver, prancing and swinging his tail about, (such a one as I saw the day before yesterday in Oxford street) I shall ride through my park, the peaceful retreat of the shy deer; where the stately oak, loaded with acorns, the lofty poplar, the goodly elm, the birch, the beech and the lime, clad with the richest foliage, vie in every variety of green, and form a grove impervious to the beams of the sun. And when the heat has subsided, after a long summer's day, in the month of June, I shall wander across the new mown meadow, strown with odorous hay.

27. Also, when the weather is warm, I shall often swim and dive. It is universally acknowledged that bathing is a useful and wholesome practice, and I remember that the good doctor Pill was wont to recommend it to my

father. I shall therefore take care to choose my country seat on the banks of the Thames, if possible ; if not, I shall have a canal, twenty feet in depth, dug through my park. And in the month of January, when the fierce north wind, fraught with cold, has frozen its surface, I shall betake myself to the ice, and either slide, as I did in my boyhood, or skate. This last I shall learn of a Dutchman ; the Dutch are renowned for being very good skaters. Nor shall I neglect any of the sports of the field. Behold me, when I go a shooting, with a light, double barreled gun, and accompanied by my pointers and setters, bringing down the pheasant or partridge, the snipe or the woodcock, as it cleaves the air. In vain it flies ; the swifter lead overtakes it.

28. Or again, seated on my pony, I watch my brace of greyhounds, speeding up hill and down dale, or bursting through hedges and thickets, in pursuit of the hare and the rabbit, that sweep fast along. Or, mounted on my hunter, behold me, after a hard run, in at the death of the stag or the fox. Then, leaving this noisy sport, I shall cast the net ; or armed with a fishing-rod, and quietly seated either in a boat, in the middle of the river, or on the bank of a stream, overshadowed with alders or willows, I shall catch the spotty trout, the wily salmon, or the greedy pike ; for, where there are any of the finny tribe, I am sure to get them. To my mind angling is far preferable to shooting, because you are spared the sight of blood. And yet, is it not enough to rive the heart to see a poor harmless creature writhing in the pangs of death ?

29. In all my ramblings, I shall be accompanied by a fine Newfoundland dog and a spaniel. I am fond of dogs. The dog is the friend of man, a faithful friend, the only one that does not desert him. I shall never stay at home, to pore on tedious books, or waste my leisure hours in

foolish studies, unless it rains or snows; or, in short, unless it is very bad weather. It is proper I should be punctilious in the regulation of my time. Accordingly I shall rise, not when the cock crows, but at half past nine o'clock in the morning; that is an hour and a half after the time when I usually awake. At ten I shall shave myself, for I will not adopt that fashion which makes a man look like a he-goat; and when I have washed my face and hands, combed my hair, and dressed myself, I shall breakfast, at a quarter to eleven, on toast and eggs, with tea, coffee, or chocolate; then I shall lunch at one, dine at five, sup at ten, and go to bed at eleven.

30. This, I should think, is better, than turning day into night, and night into day, as many people do. Yet I shall now and then spend a night at a ball, provided it be not in July or August; for I find no pleasure in dancing in the dog-days, as is the fashion in London. I intend also to have a stall at the Opera, for every tuesday, thursday and saturday, and a private box at Covent-Garden, or Drury-Lane theatre on mondays, wednesdays and fridays; but I shall seldom go to the play. I shall find more pleasure in remaining at home of an evening, and playing with my acquaintances at various games, such as cards, dice, chess, draughts¹ or billiards. On sundays I shall receive the different members of my family. Every month in the year, nay every day in the week, will be devoted to some peculiar amusement: cricket to day, fencing to-morrow, tennis the next day, and so on, all diversified according to the season.

31. I shall probably spend the winter and a part of the spring in town, and the summer and autumn in the coun-

---

¹ *Յայսմ էս ցի հնչի ք, որսէս 'ի* laugh, rough, enough.

try; or occasionally take a trip to France, as it is so near; it is only one and twenty miles from Dover to Calais. I recollect that Sterne says so in his *Sentimental Journey*. Thus shall I enjoy a bachelor's life for some years, before I think of matrimony. To marry too early is imprudent. But when I am tired of the single state, I shall ask in marriage the beautiful Julia, daughter to Lord Booby, of Booby Hall, in Yorkshire. The Boobies are a family than which there is not a greater, or a more illustrious either, in the kingdom. They have been known from time immemorial. They are powerful people. It is they who occupy the highest posts. The young lady is said to be one of the prettiest girls in England; and though she is now scarcely fifteen years old, (being younger than I by six years), is full of wit and accomplishments.

32. As five years may glide away before I have reached the state of opulence which I anticipate, she will be twenty by that time; a fit age for a woman to marry at. Indeed I had thought for some time of Miss O'Crackskull, the Irish heiress, colonel ¹ Breakbones's wife's sister. I do not know which of them is the prettier, but Miss Booby is decidedly the more accomplished of the two. Besides, if what I have heard of Miss O'Crackskull's temper be true, I might be exposed to be hen-pecked, inasmuch as that lady is said to be very fiery; or at least her sister is said to be so. I never had a glimpse of Miss Julia; yet she is not unknown to me. I remember having heard my aunt say that she is an angel. Now, my aunt knew her very well, having been her wet nurse, and having married the man cook.

33. She is middle-sized, well shaped and graceful. She

---

¹ Հնչեա զբառդ րբեհէ:

has hazel eyes, a grecian nose, ruddy lips, and teeth like two rows of pearls. Her dimpled cheeks glow with a soft blush, and the beautiful locks of her auburn hair flow on her swan-like neck down to her shoulders. But I am not to be won by a description alone; and though, to own the truth, dreaming when awake is an habitual thing with me, yet my imagination will never form a phantom in my mind. But the perfections of her mind are still more attractive than those of her person. Her universal knowledge too makes her admired as a prodigy. She sings and dances very well. She can draw, paint, and embroider; speaks french, italian, spanish and german; is versed in history and geography; and besides is skilled in every kind of needlework, in which nobody excels her.

34. She knits and spins as well as any farmer's wife; and, to enhance all this, she is as good as she is fair, and finds her chief pleasure in the relieving of the poor, who bless her as one sent by Providence. Indeed few people know how accomplished a maid she is; and albeit the saying is that every body has his failings, I believe that she has none. As it is reported that the earl, her father, is somewhat covetous, and that what he loves most is money, I shall write to him to let him know that I mean to accept his daughter without any dowry; nay more, that I purpose making him a present of ten thousand pieces of gold, on our wedding day; and, proud as the peer is of his nobility, there can be no doubt of his being delighted with, and grateful for, so fair a proposal. Indeed I should wonder if he were not: but I need not fear it; he must be so, above all if he prove to be so very fond of gold.

35. Whereupon, without delay, he will come to thank me for the honour I do him. As I must not miss the slightest opportunity of showing my grandeur and high breeding, and proving that I am quite the gentleman, I shall

assume an air of protecting familiarity, the moment I am apprized of Lord Booby's coming. So, when he is shown in, I shall meet him with a smile, shake hands with him, and say: How d' ye do, my dear lord? I hope you are well. I am very glad to see you, 'pon my soul. You look somewhat tired. Did you come on foot? Pray, be seated. Won't your lordship take some refreshment? Is there any thing you like particularly? Do tell me what you would like to take? Do you smoke? Here, Dick! Dick! I say! What a rogue of a servant! Always out of the way when he's wanted! Dick! bring us some pipes and tobacco and some cigars, a bottle of porter, and a jug of October brewed ale. Now then, let's enjoy half an hour's chat.

36. It may happen that the young lady will not like me at first. But, whether she does or not, she is so submissive to the will of her father that she cannot repulse my addresses; so that I am sure to marry her. On hearing the news of this intended alliance, my friends will come and congratulate me. When all is agreed on, and the wedding day appointed, I shall send for a dress-maker and milliner, and bespeak a number of gowns, scarfs, handkerchiefs, caps, bonnets, and feathers, sufficient to deck a whole army of ladies. I shall also buy two dozens of shawls, fifty pairs of gloves, and innumerable pearls strung into necklaces, bracelets and ear-rings. As for the linen, stockings and shoes, I think I had better leave that to the care of my mother-in-law. After having sent this wedding present, I must pay a visit to my bride elect, in a gilt coach and six, with a long train of attendants.

37. At length the long-wished-for day arrives. I meet the family, who are assembled at lord B's¹. We repair to

---

1 Հնչեա Պ'ի • յընտէլ զըոյցս գլխատառն վարի փոխանակ անուանն յառաջն ծանուցելոյ :

the church, and I am made the happy husband of Lord B's daughter. But, still faithful to my views of engraving on the minds of my new family a thorough reverence for my dignity, I strive to hide my rapture under affected coolness. When returned home, my father-in-law will desire me to be seated at his right hand. This of course he cannot fail to do, if it be only to honour his daughter. I shall then produce the ten thousand pieces of gold which I promised, and shall give them to him. And, before he has time to thank me, I shall, to his great surprise, present him with another purse of the same value, with some short speech, as : « You are amazed, a'n't ⁴ you? You see, father-in-law, that if I boast of being liberal, I am so in reality. I always give more than I promise.

38. To crown all, I shall order a huge box to be brought in, containing gifts for all the members of my new family. « Ladies and gentlemen, shall I say, allow your kinsman to offer you some slight tokens of his friendship ». I shall then give a rich snuff-box to the grandfather, dolls to the little sisters, hoops, skipping ropes, tops, kites, and other toys to the cousins, nephews and nieces ; in short something to all the little ones. The servants will not be forgotten ; they will receive an ample share of my bounty. When I have brought my bride to my house, I shall take particular care to breed her in a due sense of her duty to me. To this end, I shall shut her up in her own apartment, pay her a short visit, and talk but little to her.

39. Her women will represent to me that she is stung with grief ; and they will beseech me with tears to soothe her anguish : but I shall cut them short, with some abrupt reply, and remain inflexible. Lady Booby will then come

---

1 *Հնչեալ էնի գոխանակ* are not.

with her daughter, and, holding her by the hand, will place her before me, as I am carelessly lying on my sofa. « What brings you here, madam? » shall I say in a stern voice. The daughter, weeping, sobbing, and heaving deep sighs, will fling herself at my feet. « My sweet lord, » she will say, « I entreat you, for pity's sake, to tell me the reason of your avoiding me thus. How have I deserved this usage? What would you have me do? » Then will I (that she may revere me the more) draw up my leg, and spurn her from me, with my foot, in such a manner that she shall fall down several paces from the sofa ».

40. John was entirely swallowed up in this chimerical vision, and could not forbear performing with his foot what he had in his thoughts; so that, unfortunately kicking his basket of brittle ware, which was the basis of all his grandeur, down fell his glasses at a great distance from him into the street, and, with a loud crash, they were broken into ten thousand pieces. « Holloa! » cried the barber, running out, and bursting into a roar of laughter¹, « whose wrecks are these? Lord Lounger's, I'm afraid ». Then addressing John, he said: « O thou conceited coxcomb! You are rightly served, and I am not sorry for it. You hate gossips, you say, and I hate self-sufficient fools. And this is the way you would have treated your wife, is it? for I perceive you took your basket to be her. But the fault carries the punishment along with it; and you now see, to your cost, the folly of building castles in the air ».

---

¹ Laughter հիշի որպէս յարմատականին laugh & :

ጊ.ሆ.ሀ.ቡ.ዐ.ደ.ሀ.ዓ.ቶ.ቦ.ቱ.ቱ.ኑ.ቶ

ሀ. ኔ ዓ ሊ ት ሀ. ካ ሀ. ኔ ሊ ቴ ደ በ ት ት

Altho',	Although.
A'n't *	Am not, are not.
Ben't *	Be not.
By't,	By it.
Can't,	Can not.
Cou'dn't,	Could not.
'D,	Had, would.
D',	Do.
Don't,	Do not, does not.
Do's,	Does.
Do't *	Do it.
D'ye,	Do you.
E'en,	Even.
E'er,	Ever.
'Em *	Them.
For't *	For it.
Fro'the,	From the.
Gi'me *	Give me.
Ha',	Have.
Hadn't,	Had not.
Han't *	} Have not.
Haven't,	
He'd,	He had, he would.
He'll,	He will.
Here's,	Here is.
He's,	He is.
I'd,	I had, I would.
I'll,	I will, I shall.

I'm,	I am.
In't,	In it.
Isn't,	Is not.
I'the,	In the.
It's,	It is.
I've,	I have.
Let'em',	Let them.
Let's,	Let us.
Mayn't,	May not.
Mightn't,	Might not.
Mr., (ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ)	Master.
Mrs., (ᄃᄃᄃᄃ ᄃᄃᄃᄃ)	Mistress.
Ne'er,	Never.
N't,	Not.
O',	Of.
O'er,	Over.
On't,	Of it, on it.
O'th',	Of the, on the.
Oughtn't,	Ought not.
'Re,	Are.
'Rt,	Art.
'S,	Is.
Shan't,	Shall not.
She'd,	She would.
She's,	She is.
Shou'dn't,	Should not.
'T,	It.
T',	To.
Th',	The.
That's,	That is.
There's,	There is.
They'd,	They had, they would.
They'll,	They will.
They're,	They are.

They've,	They have.
Tho',	Though.
Thou'dst,	Thou hadst, thou wouldst.
Thou'lt,	Thou wilt.
Thou'rt,	Thou art.
Thou'st,	Thou hast.
Thro',	Through.
'Tis,	It is.
To's*,	To his.
To't*,	To it.
T'other,	The other.
'Twere,	It were.
Upon't*,	Upon it.
Viz,	To wit.
Wasn't,	Was not.
Was't*,	Was it.
We'd,	We had, we would.
We're,	We are.
Weren't*,	Were not.
We've,	We have.
What's,	What is.
Where's,	Where is.
Who's,	Who is.
Will., Wm.	William.
Won't,	Will not.
Wou'd,	Would.
Wou'dn't,	Would not.
You'd,	You had, you would.
You're,	You are.
You've,	You have.
Yr,	Your.

Բ . Կ Ր Թ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

ԼՈՒԾՄԱՆ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՈՉ ԵԹԵ զամենայն կանոնս և զհրահանգս թարգմանութեան առաջի կայ ցուցանել աստանօր , զոր և չտանի չսփմատենիս և դիտաւորեալս մեր համառօտախօսութիւն . այլ օրինակաւ միով և եթ առաջի առնել թէ զկնարդ և որով օրինակաւ վարժեղ արժան իցէ զաշակերտեալսն 'ի կարևորս յայս մասն Քերականին , 'ի թարգմանել ասեմ՝ յանգլիականէ 'ի հայ , և 'ի հայէ յանգլիական : Վասն որոյ ընտրանաւ առեալ վէպ իմն համառօտ յորում ըստ կարի բովանդակեալ իցեն կանոնք կարևորագոյն , և բնախօսութեան լեզուին դժուարութիւնք , զառաջինն թարգմանեմք զայն դօգցես բառ առ բառ , ոչ ինչ հայեցեալ յանհարթութիւն լեզուիս , այլ զճշգրիտ և եթ իմացուած բանին , և զկազմութիւն լեզուին 'ի յայտ ածելով . և ապա զնոյն երկրորդ անգամ՝ կարգեմք թարգմանութիւն , ըստ որում հայացի բարբառոյն վայելուչ պարզութիւնն պահանջէ , որով և ակներև ատեսցեն համբալք զխտիր երկոցուն լեզուացդ : Զայս հրահանգս յամենայն դասս կրկնել և երեքինել պարտք իցեն վարժապետաց :

Իսկ սակս քերականական լուծման՝ յոր յայտօսիկ հատուածս վարժեղ արժան է զաշակերտեալսն , անկարևոր համարիմք աւանդել կանոնս . զի ինքնին իսկ յայտ է , և նոյն ինքն բառական թարգմանութիւնն եդեալ՝ ցուցանէ եթէ զկնարդ ճշգրիտ համար պահանջելի իցէ յաշակերտաց սակս իւրաքանչիւր բառից , ըստ կանոնաց աւանդելոց 'ի Քերականի անդ 1 :

---

1 Ի կրթութիւնս այս զ do և զ did թարգմանեմք միշտ բայիւս անէլ , որպէս և է իսկ նախկին նորա նշանակութիւն , թէ պէտ և իբր 'ի բազումս է օժանդակ բայ , կամ՝ նշանակ և եթ հարցական և ժխտական բայից , և մերթ և ո հաստատականաց , անթարգմանելի 'ի հայ :

A MORAL TALE

1. We are told that the sultan Mahmoud, by his perpetual wars abroad, and his tyranny at home, had filled the dominions of his forefathers with ruin and desolation, and had unpeopled the persian empire.

2. The vizier of this great monarch affirmed that he had learned of a certain dervis to understand the language of birds, as easily as if it were his own; so that there was not a bird that could open his mouth, without being understood by him.

1. Մէք եմք ասացեալ զի սուլթան Մահմուտ իւրով յաւելժական սրտաբարձօք արտաքոյ, և իւր բռնաւորութեամբ 'ի տան, ունէր լցուցեալ զպետութիւնս իւրոց նախահարց աւերածով և ապականութեամբ, և ունէր անբնակ արարեալ զպարսկականն կայսրութիւն:

2. Վէղիրն այսր մեծի թագաւորի հաստատէր զի ինքն ունէր ուսեալ 'ի միոյ ումեմնէ տէրվիչէ իմանալ զեզու թռչնոց, այնպէս զիւրաւ որպէս թէ այն լինէր իւր սեպհական. այնպէս զի անդ էր ոչ մի թռչուն որ կարէր բանալ զիւր բերան առանց լինելով իմացեալ 'ի նմանէ:

1. Այսի եթէ սուլթանն Մահմուտ իւրովք անդուլ սրտաբարձօքն արտաքոյ, և բռնակալութեամբն 'ի ներքոյ՝ լցեալ էր զպետութիւն նախահարց իւրոց աւերածով և ամայութեամբ, և թափուր կացուցեալ էր 'ի բնակչաց զթագաւորութիւնն Պարսից:

2. Իսկ վէղիրն թագաւորիս մեծի հաստատէր՝ եթէ ինքն ուսեալ էր 'ի տէրվիչէ ումեմնէ 'ի միտ առնուլ զբարբառ թռչնոց, այնպէս զիւրադոյնս՝ որպէս թէ սեպհական իւր լինել բարբառոյ նոցին. մինչ զի չէր ուրեք թռչուն՝ որ 'ի բանալ բերանոյն անհասանելի կայր 'ի նմանէ:

3. We cannot decide whether the minister merely pretended that he knew that language, or vainly imagined that he did *; we can only state, that his assertion was generally believed throughout the country; for the reader doubtless knows what credit they give to all that is wonderful, in the eastern countries.

4. As the vizier and the emperor were one dusky evening together, in their return from hunting, Mahmoud, whose sight was keener than his vizier's, saw two owls upon a tree, that grew near a greenish old wall, out of a heap of rubbish.

3. Մէք կարեմք ոչ՝ որոշել եթէ պաշտօնեայն պարզապէս համարէր որ ինքն գիտէր զայն լեզու, կամ մնասլարծութեամբ կարծէր թէ ինքն առնէր. մէք կարեմք միայն հաստատել, զի իւր բանն էր ընդհանրապէս հաւատացեալ ընդ բոլոր աշխարհն. քանզի ընթերցողն անսարսկոյս գիտէ զոր հաւատս նոքա տան ամենայնի որ է զարմանալի յարևելեան աշխարհս:

4. Մինչ վէզիրն և կոյսրն էին զմի մթին երեկոյ 'ի միասին, յիւրեանց դարձին յորսոյ, Մահմուտ որոյ ուեսութիւն էր սրագոյն քան զիւր վէզիրին, ետես երկուս բուս 'ի վերայ միոյ ծառոյ, որ աճէր մերձ 'ի մի կանաչագոյն հին որմն, արտաքոյ միոյ գիղոյ աւերածոյ:

3. Այլ մէք չկարեմք ստուգել եթէ արդեօք պաշտօնեայն պարզապէս համարէր զանձն գիտակ լինել լեզուին, կամ թէ մնասլարծ յանձին մեծամտէր սեղեակ գող այնմ. զայս ևեթ մարթիմք հաստատել զի առ հասարակ աշխարհն ամենայն հաւատայր քանիցն նորա. զի և անշուշտ գիտակ է ընթերցողն՝ եթէ քանի՞ արժանահաւատ ընծային դէսլք հրաշալիք յաշխարհս արևելից:

4. Մինչ 'ի մթին ուրեք յերեկոյի էին 'ի միասին թագաւորն և վէզիրն 'ի դառնալ իւրեանց յորսոյ, Մահմուտ որ սրահնագոյն էր քան զիւր պաշտօնեայն, ետես բուս երկուս 'ի վերայ ծառոյ միոյ՝ որ աճէր մերձ յորմ ուրեք մամուսպատ արտաքոյ կարկառակոյս աւերակոյ:

5. « Do you see those birds upon that tree, which grows yonder? » said the sultan, pointing to one of its largest branches. « I do, answered the statesman, though I did not see them at first, and probably should not have seen them at all, had you not called my attention to them.

6. « Well, said Mahmoud, perhaps they are talking to each-other, and I would fain know what they are saying. If I mistake not, you pretend that you can understand what birds say; since you are so learned, listen to their discourse, and you shall afterwards give me an account of it ».

5. « Առնէք դուք տեսանել զայդոսիկ թռչունս 'ի վերայ այգր ծառոյ, որ աճէ անդանօր » . ասաց սուլթանն մատնցոյց լինելով 'ի մի 'ի նորին մեծագոյն ոստոց : — « Ես առնեմ . պատասխանեաց այրն պետութեան , թէպէտ ես առնէի ոչ տեսնել զնոսա զառաջինն , և հաւանականաբար ունէի ոչ տեսնել զնոսա ամենևին , (թէ) ունէիք դուք ոչ կոչեցեալ զիմ մտադրութիւն 'ի նոսա » :

6. « Բարևք , ասաց Մահմուտ , թերևս նոքա են խօսելով իրերաց , և ես ըզձայի կամակար գիտել զինչ նոքա են ասելով : Եթէ ես խաբիմ ոչ , դուք համարիք թէ դուք կարէք իմանալ զինչ թռչունք ասեն . որովհետև դուք էք այնպէս ուսեալ , լուարուք նոցա բանին , և դուք յետոյ տալէք ինձ ինչ համար զայնմանէ » :

5. « Տեսանէս զթռչունսդ զայդոսիկ 'ի վերայ ծառոյդ ամբարձելոյ անդանօր , ասէ սուլթանն , մատնանիչ ցուցանելով զմի 'ի լայնատարած ոստոց նորա » , — « Պատասխանի ետ այրն պետութեան . « Այո , տեսանեմ արդ , թէպէտ և չէր իմ տեսնել զնոսա զառաջինն , և բնաւ իսկ թերևս չտեսնէի 'եթէ քո չէր ինձ յուշ արարեալ » :

6. Ասէ Մահմուտ . « Քաջ է , թերևս իցեն նոքա խօսակից ընդ միմեանս , և ես իզձ լինիմ գիտել թէ զինչ արդեօք ասիցեն նոքա : Ո՞չ ասարբէն համարիս դու յանձին՝ գիտել զոր ինչ թռչունքն խօսիցին . արդ քանզի համբուռն այդպէս իմաստունդ ես՝ ասէ ունին գիր բանից նոցա , և ասրա տացես ինձ համար զորոց լուարդ » :

7. « O prince ! said the vizier, thou hast but to command, for thou art mighty ! Power and dominion are thine, but thou rulest with clemency, and dost outshine the most powerful sovereigns ! Be it as thou wilt, thy slave obeys thee. Deign only to seat thyself here, and wait till he returns » .

8. After having spoken thus, the vizier approached the tree, which he did very cautiously, and concealing himself behind some bushes, pretended to be very attentive to the two owls. When he returned to the spot where the sultan was waiting for him, « Sir, said he, I have heard part of their conversation, but dare not tell you what it is » .

7. « Ո՛րք իշխան , ասաց վէզիրն , դու ունիս (ոչ այլ ինչ) բայց հրամայել . քանզի դու ես կարող : Չօրութի և պետու-
թիւն են քոյին , բայց դու կառավարես գթուութի , և առնես դերափայլել (քան) զկարի հզօր թագաւորս : Եղիցի այս որ-
պէս դու կամիս , քո գերիդ հնազանդի քեզ : Հաճեաց միայն նստուցանել զքեզ աստ , և սպասել մինչև նա դառնայ » :

8. Յետ ունելով խօսեալ այսպէս , վէզիրն մերձեցաւ ՚ի ծառն , զոր նա արար կարի զգուշաբար , և ծածկելով զինքն զհետ քանի մի թփոց , համարեցաւ լինել կարի մտադիր երկոցուն բուռցն : Յորժամ նա դարձաւ ՚ի տեղին ուր սուլդանն էր սպասելով վասն նորա , « Տէր , ասաց նա , ես ունիմ լուեալ մասն ՚ի նոցուն զըուցասրութենէ , այլ համարձակիմ ոչ ասել ձեզ զինչ այն է » :

7. Ասէ վէզիրն . « Հրաման միայն տուր , տէր արքայ , ըստ քոյոյ զօրութեանդ . զի կարողութիւն և պետութիւն քո են , թէպէտ և մարդասիրութեամբ կառավարես , և արտափայլես առաւել քան զհզօրագոյնս ՚ի թագաւորաց . եղիցին կամք տեսանդ , և ես եղէց ձեզ կամակատար : Հաճեաց միայն դա-
դարել աստ , մինչև դարձայց ես սյսրէն :

8. Չայտոսիկ բարբառեալ վէզիրին , հուպ մերձեցաւ ՚ի ծառ անդր զգուշեալ , և թաղուցեալ զհետ թփոց , կեղծա-
ւորէր ունին մատուցանել մտադիր երկոցուն բուռցն : Դար-
ձեալ ապա ՚ի տեղին՝ ուրանոր սպասեալ մնայր նմա թագա-
ւորն , ասէ . « Տէր արքայ , լուայ ինչ ինչ՚ի բանից նոցա , այլ
չհամարձակիմ ասել քեզ զայնոսիկ » :

9. « Why not? said Mahmoud, who reddened with anger; for he was the most impatient of monarchs. « We are determined however that you shall repeat to us word for word every thing they have said. Ought not our subject to know that we do not suffer ourself to be trifled with? Speak! What have you heard? »

10. « Sir, said the vizier, thou wast ever kind to thy servant, and hadst forbearance with him; but if thou wert displeased with his account, might he not lose thy favour? » — « Do not fear, said Mahmoud with mildness. Whatever you may say, I promise you I will be indulgent. Compose yourself, and let me hear you directly ».

9. « Ընդէր ոչ, ասաց Մահմուտ, որ շռուագնեցաւ բարկու թեամբ, քանզի նա էր կարի անհամբերն թագաւորաց: « Մէք էմբ սահմանեալ սակայն զի դուք կրկնեսջիք մեզ բառ առ բառ զամենայն ինչ (զոր) նոքա ունին ասացեալ: Պարտի՛ ոչ մեր հպատակ դիտել զի մէք առնեմք ոչ համբերել զմեզ լինել այսպանեալ: Խօսեաց: Զի՛նչ ունիք դուք լուեալ »:

10. « Տէր, ասաց վէզիրն, դու եղեր միշտ բարի քում ծառայիդ, և կալար ներողամտութիւն ընդ նմա. բայց եթէ դու իցես տհաճեալ ընդ իւր սլատմութիւնն, կարասցէ՛ նա ոչ կորուսանել զքոյին շնորհ: » — « Առնէք մի երկնչեւ, ասաց Մահմուտ քաղցրութամբ: Զոր ինչ և դուք կարէք ասել, ես խոստանամ ձեզ ես եղէց ներողամիտ: Հանդարտեցուցէք զձեզ և թողէք ինձ լսել ձեզ ուղղակի »:

9. Եւ ընդէր, ասէ Մահմուտ շռուագնեալ ՚ի սրտմոռութեանն, զի կարճամիտ էր նա քան զամենայն թագաւորս. ո՞չ յառաջագոյն դաշնաւորեցաք զի բան առ բան ցուցցես ինձ զբանս նոցա: Անգէս իցես դու սլաշտօնեայդ զի անհանդուրժելի են մեզ բանք կատականաց: Արդ խօսեաց զոր ինչ լուարդ »:

10. « Տէր արքայ, ասէ վէզիրն, ցանգ մարդասէր առ ծառայքս գտեալ, և ներողամիտ եղեր դու նմա. այլ իցէ՛ թէ ոչ անկցի նա ՚ի շնորհաց քոց, արքայ, եթէ անհաճոյ քեզ վէսքն ընծայեցին »: — Ասէ Մահմուտ քաղցրութեւ. « Մի՛ ինչ երկնչիր, ահա խոստումն տուեալ քեզ, զոր ինչ և ասիցես ներեալ լիցի: Հասկա քաջալերեաց և սլատմեա՛ ինձ վաղվաղակի:

11. « You must know then, said the vizier, that one of these owls has the handsomest son, and the other the most lovely daughter in the world, between whom they are now upon a treaty of marriage; because I must tell you their children love one-another tenderly ».

12. « Is it possible? » exclaimed Mahmoud, interrupting his minister, and laughing heartily. « And where does the daughter live? I should like to see her ». — « She lives in one of the darksome grottoes, with which the passes of the upland yonder abound, replied the minister gravely, but she never goes out without her mother ».

11. « Դուք սարտիք են գիտե՛լ ապա, ասաց վէզիրն, որ մին յայտոցիկ բուռոց ունի զամենաչքնաղն որդի, և միւսն զկարի սիրեցեալ դուստր յաշխարհի, 'ի մէջ որոց նոքա են այժմ 'ի վերայ միոյ դաշնագրութեան ամուսնութե՛. քանզի ես սարտիմ՝ ասե՛լ ձեզ նոցա մանկուհիքն սիրեն զիրեարս տարւիանօք »:

12. « Ի՞նչ այս կարելի, գոչեաց Մահմուտ, ընդհատելով զիւր սաշտօնեայն, և ծիծաղելով բոլորով սրտիւ: Եւ ո՛ւր առնէ աղջիկն բնակել. ես կամեցեալ էի տեսանել զնա »: — « Նա կեայ 'ի միում 'ի խաւարին անձաւաց, որովք անցք լեռնագաւառիս անդանօր յորովք են, կրկնեաց սաշտօնեայն ծանրութեամբ. բայց նա երբէք (ոչ) երթայ արտաքս առանց իւր մօր »:

11. « Արդ գիտասցէ տէրդ իմ, ասէ վէզիրն, զի միոյ 'ի բուռոցս յայտոցիկ որդի մի է չքնաղագոյն, և միւսոյն դուստր սիրեւագոյն քան զոր յաշխարհիս մարթ իցէ գտանել. և քանզի մանկուհիքն սիրեն զիրեարս տարւիանօք, վասն որոյ և սոքա դաշն ամուսնութեան կուեն ընդ միմեանս վասն նոցա »:

12. « Եւ մարթիցի՞ այդմ լինել, գոչեաց Մահմուտ մեծաձայն, ընդմիջելով զբան սաշտօնէին, և քրքիջ բարձեալ ծաղու. և ո՛ւր ուրեք իցէ բնակութիւն աղջկանն, կամէի ես ինքն տեսանել զնա »: — Ետ սպտասխանի վէզիրն. « Ի խաւարին ուրեք այրի որովք լի են անցք լեռնակողմանցդ. այլ նա չէլանէ բնաւ արտաքս, բայց ընդ մօր իւրում ևնթ »:

13. « This is certainly the first time I ever heard of such a thing, said the sultan. Do you then pretend to say that the daughter of an owl behaves herself so coyly, and that the manners of these birds are no less refined than ours? We give portion to our children, and so do they to theirs, I suppose. But, go on, added he, I am curious to know more ».

14. The vizier proceeded: « The father of the son, a venerable gray-headed owl, said to the father of the daughter, if I understood rightly: « Brother, I do not object to this marriage, provided our wives consent to it, and you

13. « Այս է արդարև առաջին ժամանակ ես երբէք լուայ այսպիսի իմն ինչ, ասաց սուլթանն: Առնէք դուք սպա համարել ասել զի դուստր միոյ բուռոյ վարէ զինքն այնպէս զգաստութեամբ, և զի բարոյք այսոցիկ թռչնոց են ոչ նուազ յարդարեալք քան մերքն: Մէք սամք օժիտս մեր որդւոց, և այսպէս առնեն նոքա իւրեանցն, ես կարծեմ: Այլ երթ յառաջ, յաւել նա, ես եմ հետաքնին գիտեալ առաւել »:

14. Վէզիրն յառաջեաց. « Հայրն ուստերն, մի յարգելի գորչագլուխ բուռ, ասէր հօրն դստերն, եթէ ես իմացայ ուղղապէս. « Եղբայր, ես առնեմ ոչ ընդդիմանալ այսր ամուսնութեան, միայն (թէ) մեր կանայք հաւանեացին այդմ, և

13. « Արդարև այս առաջին նուագ է զի զայսպիսիս լսեմ ես, ասէ սուլթանն. ասպա ուրեմն այնպէս իմն համարիս զի և դուստր բուռիճակին այնպէս ծնգասէր համեստութիւն յանձին բերիցէ, և զի ոչ սակաւ քան զմերան յարդարունիք իցեն կենցաղք թռչնոցս. կարծեմ զի զոր օրինակ մէք օժիտս սամք որդւոց մերոց, նոյն իցէ և առ նոսա սովորոյթ: Այլ յառաջ վարեա, ասէ, զվէպսդ, զի կարի հետամուտ եմ գիտել զկատարածն »:

14. Եւ վէզիրն յաւել ասել. « Հայր մանկանն, որ է բուռ մեծարոյ ալևոր, ասէր ցհայր դստերն, եթէ ուղիղ էր զոր իմացայս. « Չէ ինձ, եղբայր, ընդդէմ կալ հարսանեացս, միայն զի և ամուսինք մեր հաճ և հաւան գոցին ընդ այդ, և խոստանայցես դու պաշտատական դստերդ կարգել յիսուն աւանս աւերեալս »:

promise to settle upon your daughter fifty ruined villages for her portion ».

15. « How many did you say? » inquired the father of the daughter, in a tone of surprise. — « Fifty, answered the other. Do I require too much? ». — Pshaw! you and your son undervalue yourselves » replied the former. « How modest you are! Do you forget that we are in Persia, and that numberless ruined villages are mine? »

16. « Instead of fifty, I will give my child five hundred if you please, in addition to two hundred, which are already hers. You might have gone farther, and asked me even for a thousand; for I could give them, without any detriment to myself ».

դուք խոստանայէք հաստատել 'ի վերայ ձեր դստեր յիսուն աւերեալ աւանս վասն իւր օժտի » :

15. « Քանիս արարէք դուք ասել », եհարց հայրն աղջկանն ժիով ձայնիւ զարմանաց : — « Յիսուն, պատասխանեաց յիւնն . առնեմ ես խնդրել կարի շատ » : — « Բա՛, դուք և ձեր որդի նուաստացուցանէք զձեզ, կրկնեաց առաջինն : « Ո՛րպէս համեստ դուք էք : Առնէք դուք մոռանալ, որ մէք եմք 'ի Պարսկաստան, և զի անթիւ աւերեալ աւանք են իմ » :

16. « Ի տեղի յիսնից ես տաց իմ որդւոյս հինգ հարիւր եթէ դուք հաճիք, 'ի յաւելուած երկու հարիւրոց, որք են արդէն իւր : Դուք կարէիք ունել երթեալ հեռագոյնս, և խնդրեալ յինէն ևս վասն յայտ հազարի . քանզի ես կարէի տալ զայնս, առանց իրիք յխասու անձինս » :

15. « Քանի՞ աւանս, եհարց հայր աղջկանն զարմացմամբ : — « Յիսուն, պատասխանի ետ յիւնն . մի թէ շատ ինչ խնդրիցեմ » : — Յաւել առաջինն . « Բա՛բէ, դու և որդի քո անձնանալ խատ առնէք զձեզ . կարի է համեստութիւն : Միթէ մոռացայք թէ 'ի Պարսս կամք, և զի են իմ անհամար աւանք աւերեալք » :

16. « Փոխանակ յիսնիցն, տաց ես որդւոյ իմում աւանս հինգ հարիւր եթէ կամիցիք, 'ի յաւելուած երկերիւրոցն՝ որ նորա իսկ են : Կա մարթ էր ձեզ համարձակ ևս բարբառել, և խնդրել յինէն աւանս հազար . զի կարող եմ տալ ձեզ զայնս՝ առանց իւրիք անձին սանանելոյ » :

17. « My wife's father, he went on to observe, had three daughters, and gave each of them four hundred ruined villages; for thousands were then his. He is now grown more wealthy than ever; and between ourselves, it is his intention soon to give each of them seven or eight hundred more ».

18. « God grant a long life to sultan Mahmoud ! Whilst he reigns over us, we shall never want ruined villages ! » — « You are right, quoth the father of the son ; but we were indifferent to your daughter's fortune ; for, though

17. « Իմոյ կնոջ հայրն , նա գնաց յառաջ ցուցանել , ունէր երիս դստերս , և ետ իւրաքանչիւրումն 'ի նոցանէ չորս հարիւր աւերեալ աւանս . քանզի հազարք էին յայնժամ նորա : նա է այժմ աճեցեալ առաւել ճոխ քան երբէք . և 'ի միջի մեր , այս է նորա դիտաւորութիւն վաղվաղակի տալ իւրաքանչիւրում 'ի նոցանէ եօթն կամ ութ հարիւր ևս , » :

18. « Աստուած շնորհեացէ երկայն կեանս սուլթանին Մահմուտայ : Որչափ նա թագաւորէ 'ի վերայ մեր , մէք բնաւ ոչ նուաղեցուք յաւերեալ աւանաց » : — « Դուք էք ուղիւ , ասէ հայրն ուստերն , բայց մէք էաք անխախտ քոյին դստերն բաղդի . քանզի թէպէտ մեր ազգատոհմն է ոչ այնպէս ճոխ

17. Եւ յաւել ասել . « Աներոյն իմոյ երեք դստերք էին , և միոյ միոյ 'ի նոցանէ ետ չորեքհարիւրս աւանաց աւերելոց . քանզի էին նորա յայնժամ աւանք հազարաւորք . և այժմ ճոխագոյն ևս է նա քան որ յառաջն . և խորհի նա տալ այլ ևս ութ հարիւր աւանս իւրաքանչիւր ումէք 'ի նոցանէ . այլ զայս մի դք ամենեկին գիտասցէ :

18. « Շնորհեացէ Աստուած երկայն աւուրս սուլթան Մահմուտայ . զի ցորչափ նա թագաւորէ 'ի վերայ մեր , ոչ բնաւ սպակասեցեն մեզ աւանք աւերեալք » : — « Քաջ է բանդ , ասէ հայր մանկանն . այլ չեն ինչ մեզ բանք զճոխութեանց դստերդ . քանզի թէպէտ և ազգատոհմն մեր ոչ այնչափ ընչեղ իցէ որպէս զքոյդ , սակայն գոյ և մեր մասն սլարծանաց » :

our family is not so rich as yours, still one may value one's self on one's possessions ».

19. They were going on, concluded the vizier, priding themselves on their condition, and exulting over the devastation, which, they pretend, is spreading itself more and more every day. But, as you were waiting for me, I durst not remain longer; for I thought you might grow impatient, and you know how much I fear to displease you ».

20. The story says the sultan was so touched with this fable, that he rebuilt the towns and villages, which had

որպէս ձերդ, սակայն որ կարէ համարել մեծ զանձն իւր 'ի վերայ իւրոց ստացուածոց » :

19. « Նորա էին երթալով 'ի վերայ, համառօտեաց վէզիրն, բարձրացուցանելով զինքեանս 'ի վերայ իւրեանց վիճակին, և ինդալով 'ի վերայ աւերածոյն, որ՝ նորա համարին, (Թէ) իցէ տարածանելով զինքն առաւել քան զառաւել յիւրաքանչիւր աւուր: Բայց, քանզի դուք էիք սպասելով վասն իմ, ես համարձակէի ոչ կալ երկարագոյն. քանզի ես խորհէի (Թէ) դուք կարէիք լինել անհամբեր, և դուք գիտէք որչափ յոյժ ես երկնչիմ անհաճոյ լինել ձեզ:

20. Պատմութիւնն ասէ (Թէ) սուլթանն եղև այնպէս զգածեալ այսու վիպաւ, զի նա վերականգնեաց զքաղաքս և

19. Եւ աւարտեալ վէզիրին զքան իւր ասէ. « Մինչ տակաւին խօսէին նորա և անձնապանծ լինէին զիւրեանց մեծութեանցն, և ինդային ընդ ասրականութիւնն՝ որ ըստ նոցա բանիցն, որ քան զոր յորդեալ ծաւալէր. այլ ես ոչ համարձակեցայ դեդերել այլ ևս. գիտելով չափ զի սպասեալ մնաս դու ինձ, և խորհէի Թէ դուցէ տաղակասցիս. դու ինքնին գիտես, արքայ, Թէ քանի՛ երկիւղ է ինձ անհաճոյ քեզ լինել » :

20. Եւ վկայէ պատմութիւնն եթէ այնպէս իմն ընդ վէպալն սիրացաւ սուլթանն, զի շինեաց վերստին զքաղաքս և զա-

been destroyed; reduced the taxes, with which the country was overburdened; and, from that time forward, consulted the good of his people.

զաւանս, որք ունէին լեալ աւերեալ. նուազեցոյց զհարկս, որովք աշխարհն էր ծանրաբեռնեալ. և յայնմ ժամանակէ յառաջ, խորհեցաւ զբարին իւրոյ ժողովրդեանն :

ւանս աւերեալս, նուազեցոյց զհարկս ծանրաբեռնեալս 'ի վերայ աշխարհին . և յայնմհետէ և առ յապա հոգ խնամոց կալաւ բարորութեան ժողովրդոց :

Գ. Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԲԱՌԻՑ ԵՒ ԼԵԶՈՒԻ

Զ յառաջատուութենէ անգլիական բարբառոյ և դարու-
թեան դոյզն կանխաբանելով 'ի մուտս գրոցս , ահա 'ի կըր-
թութեանս յայսմ՝ կարգելք զոր անդէն խոստացաք . այս է
ցուցանել զկազմութիւն լեզուի նոցա , և օրինակօք ինչ 'ի
յայտ ածել զարմատս նորին և զկերպարանափոխութիւնս ,
որովք դարուց 'ի դարս հարթեալ և յարգարեալ՝ յայժմեանս
եհաս վիճակ անփոփոխելի . զոր և 'ի խելամուտութիւն ուսա-
նելեացն ոչ անձահ և անօգուտ համարիմք :

Ըստ հայումն և յանգլիականին են բառք Արմատականք ;
Բարդք և Ածանցք . որով յուսանել անգլառաջինսն , և
'ի միս առնուլ զկանոնս վերջնոցդ , մարթի սակաւ արմա-
տական բառիւք՝ յոլովագոյնս յօրինել և 'ի վար արկանել
բարդս և ածանցս : Արդ աւանդեսցուք նախ զկանոնս , և
ապա օրինակօք զնոսին ցուցցուք ակներև 1 :

Պարզ կամ արմատական ասին բառք , որ ոչ ծագին յայլ
բառից գտելոց յանգլիական բարբառ , թէպէտ և յայլ լե-
զուս՝ յորմէ անգլիականն յառաջ գայ , համարիցին և նորին
բարդք կամ ածանցք . զոր օրինակ Man մարտ , Ship նաւ ,
Wreck եղծուի , Thunder որոտուի , Foot ոտն , Fire հոտ ,
Work գործ , Bolt նեփ , սլաք , ևն :

Բարդք ասին որ յերկուց կամ 'ի բազում բառից յօդեալք՝
'ի մի բառ համարեսցին . զոր օրինակ Firework հրաբոսեփ ,
Shipman նաւաստի , Workman գործատու :

Այսպիսի բառք բազում են յոյժ յանգլիական լեզուի ,
որով համառօտագոյն ևս է քան զբազում բարբառոս , և 'ի
նկարագիրս վառ և խիզախ և նրբիմաստ . մինչ զի փրանկա-

1 Այս ազգ կրթութեան զբառից օգտակարագոյն ևս
թուեցաւ մեզ , քան զհաւաքումն կարևոր բառից ըստ նիւթոց ,
որպէս սովորութիւն է կարգել զհետ քերականաց :

կանն անհաս է 'ի ճգրիտ բացատրութիւն անգլիացի աշխու-
ժից . զի զմի բարդ բառ նորին հարկ 'ի վերայ կայ յուղագոյն
բառիւք 'ի յայտ ածել . զոր օրինակ զբարդդ All-shaking
thunder ամենասասն որոպան , 'ի փրանկականին հարկ է ասել
le tonnerre qui ébranle tout . My weakhearted enemies Բնա-
մի + իմ շաբաթիւք . 'ի փրանկ . mes ennemis sans coeur et sans
courage . Յայսմ որպէս և 'ի բազումն անհամեմատ առաւել-
լութեամբ գերազանցէ հայերէն բարբառս :

Ածանցք կազմին յաւելմամբ մասնկան կամ յանդի 'ի
սկիզբն կամ 'ի վերջ բառից . զոր օրինակ Man Ժարդ , այր ,
Manhood Ժարդիութիւն , աշուքիւն . Bishop Եպիսկոպոս , Bishop-
rick Եպիսկոպոսութիւն կամ Բեմ Եպիսկոպոսի :

Ա . Արմատական բառք անգլիացոց բարբառոյ մեծաւ
մասամբ յանգլո-սաքսոնէն առեալ են , և գրեա թէ նոքիմք
միայն կազմի լեզու նոցին՝ անկարօտ այլոց եկամուտ բառից :

Զի անգլո-սաքսոնն է սր շաղկապէ զբառս նոցին 'ի ձեռն
յօդից և թուական ածականաց , բաց 'ի բառիցս second և
million . 'ի նմանէ են և գերանուանք և բայք օժանդակք , և
գոգցես ամենայն բառք կարևորք և անփոփոխելք . բաց 'ի
մակբայից ինչ և 'ի ձայնարկութեանց :

Զի ահա 'ի շրջէլ անդ միանգամ զաչս ընդ տիեզերս , տե-
սանեմք զի տնուանք էակաց 'ի սաքսոնէն մուծեալ են յան-
գլիական բարբառ . որպէս Արեգայն sun և Լուսին moon և
աստղք stars , Երկիր earth և Ծով sea , Կուր fire և Ջուր water և
ձայն wood , օր day , գիշեր night , Եօթնեալ week , Կարէ year և
Դար age . — Այց ել դաշտաց fields և Ժարգաց meadows . տես
զհօրս flocks որք անդէն աբաժին to graze և զհովիւն swain որ
պահէ to keep զնոսա . տես անդ և զմշակն ploughman և զհնչող
reaper .

Հայեաց և ընդ քո Ժարմի body , ահա մասունք նորա ,
Գլուխն head , աչք eyes և ականջք ears և այսք cheeks , Բերանն
mouth և իշակի chin և պարանոց neck , Իտրծք breast , Յեռք hands
և Ժապոնք fingers , որունք legs , ոտք feet . նոյնպէս և զգետարք clo-
thes և գլխարկի hat և պարմանձան gown և գորգայնք stockings ,
ևն , ամենայն անգլո-սաքսոն է :

Մուտ 'ի փոռն house նոցա , տես զբարեբաստ տոհմն զայն .

զինն և զորդիս *husband, wife, and children* քաղցր կապանօք միացեալս սիրոյ, բարեկամութեան և զնորհաց *love, friendship and kindness*. անգլո-սաքսոնն է որ վերակոչէ զգորովական ա- նուանս հայր *father*, մայր *mother*, եղբայր *brother* և քույր *sister*. և զգեղեցիկն զայն բացագանչութիւն *Home, sweet home!*

Ի արհեստս *trade* Անգլիա գնեսցէ և վաճառեսցէ *will buy and sell* ընդ դամտ և ընդ ծով *by land and sea*, անկարօտ օգնականութեան այլում բարբառոյ . փայցն յանօն և արտոնոցո- *will lend or borrow* կամակար *willingly*; զի հասարս ըծայե *to trust* և անչին *himself* և մերձաւորին *neighbour*; և քանզի մարտար է *skilful* և խնամարտ *careful*, վասն որոյ և յաջողեսցի 'ի վախճանի *will thrive at last*.

Այլ էթէ ազադանութիւն *freedom* սպառնացի *to threaten*, որ պէս մարտի *warriour* արտոնոցո- *to take* զսուսեր *sword* իւր և զսպար *shield*, զաղեղն *bow* և զնետս *arrows*. և կաղմեսցի *set out* 'ի իւր *call* արտոնն *lord*, կոմսին *earl* կամ արքային *king*. Գիւ սանցէ հարկանել *to strike* զիւր թնամին *his foe*, յաղթել *to overcome* կամ մեռանել *to die* մարտնելով *fighting*.

Այլ 'ի քան *at home* իւրում և յորժամ գործ *business* նորա ներեսցեն նմա *will give leave*, Անգլո-սաքսոնն կարէ ուրախութեամբ *merrily* անոնոցանել զիւր ժամանակ *spend his time*. Ոչ միշտ պարապեսցի անշուշտ յըմպել *to drink* և յուտել *to eat* և 'ի ննջել *to sleep*. այլ երիտասարդ և արդ հասակաւոր *young and elderly men* շրջադասնելով հետիտաս *walking* կամ աշտանակնելով յերիվար *riding*, որսակնել յուրն *fishing* կամ որսակնել զերես *hunting* զուարճացին : Իսկ արիւնին *lady* շուրջ պարտաւալ 'ի դստերաց իւրոյ *with her daughters* about her պարապեսցի *will be busy* արտոնանել *նոցա* *teaching* ընթերտուել *to read*, գրել *to write*, երգել *to sing*, և որսուագծել *to draw*. Մի մոռացին *forgotten* և ասղնէգործ *needle-work*, որովք խայլեսցին *to shine* յաչս աշխարհի *world*.

Ահա 'ի սակաւատող օրինակիդ ատեսանէ ամենայն ոք զի անգլո-սաքսոնն հիմն է անգլիական լեզուի, և յընտանեկան զըրցս գրեալ թէ զուտ է ամենակն . իսկ 'ի բարձրագոյն ոճս խառն յեկամուտ բառից 'ի յունաց, 'ի լատինաց և 'ի փրանկաց : Աստի 'ի յայս գոյ թէ քանի կարևոր իցէ ուսումնս արմատականաց . զի ուսեալ երկերիւր բառս յայտոցիկ մարթիս

սկիզբն առնել խօսելոյ յայս բարբառ , ուր երկու հազարովք
եկամայն ինչ ոչ կարասցես յօրաւորել բան :

- Բ . Բարդ գոյականք քառասպատիկ մարթին բողաղրիլ ք .
- Մ . յերկուց գոյականաց .
- Բ . 'ի միոյ ածականէ և 'ի գոյականէ .
- Գ . 'ի միոյ բայէ և 'ի գոյականէ .
- Դ . յառաջագիր նախգրէ կամ մակբայէ և 'ի միոյ գոյա-
կանէ . օրինակք ասացելոցս .

Housemaid աղախին (Գան աշէի) .	Horseman այր-ձի , աւ- պէք .
Blacksmith Կարֆին (նեւ- Կարֆին) .	Greenhouse ջերմանոց (Գուն- Կաւարի) .
Turnpit շահէրաշարժ .	Breakfast նախաճաշ (Բե- րանալոյժ) .
Inside Երէնս .	Oversight վերաբնուումի :

- Բարդ ածականք եռասպատիկ բողաղրին . այսինքն է .
- Մ . երկու ածականօք (յորոց երկրորդն մարթի լինել
անցեալ գերբայ) .
- Բ . 'ի միոյ գոյականէ և յածականէ .
- Գ . 'ի միոյ ածականէ հանդերձ նախընթաց մասնկամբ .
օրինակք ասացելոցս .

Allwise ամենագէք , ամեն իմաստ 1 .	Lighthearted զնախաւոր .
Warlike պայծառամեղ .	Headstrong պնդաւուն .
Unkind անհաճոյ .	Beloved սիրեցեալ .

Յաւելցուք արդ օրինակս ինչ սովորական բարդութեանց .

Ale, գարեջուր ,	House, Գուն ,	Alehouse, հանուր գարե- ջուր .
Awe, երիւշ .	Full, լի ,	Awful, երիւշալի .

1 Յայտմ՝ մակբայապէս առնիլ է ամենն :

Bare, Բարի, Դերի, Foot, Գոտ, Գոտի, Barefoot, Բարի-Գոտի .		
Bed, Երկարահան, Chamber, Կոնքա, Bedchamber, Կոնքահանանի անկողնի .		
Bird, Բուռնուհ, Seller, Վաճառող, Birdseller, Բուռնուհվաճառող .		
Book, Կարգիտան, Seller, Վաճառող, Bookseller, Գրավաճառող .		
Cart, Կարտ, Way, Դուրի, Cartway, Դուրի կարտայ .		
Church, Եկեղեցի, Warden, Կարգահան, Churchwarden, Կարգահան (Ժամակուշ) .		
Clock, Ժամացույց, Maker, Գործող, Clockmaker, Ժամագործ .		
Count, Կարգիտ, Book, Գիրք, Count-book, Կարգիտգիրք .		
God, Կուսման, Father, Կայր, Godfather, Կուսմանկայր .		
Duck, Բարդ, Hunting, Կարգ, Duck-hunting, Կարգ-Բարդից .		
Eye, Կիտ, Witness, Վկայ, Eye-witness, Կիտակարգիտ .		
Fish, Գոտի, Hook, Ծանկ, Fish-hook, Կարգի Գոտի .		
Fire, Կար, Armes, Կարգիտ, Firearms, Կարգիտան .		
Foot, Գոտի, Man, Կարգ, Footman, Կարգիտանի Կարգ .		
Law, Կարգիտ, Giver, Կարգող, Lawgiver, Կարգիտարգիտ .		
Light, Կար, House, Կարան, Lighthouse, Կարան, (Կարան .		

Մարթ է զբարդ բառող անջատել գծիւ զոր օրինակ Stone-cutting, Կարգահան :

Բարդ բայք միակի կէթ բաղադրին, այսինքն միով մակ բայիւ կամ միով նախադրութեամբ և միով բայիւ . զոր օրինակ

To undergo, Կրել ('ի Կրտոյ Գիտ)	To understand, Իմանալ ('ի Կրտոյ Կալ) .
— overburden, Բեռնաւորել ('ի Վերայ Բառնալ)	— overflow, Կեղանիլ .
— foretell, Կանխախոսել (Կարգահանալ) .	— forego, Կարծարել ('ի Բայ Գիտ) .

1 Որպէս 'ի հայունս ասեմք 'ի Վերայ Կալ, 'ի Վերայ Կարգիտել

Գարձեալ բայք անգլիացւոց առնուն զհետ իւրեանց ըզմակբայս ինչ կամ զմասնիկս, որովք և իմաստք նոցին փոփոխին 1 . և են մասնիկքս այսոքիկ up, down, in, out, off, on, away, over և forth .

Սր յաւելու 'ի բայն զնշանակութիւն ինչ ամբառնալոյ 'ի վեր կամ բարձրանալոյ կամ ուղղելոյ և կանգնելոյ . զոր օրինակ յառնել յանկողնոյ, յոտն յառնել 'ի տեղւոջէն, ամբառնալ շինուածոց, ուղղել զանկեալ ինչ կամ զչքջեալ, կազմել զճակատ բանակի պատերազմողաց . կամ ընծայել իմաստ ինչ տակաւ բարգաւաճելոյ, որպէս ծառոց բարձրանալոյ, մանկան 'ի հասակն աճելոյ, դիզանելոյ նիւթոց, յաւելոյ թուոց, մարդոյ 'ի վեր ելանելոյ, աստեղաց քան զեզերտս 'ի վեր բարձրանալոյ, իրաց ուղիւ ընդ վեր ձգելոյ . ևս և տայ զնշանակութիւն կատարելոյ և աւարտելոյ . զոր օրինակ

To get, ճգնիւ 'ի վիել .	To get up (ճգնիւ 'ի վիել և աւարտել) յառնել .
— grow, աճել,	— grow up (աճել Բարձրանալով) մեծանալ .
— stir, շարժել,	— stir up (շարժել և աւարտել յարին) ամբառնալ .
— take, առնուլ,	— take up (առնուլ և դնել 'ի Բարձր) 'ի վեր առնուլ .
— come, գալ,	— come up (գալ 'ի վեր) ելանել 'ի վեր .
— fill, լնուլ,	— fill up (լնուլ մեղ 'ի վեր) լնուլ .

Down ընդհակառակս առաջնոյն՝ տայ զնշանակութիւն յածութեան . զոր օրինակ զանկանել իրիք 'ի գետին, կամ զճիգն և զշարժումն իջանելոյ 'ի խոնարհ որպէս մարդոյ, և զկործանումն շինուածոց, կամ զխոնարհել լուսաւորաց քան

1 Երբեմն թարմատար և եթ դնին մասնիկքս 'ի զարդ . որպէս out ընդ բայս որք նշանակեն խնդրել և գտանել . զոր օրինակ To find out գտնել :

զեզերտա 'ի վայր , որպէս արեգական մասնեւ , և նաևու առ
հեռաւորութեան անտես լինեւ յաչաց . զոր օրինակ

To play, ԳԵԼԷԼ,	To play down (ԳԵԼԷԼ 'ի վերայ) չնսպեւ .
— come, ԳԽԼ,	— come down (ԳԽԼ 'ի վայր) իջանեւ .
— take, առնաւ ,	— take down (առնաւ 'ի վայր) իջացանեւ .
— beat, հարկանեւ ,	— beat down (հարկանեւ 'ի վայր) շրջեւ .
— go, երթաւ ,	— go down (երթաւ 'ի վայր) իջանեւ .

In տայ զնշանակութիւն ներգոյական նախդրիս 'ի , 'ի
ձեջ , 'ի ներս . զոր օրինակ

To come, ԳԽԼ,	To come in (ԳԽԼ 'ի) յգտանեւ .
— shut, փակեւ ,	— shut in (փակեւ 'ի) փակեւ .
— call, կոչեւ ,	— call in (կոչեւ 'ի ներս) յառ- ծանեւ .
— beat, հարկանեւ ,	— beat in (հարկանեւ 'ի ներս) ձեւեւ .

Out ընդ հակառակս առաջնոյն ցուցանէ ելանեւ ար-
տաքս , լինեւ արտաքոյ 'ի բացի . զոր օրինակ

To come, ԳԽԼ,	To come out (ԳԽԼ արգաստ) ե- լանեւ .
— shut, փակեւ ,	— shut out (փակեւ արգաստ) վանեւ 'ի դրանց .
— pull, կերպեւ ,	— pull out (Կերպեւ արգաստ) յգեւ .
— step, ընթանաւ ,	— step out (ընթանաւ արգաստ) ելանեւ .

Off տայ զիմաստս բաժանման , հեռաւորութեան , և ընդ-
հատութեան . զոր օրինակ

To cut, հասնել, To cut off (հասնել 'ի բայ) հերթաւ.

— go, երթաւ, — go off բաժանիւ, ձեկնիւ.

— keep, պահել, սնել, — keep off (հեռի սնել) ձեր-
ծել.

Away յաւելու 'ի նշանակութիւն բային այնպիսի հեռաւորութիւն կամ բացակայութիւն չդառնալոյ միւսանդամ յայն տեղի. զոր օրինակ

To go, երթաւ, To go away, երթաւ 'ի բայ ան-
դարձ.

— run, ընկնաւ, — run away, խոսնել 'ի բայ.

— take, առնաւ, — take away, առնաւ 'ի բայ
բանել.

Forth յաւելու զնշանակութիւն ելանելոյ 'ի ներքուստ արտաքս. զոր օրինակ

To go, երթաւ, To go forth (գնաւ 'ի ներստստ
արդար) ելանել.

— set, դնել, — set forth (դնել արդար) 'ի
լոյս ածել.

— bring, բերել, — bring forth, ծնանել.

Over զգործողութիւն բային ցուցանել լինել 'ի վերայ, ծայր 'ի ծայրէ, 'ի միոյ յայլ, և կատարեալ. զոր օրինակ

To be, լինել, To be over (լինել կատարեալ)
աւարտիւ.

— go, երթաւ, — go over ('ի միոյ ծայրէ դիմ-
անցանել ընդ.

Են և այլ նմանօրինակ մասնիկք ոչ այնչափ յաճախ վա-րեալք, որպէս և նախագրութիւնք, որ եղեալք ընդ բայից այլայլէն զնշանակութիւն նոցա, զորս տեսցես 'ի Ե կրթութեան բայից և նախագրութեանց :

Գ. Գոյական անուն մարթի ածանցեալ գոլ յայլմէ գոյականնէ, կամ յածականնէ և կամ 'ի բայէ. զոր օրինակ

Priest,	քահանայ.	Priesthood,	քահանայութիւն.
Lord,	աւեր.	Lordship,	աւերութիւն.
Bishop,	էպիսկոպոս.	Bishoprick,	էպիսկոպոսութիւն.
King,	կայսր.	Kingdom,	կայսրութիւն.
Slave,	գէրի.	Slavery,	գերութիւն.
Musick,	երաժիշտութիւն.	Musician,	երաժիշտ.
Person,	այր ոք.	Personage,	այր ոք անուանի.
Good,	բարի.	Goodness,	բարութիւն.
Cruel,	անգութ.	Cruelty,	անգութիւն.
To appear,	երեւել.	Appearance,	երևում.
To banish,	ստորութել.	Banishment,	ստորութում.
To bury,	կաշել.	Burial,	կաշում.

Ածական անուն ևս մարթի ածանցիլ յայլ ածականնէ կամ 'ի գոյականնէ և կամ 'ի բայէ. զոր օրինակ

Yellow,	դեղին.	Yellowish,	դեղնորակ.
Joy,	ուրախութիւն.	Joyful,	ուրախ.
Man,	մարդ, այր.	Manly,	արական, արու (ած).
Child,	մանուկ.	Childish,	մանկական.
Wood,	խայր.	Wooden,	խայրեղէն.
To prefer,	լաւագոյն համարել.	Preferable,	լաւագոյն համարելի.

Բայն մարթի ածանցիլ 'ի գոյականնէ, յածականնէ և 'ի մակբայէ զոր օրինակ

Salt,	աղ.	To salt,	յաղել.
Work,	գործ.	— work,	գործել.
Light,	լեւեա.	— lighten,	լեւեաացանել.
Better,	լաւագոյն.	— better,	լաւագոյն գործել.
Water,	ջուր.	— water,	սոսգել.
Accent,	շեշտ.	— accent,	շեշտել.
Warm,	ջերմ.	— warm,	ջեռացանել.
Less,	նոսաղ.	— lessen,	նոսաղել.

Մակբայք մեծագոյն մասամբ ածանցին յածականաց և 'ի դերբայից . զոր օրինակ

Slow,	յամբ .	Slowly,	դանդաղապէս .
Willing,	խօսեցող .	Willingly,	խամակար .
Open,	բայ .	Openly,	յայտնապէս .

Որպէս տեսանի 'ի վերոյգրեալ օրինակսդ, բառ ինչ առ 'ի լինել ածանցեալ փոփոխումն կամ յաւելումն ինչ առնու 'ի վերջն, և այս յամենայն լեզուս . որպէս 'ի հայումս մանուկ, մանկութիւն, *child, childhood* . արդ զյաւելեալն զայն կոչեսցուք Վերջապիր մասնիկ : Գոյ և միւս այլ ազգ ածանցականաց, որ փոխանակ 'ի վերջն փոփոխելոյ և յաւելոյ, յառաջոյ լինի յաւելումն . զոր օրինակ ծանօթ, անծանօթ, *known, unknown* . և զայս ևս յաւելումն կոչեմք յառաջապիր մասնիկ : Արդ այժմ խօսեսցուք զմտցանէ, սկսանելով նախ 'ի յեանոցս :

A առ, 'ի, յ, ընդ . զոր օրինակ *side* կողմ, *aside* առ 'ի կողմն կամ 'ի կողմանէ . *sleep* գտն, *asleep* 'ի գտն . *bed* անկողին, *abed* յանկողնի : — Յաւելու և 'ի բայս ինչ, այլ գոգցես չայլայլէ բնաւ զառաջին նշանակուածին նոցա . զոր օրինակ *to amount (to mount)* ելանել, բարձրանալ :

Ad մասնիկ լատինական ցուցանէ զձկտումն, զհպաւորութիւն կամ զմերձաւորութիւն . զոր օրինակ *adjoining shop*, մերձակայ հանում (իկց) : Տառն *d* փոխի սովորաբար յայն դիր որով սկսանի բառն կցորդեալ ընդ նմին . զոր օրինակ *to affirm, to attend*, փոխանակ գրելոյ *to affirm, to attend* .

Ante, anti առաջինն նշանակէ յառաջ, որ 'ի հայումս բացատրի մասնկամբս նախա . . իսկ երկրորդն հակառակ, 'ի հայ հակա . զոր օրինակ *antechamber* նախասենեակ, *antecessor* նախընթաց, *antediluvian* նախաջրհեղեղեան, *antemeridian* նախափջրեկան . *antichrist* հակաքրիստոս կամ դերատրիստոս, *antipathy* հակախորութիւն կամ անսիրելութիւն, *antipodes* հակոպնեայտ, ևն :

Be յառաջագրեալ գոյական կամ ածական անուանց՝ գործէ զնոսա բայս . զոր օրինակ *fool* յիմար, *to befool* յիմարեցոցանել, *friend* բարեկամ, *to befriend* ցոցանել զսէր կամ ըբարեկամութիւն . *dew* ցօղ, *to bedew* ցօղել : — *Be* յաւելեալ 'ի

չէզոք բայս , առնէ զնոսին ներգործականս . զոր օրինակ to come գամ , to become լինել , Դիպել . to lie սպել , to belie իեղծել , իերպարանել :

Dis մասնիկ բացասական որ ցուցանէ զզրկումն կամ ըզժխտումն , և զխմաստ բառին 'ի ներհակն շրջէ . զոր օրինակ advantage օգուտ , շահ , disadvantage խառն , արոժ . to please հաճոյ լինել , to displease անհաճոյ լինել :

En յարեալ յածականն և 'ի գոյականն անուանս , գործէ զնոսին բայս . զոր օրինակ light լոյս , to enlighten լուսաւորել . enlist ցոցակ , to enlist գրել 'ի ցոցակի . title արիւնք , to entitle արջնորջել :

For փոխէ զնշանակութիւնն բառին 'ի ներհականն , զոր օրինակ bidden հրամայեալ , forbidden արգելեալ :

Fore ցուցանէ զերկցութիւնն ժամանակի կամ տեղոյ և անձին . 'ի հայումն նախա . . , իսնխա . . զոր օրինակ to foretell իսնխայանել , to forethink յառաջագոյն խորհել , forefather նախահա- , foreknowledge իսնխադիտութիւն :

Inter 'ի մէջ , 'ի . զոր օրինակ intercalary նահանջ կամ աւելցեաց օր , to interpose 'ի մէջ արկանել :

Mis մասնիկ բացասական կամ եղծական , 'ի հայումն ան , ը , Դժ . fortune Բաղդ , misfortune Դժբաղդութիւն . to live իեալ , to mislive իեալ լարալար :

Out նշանակիչ առաւելութեան . զոր օրինակ outcry աղաղակ իարի մեծախոյն , to outshine Բացառիչայել :

Over ցուցանէ զգերակայութիւնն կամ զտարապայման առաւելութիւնն . զոր օրինակ to overburden իարի Բեռնաւորել , overzealous իարի նախանշաւոր , to overflow զեղուն , արդել , overbold իարի յանդուգն :

Re ցուցանէ զկրկնութիւնն կամ զմիւսանդամն լինել . 'ի հայումն վերադիւն , միւսանգամ . զոր օրինակ to reform վերադիւնորդել : — Բազում անգամ փոխանակ յառաջագիր մասնականս re , զկնի բային դնի back , որ զնոյն ունի նշանակութիւնն կրկնութեան . զոր օրինակ I shall come back , Եկից վերադիւն :

Super , զգերակայութիւնն , զմեծութիւնն և զաճումն . 'ի հայ գեր . զոր օրինակ supernatural գերբնական :

Sur , զվերագրութիւնն կամ զյաւելումն . 'ի հայումն վերա . . , մակ . . որսկես to surname վերանշանակել , մականոսանել :

Մո բացասական մասնիկ զհակառակ իմաստ արմատակա-
նին ընծայելով . 'ի հայ ան . զոր օրինակ to unpeople անմարդի
առնել, unequal անհասար :

Under, կարի նուազ, ընդ հակառակս over ի որ զկարի
առաւելութիւն ցուցանէ . զոր օրինակ to undervalue նուազ
լնին համարել :

Մը ցուցանէ զբարձրութիւն . զոր օրինակ upland Բարձր
էրիւր, իմա լեռնային, to uprising 'ի վեր Բարձրանալ, ևն :

Այսոքիկ են ահա գոգցես բովանդակ յառաջագիր մաս-
նիկք ածանցական անուանց յանգլիական լեզուի, յորոց
կազմին անթիւ բառք յարմատականաց անսի առեսլք, որք և
ըստ նշանակութեան իւրաքանչիւր մասնկանցդ փոփոխեն զի-
մաստս իւրեանց, որպէս տեսաք :

Արդ խօսեսցուք և զվերջագիր մասնկանց, որ բազմագոյն
են քան զառաջինն, և որք մեծապէս օժանդակեն ճոխու-
թեան անգլիական բարբառոյ . յուսանել զսոսին և զնոցա
իւրաքանչիւրոցն զնշանակութիւն՝ զբիւրաւորաց 'ի բառից
զիմացուած մարթիմք մեզէն իմաստասիրել, առանց իսկ
ձեռնառութեան բառագրոց . որով և ուսումն լեզուի և
իմացուած գրոց զիւրանայ յոյժ յոյժ :

Արդ վերջագիր մասնիկք ածանց բառից այսոքիկ են .

Able, Ա հյ . Ին, լի . վերջագիր մասնիկ յողովադունից
յածական անուանց առելոց 'ի փրանկականէն, որք ցուցա-
նեն զհնարաւորութիւն իրէք, կամ զոր մարթ իցէ փորձել-
զոր օրինակ probable հասնական :

Բ . յարի դարձեալ 'ի բայս և փոխէ զնոսա յածականս .
զոր օրինակ to venerate, venerable պարտելի :

Ade -- ր յանգեալ անուանք սակաւթիւք յանգլիակա-
նին՝ առեալ են 'ի փրկ . զոր օրինակ balustrade լանդակ :

Age մեծաւ մասամբ փրկ . են . զոր օրինակ village գիւղ,
herbage խոտերէն :

Al Ա Ին . միապէս այսօրինակ յան չին յանգլիականին
փրկ . al և el . զոր օրինակ perpetual յաւիտենական, national
ազգային :

Բ -- րն . յարեալ 'ի բայս ինչ առնէ զնոսին գոյականս .
որ to bury Բաղլ, burial Բաղլ -- րն . to try Իրճել, trial Իրճ :

Ance Ա Բիան . բազում են յոյժ այսօրինակ բառք յեր .

կոսին բարբառս, յանգլիականին և 'ի փրանկ . զոր օրինակ
resemblance նմանութիւն :

Բ ում . 'ի բայից կազմէ գոյականս . զոր օրինակ to depend ,
dependance ևինէն ընդ իշխանութեամբ , to repent , repentance
զըզումն :

Ant Իան , իւ . նոյն է յերկոսին բարբառս յածականս և
'ի քանի ինչ գոյականս . զոր օրինակ pleasant հաճոյալան , ser-
vant ծառայ :

Ard ճան . զբնական ինչ բերումն յանգոսնէլիսն ցուցա-
նէ . զոր օրինակ drunkard արբշիւ , գինէճան :

Ate Ա էաւ . վերջագիր սակաւուց ոմանց ածականաց որք
յառաջ գան 'ի լո . անցեալ դերբայէ . զոր օրինակ moderate .

Բ ուր . վերջ . բայից ոմանց , որք ունիցին զլերեանց գոյա-
կան յանգեալ 'ի ation ; զոր օրինակ to anticipate Իանիւել , to
abdicate հրաժարել , to relate պարմել :

Cle վերջ . փրանկ . բառից յանգելոց 'ի cle , և 'ի cule ;
զոր օրինակ article , օր , particle մասիկ :

Dom Բիւն . յօրինիչ գոյականն անուանց ոմանց , որ ցու-
ցանէ երբեմն զիշխանութիւն ինչ կամ զյեզանակ զննելու-
թեան . զոր օրինակ kingdom արքայութիւն , popedom պապու-
թիւն , principedom իշխանութիւն . wisdom իմաստութիւն , freedom
ազատութիւն , martyrdom մարտիրոսութիւն :

Ed Ա էաւ . նշան անցեալ դերբայի . զոր օրինակ filled ւը-
ցեալ , hated սպեցեալ :

Բ էի . եցի . նշան անկատար և կատարեալ ժամանակաց
կանոնաւոր բայից . զոր օրինակ affirmed .

Գ յարի 'ի գոյականս առ 'ի փոխել զնոսին յածականս ,
որք և վարին ընդ այլ ածականաց . զոր օրինակ head գլուխ ,
headed որպէս թէ ասեւ գլխեայ , որ ընդ այլ ածականի դնի
այսպէս a gray-headed bird , Բուլուն մի մարգարայ գլխով . —
heart սիրտ , hearted սրտեայ . զոր օրինակ kind-hearted բարեսիրտ :

En Ա յաւելեալ յածականս և 'ի գոյականս փոխէ զնոսին
'ի բայս . զոր օրինակ red կարմիր , to redden կարմրել , շառագիւն-
dark խաւար , to darken խաւարել :

Բ ղէն . յաւելեալ յանունն նիւթոյ իրիք առնէ զնոսին ա-
ծականս . զոր օրինակ earth հող , earthen հողէղէն . gold ոսկի ,
golden ոսկեղէն . wood փայտ , wooden փայտէղէն , ևն :

Ence Ա Բիւն . նոյն ընդ փրկ . զոր օրինակ residence ,
prudence , abhorrence .

Բ յարի 'ի բայս 'ի գործել գոյական անուանս . զոր օրինակ
to tend յգել , tendence յգահն . to exist գալ , existence գոյաբն :

Ent գտանի յածականս և 'ի գոյականս որք 'ի փրկ . ա
ռեալ են . զոր օրինակ indifferent , precedent , ևն :

Er Ա ոչ . յաւելեալ 'ի բայն առնէ անուն գոյական՝ զառ
նող գործոյն ցուցանելով . զոր օրինակ reader ընթերցող , sin
ner ձեղանող , ձեղաոր :

Բ գոյն . յաւելեալ յածականս և 'ի մակբայս (մանաւանդ
միավանկս) գործէ զնոսա բաղդատականս . զոր օրինակ keen
ուր , keener ուրագոյն . (տես զայսմանէ 'ի Դասն Է) :

Գ է վերջ բառից որք 'ի փրկ . յանգին 'ի re . զոր օրինակ
member , chamber , number , order .

Ery էշէն զուգաձայն է փրկ . erie որ զբազում ինչ միա
տեսակ 'ի միասին ցուցանէ իբրու հաւաքական . զոր օրինակ
crokery խեղեշէն անօթ . փրկ . poterie :

Ess ուհի վարի 'ի դարձուցանել յիգական զտակաւածիւ
գոյականս ոմանս . զոր օրինակ heiress ին ծառանգ (heir ծա
ռանգ) , lioness մաքակ առիծ (lion) , shepherdess հովառուհի
(shepherd հովիտ) :

Est յաւելեալ յածականս և 'ի մակբայս միավանկս լինի
գերագրական , զոր օրինակ large , largest մեծագոյն , ոյժ կամ
ամենամեծ . wisest ամենիմաստուն . (տես 'ի Դասն Է) :

Full լի . ինքն ածական է որ նշանակէ լի , վարեալ իբրև
զվերջագիր սրահէ զնոյն իմաստ , և ցուցանէ զառատութիւն ,
և փոխէ զգոյականսն յածական (և մին լ յապաւի) . զոր
օրինակ wonderful զարմանալի , handful բաւալի , blissful երա
նելի , painful Դժուարի , faithful հասարակի :

Fy ոյանել (զուգաձայն փրկ . fier որ է աղաւաղեալն իտ .
fare) . յարի 'ի բազում բայս . զոր օրինակ to pacify խաղաղա
յոյանել , to terrify երկեղոյանել , to signify նշանակել (փր .
pacifier , terrifier , signifier) : — Բայց յանգլիականին նովին
վերջագրով են ևս բազում բայք՝ զորոց զզուգաձայնն չէ
մարթ գտանել 'ի փրկ . բայց և յայնոսիկ յամենեսին գոյ նշա
նակութիւն տալոյ առնել . to nullify ունլաղոյանել , to beau
tify գեղեցիաղոյանել , to frenchify ֆրանկաղոյանել :

Graphy գրա-բի-ն, ձայն յունական γράφω գրեմ, յուսու-
մնական անուանս մակացու-թեանց պատշաճեալ . զոր օրինակ
geography աշխարհագրա-բի-ն :

Hood Թի-ն . յարեալ ընդ գոյականս՝ նշանակէ զբարս
սեպհականս , զպայման կենաց և հասակի և զլեզանակ ինչ
լինելու-թեան . զոր օրինակ childhood ճանկո-բի-ն , neighbour-
hood արարո-բի-ն . (արմատքն child և neighbour) .

Ia սպս , վերջադիր յատուկ անուանց աշխարհաց , յոր-
մէ լինի ածական անուն բնակչացն յաւելլով n . զոր օրինակ
Armenia , Armenian ; Persia , Persian .

Ian զուգաձայնի փրկ . ien ; զոր օրինակ magician , logi-
cian (փրկ . magicien , logicien) .

Ible Իան , լի , նոյն բառք են յերկուսն բարբառս . զոր օրի-
նակ impossible ; յանգլիականին երբեմն վարի փոխան վեր-
ջադրես able .

Ic Իան բազում ածականք և գոյականք ոմանք յանգեալք
'ի փրկ . ique , յանգին յանգլիականն ic . զոր օրինակ pathetic .

Ical Իան . 'ի բառս ինչ նոյն է ընդ փրկ . զոր օրինակ radical ,
vertical . բայց սովորաբար հաւասարազոր է փրկ . ique . զոր
օրինակ periodical , ironical (փրկ . periodique , ironique) .

Ics Իանն . յանգեալքն մեծաւ մասամբ են յունական ա-
նուանք ուսումնականք , որք թէպէտ 'ի լինելն գոյական առ-
նուն s , բայց առաւել յեզականն վարին քան յոքնական ,
զորս և կարգեսցուք աստէն . hysterics արգանդացոս , physics
բնական կամ բնաբանութի-ն , ethics բարոյականն , optics փեսա-
կանն , conics ինականն , catoptrics հայեցողականն , dioptrics ընդ-
հայեցողականն , acoustics լսողականն , pneumatics օդականն , stati-
stics շինականագրականն , statics զուգականականն , spherics գնդականն ,
tactics զինուորականն , economics փեսականն , mathematics ու-
սողականն , mechanics մեխանականն , hydraulics ջրաբաշխականն ,
hydrostatics ջրազգրականն , analytics լուծականն , politics քաղաքա-
կանն , ևն :

Ing Ա ու . նշան ներկայ դերբայի . զոր օրինակ loving
փրկելով , filling լցոցանելով , writing գրելով :

Iu ու . նոյնն վարի և իբրու գոյական անուն . զոր օրինակ
daring յանդուգն (յանդգնող) , drinking արբեցող , eating իերող ,
building շինաած , blessing օրհնութիան :

Ion Լիւն, ունի վերջադիր զուգաձայն ընդ փրկ. յոր յանգին յանգլիականին հազար և երկերիւր բառք և աւելի ևս հաւասարազօրք փրկ. : — Դարձեալ 'ի յապուելոյ զվերջս ion գործին նոյնչափ ևս բայք. զոր օրինակ assertion, to assert, հասարակութիւն, հասարակել : — Այլ այս կանոն չէ անխախտ :

Ish Ա կան. յարեալ 'ի գոյականս փոխէ զնոսին յածականս, ցուցիչ նմանութեան. զոր օրինակ child մանուկ, childish մանկական :

Բ իլ. յարեալ յածականս նուազեցուցանէ զնշանակութիւն նոցին. զոր օրինակ green կանաչ, greenish կանաչէլ. pale Դեղին (սոյն), palish Դեղնորակ. late անագան, latish սակաւ անագան. fool յիմար, foolish Բախած :

Գ վերջ բայից որք 'ի փրկ. յանգին 'ի ir. զոր օրինակ to furnish (փրկ. furnir).

Դ աղի. են դարձեալ յատուկ անուանք որոց ածականն տարօրինակ 'ի գոյականէն յանգի ish. և են այսոքիկ Spaniard գոյ. spanish ած. սպանիաղի. Dane գոյ. danish ած. Դանիաղի. Pole գոյ. polish ած. շեհաղի. Turk գոյ. turkish ած. Թուրք. Moor գոյ. moorish ած. մարիթանաղի : — Իսկ այլ յատուկ անուանք նոյն են յածականն և 'ի գոյական :

Ity Լիւն. սոյնպէս յանգին գրեալ թէ ամենայն բառք յանգեալքն 'ի փրկ. 'ի ité, և են նոյնանիչ ընդ նոսա. զոր օրինակ necessity, ևն :

Ive Ա կան, աղի. յանգին ածականք փրկ. յանգեալք 'ի if: զոր օրինակ attentive, persuasive, pensive, corrosive.

Բ յաւելու մասնիկս 'ի բայս 'ի գործել զնոսա ածականս, և սոյ զմաստ կարողութեան գործելոյ կամ առնելոյ ինչ :

Kin մասնիկ նուազական. զոր օրինակ napkin սնկեռոյթի :

Keeper Գէր, պան ('ի բառէս to keep ունել, պահել), զոր օրինակ housekeeper Գանուր, shopkeeper հանելի Գէր (հանուրպան) :

Less ան. ժխտական մասնիկ որ յարեալ 'ի գոյականս առնէ զնոսին ածականս, և նշանակէ զզիրին լինել և զպակասել. զոր օրինակ doubtless անփարսոյն : — Այսպիսիք վարին երբեմն և փոխան մակբայի առանց յաւելոյ զնշանն ly.

Like նման, պէս. նշանակէ նման, և վարի երբ վերջադիր

մասնիկ (որպէս և համառօտութիւն նորին ly) առ առնել
ածականս 'ի գոյականաց՝ նշանակողս նմանութեան . զոր
օրինակ godlike սուրբանման , heavenly Էրկնանման :

Ly Ա պէս , բար . յարեալ 'ի բազմութիւ ածականս գործէ
զնոսին մակբայս . զոր օրինակ dearly սիրելապէս , probably
հասանալիսբար , friendly ճշերմբար , easily հեշտբար :

Բ . յարեալ 'ի գոյականս առնէ զնոսա ածականս :

Գ . յարեալ յածականս փոխէ զնոսա յայլ ածական ,
զոր օրինակ goodly .

Man նշանակէ մարդ , յարեալ 'ի գոյականս գործէ ա-
նուանս պաշտամանց , արուեստի , վիճակի և պատուոյ . զոր
օրինակ statesman պաշտօնէայ պետութեան , horseman յիւշարծ
(աշտօնի) , seaman նասաւար (մարդ ծովու) , ևն :

Ment Ա գոյական անուանք ինչ յանգեալք 'ի ment
նոյն են յերկոսին բարբառս . զոր օրինակ detriment , monu-
ment .

Բ ուն . յարի յարմատս ինչ բայից առ գործել զնոսին
գոյականս . զոր օրինակ to refresh , refreshment .

Most «մէս» . տեսաք 'ի գաոս ածականաց զmost լինելնշան
գերագրականին որ և սովորաբար զնի յառաջոյ ածականին
կամ մակբային . այլ են ածականք ոմանք և մակբայք որ զլինի
իւրեանց առնուն զայն նշան իբրու վերջագիր . զոր օրինակ
undermost , uppermost .

Ness Լիւն . յարի 'ի բազում ածականս 'ի գործել զնոսին
գոյականս . զոր օրինակ mild բարեց , mildness բարեցութեան :

Or Ա ու . (որպէս և er) յաւելեալ 'ի բայն առնէ գոյա-
կան՝ առնող գործոյն . զոր օրինակ to sail նասել , sailor նա-
սարի :

Բ . բազում անգամ զուգաձայն է փրկ . eur ; զոր օրի-
նակ inferior .

Ory վարի յածականս և 'ի գոյականս համաձայն փրկ .
oire ; զոր օրինակ glory , ivory խաւի :

Our զուգաձայն փրկ . eur ; բազումք յարգեաց գրեն
պարզ or ; զոր օրինակ favor , honor , valor , rigor ըստ Ուե-
պրութի :

Ous զուգաձայն փրկ . eux , և նոյն ածականք են յերկո-
սին բարբառս :

Ship Բիւն . ցուցանէ զպայման կամ զյեզանակ լինելու ,
Թեան կամ զընթանական ինչ աշտիճան . զոր օրինակ hard
ԳԺՈՒՐ , անհարթ , hardship անհարթութիւն . friendship Բարեկա-
մութիւն , lordship արքայութիւն , ladyship արքայութիւն , kingship
Բարգաւորութիւն :

Sis . յունական բառք յանգեալ յեզականն 'ի sis, 'ի յոք-
նական փոխեն զյետին 'ի e . զոր օրինակ basis, bases; cri-
sis, crises; ellipsis, ellipses; phasis, phases .

Some Ա Է՛, Էն . յարեալ յածականս սակաւ ինչ նուա-
զեցուցանէ զնշանակուածին նոցա . զոր օրինակ dark Խաւար ,
darksome Խաւարին :

Բ ԷԼ . յաւելեալ 'ի գոյականս և 'ի բայս փոխէ զնոսին
յածականս . զոր օրինակ toil դարբաստան , toilsome դարբասե-
լուցիչ . light Լոյս , lightsome Լուսաւոր . game Խաղ , gamesome
դաւարթ . to tire Բառաբանելու , tiresome Բառաբանի :

Teen Գասն (այլայլեալն բառիս ten Գասն) յաւելեալ 'ի
միաւորան առնէ զնոսին դարձեալ բացարձակ Թուականս վե-
րագասս յերեքտասանէ ցիննևտասն (տես 'ի Գասն Ը) :

Th Ա Ը՛ՐԴԴ . յարի 'ի բացարձակ Թիւս և փոխէ զնոսա 'ի
գասականս . (տես 'ի Գասն Ը) որք 'ի բացարձակն յանգին
'ի ty, 'ի գասականին լինին tieth .

Բ . յարի երբեմն յածականս և փոխէ զնոսա 'ի գոյական ,
այլայլելով սակաւ ինչ զուղղագրուածին արմատականին .
զոր օրինակ slaw Դանդաղ , sloth Դանդաղութիւն , ևն :

Ty Ա Խ՛ՆՆ . յարի 'ի միաւոր Թիւս 'ի գործել զնոսա տաս-
նաւորս . զոր օրինակ six վեց , sixty վախճան :

Բ . յանգս ty (զուգաձայն փրկ . té) յաւելու յածա-
կանս 'ի գործել գոյականս . զոր օրինակ variety .

Ure յանգեալ բառք բոլորովմբ նոյն ևն ընդ փրկ . յան-
գելոց ure . 'ի սակաւս ուղղագրուածինն զանազանի . զոր օրի-
նակ adventure , փրկ . aventure .

Wards ցուցանէ զուղղուածինն կամ զձկառումն առ իմն .
Գեղ , աս . և յարի 'ի նախագրուածինն և 'ի մակբայս . զոր
օրինակ afterwards աստ , 'ի վախճանի , inwards 'ի ներս , out-
wards արբաստ , ևն :

Wise Դեռ (յիտալականէն guisa Էբր , Էղանակ) . յարի 'ի
բառս ինչ և գործէ զնոսին մակբայս . զոր օրինակ otherwise

այլապէս, այլապէս . զոր ոմանք գրեցին otherways (այլ ճանապարհ), առ չգիտելոյ զարմատականն բառին :

Y Ա. գրեա թէ ամենայն յանգեալքն 'ի փրկ. 'ի ie, յանգլիականին յանգին 'ի յ զոր օրինակ tyranny, փրկ. tyrannie; և որք յառաջ քան զՅ ունիցին զբազաձայն տառ, յածանցականս փոխեն զ յ 'ի i: զոր օրինակ easy րի-րին, լինի մակբայ easily, և ոչ easily.

Բ. յարի 'ի բազում գոյականս և գործէ զնոսա ածականս . զոր օրինակ flower ծառիկ, flowery ծառիկալ . health առողջութիւն, healthy առողջալ . ease հանգիստ, րի-ր, easy րի-րին, ևն :

Շատ լիցի և վասն ածանցից ասացեալքս ցայսվայր, որով զանբաւ ճոխութիւնն անգլիական բարբառոյ մտրթ է 'ի սակաւ արմատականն բովանդակել, և ըստ վերոյգրեալ կանոնաց գուշակել զնշանակութիւնն իւրաքանչիւր ածանցականացն՝ և առանց իսկ բառագրոցն օժանդակութեան :

Յետ միանգամ զկազմութիւնն անգլիական բառից առաջի առնելոյ, օրինակաւ միով ցուցցուք և զյառաջատուութիւնն բարբառոյ նոցին, և իւրաքանչիւր սառիցն զփոփոխութիւնն ըստ այլ և այլ գարուց գրութեան 1 :

---

1 Օրինակս այս, որպէս և 'ի վեր անգր արմատականացն ծանօթութիւնն, առեալ է յանուանեալ գրոցն *Recherches sur la fusion du franco-normand et de l'anglo-saxon, par M. J. P. Thommerel*, որ և սարեալ է զմրցանակ 'ի ճեմարանին Փարիզու :

ԱՂՕԹՔ ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ

Ի շեզոս Գորպուցոց 'ի Դ դարոս . — *Uphilas.*

Atta unsar, thu in himinam.

Weihnai namo thein.

Quimai thiudinassus theins.

Wairthai wilja theins, swe in himina, ja ana airthai.

Hlaif unsarana thana sinteinan gif uns himmadaga.

Jah aflet uns thatei skalaus sijaima, swaswe jah weis afletam thaim skulam unsaraim.

Ja ni briggais uns in fraistubnjai.

Ak lausei uns of thamma ubilin. Amen.

Ի շեզոս Սարքուն-արևմտեաց 'ի ԺԱ դարոս . — *Aelfric.*

Faeder ure, thu the eart on heofenum,

Si thin nama gehalgot;

To be cume thin rice;

Gewurthe thin willa on eorþan swa swa on heofenum;

Urne daeghwamlican hlaf syle us to daeg;

Aud forgif us ure gyltas, swa swa we forgifath urum gyltendum.

And ne gelaed thu us on costnunge;

Ac alys us of yfele, sothlice.

Ի շեզոս ակզիացի յ ԺԲ դարոս . — *Wanley.*

Ure faeder, thu the on heofene eart,

Syo thin name gehaleged;

To cume thin rice;

Geworde thin wille on heofene and on eorthe;

Syle us to daig urne daighwamliehe hlaf;

And forgyf us ure geltes, swa we forgyfath aelcen thare the with us agylteth;

And ne laed thu us on costnunge;

Ac alys us fram yfele.

Ի շեզոս անգլիսացի յ ԺԳ դարոս . — *Chamberl.*

Oure fader, that art in hevenes,
Halewid be thi name;
Thy kingdom come;
To be thi wille do as in hevене and in erthe;
Gyff to us this day oure brede over other substance;
And forgyve to us oure dettis as we forgyven to our
dettours;
And lede us not into temptatioun;
But delyve us fro yvel. That is so be it.

Ի շեզոս անգլիսացի ՚ի ԺԴ դարոս . — *Wicliffe.*

Our fadyr, that art in hevenes,
Halloed be thy name;
Thy kingdom come to;
Be thy will done in erthe as in hevене;
Geve to us this day our bread, over other substance,
And forgif to us our dettis as we forgewen to our detters;
And leed us not into temptatioun;
But delever us from evel. Amen.

Ի շեզոս անգլիսացի ՚ի ԺԵ դարոս . — *John Wilkins.*

Ouré fadir, that art in hevenes,
Halewid be thi name;
Thi kingdom come to thee;
Be thi will don in eerthe as in hevене;
Give to us this day our breed over othre substance;
And forgive to us oure dettis, as we forgiven oure dettours;
And lede us not into temptation;
But deliver us from ivel. Amen.

Ի շեզոս անգլիսացի ՚ի ԺԶ դարոս . — *Tindale.*

Oure father, whyche arte in heauen,
Halowed be thy name;

Lett thy kingdom come ;
Thy wyll be fulfilled as well in earth as it is in heauen ;
Geue vs this daye oure daylye bread ;
And forgeue vs oure trespasses euen as we forgeue oure
trespacers ;
And leade us not into temptation ;
But delyuer vs frome euyl . Amen .

Յարդի քարքառ անգլիացոց .

Our father, who **1** art in heaven,
Hallowed be thy name.
Thy kingdom come ;
Thy will be done on earth, as it is in heaven ;
Give us this day our daily bread ;
And forgive us our trespasses, as we forgive them that
trespass against us ;
And lead us not into temptation ;
But deliver us from evil . Amen .

---

1 Նորազանդք ասեն Our father which .

Գ . Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Գ Ո Ր Ծ Ա Ծ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Բ Ա Յ Ի Յ

Օժանդակ բայս *To have* ընդ սևեռասնց որք 'ի ասշ պատշաճին .

POSITIVELY

Հ Ա Ս Ս Տ Տ Ա Կ Ս Ն Ն Ա Գ Ի Ս

I have a loaf,
Thou hast some bread,
He has some broth,
She has some soup,
We have boiled meat,
You have roast meat,
They have minced meat,

Ես ունիմ նկանակ մի,
Դու ունիս հացս,
Նա ունի արգանակ,
Նա ունի զթան,
Մէք ունիմք զպախ միս,
Դուք ունիք զխորովեալ միս,
Նոքա ունին զյօշեալ .

I had stewed meat,
Thou hadst some beef,
He had beef-steaks,
We had some veal,
You had some mutton,
They had mutton-chops,

Ես ունէի միս 'ի փռանէ,
Դու ունէիր միս եզնն,
Նա ունէր եզենի 'ի կասկարայէ,
Մէք ունէաք զմիս հորթու,
Դուք ունէիք միս ոչխարի,
Նոքա ունէին միս ոչխարի 'ի տա-
պակէ .

I shall have some lamb,
Thou wilt have some pork,
He will have some bacon,
We shall have some venison,
You will have some sausages,
They will have some ham,

Ես ունիցիմ զմիս գառին,
Դու ունիցիս զխոզենի,
Նա ունիցի զասուխտ խոզի,
Մէք ունիցիմք զմիս էրէոյ,
Դուք ունիցիք զերչիկս,
Նոքա ունիցին զզխտ խոզի .

I should have a pie,
Thou wouldst have a turkey,
He would have a rabbit,

Ես ունիցիմ կարկանդակ ինչ,
Դու ունիցիս զհնդկահալա,
Նա ունիցի զճագար ,

We should have a chicken, Մէք ունիցիմք զվառեակ,
 You would have a duck, Դուք ունիցիք զբադ,
 They would have a pigeon, Կոքա ունիցին զձագ աղաւնոյ.

INTERROGATIVELY

ՀԱՐՑԱԿԱՆԱԳԻՍ

Have I a hare? Ունիմ զնասպաստակ մի,
 Has he any larks? Ունի նա արտուտս ինչ,
 Have we a goose? Ունիմք մէք սագ մի,
 Have you any mushrooms? Ունիք դուք զսունկս,
 Have they any eggs? Ունին նոքա ձուս.

Had I any fishes? Ունէի ես ձկուհս,
 Had he any oysters? Ունէր նա ոսորէս,
 Had we a trout? Ունէմք մէք կարմրախայտ մի,
 Had you an eel? Ունէիք դուք օձաձուկն մի,
 Had they a pike? Ունէին նոքա կանկաձուկն մի.

Shall I have beer? Ունիցիմ ես գարեջուր,
 Will he have wine? Ունիցի նա գինի,
 Shall we have cider? Ունիցիմք մէք խնձորղի,
 Shall you have perry? Ունիցիք դուք սանձողի,
 Will they have brandy? Ունիցին նոքա ցքի,
 Would he have cheese? Ունիցի նա պանիր,
 Should you have butter? Ունիցիք դուք զկոգի,
 Would they have salad? Ունիցին նոքա զաղցան.

NEGATIVELY

ԺՆՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I have no grapes, Չունիմ ես զխաղող,
 Thou hast no apples, Չունի դու խնձորս,
 He has no pears, Չունի նա սանձս,
 We have no walnuts, Չունիմք մէք ընկոյզս,
 You have no figs, Չունիք դուք զթուզ,
 They have no apricots, Չունին նոքա ծիրանս.

I had no peaches, Չունէի ես դեղձս,
 Thou hadst no strawberries, Չունէիր դու ելախս,
 He had no cherries, Չունէր նա կեռասս.

We had no plums,   Չունէաք մէք դամոնս ,
 You had no pomegranates,   Չունէիք դուք նուռս ,
 They had no melons ,   Չունէին նոքա սեխս :

I shall not have any cakes,   Չունիցիմ ինչ քաքարս ,
 He will not have any sweet-   Չունիցի ինչ քաղցրաւենիս ,
   meats ,

We shall not have any frit-   Չունիցիմք ինչ հաստեայս ,
   ters ,

You will not have any sugar-   Չունիցիք ինչ շաքարեղէնս ,
   plums ,

They will not have any tarts,   Չունիցին ինչ նաութիս .

I should have no chocolate,   Չունիցիմ զչոքոլաթ ,

He would have no coffee,   Չունիցի զխահվէ ,

We should have no tea,   Չունիցիմք մէք զթէյ ,

You would have no milk,   Չունիցիք դուք զկաթն ,

They would have no sugar,   Չունիցին նոքա շաքար .

NEGATIVELY and INTERROGA-
 TIVELY

ԺՆՏԱԿԱՆԱԳԵՍ Է ՀԱՐ
 ՑԱԿԱՆԱԳԵՍ

Has he not a napkin?   Չունի՞ նա անձեռոց ,

Have we not a table cloth?   Չունի՞մք մէք սփռոց ,

Have you no plates?   Չունի՞ք դուք պնակս ,

Have they no knives?   Չունի՞ն նոքա դանակս .

Had he not a fork?   Չունէր նա սլատառաքաղ ,

Had we no spoons?   Չունէա՞ք մէք դրդալս ,

Had you no salt?   Չունէի՞ք դուք աղ ,

Had they no pepper ?   Չունէին նոքա զպղպեղ .

Will he not have mustard?   Չունիցի՞ նա զմանանեխ ,

Shall we not have a bottle?   Չունիցի՞մք մէք սրուակ մի :

1 Հնչեա զ pepper ††††† . առ որոշել 'ի paper ††††† .
 որ է Բոն-ըն :

Shall you not have a cork-screw? Չունիցնք դուք խցահան մի .
 Will they not have a glass? Չունիցն նոքա բաժակ մի .
 Would he not have silver-plate? Չունիցն նա սպասս արծաթի ,
 Should we not have a coffee-pot? Չունիցնմք մէք զանօթ մի խահ-
 վէի ,
 Should you not have tea-cups? Չունիցնք դուք սկահակս թէյի ,
 Would they not have saucers? Չունիցն նոքա համեմակալս :

Օժտերսկ բայս **Ի՞նչ** ընդ անուանց որք 'ի պայմանս
 կենաց պատշաձիև

POSITIVELY

ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I am physician ,	Ես բժիշկ եմ ,
Thou art an apothecary ,	Դու դեղագործ ես ,
He is a surgeon ,	Նա վիրաբոյժ է ,
We are printers ,	Մէք տպագրողք եմք ,
You are booksellers ,	Դուք գրավաճառք էք ,
They are stationers .	Նոքա թղթագործք են .
I was an architect ,	Ես շինող (ճարտարապետ) էի ,
He was a dancing-master ,	Նա վարժապետ էր պարու ,
We were fencing-masters ,	Մէք մարզապետք էաք զինա- խաղուց ,
You were music-masters ,	Դուք վարժապետք էիք երա- ժշտութեան ,
They were drawing-masters .	Նոքա վարժապետք էին ու- րուագրութեան .
I shall be a painter ,	Ես եղէց նկարիչ ,
He will be a gunsmith ,	Նա լիցի հրազենագործ ,
We shall be button-makers ,	Մէք լիցուք ճարմանագործք ,
You will be bakers ,	Դուք եղիջիք հացագործք ,
They will be butchers .	Նոքա եղիցին մսագործք .

I should be a shoe-maker,   Ես եղէց մուշակակար ,
 He would be a cobbler,   Նա եղիցի հնակարկատ ,
 We should be boot-makers,   Մէք եղիցուք կօշակակար ,
 You would be coach-makers,   Դուք լինիցիք կառադործք ,
 They would be carpenters.   Նոքա լինիցին հիւսուհք .

INTERROGATIVELY

ՀԱՐՑԱԳԱՆԱԳԻՏՍ

Am I a locksmith?   Ե՞մ էս դարբին բանալեաց ,
 Art thou a joiner?   Ե՞ս դու ատաղձագործ ,
 Is he a hat-maker?   Ի՞նչ նա խոյրարար ,
 Is she a washer-woman?   Ի՞նչ նա կին լուացարար (թա-

Are we grocers?   Ե՞մք մէք դեղավաճառք ,
 Are you hair-dressers?   Ե՞ք դուք հերայարդարք ,
 Are they barbers?   Ե՞նչ նոքա վարսավիւրայք .

Was I a watch-maker?   Ի՞նչ էս ժամագործ ,
 Was he a fan-maker?   Ի՞նչ նա հովահարագործ ,
 Were we jewellers?   Ի՞նչք մէք ակնավաճառք ,
 Were you tinmen?   Ի՞նչք դուք թանագագործք ,
 Were they haberdashers?   Ի՞նչ նոքա փերեզակք .

Shall I be a goldsmith?   Եղէց էս ոսկէգործ (արծա-

Will he be a saddler?   Եղիցի՞ նա թամբագործ ,
 Shall we be millers?   Եղիցու՞ք մէք մլաղացք կամ աղ-

Shall you be pastry-cooks?   Եղիջի՞ք դուք քաբարագործք ,
 Will they be confectioners?   Եղիցի՞ն նոքա շաքարագործք .

Should I be a tailor?   Լինիցի՞մ էս դերձակ ,
 Would he be a weaver?   Լինիցի՞ նա ոստայնանկ ,
 Would she be a seamstress?   Լինիցի՞ նա դերձակ (կին) ,
 Should we be upholsterers?   Լինիցի՞մք մէք անայարդարք ,
 Should you be diers?   Լինիցի՞ք դուք ներկարարք ,
 Would they be coopers?   Լինիցի՞ն նոքա տակառագործք .

NEGATIVELY

ԵՆՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

I am not a broker,
Thou art not a hosier,

Չեմ ես վաճառարկու,
Չես դու վաճառող գուր-
սայից,

He is not a turner,
We are not innkeepers,
You are not gardeners,
They are not fruiterers.

Չէ նա ճախարակագործ,
Չեմք մեք պանդոկատեայք,
Չէք դուք սարսիզապանք,
Չեն նոքա մրգավաճառք.

I was not a glazier,
He was not a chimney-sweeper,

Չէի ես ապակեգործ,
Չէր նա մաքրող ծխնեւղղաց,

We were not basket-makers,
You were not wagoners,
They were not shop-keepers.

Չէայք մեք կողովահիւսք,
Չէիք դուք սայլորդք,
Չէին նոքա հանուածպանք.

I shall not be a glover,
He will not be a workman,
We shall not be porters,

Չեղէց ես ձեռնոցագործ,
Ոչ եղիցի նա գործաւոր,
Ոչ եղիցուք մեք բեռնակիրք
իւմ գունապանք,

You will not be sword-cutlers,
They will not be curriers,

Ոչ եղիջիք դուք սրիչք,
Ոչ եղիցին նոքա խաղախորդք.

I should not be a groom,
He would not be a farrier,
We should not be potters,
You would not be pewterers,
They would not be cutlers,

Չլինիցիմ ես ձիագարման,
Չլինիցի նա սայտառ,
Չլինիցիմք մեք բրուսք,
Չլինիցիք դուք անագագործք,
Չլինիցին նոքա դանակագործք.

NEGATIVELY and INTERROGATIVELY

ԵՆՏԱԿԱՆԱԳԻՍ և ՀԱՐՏԱԿԱՆԱԳԻՍ

Am I not a wine-merchant?
Is he not a looking-glass-maker?

Չեմ ես գինեվաճառ,
Չէ նա հայելագործ,

Are we not spectacle-makers?

Չեմք մեք դիտակագործք, ա-
կնոցագործք,

- Are you not ribbon-makers? Չէք դուք ժապաւինադործք ,
Are they not perfumers? Չիցէ՞ն նոքա իւղեփեացք .
- Was I not a china-man? Չէի՞ ես չինադործ ,
Was he not a collier? Չէր նա ածխագործ ,
Were we not tanners? Չէսք մէք խաղախորդք ,
Were you not tallow-chandlers? Չէիք դուք մոմագործք ,
Were they not pork-butchers? Չէին նոքա նպարավաճառք .
- Shall I not be a cartwright? Չեղէ՞ց ես սայլագործ ,
Will he not be a sailor? Ո՞չ եղիցի նա նաւավար ,
Shall we not be watermen? Ո՞չ եղիցուք նաւակավարք ,
Shall you not be soldiers? Ո՞չ եղիջէք դուք զօրականք ,
Will they not be cooks? Ո՞չ եղիցին նոքա խոհակերք .
- Should I not be a steward? Չլինիցիմ՞ ես հազարապետ
տան ,
Would he not be a footman? Չլինիցի՞ նա սուրհանդակ ,
Would she not be a chamber-maid? Չլինիցի՞ նա աղախին ,
Should you not be brewers? Չլինիցի՞ք դուք յօրինողք գա-
րեջրոյ ,
Would they not be butlers? Չլինիցի՞ն նոքա տաճարապետք :

Կիրառուչքիւն անկանոն բայից որ յաճախ վարին
'ի խօսս .

Ի կրթութիւնս յայտոսիկ դնեմք զպարզ կամ զարմատական բայս ևեթ , յորոց և զածանցականս նոցին մարթի գուշակել . զոր օրինակ 'ի բայիցս come, hold, bear, bid, tell, ևն, մարթի մտաբերել զածանցս նոցին become, behold, forbear, forbid, foretell, ևն :

Ի բանս ուրեք յոր մի ևեթ ժամանակն եդեալ իցէ , յայնոսիկ անկատարն և անցեալ դերբայն նոյն է , որպէս տեսանես և 'ի ցուցակի անկանոն բայից զորս յառաջնում մասին կարգեցաք (տես 'ի Դասն ժե) :

I bore ¹ my sorrows with patience, and he has not borne his with the same resignation.	Տարայ ես վշտոց իմոց համբերութեամբ, և նա ոչ արեալ է իւրոցն նովին հպատակութեամբ .
He beat ² all his enemies.	Եհար նա զամենայն զիւր թըշնամիս .
We began ³ our exercise yesterday, and you have not yet begun yours.	Մէք ոչոք զհրահանգս մեր յերէկն, և դուք չէք սակաւին ոչեալ զձերն .
You bent ⁴ your course to England.	Դուք ուղղեցիք զգնացս ձեր ՚ի յԱնգլիա .
They bereft ⁵ me of all my property.	Նոքա թերհանցին զիս յամենայն ստացուածոց իմոց .
I besought ⁶ you to do it.	Առայեի ես զքեզ առնել զայդ .
He bid ⁷ me go home.	Նա հրամայեաց ինձ երթալ ՚ի տուն .
We bound ⁸ two books.	Կապեցաք մէք երկուս գիրս .
The dog that bit ⁹ me, has not bitten you.	Շունն սր էխած զիս, չէ խածեալ զքեզ .
They bled ¹⁰ me three times.	Հարին ինձ երակ երիցս .
The wind blew ¹¹ so hard, that several houses were blown down.	Հողմն այնպէս ուժգինն շնչեաց, զի բազում տունք իրծանեալ եղէն .
I broke ¹² my leg, and he has broken his arm.	Խորհակէցաւ ազգր իմ և նորա խորհակեալ եղև բազուկ .
He was bred ¹³ a scholar.	Նա սնեալ եղև յաշակերտութիւն գրոց .
We brought ¹⁴ him to reason.	Մէք ածաք զնա ՚ի միտս .
You built ¹⁵ a very fine house.	Կառուցեք դուք տուն մի կարի գեղեցիկ .
They burnt ¹⁶ their fingers.	Արեցին զմատունս իւրեանց .

---

1 To bear, 2 To beat, 3 To begin, 4 To bend, 5 To bereave, 6 To beseech, 7 To bid, 8 To bind, 9 To bite, 10 To bleed, 11 To blow, 12 To break, 13 To breed, 14 To bring, 15 To build, 16 To burn.

I <i>burst</i> 17 into tears.	Փռչիլեցայ կամ լուծայ յարտա- սուս .
He <i>bought</i> 18 a fine horse.	Գնեաց նա չքնաղ երիվար մի .
We <i>cast</i> 19 ourselves at his feet.	Մէք աբխիս զանձինս մեր առ ոսս նորա .
You <i>chose</i> 20 a few English books, but you have not <i>chosen</i> the best.	Դուք ընտրեցիք քանի ինչ ան- գլիացի գիրքս, բայց զլաւա- գոյնն ոչ էք ընտրեալ .
They <i>came</i> 21 yesterday, but they are not <i>come</i> to-day.	Եկին նոքա յերեկն, այլ այսօր ոչ են եկեալ .
This lace <i>cost</i> 22 me twenty guineas.	Այս ժանեակ քսան կինէկը էշէ ինձ .
This opinion <i>crept</i> 23 insensibly into people's minds.	Այս կարծիք ճարտիչաց յան- զգասակց ՚ի միտս ժողովըր- դեան .
The whole army was <i>cut</i> 24 to pieces.	Բովանդակ բանակն յօշ յօշ կորուցեալ .
He <i>dealt</i> 25 with me very honestly.	Վարչեաց ընդ իս յոյժ արժա- նապէս .
My father <i>died</i> 26 last year, and my brother has been <i>dead</i> these fifteen years.	Հայր իմ մեռաւ յանցելում ամի, և եղբայր իմ այս հնդե- տասան ամբ են զե. մեռեալ է .
I <i>did</i> 27 him a great kindness, and he has <i>done</i> me a great deal of harm.	Ես աբաբի նմա մեծամեծ բարիս, և նա աբաբեալ է* ինձ անիրա- ւուցիւն մեծ .
Four horses <i>drew</i> 28 his carriage, and mine was <i>drawn</i> by two.	Չորք երիվարք յգեին զկառս նորա, և իմն յգեալ էր յեր- կուց .
I <i>dreamt</i> 29 all night long.	Յերարեկի զգիշերն ողջոյն .
We <i>drank</i> 30 your health.	Աբխիս մէք ՚ի ձեր կենդանուցի .

17 To burst, 18 To buy, 19 To cast, 20 To choose, 21 To come, 22 To cost, 23 To creep, 24 To cut, 25 To deal, 26 To die, 27 To do, 28 To draw, 29 To dream, 30 To drink .

* Բազում անգամ ՚ի հյ. օրինակս զարեմք զյարակա-
տարն կամ զքերականս առ ՚ի մեջ բերել զկրկին ժամանակս
խոտորեալ անգլիական բայից :

You <i>drove</i> ³¹ him mad, and he has <i>driven</i> you out of his house.	Դուք լարեցէք զնա 'ի բարկու- թիւն, և նա հարածեալ է զձեզ 'ի տանէ իւրմէ .
They <i>ate</i> ³² a deal of bread, but you have <i>eaten</i> very little.	Նոքա յորով հաց կերին, այլ դուք սակաւ յոյժ կերեալ էք .
His reputation <i>fell</i> ³³ , and every thing is <i>fallen</i> with it.	Անիւս- քաջանունութիւն նո- րա, և ամենայն ինչ ընդ նմա անկեալ է .
They <i>fed</i> ³⁴ only upon rice, milks and herbs.	Սնանկին նոքա բրնձով և եթ և կաթամբ և բանջարօք .
I <i>felt</i> ³⁵ a great pain in my head.	Զգացի ցաւ մեծ 'ի գլուխ իմ .
He <i>fought</i> ³⁶ for the cause of liberty.	Մարտեաւ նա 'ի պատճառս ա- զատութեան .
We <i>found</i> ³⁷ every day some new diversions.	Գտնեաք մեք զոր ամենայն ըզ- նորանոր զուարճութիւնս .
He <i>slung</i> ³⁸ away his money.	Վարկեաց նա զգրամս իւր .
Your bird <i>flew</i> ³⁹ away, and mine is <i>flown</i> too.	Թռչուն քո թռեաւ 'ի բաց, և իմն ևս թռուցեալ է .
All his friends <i>forsook</i> ⁴⁰ him; but I was <i>forsaken</i> even by my nearest relations.	Ամենայն բարեկամք նորա լսին զնա, այլ և ես լսեալ եղէ յի- մոց մերձաւոր ծանօթից .
It <i>froze</i> ⁴¹ very hard yester- day; but it has <i>frozen</i> harder to-day.	Յերէկն սաստկագոյնս պարէ- ցաւ, այլ այսօր և ևս սաստկա- գոյն սառացեալ է .
He <i>got</i> ⁴² riches and glory.	Սպացաւ նա ինչս և փառս .
Your brother <i>gave</i> ⁴³ me ten guineas, and you have <i>given</i> me five.	Եղբայր քո եք ինձ տասն կինի, և դու պարտեալ ես հինգ .
I <i>went</i> ⁴⁴ to his house, and he was <i>gone</i> to the play.	Գնացի 'ի տուն նորա և նա գնա- ցեալ էր 'ի թատրն .

31 To drive, 32 To eat, 33 To fall, 34 To feed, 35 To feel, 36 To fight, 37 To find, 38 To fling, 39 To fly, 40 To forsake, 41 To freeze, 42 To get, 43 To give, 44 To go.

Your cousin *grew*⁴⁵ rich,
and you are *grown* poor.

I never *heard*⁴⁶ of such a
thing.

He *hid*⁴⁷ his treasures; but
where has he *hidden* them?

You *hit*⁴⁸ it right.

They *held*⁴⁹ the dagger to
his throat.

I never *hurt*⁵⁰ him.

He *kept*⁵¹ his promise.

We *knew*⁵² him before we
were *known* by him.

The rain has *laid*⁵³ the dust.
He *led*⁵⁴ in the path of vir-
tue.

We *left*⁵⁵ it to your choice.

They *lent*⁵⁶ us a great deal
of money.

I *let*⁵⁷ him go out.

He *lay*⁵⁸ in the same bed
in which I have *lain* twenty
times.

We have *lost*⁵⁹ our property.

You *made*⁶⁰ me happy.

They *meant*⁶¹ no harm to us.

I *met*⁶² him by chance.

He *paid*⁶³ me with ingratu-
tude.

Եղբորորդի քո եղև մեծատուն,
և դու լեալ ես աղքատ .

Չիք իմ բնու լուեալ այսպիսի
ինչ .

Ծածկեաց նա զդանձս իւր, այլ
ուր ծածկեալ է զայնս .

Բարուղբ Գողթնիցի դու զայդ .
Նոքա առնին զսուր իւրեանց 'ի
վերայ սարանոցի նորա .

Ոչ երբէք խառեալ եմ' նմա .

Պահեաց նա զիւր խոստումն .

Ճանաչեաք մեք զնա մինչև ծա-
նայեալ էաք 'ի նմանէ .

Անձրեն ցածոյ զիողին .

Ես առաջնորդեաց մեզ 'ի շաւիղս
առաքինութեան .

Թողաք մեք զսա 'ի ձեր ընտրու-
թիւնս .

Ի Գողթն երեսն նոքա մեզ մեծ իմն
գումար արծաթոյ .

Թողի զնա ելանել .

Ընկողմանեցաւ նա 'ի նմին մահճի
յորում քսանիցս ընկողմանեալ
էի ես .

Կորուսաք զինչս մեր .

Երջանիկ արբէր զիւս .

Ոչ համարէին նոքա վնասել մեզ .

Անկարծս դիպայ նմա .

Փութարիւնեաց ինձ զապաշնոր-
հութիւնս .

45 To grow, 46 To hear, 47 To hide, 48 To hit, 49 To hold, 50 To hurt, 51 To keep, 52 To know, 53 To lay, 54 To lead, 55 To leave, 56 To lend, 57 To let, 58 To lie, 59 To lose, 60 To make, 61 To mean, 62 To meet, 63 To pay.

- We have *put* ⁶⁴ every thing in its place. Երբ որ զամենայն ինչ յիւրում տեղուց .
- You have *read* ⁶⁵ many English books. Դու ընկերցեալ ես յոչով անգլիացի գիրք ,
- They *rode* * ⁶⁶ out with him in his coach. Նոքա ելին ընդ նմա ('ի շրջագայել) 'ի կառս նորա .
- The bells *rang* ⁶⁷ in the morning, and have *rung* again in the afternoon. Զանգակք հնչեցին յառաւօտուն , և հնչեալ եղէն միւսանգամ յետ հասարակ աւուր .
- I *rose* ⁶⁸ before you were *risen*. Յարեալ ես մինչև դու յարեցեալ էիր .
- He *ran* ⁶⁹ very fast, but you have *run* faster than he. Ընկանայր նա արագագոյն , բայց դու յոյժ արագագոյն քան զնա ընկացեալ ես .
- We *said* ⁷⁰ many silly things. Բազում բարբանջանաց իրս ասացաք .
- You *saw* ⁷¹ your friend last night, and I have not *seen* him. Տեսեք դուք զբարեկամ ձեր յանցելում գիշերի , և ես չեմ տեսեալ զնա .
- They have always *sought* ⁷² after truth. Նոքա միշտ զնեք լեալ են ճշմարտութեան .
- I *sold* ⁷³ all my books. Վաճառեցի զամենայն զգիրս իմ .
- He *sent* ⁷⁴ me a letter by the post. Առաքեաց նա ինձ նամակ մի թղթատարաւ .
- We *set* ⁷⁵ the inkstand upon the table. Երբ որ մէք զկաղամարն 'ի վերայ գրասեղանոյն .
- They have *shed* ⁷⁷ tears. Հեղին նոքա արտաստուս .
- I have *shewen* կամ *shown* ⁷⁸ him a great deal of kindness. Յորցեալ եմ նմա մտերմութիւն մեծ .

---

64 To put, 65 To read, 66 To ride, 67 To ring, 68 To rise, 69 To run, 70 To say, 71 To see, 72 To seek, 73 To sell, 74 To send, 75 To set, 76 To shake, 77 To shed, 78 To shew կամ show .

* Անգլիացիք վարեն զբայս to ride վասն շրջագայելոյ , յորժամ ոչ հետիոտս իցէ :

His arms <i>shone</i> 79.	Շողայի զէնք նորա .
That tree has <i>shot</i> 80 out great branches.	Ծառս այս արձալեալ է ոսոս մեծամեծս .
We <i>shut</i> 81 the door upon him.	Փակեցաք զդուռն ընդդէմ նորա .
You have <i>sung</i> 82 a very pretty song.	Երգեալ էք դուք չքնաղ իմն նուագ .
They <i>sat</i> 83 down to table at five o'clock.	Նստան նորբա 'ի ճաշ 'ի հինգ ժամու .
I <i>slept</i> 84 very soundly.	Կարի ծանրաքնեալ ննջեցի .
He <i>smelt</i> 85 it at a distance.	Հոտոպեցաւ 'ի հեռաստանէ .
We <i>spoke</i> 86 English, this language is now <i>spoken</i> all over Europe.	Խօսեցաք մեք անգլիարէն , այս լեզու իստեղեալ է այժմ ընդ համօրէն Եւրոպէ .
You have <i>spent</i> 87 all your money.	Ծախեցեք զամենայն դրամս քո .
They <i>spit</i> 88 a great deal of blood.	Թռին նորբա յորդ արիւն .
There is a report <i>spread</i> 89 about the town.	Շշուռչ իմն սիրեցաւ ընդ քաղաքն .
I <i>stood</i> 90 to my opinion.	Կամ հաստատան յիմ կարծիս .
He <i>stole</i> 91 my watch, and would have <i>stolen</i> my money.	Գողացաւ զժամացոյց իմ և գողացեալ ևս էր զդրամս իմ .
We <i>struck</i> 92 him on the head.	Հարստ մեք զնա ընդ գլուխն .
They <i>swore</i> 94 my ruin, and I have <i>sworn</i> to forgive them.	Երդոտան նորբա 'ի կորուստ իմ , և ես երդուեալ եմ ներել նոցա .
I <i>took</i> 95 his advice, and I wish he had <i>taken</i> mine.	Ձկեք գնացի ես խորհրդոց նորա , և կամէի զի և նա զկեք գնացեալ էր իմոցն .

---

79 To shine, 80 To shoot, 81 To shut, 82 To sing, 83 To sit, 84 To sleep, 85 To smell, 86 To speak, 87 To spend, 88 To spit, 89 To spread, 90 To stand, 91 To steal, 92 To strike, 93 To strive, 94 To swear, 95 To take.

He <i>taught</i> ⁹⁶ you the English language.	Ուսոյց նա քեզ զանգլիական լեզու .
We <i>tore</i> ⁹⁷ several books, but we have not <i>torn</i> yours.	Պատահեցաւ մեք գիրք բազումս, բայց չեմք պատահեալ զքոյդ .
You <i>told</i> ⁹⁸ me a very entertaining story.	Պատեցեր գու ինձ վէպս իմն կարի զուարճալուքս .
It is well <i>thought</i> ⁹⁹ .	Քաջ է խորհեալք .
They <i>threw</i> ¹⁰⁰ a stone at me, and might have <i>thrown</i> me down.	Ձգեցին ինձ քար մի, մինչ զի և պէտքնեալ իսկ էր զիս .
I <i>wore</i> ¹⁰¹ a green coat, which is now quite <i>worn</i> out.	Կրէի ես զգեստ մի կանաչ, որ այժմ ամենևին իսկ ճաշեալ է .
He <i>wept</i> ¹⁰² bitterly.	Արասուեաց նա գառնապէս .
You <i>won</i> ¹⁰³ his money.	Դու շահեցար զգրամս նորա .
Whilst they <i>wrote</i> ¹⁰⁴ two pages, I could have <i>written</i> twenty.	Մինչ գրեցին նոքա էջս երկուս, ես գրեալ էի քսան .

---

96 To teach, 97 To tear, 98 To tell, 99 To think,
100 To throw, 101 To wear, 102 To weep, 103 To win,
104 To write.

Ե . Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԲԱՅԻՑ ԵՒ ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՆՈՑԻՆ

ՄԻՒՍ ևս անհրաժեշտ գիտեւիք անգլիական լեզուի՝ է իւրաքանչիւր նախադրուածեանց ծանօթութիւն ընդ այլևայլ բայս կարգելոց , որով և իմաստք սոցին յանհունս փոփոխին . վասն այսորիկ և աւանձինն զկրթութիւնս զայս կարգեցաք , 'ի մի վայր հաւաքեալ որչափ ինչ գլխաւոր գիտեւիք գոյին 'ի նոսա :

ԲԱՅԻՑ .

ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻՑ .

ՕՐԻՆԱԿԻՑ .

To abide	by	I abide by what I say, Հաստատեմ զոր ասացիս .
To abound	with	France abounds with fruits, Փրանկիա աւատ է պտղովք .
To abscond	from	You abscond from justice, Թաքչիս 'ի դատաստանէ .
To accept	of	I accept of a crown from you, Ընդունիմ զսուրբ մի 'ի քէն .
To account	for	I account for that, Ցուցանեմ զպատճառս այսորիկ .
To acquiesce	in	I acquiesce in it, Հաւանիմ ընդ այդ .
To acquit one's self	in	I acquit myself in that affair, Չխառնիմ ես յիրդ .
To act	up-to	They act up to their principles, Գործեն ըստ իւրեանց սկզբանց .
To admit	of	I admit of that, Շնորհեմ զայս . ներեմ այսմ .
To adorn	with	I adorn with flowers, Զարդարեմ ծաղկօք .
To advise	with	I advise with my father, Հարցանեմ խորհուրդ 'ի հօրէն իմմէ .
To agree	about	They agree about that, Միաբանին նոքա ընդ այս .

ԲԱՅԲ.	ՆԱԽԵԴՐՈՒ- ԹԻՒՆԻ.	ՕՐՄԱԿԻ.
To aim	at	I ^a aim at that, Ընդ այս դիտեմ.
To allow	of	I allow of that, Ներեմ զայդ.
To animad- vert	on	He animadverts on my conduct, Դիտէ նա զընթացս իմ.
To answer	for	I answer for a thing, Պատասխանեմ վասն իրեք.
To apologize	to-for	I apologize to you for my error, Ներումն հայցեմ 'ի քէն վասն վրիպանացս.
To approve	of	I approve of your conduct, Հաւանիմ ընդ գնացս քո.
To argue	from	I argue from your system, Ըստ մտաց (գրութեանդ) քոյ բարբառիմ.
To ask	of	I asked of him, Հարցանէի զնա.
	for	I ask for a guinea, Խնդրեմ կինի մի.
	after	I ask after your son, Ի խնդիր եմ իսճ որոնեմ զոր դի քոյ.
To aspire	after, at	He aspires after honour, Տենչայ նա փառաց.
To atone	for	He atones for his sins, Քաւէ նա զիւր մեղանս.
To attend	on	I attend on this gentleman, Ծառայեմ առնս այսմիկ.
To awe	into	I awe him into silence, Պատուիրեմ նմա զըռութիւն.
To babble	out	He babbles out nonsense, Անմիտս բարբանջէ.
To bail	out	He bailed out his friend, Երաշխաւոր եղև վասն բարե- կամին.
To bale	up	He bales up his cloth, Ծորարէ զկտաւ իւր.
	out	He bales out the boat, Ի բաց սրբէ, դատարկէ զջուրն 'ի նաւակէն.

ԲԱՅՅՔ.	ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ- ԹԻՒՆՔ.	ՕՐԻՆԱԿՔ.
To bar	up	He <i>bars up</i> his door, Փակէ նոք զդռուն իւր .
To bargain	for	You <i>bargain for</i> a horse, Սակ արկանէք վասն ձիոյ միոյ .
To bark	at	The dog <i>barks at</i> you, Շունն հաջէ զհետ քոյ .
To barrel	up	You <i>barrel up</i> pork, Դնէք զխոզենի 'ի տակառս .
To bask	in	I <i>bask in</i> the sun, Զեւնում յարևո .
To bawl	out	I <i>bawl out</i> , Բարձրաձայն գոչեմ .
To bay	at	The dog <i>bays at</i> me, Շունն հաջէ զինի իմ .
To be	in	I <i>am in</i> the wrong, Չունիմ իրաւունս .
	in-for	I <i>am in for</i> it, Պարտաւորեալ եմ յայդ : —
	out-with	I <i>am out with</i> him, Խէթացայ ընդ նմա .
	out	I <i>am out</i> , Խաբիմ էս .
	hard-upon	He <i>bears hard upon</i> me. Խստագոյնս վարի ընդ իս .
	away	He <i>bears away</i> the prize, Տանի զմրցանակն .
	away	The ship <i>bears away</i> , Նաւն մեկնի .
To bear	down	He <i>bears down</i> upon me, Ընկճէ զիս .
down	He <i>bears me down</i> in that, Ի դէմս ինձ ածէ .	
down	The ship <i>bears down</i> upon us, Նաւն մերձենայ առ մեզ .	
into	The ship <i>bears into</i> the port, Նաւն գայ 'ի նաւահանգիստն .	
off	He <i>bears off</i> his prey, Առեալ տանի զորս իւր .	
off	He <i>bears off</i> , Ի բաց դնայ, մեկնի .	

ԲԱՅԵՔ .

ՆԱՍՆԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆԷՔ .

ՕՐԻՆԱԿԷՔ .

To bear	}	on, upon	You <i>bear on</i> me, Յիս յէնուս .
		out	He <i>bears out</i> his conduct, Ի բաց քեցէ զնա 'ի տարօրինակ գնացիցն .
		out	This part of the building <i>bears out</i> , Այս մասն շինուածոյն կարի յառաջեալ է .
		towards	He <i>bears towards</i> us, Մերձենայ առ մեզ .
		through	My conduct will <i>bear</i> me <i>through</i> , Գնացք իմ արգարացուցեն զիս .
		up	He <i>bears up</i> against misfortune, Քաջալանջ տանի թշուառու թեան .
		with	I <i>bear</i> with your bad temper, Տանիմ ես դեգ բարուցդ .
		back	They <i>beat back</i> the enemy, Վանեն նորա զթշնամին .
		down	You <i>beat down</i> his price, Նուազեցուցանէք զգին նորա .
		up	We <i>beat up</i> the quarters of the enemy, Յարձակիմք 'ի բանակետղ թըշ նամեաց .
To beat	}	out	They <i>beat out</i> his brains, Թափեցին զուղեղ նորա, սա տակեցին .
about		They <i>beat about</i> , Խնամով որոնեն: — Հետամուտ լինին .	
To beckon	}	to-with	I <i>beckon to</i> him with my hand, Ձեռամբ ակնարկեմ նմա .
To beg		for	They <i>beg for</i> peace, Խնդրեն զխաղաղութիւն .
	of	I <i>beg of</i> you to do it, Աղաչեմ զձեզ առնել զայդ .	

ԲԱՅԷ.	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆԷ.	ՕՐՄԱԿԷ.
To bellow	out	He bellows out, Գոչէ բարձր .
To bestow	upon	Nature had bestowed upon her such beauty, Բնութիւնն շնորհեալ էր նմա այնքան գեղեցկութիւն .
To bethink	of	I bethink myself of that, Յիշեմ ես զայդ .
To beware	of	I will beware of that, Զգուշացայց յայդմանէ .
To bind	up	I bind up my leg, Կապեմ զսրունս իմ .
To blab	out	He blabs out the secret, Հրատարակէ զգաղտնիս .
To blame	for	I blame you for that, Պարտաւեմ զձեզ յայդմ .
To block	up	They block up the fort, Պաշարեն նոքա զամուրն .
To blot	out	I blot out your name, Ջնջեմ զանուն քոյ .
To blow	out	He blows out his brains, Հուր առնէ կամ հարկանէ 'ի գլուխ իւր .
	up	They blow up the magazine, Յօդս հանեն զլառօդարանն .
	down	The wind blows down the house, Հողմն կործանէ զտունն .
	off	The wind blows off my hat, Հողմն առեալ սանի զգլխարկ իմ .
	over	The storm blew over, Փարատեցաւ մրրիկն .
To blubber	with	She blubbers with weeping, Ուռուցանէ զայտա իւր յար- տասուէլոյ .
To blunder	out	He blunders out a word, Ատէ բանս առանց ինչ խորհե- լոյ , խօսի անխորհրդաբար .
To blush	for	He blushes for shame, Շիկնի առ ամօթոյ .

ԲՅՅՔ .	ՆԱԽԱԳՐՈՒ ԹԻՒՆՔ .	ՕՐԻՆԱԿԸ .
To blush	at	He <i>blushes at</i> that, Պատկառի ընդ այդ .
To bluster	at, about	He <i>blusters at</i> <i>իմ</i> about that, Խրոխտայ <i>իմ</i> ազմուկս յուզէ ընդ այդ .
To board	in	He <i>boards in</i> my house, Վարձու ճաշէ 'ի տան իմում .
To boggle	at	He <i>boggles at</i> that, Տաաամսի ընդ այդ .
To border	on	That <i>borders on</i> destruction, Մերձ է այդ յեղծումն .
To bottle	up	I <i>bottle up</i> beer, Արկանեմ զգարեջուր 'ի սը- րուակի .
To branch	out	The tree <i>branches out</i> , Ծառն սասա արձակէ .
To brawl	about	He <i>brawls about</i> that, Կագէ, գոչէ վասն այսր .
To brazen	out	He <i>brazened out</i> the business, Լրբութեամբ հաստատէ զիրն .
	asunder	He <i>breaks asunder</i> , Բեկանէ, խորտակէ .
	out-of	He <i>breaks out of</i> prison, Փախչի 'ի բանդէն .
	out-into	He <i>breaks out into</i> a passion, Ի զայրոյթ բրդի .
	off	He <i>breaks off</i> the negotiation, Դադարէ 'ի գործառնութե- նէն .
To break	forth-into	He <i>breaks forth into</i> an excla- mation, Բացագանչութիւն իմն առնէ .
	into	He <i>breaks into</i> a house, Բռնի 'ի տուն ուրեք մտանէ .
	in-upon	He <i>breaks in upon</i> our conver- sation, Ընդ միջէ զխօսս մեր .
	through	He <i>breaks through</i> the wall, Ծակէ զորմն .
	up	He <i>breaks up</i> the meeting, Արձակէ զժողովարանն .

ԲԱՅՑՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿՔ .

To break	}	down	He <i>breaks down</i> a hedge, Հարկանէ զցանկ .
To break- fast		upon	I <i>breakfast upon</i> eggs, Ի նախաճաշու ուտեմ զձուս .
To breathe		out	He <i>breathes out</i> curses, Անէծս կարգայ .
To breed		up	He <i>breeds up</i> his child, Դաստիարակէ զորդին իւր .
To brim		up	I <i>brim up</i> the glass, Լնում զբաժակն .
To bring	}	about	I <i>bring about</i> that, Աւարտեմ զգա .
		away	I <i>bring away</i> the prize, Յաւելում զգինն .
		off	I <i>bring him off</i> , Ազատեմ զնա յերկմսութենէ .
		forth	She <i>brings forth</i> a child, Ծնանի նա որդի մի .
		on	Bring him <i>on</i> his way, (իւր . Յառաջ վարեա ՚ի ճանապարհս
		over	I <i>bring him over</i> to my side, Յիմ կողմն ձգեմ զնա .
		under	I <i>bring him under</i> , Ի ներքոյ արկանեմ զնա .
		in	I <i>bring him in</i> , Մուծանեմ զնա .
		out	I <i>bring that out</i> , Հանեմ զայդ արտաքս .
		up	She <i>brings up</i> a fashion, Նորաձևս ինչ մուծանէ .
up	She <i>brings up</i> a child to good manners, Հրահանդէ զորդի մի .		
up	He <i>brings up</i> the rear, Յառաջ վարէ զվերջասպահսն .		
down	He <i>brings down</i> his enemies, Խոնարհեցուցանէ զթշնամիս իւր .		
To brisk		up	He <i>brisks up</i> , Զուարթադէմ երևի .

ԲԱՅՔ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆՔ .	ՕՐԻՆՅԱԿ .
To brood	over, upon	He broods over his money, Խնամով պահէ զգրամս իւր .
To brush	away	He brushes away, Բառնայ զբանակն .
	by	He brushes by me, Խուճապաւ իմն անցանէ առ ինև .
	up	He brushes up, Գեղջկաբար անցեալ գնայ .
To bubble	up	The water bubbles up, Զուրն եռայ .
To bud	out	The tree buds out, Ծառն բողբոջս արձակէ .
To build	up	He builds up a house, Շինէ սուն մի .
To bunch	out	That bunches out, Կորանայ .
To bundle	up	He bundles up his clothes, Ծրարէ զհանդերձս իւր .
To buoy	up	He buoys up his friends, Ձեռնառւ լինի բարեկամաց իւրոց .
To burn	away	The wood burns away, Փայտն ծախի .
	to	The wood burns to ashes, Փայտն յաճիւն լուծանի .
	up	It is burnt up, Այրեալ և ծախեալ է .
	out	It is burnt out, Անցեալ է, չիջեալ է .
To burst	with	He bursts with envy, Մաշի առ նախանձուն .
	forth	He bursts forth, Պայթի, ճայթի .
	into	He bursts into tears, Լուծանի յարտատուս .
To busy one's self	with	He busies himself with my af- fairs, Ի գործս իմ լինի ձեռնամուխ .
To butt	at	The ram butts at me, Խոյն խեթկէ զիս .

ԲԱՅԲ . ՆԱԽԱԴՐՈՒ . ՕՐԻՆԱԿԲ .
ԲՒՆԵՐ .

To button	up	He <i>buttons up</i> his coat, Կոճիկէ զհանդերձս իւր .
To buy	off	He <i>buys off</i> his son, Ազատէ զորդին իւր .
	up	He <i>buys up</i> all the provisions, Գնէ զամենայն սւարէնս .
	over	He <i>buys over</i> all the members, Կաշառաբեկ առնէ զամենայն ատենակալս .
	into	He <i>buys into</i> the army, Գնէ սաշտոնակալու թիւն իմն բանակին .
	in	He <i>buys in</i> goods, Համբարէ վաճառս .
	in	Call <i>in</i> that man, Մոյծ , կոչեա 'ի ներքս զայրդ .
	in	You <i>call in</i> question, Յերկբայս համարիս կ'ս' լինիս .
	off	You <i>call off</i> my attention, Բառնաս յինէն զուշ մտացս .
	aside	You <i>call aside</i> your son, Ի մի կողմն կոչես զորդի քո .
	forth , out	He <i>calls forth</i> the militia, Երկուք զզօրս , զօրաժողով լինի .
out-to	He <i>calls out to</i> me, Կոչէ զիս .	
To call	to	He <i>calls to</i> mind, Ի յուշածէ .
	to	He <i>calls me to</i> account, Պահանջէ յինէն համարս .
	on	He <i>calls on</i> you, Յայց ելանէ ձեզ , Անցանէ առ դրամբ ձերով .
	on, upon	You <i>call upon</i> me, Գայք հարցանել զողջունէ իմնէ .
	at	You <i>call at</i> my house, Դուք գայք 'ի տուն իմ .
	for	You <i>call for</i> me, Կոչէք զիս , ինդրէք զիս .
	up	You <i>call me up</i> , Զարթուցանէք զիս .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆՔ .

To call	}	up	You call me up, Աղաչէք ինձ ելանել 'ի վեր .
		down	You call me down, Աղաչէք ինձ իջանել 'ի վայր .
		over	Call over your company, Կոչեա զընկերակիցս քո .
To care		for	He does not care for me, Ինչ ոչ հոգայ զինէն .
To carp		at	He carps at that, Պարսաւարէս լինի, սողտանէ .
To carry	}	away	He carries away my money, Յափշտակէ զդրամն իմ .
		on	He carries on the war, Յառաջ վարէ զստերազմն .
		over	I carried you over the river, Անցուցի զքեզ ընդ գետն .
		through	He will carry himself through, Ի բաց կացցէ 'ի գործոց .
		off	He carried off your daughter, Յափափեաց զդուստր քո .
		about	I carry no money about me, Չկրեմ ընդ իս զգրամ .
		up	He casts up his account, Առնէ զհամարս, զհաշիւս իւր .
To cast	}	away	He casts away his money, Վասնէ զինչս իւր .
		out	He casts out the disaffected, Մերժէ 'ի բաց զանյօժարն .
		down	He casts down his friends, Տրամեցուցանէ, նեղէ զբարեկամս իւր .
		forth	He casts forth his beams, Արձակէ զճառագայթս իւր .
		off	He casts off his old friends, Անտեսէ զհին բարեկամս իւր .
		off	He casts off the dogs, Արձակէ զըւռնս .
		at	They catch at you, Ճգնին թակարդէլ զքեզ .
To catch	}	up	They catch up a stick, Առնուն 'ի ձեռս զգաւազան .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿԲ .
To cavil	at	They <i>cavil at</i> the judgement, Հնարին պատասխանի 'ի դատու .
To chalk	out	They <i>chalked out</i> a line, Ձգէին գիծ մի .
To charge	with	I <i>charge you with</i> this crime, Ամբաստան լինիմ՝ զքէն վան եղեռանցս .
To charm	with	I am <i>charmed with</i> that, Սիրացեալ եմ ընդ այդ .
To cheer	up	They <i>cheer up</i> their soldiers, Խրախուսեն զզորս իւրեանց .
To clap	up	They <i>clap up</i> a bargain, Տուրևառս իմն առնեն շուսա- փոյթ .
To clear	} away up	They <i>clear away</i> the rubbish, Ի բաց բառնան զկոտորս .
		They <i>clear up</i> the affair, Լուսաբանեն զիրն .
To cleave	} off asunder	He <i>cleaves off</i> a branch, Հատանէ 'ի բաց ոստ մի .
		He <i>cleaves it asunder</i> , Հերձանէ զայդ .
To climb	up	He <i>climbs up</i> the tree, Մագլցի ելանէ 'ի ծառն .
To cling	to	He <i>clings to</i> me, Յիս յարի .
To close	} up with in-with	He <i>closes up</i> the space, Լնու զմիջավայրն .
		He <i>closes with</i> me, He <i>closes in with</i> my proposal, Ընդունի զիմ՝ առաջարկ .
		The sky is <i>clouded over</i> , Երկինք ծածկեալ են ամպովք .
To cobble	up	He <i>cobbles up</i> the affair, Անհէթեթս կատարէ զգործն .
To come	} to off	He is <i>come to</i> , Անսաց , տեղի ետ .
		He <i>comes off</i> , Ելա գտանէ փախստի , 'ի բաց խուսափէ .

ԲԱՅՔ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆՔ .	ՕՐՈՍԱԿ .
To come	{ by upon	How did you come by it? Զ իմրդ 'ի ձեռս բերեր . They come upon me, Անկանին 'ի վերայ իմ .
To comply	with	He complies with the will of God, Հպատակէ աստուածային կա- մայ .
To connive	at	I connive at your faults, Տանիմ թերութեանցդ .
To consist	of	His army consists of infantry and cavalry, Ի զօրս նորա գոն հետևակք և հեծեակք .
To consult	about	I have consulted you about that, Խորհրդակցեցայ ընդ քեզ զե- րացդ .
To cook	up	You cook up that prettily, Զքնաղ իմն կարգէք զդա .
To cope	with	You cannot cope with him, Զկարես զգէմ ունել նմա .
To cord	up	You cord up wood, Կապես զփայտս պարանաւ .
To cork	up	You cork up a bottle, Խցես զսրուակն .
To cover	{ up over	He covers up his plants, Ծածկէ զբոյսս իւր . He covers over his design, Ծածկէ կամ թաքուցանէ ըզ- խորհուրդ իւր .
To count	up	He counts up his gains, Համար առնէ շահուց իւրոց .
To cow	down	He cows down his brother, Ահաբեկէ զեղբայր իւր .
To cry	{ out-to out-against up down	He cries out to me to stop, Գոչէ առ իս զկայ առնուլ . He cries out against me, Գոչէ ընդ երեսս իմ . He cries up his goods, Պանծացուցանէ զվաճառս իւր . He cried down my goods, Ընդ վայր եհար զիմ վաճառս .

ԲԱՅԵՔ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹՒՒՆՔ .	ՕՐԻՆԱԿՔ .	
To cry	}	unto	He cried unto God, Կարգայ զԱստուած .
		out	He cried out, Գոչեաց , աղաղակեաց .
		up	He cuts up a fowl, Ձենու զհաւ մի .
To cut	}	out	He cuts out a coat, Ձկէ կամ հատանէ զգետս մի .
		down	He cuts down a tree, Հարկանէ զծառ մի .
		off	He cuts off my arm, Ի բաց հատանէ զբազուկ իմ .
		away	He cuts away the branches, Յառէ զուռս .
To deal	}	to	I deal the cards to you, Տամ քեզ զթուղթս (խաղու) .
		in	He deals in political matters, Միջամուխ լինի 'ի քաղաքական իրս .
To dine	with, by	You deal ill with me, Չարաչար վարիս ընդ իս .	
To dish	upon, on	I dine upon fish, Ուտեմ ձուկն 'ի ճաշու .	
To dish	up	I dish up the meat, Բաշխեմ զմիսն 'ի սկտեղս .	
To dispense	}	with	I dispense with that, Ձանց առնեմ զայնու .
		away	I do away that objection, Բառնամ 'ի բաց զայդ դժուարութիւն .
To do	}	over	I do over my shoes with blacking, Օծանեմ սեասնձով զմուճակս .
		off	I do off my boots, Ի բաց հանեմ զկոշիկս .
		on	I do on my stockings ¹ , Ագանիմ զգուրպայս .

¹ Հնացեալ են ոճք բանիցս , և միայն 'ի քերթուածս ունին տեղի , և այն համառօտագրութեամբ . զոր օրինակ To doff, To don.

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ- ԹԻՒՆԲ .	ՕՐՈՒՆԱԿԲ .
To do	up with	I do up my bundle, Կապեմ զծրար իմ . I have done with that, Աւարտեցի զայս .
To dote	on, upon	You dote upon her, Սիրես զնա սարգիմամբ .
	away	You draw away my friends, Ուժացուցանես յինէն զբարե- կամս իմ .
	along	He draws along his leg, Ընդ քարշ ածէ զսրունս իւր .
	asunder	He draws them asunder, Բաժանէ, անջատէ 'ի միմեանց .
	in	He draws in the ignorant, Յինքն ձգէ զտգէտն .
	on	He draws on the enemy, Չգէ յինքն զթշնամին .
To draw	over	He draws over the poor, Յանկուցանէ յինքն զաղքատս .
	out	He draws out the time, Յերկարէ զժամանակն, որ 'ի յօր առնէ .
	out	He draws out the army, Ի զէն վառէ զբանակն .
	up	He draws up his soldiers, Ի ճակատ կարգէ զզօրս իւր .
	near	He draws near us, Մերձենայ առ մեզ .
	off	He draws off, Տեղի տայ .
To dream	of	I dream of you last night, Յերազի իմում աեսի զքեզ յայսմ գիշերի .
To dress	up	You dress up your children, Կարի զարգարես զմանկունս քո .
	away	He drinks away his fortune, Վառնէ զինչս իւր .
To drink	in	He drinks in an error, Թիւրի 'ի մոլոր կարծիս .
	down	He drinks down all, Զամենայն ինչ կլանէ .

ԱՅՅԲ .

ՀԱՌԱԳՐՈՒ

ՕՐԻՆԱԿ .

ԲԻՒՆԲ .

To drink	}	off	He <i>drinks off</i> his glass, Քամէ զբաժակն .
		out-of	He <i>drinks out of</i> a glass, Ըմպէ 'ի բաժակէն .
		away, off	He <i>drives away</i> the enemy, Վանէ զԹշնամին .
To drive	}	out	He <i>drives out</i> his wife, Մերժէ, հանէ զկին իւր .
		on	He <i>drives us on</i> , Յառաջ մատուցանէ իսկ վարէ զմեզ .
		in, into	He <i>drives us in</i> , Մուծանէ զմեզ 'ի ներքս .
To drop	}	in	I <i>dropped in</i> at dinner time, Մտի 'ի ներքս 'ի ճաշաժամունն .
		off	He <i>drops off</i> , Մեռանի նա .
		out	He <i>drops out</i> , Աներևութանայ, ծածկի յաչաց .
To eat		up	You <i>eat up</i> the loaf, Ուտես զհացն ամբողջ .
To expostu- late		with-upon	I <i>expostulated with</i> him upon that subject, Դանդաւտեցայ առ նա վասն իրացս այսոցիկ .
To face	}	down, out	He <i>faced out</i> that story, Լբբութեամբ հաստատէ ըզ- 'վէպդ .
		about	He <i>faced about</i> , Դառնայ յետս 'ի Թշնամւոյն .
		down	He <i>falls down</i> , Անկանի 'ի գետին .
To fall	}	to	I <i>fall to</i> , Սկսանիմ .
		on	<i>Fall on</i> , Սկիզբն արա .
		in-with	I <i>fell in with</i> an old companion, Անկարծ զիպեցայ ընդ ումեմն 'ի հին ծանօթիցս .
		from	He <i>falls from</i> his word, Ոչ կայ 'ի բանի իւրում .

ԱՅԵՔ .

ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԳՔ .

To fall	}	off	His friends <i>fall off</i> ,
		out-of	Բարեկամք նորա թողուն զնա . My money <i>fell out of</i> my hand, Դրամն իմ անկաւ 'ի ձեռանէ իմիկ .
To fawn		upon	He <i>fawns upon</i> me, Շողովէ զես .
To fend		off	He <i>fends off</i> the blow, Խոյս տայ 'ի հարուածոյն . He <i>fetches away</i> every thing, Բառնայ տանի զամենայն . He <i>fetches down</i> their pride, Խոնարհեցուցանէ զամբարհա- ւաճու թիւն նոցա . He <i>fetches us in</i> ,
To fetch	}	away	He <i>fetches away</i> every thing, Բառնայ տանի զամենայն .
		down	He <i>fetches down</i> their pride, Խոնարհեցուցանէ զամբարհա- ւաճու թիւն նոցա .
		in	He <i>fetches us in</i> ,
	}	off	Մուծանէ զմեզ 'ի ներքս . He <i>fetches himself off</i> ,
		up	Ի չքմեղս լինի . I have <i>fetches up</i> what I had lost, Գտի զոր կորուսեալն էի .
		up	<i>Fetch up</i> my hat, Տար 'ի վեր զգլխարկն իմ .
To fill		up	I <i>fill up</i> the glasses, Լնու զբաժակս մինչ 'ի վեր .
To find		out	I have <i>found out</i> the secret, Ի վերայ հասի գաղտնութեան իրացն .
To fit	}	out	He <i>fits out</i> a ship, Զլնավառէ զնաւ մի .
		up	He <i>fits up</i> a house, Յարդարէ զտուն մի .
To flaunt		about	She <i>flaunts about</i> ,
To sling	}	away	Սիգաճեմ ընթանայ . He <i>flings away</i> his money, Մեկնի գնայ զայրագին .
		away	He <i>flings away</i> his money, Արկանէ զգրամ իւր .
		down	He <i>flings down</i> his arms, Ի վայր գնէ զգէնան .

ԲԱՅԺ .

ՆԱՆԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

To fling	}	off	I <i>fling off</i> my friends, Ի բաց արձակեմ զբարեկամս իմ .
		out	He <i>flings out</i> , Ի բաց գնայ խռովեալ .
		out	He is <i>flung out</i> , Բարձի թողի լեալ է .
		up	He <i>flings up</i> his commission, Տայ զհրատեշտ 'ի պաշտամա- նէն .
To fly	}	away	They <i>fly away</i> , Խոյս տան .
		about	The news <i>flies about</i> , Նորալուրք հնչէն .
		out	She <i>flies out</i> , Զայրանայ .
		out	The bird <i>flies out</i> of the cage, Թռչունն խուսէ 'ի վանդակէն .
		off	He <i>flies off</i> , Խուսէ 'ի բաց .
To fold	up	He <i>flies in</i> my face, Այլանէ զիս , թնամանէ .	
To follow	up	I <i>fold up</i> a letter, Ծալեմ զթուղթ .	
To force	}	up	He <i>followed up</i> his blow, Կրկնեաց զհարուածն .
		out	He <i>forced out</i> his neighbours, Ի բաց հանէր զգրակիցս իւր .
To frown	}	in	He <i>forced them in</i> , Բռնադատէր զնոսա մտանել 'ի ներքս , ի ներքս մղէր .
		at, on	I <i>frown at</i> him, Ընդ ախմբ հայիմ 'ի նա .
To furl	up	They <i>furl up</i> the sails, Զիջուցանեն , ամիռփեն զա- ռադաստան .	
To gad	up and down about	You <i>gad up and down</i> , Այսր անդր ընթանայք .	
To get	away	<i>Get away</i> , Ի բաց կաց .	

ԲՆՅԲ.

ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԲ.

ՕՐԻՆԱԿԲ.

	abroad	I get abroad, Ելանեմ 'ի ասնէն .
	by	I get by that, Այսու շահիմ, օգտիմ մեծապէս .
	down	I get down, Իջանեմ .
	from	I get from him, Խուսեմ, թափեմ զանձն իմ 'ի նմանէ .
	in	I get in, Մտանեմ .
	out	I get out, Ելանեմ 'ի դուրս .
To get	up	I get up, Յառնեմ, զարթնում . — Ի վեր ելանեմ .
	off	I get off, Թօթափեմ յանձնէ .
	on	I get on, Յառաջ մտաչիմ .
	before	I get before, Դիմագրաւ լինիմ .
	behind	You get behind, Յետոյ կայք , անադանէք .
	along	Get along, Յառաջ մտաիք .
	through	I get through it, Ձեռնթափ լինիմ .
	above	I get above him, Դերազանցեմ քան զնա .
To give	up	I give up my interest, Հրաժարեմ յիմոց շահուց .
	over	I give over all, Միոյս եմ յամենայնէ : — Թո՛ղում զամենայն .
	forth	I give forth, Հրապարակեմ .
	over	Give over, Դադարեաց , անսա .
	out	He gives out, Համբաւէ , ծանուցանէ .

ԲԱՅՑԻ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒ-
ԹԻՒՆԻ.

ՕՐՈՒՅՎԿԻ.

To give	} away	He gives away money,
		Տայ արծաթ .
	} off	I give off,
		Դադարեմ, տեղի տամ .
To go	about	I go about that, Ձեռն արկանեմ յայդ ինչ .
	along	Go along, Երթ յառաջ .
	astray	You go astray, Մոլորիք դուք .
	away	You go away, Մեկնիք դուք .
	} by	I go by your instruction,
		Ձհեո գնամ խորհրդոց քոց .
	} by	I go by your house,
		Անցանեմ յառաջոյ տանդ .
	for	I go for your servant, Երթամ խնդրեւ զձառայ ձեր .
	off	I go off, Ի բաց մեկնիմ, թողում .
out	You go out, Ելանէք արտաքս .	
To grow	near	It grows near the time, Ժամանակն մերձենայ .
	into	That grows into fashion, Ի նորաձևս համարի արդ .
	out	That grows out of fashion, Ոչ ևս 'ի նորաձևս համարի .
	towards	That grows towards its end, Մերձ է 'ի վախճան իւր .
	up	That tree grows up fast, Փուլթով աճէ ծառս .
To hang	on, upon	He hangs upon my hands, Բեռն է ինձ .
	about	He hangs about her neck, Անկանի, փարի զպարանոցաւ նորա .
	down	He hangs down his head, Խոնարհեցուցանէ զգլուխ իւր .
	} out	He hangs out his flag, Ամբառնայ զդրօշ իւր .

ԲԱՅՅԻՒՄ

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԵՐ

ՕՐՈՒՆԱԿ

To hang	{ up	He <i>hangs up</i> his hat, Կախէ զգլխարկ իւր .
To hanker	after	He <i>hankers after</i> her, Հեամմուտ է նմին անձկանօք .
To happen	upon	I <i>happened upon</i> it, Ըստ դիպաց գտի զնա , դիպայ նմա .
To harp	at	He <i>harps at</i> me, Քրթմնջէ միշտ առ իս .
To have	at	I will <i>have at</i> him, Յարձակեցայց 'ի վերայ նորա .
To heal	up	His wounds <i>heal up</i> , Բուժին վէրք նորա .
To hear	out	I will <i>hear out</i> your tale, Լուայց զվէսս քո ցվախճան .
	down	I <i>help you down</i> , Ձեռն տամ ձեզ յիջանել .
	up	I <i>help him up</i> , Ձեռն տամ նմա ելանել 'ի վեր .
	forward	I <i>help him forward</i> , Յառաջ վարեմ զնա .
	into	I <i>help you into</i> the house, Ձեռն տամ քեզ մտանել 'ի տուն .
To help	out	You <i>help me out</i> , Ձգես զիս արտաքս .
	over	You <i>help him over</i> , Օգնես նմա անցանել .
	on	All thing <i>helps on</i> towards his undoing, Ամենայն 'ի կորուստ նորա հնարի .
	to	<i>Help me to</i> something, Պատրաստեա ինձ ինչ մի .
	off	I cannot <i>hit off</i> his name, Ոչ յիշեմ զանուն նորա .
To hit	upon	I <i>hit upon</i> the man I want, Գտանեմ զայրն որ պիտոյ է ինձ .
	on	He <i>hit on</i> the way, Եգիտ զհնարսն , եգիտ զելս իրացն .

ԲՅՅԻ .

ՆԱԽՅԴՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

To hold	forth	He holds forth, Դնէ առաջի : — Ատենարանէ .
	in	He holds in his hand, Յինքն ամիտիէ զձեռն իւր .
	off	He holds off the enemy, Զթողու մերձենալ թշնամւոյն .
	on	He holds on, Յառաջ վարէ , յերկարէ .
	out	He holds out his hand, Կարկառէ , ձգէ զձեռն իւր .
	up	He holds up his head, Ամբառնայ զգլուխ իւր .
To hope	with	He holds with you, Ի ձեր կարծիս է .
	for	I hope for it, Յուսամ այդմ .
To hunt	out	I hunted out the way, Գտի զհնարան , զելս իրացն .
	after	I hunt after you, Խնդրեմ , որոնեմ զքեզ .
	down	We hunted down a hare, Որոացաք նապաստակ մի .
To intrude	on	He intrudes on us, Հատանէ զբան մեր յանդէսս .
To jest	at	You jest at that, Խաղ առնես զայդու .
	away	I keep away from you, Հեռի կամ 'ի քէն .
To keep	in	I keep in my reasons, Զյայտնեմ զսրտաճառս իմ .
	out	I keep out the enemy, Վանեմ զթշնամին .
	at	I keep at it, Յառաջ վարեմ զնոյն .
	asunder	I keep them asunder, Պահէմ զնոսս որիշ 'ի միմեանց .
	down	You keep him down, Խոնարհեցուցանէք զնա .
	off	You keep off the enemy, Մղէք , վանէք յետս զթշնամին .

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

To keep	}	under	You <i>keep</i> him <i>under</i> ,
		on	Ի հարկի ծառայութեան ունիք զնա . <i>Keep on</i> ,
To knock	}	down	Յառաջ վարեա , հանապազոր դեա . He <i>knocks down</i> every one,
		off	Յերկիր կործանէ զամենայն ոք . He <i>knocks off</i> his chains,
		off	Թօթափէ զզլթայս իւր . He <i>knocks off</i> their pay,
		on	Հատանէ զթոշակ նոցա . They <i>knock</i> him <i>on</i> the head,
		under	Կուփահարեն զնա ընդ գլուխն . He <i>knocks under</i> ,
To laugh	}	at	Հնազանդի , անձնատուր լինի . I <i>laugh at</i> you,
		out	Ծիծաղիմ զձեզք . He <i>laughs out</i> ,
		forth	Քրքիջ բարձեալ ծիծաղի . He <i>launches forth</i> in your
To launch	}	out	praise, Մեծապէս գրուաւ զքեզ . He <i>launches out</i> into a long
		down	detail, Մանրապատում առնէ զիրն . I <i>lay down</i> my arms,
To lay	}	up, by	Ի բաց դնեմ զզէնս իմ . I <i>lay up</i> <i>by</i> money,
		in	Ունիմ 'ի ձեռին գրամն . I <i>lay in</i> a store,
		out	Պաշարս համբարեմ . I <i>lay out</i> my money,
		about	Ծախեմ զգրամն իմ . I <i>lay about</i> me,
		against	Թափեմ զամենայն ճիգն . I <i>lay</i> a crime <i>against</i> you,
		aside	Ամբատան լինիմ զքէն վասն յանցուածոյդ . I <i>lay aside</i> my money,
			Դնեմ զարծաթն իմ 'ի մի կողմն .

ԲԱՅՔ .

ՆԱՍԱԳԻՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆԲ .

To lay	}	to	I lay that to you,
		on	Թողրքեմ զքէն վասն այսորիկ . I lay on him,
		down	Հարկանեմ զնա , ապտակեմ . Let down this barrel of wine into the cellar, Իջո զտակառդ գինեոյ 'ի գի- նետունն .
To let	}	in, into	I let you into the house, Թողում քեզ մտանել 'ի տուն .
		in	You let me in, Մուծանես զիս 'ի ներքս .
		off	You let off a gun, Արձակես հրացան մի .
		off	You let him off, Անմեղադիր առնես զնա .
		out	You let him out, Թողուս նմա ելանել .
		out	I let out my horse 1, Տամ վարձու զերիվարն իմ .
		down	I lie down, Ընկողմանիմ .
To lie	}	in	She lies in, Ի տղայաբերս է .
		out	He lies out, Տարածեալ կայ .
		up	I light up the fire, Վառեմ զհուր .
To light	}	on, upon	I light upon him, Գտանեմ զնա ըստ գիպաց .
		in	I lock in my dog Փակեմ ուրեք զունն իմ .
To lock	}	up	He locks up the box, Փակէ զտուփն բանալեալ .
		out	He locks me out, Փակէ զգունն ընդ երեսս իմ .

1 Կրկին բառք էն անդլիացւոց նշանակաւ լաւելոյ . to let
ասէ տէրն վարձելոյ իրին . իսկ to hire, որ առնու զերն 'ի
վարձու :

ԲԱՅՑԻ. ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ-
ԹԻՒՆԿ.

ՕՐՈՒՆԱԿԻ.

	after	I look after you, Որոնեմ զքեզ.
	into	I look into that, Քննեմ զայս ինչ.
	out-for	I look out for a servant, Խնդրեմ ծառայ մի.
	out	I look out of the window, Հայիմ ընդ պատուհանն.
To look	about	I look about, Որոնեմ ընդ ամենայն վայրս.
	about	Look about you, Զգոյշ լեր անձին քում.
	for	I look for you, Խնդրեմ զքեզ.
	over	I look over the wall, Հայիմ 'ի վերուստ որմոյն.
	over	I make over my fortune to you, Ի քեզ փոխանցեմ զգոյս իմ.
	away-with	He makes away with himself, Անձին առնէ, անձնասպան լինի.
	away, off	I make off, Խուսափեմ, անձնապահ լինիմ.
	out	I make out an account, Հաշիւ ինչ առնեմ. — Պատմեմ.
To make	up-for	I make up for that, Լնում զիւսան.
	up	I make up a coat, Կազմեմ զհանդերձս, զզգեստս.
	up-to	I make up to him, Ընդ առաջ նորա երթամ.
	up	Make up this letter, Ծալեա, ծրարեա զթուղթդ.
	out	I make out, Ելանեմ արտաքս.
	in	I make in, Մտանեմ 'ի ներքս.
To mark	out	I mark out your duty, Յուցանեմ քեզ զպարտս քոյ.
To meddle	with	He meddles with this affair, Խառնէ զանձն, ձեռնամուխ լի- նի յիրս յայս.

ԲԱՅԲ. ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԲԻՒՆԲ.

ՕՐՈՒՆԿԲ.

To melt	down	I melt down gold,
		Չուլէմ ոսկի .
To muster	up	They muster up,
		Ի մի վայր փումարին .
To mutter	out	They mutter out some words,
		Բանս ինչ շնջեն .
To nail	up	They nail up the cannon ¹ ,
		Հեղուսեն զթնդանօթն .
To nurse	up	He nurses me up,
		Դարմանէ , խնամէ զիս .
To open	on, upon	He opened upon me,
		Սկսաւ կշտամբել զիս .
To originate	with	That originates with you,
		Ի քէն է այդ .
To pack	} off, away	He packed off,
		Եւ մեկնեցաւ .
To pack	} up	He packed up his clothes,
		Ծրարեաց զհանդերձս իւր .
To parcel	up	I parcel up goods,
		Ծրարեմ վաճառս .
To part	with	I part with you,
		Մեկնիմ 'ի քէն , թողում ըզքեզ .
To pass	} away	The time passes away,
		Անցանէ ժամանակն .
		I pass by there,
		Անցանեմ ընդ այս .
To pass	} along, on	Pass on,
		Անց , յառաջ մատիր : — Յառաջ մատո՞ր , հանապազորդեա .
		I have passed that over,
		Անիոյթ արարի զայսմանէ ,
To pay	} away	I pay away money,
		Հատուցանեմ արծաթով .
		I pay down money,
		Հատուցանեմ սպարաստ , կանխիկ դրամով .

¹ Բնիկ զինուորական բառն է To spike cannon .

ԲԱՅԵՔ . ՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ .
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .
ԳՐԱԿԻ .

To pay	for	I pay for my house,
		Տամ զվարձս տան իմոյ .
	off	I pay off my servant,
		Ի բաց արձակեմ զծառայ իմ .
To peep	off	I pay off a bill,
		Վճարեմ զփոխանակագիր .
	in	You peep in,
		Հայիք 'ի ներքս .
To peep	out	You peep out,
		Հայիք արտաքս .
	over	You peep over,
		Հայիք 'ի վերոյ .
To pen	up	You peep up,
		Հայիք 'ի վերուստ .
	at	You peep at me,
		Հայիք ընդ իս .
To pen	down	I have penned that down,
		Նշանակեցի զայս .
To pick	in, up	I pen up my sheep,
		Ժողովեմ զոչխարս իմ .
To pick	out	I pick out this man,
		Ընտրեմ զայրդ .
To piece	up	I pick up this pen,
		Վանում ի գեանոյ զգրիչս .
To piece	out	You piece out your time,
		Յերկարես զժամանակդ .
To plaster	up	You piece up your coat,
		Կարկատես զզգեստս , զճանդերն քոյ .
To plaster	up	I plaster up the hole in the wall,
		Խնում զծակ որմոյն .
To play	over	He plasters over the affair,
		Ծածկէ զգործն .
To plough	on	He plays on the fiddle,
		Հարկանէ զվին .
To pluck	up	You plough up your field,
		Գործես զերկիր քո .
To pluck	off	You pluck off the feathers,
		Փեռես զփետուրս .

ԲԱՅԲ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԲ .

ՕՐԻՆԱԿԲ .

To pluck	}	out	You <i>pluck out</i> his eyes, Խլէս զաչս նորա .
		up	You <i>pluck up</i> the plant, Արմատաքի քանցես զբոյն .
To pocket		up	You <i>pocket up</i> the money, Դնես զարծաթ 'ի գրպանի .
To point	}	at	He <i>points at</i> you, Մասնանիչ սունէ զքեզ .
		out	He <i>points out</i> the man, Յուցանէ զայն .
To post		up	He <i>posts up</i> a papper, Մածուցանէ թուղթ մի .
To pour	}	down	The rain <i>pours down</i> , Անձրևն տեղայ յորդու թեամբ .
		out	He <i>pours out</i> the wine, Հեղու զգինին .
To preach		up	He <i>preaches up</i> sedition, Քարոզէ զգաւանս, զըմբոսու թին .
To preside		over	He <i>presides over</i> an assembly, Նախագահ բազմի ժողովոյն .
To press	}	on, upon	I <i>pressed on</i> him to come, Թախանձէի զնա գալ .
		down	He <i>presses down</i> the corn, Լոսէ, աղայ զցորեան .
To prevail	}	on, upon	I <i>prevailed on</i> him to come, Համոզակեր եղէ նմա գալ .
		with	I <i>prevail with</i> him to drink, Հաւանեցուցանեմ զնա ըմպել .
		against	I <i>prevailed against</i> him, Գերազանցեցի քան զնա .
		away	He <i>pulls away</i> my hand, Ձգէ զձեռն իմ .
To pull	}	down	He <i>pulls down</i> the church, Հիմնայատակ քանդէ զեկեղե- ցին .
		in	He <i>pulls in</i> his hand, Յինքն ամբոսիէ զձեռն .
		off	He <i>pulls off</i> his boots, Հանէ զկօշիկսն .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆԻ .	ՕՐԻՆԱԿ .
To pull	off	He <i>pulls off</i> his hat, Ի բայ առնու զգլխարկն իւր .
	out	He <i>pulls out</i> his eyes, Խլէ զաչա իւր .
	up	He <i>pulls up</i> a tree, Քանցէ ծառ մի յարմատոց .
To pump	up	We <i>pump up</i> water, Հանեմք զջուր (ջրհանաւ , մխոցաւ) .
	out	You have <i>pumped out</i> the se- cret, Յայտնեցեր , 'ի վեր առեր ըզ- գաղտնիս .
To punish	with	He was <i>punished with</i> death, Մահու պատժապարտ գտաւ .
To purse	up	You <i>purse up</i> money, Գանձես արծաթ .
	up	She <i>purse up</i> his mouth, Ամբողիէ զչրթունսն (առ երևել գեղեցիկ և նրբաշուրթն) .
	about	You <i>put about</i> the news, Լուր զբէն ընթանայ , լուրս համբաւես .
To put	away	He <i>puts away</i> his books, Ժողովէ , խփէ զգիրս իւր .
	by	He <i>puts by</i> what he earns, Ի մի կողմն գնէ զլահեալն .
	down	I <i>put down</i> my gun, Դնեմ 'ի վայր զհրացանն իմ .
	down	I <i>put him down</i> , Խոնարհեցուցանեմ զնա .
	forth	He <i>puts forth</i> a proposal, Խնդիր առաջի արկանէ .
	forth	The trees <i>put forth</i> leaves, Ծառք տերևս արձակեն .
	in	I <i>put in</i> my part, Հանգանակեմ .
	into	I <i>put into</i> the port, Մտանէի 'ի նաւահան գիտն .
	in-for	He <i>puts in for</i> that post, Զհետ է , թեկն ածէ բարձին .

ԲԱՅԲ .

ՆԱՅԱՅԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

	off	I put off my hat, Հանեմ զգլխարկն իմ .
	off	The assembly was put off, Եւ խորհուրդն վաղուին իմ յայլ օր թողաւ .
	off	I put off that cloth, Վաճառեմ զասուիդ զայդ .
	off	We put off from the land, Մեկնեցաք 'ի ցամաքէ .
	on	I put on my hat, Դնեմ զգլխարկն իմ .
	upon	He puts upon me, Զգուէ, նեղէ զիս .
	over	Put them over the river, Անցո զգոսա ընդ գետդ .
To put	out	They put out his eyes, Բրէ զաչս նորա .
	out	He was put out, Տարագրեցաւ .
	out	He puts out a book, Հրատարակեաց գիրս ինչ .
	out	He puts out his money, Ի փոխ տայ շահու զարծաթն իւր .
	out	Put out the candle, Անցո զճրագդ .
	out	Put out that word, Ջնջեա զբառդ .
	to	I am put to it, Վարանեալ կամ .
	up	He puts up his goods to sale, Ի վաճառ հանէ զինչս իւր .
	up-with	I put up with your conduct, Համբերեմ ընդ գնացոդ .
	To quake	at
with, for		I quaked for fear, Դողայի յերկիւղէ .
To rail	against	He rails against me, Հակառակ ինձ ասենաբանէ, բողոքէ զինէն .

ԲԱՅԵՔ .

ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻՔ .

ՕՐԻՆԱԿԻՔ .

To rail	at	He rails at me, Դարովէ զիս .
To ravish	with	I am ravished with that, Հիացեալ եմ ընդ այդ .
To reach	out-after	He reaches out his arm after my stick, Ձգէ զբազուկն առնուլ զգա- ւազան իմ .
To read	about	He reads about that, Միւսանդամ ընթեռնու զայդ .
	on	We read on, Յառաջ վարեմք զընթերցումն .
	over	We read over the paper, Ընթերցաք զողջոյն զթուղթն .
	out	Read out, Բարձրաձայն ընթերցիր .
	out	We read out the book, Ընթեռնումք զողջոյն զգիրն .
To rear	up	He rears up his children, Դաստիարակէ զորդիս իւր .
To reckon	on, upon	I reckon upon your word, Հաւատամ բանիցդ, վստահ եմ ընդ բանսդ .
	up	I reckon up what I have gained, Հաշուեմ զոր շահեցայս .
To root	up, out	They root up every thing, Ձամենայն ինչ քանդեն, ար- մատախիլ առնեն .
To rouse	up	I rouse up the sluggards, Ձարթուցանեմ զպղերգս .
To rub	off	I rub off the rust, Հանեմ զժանգն, սրբեմ .
	up	I rub up his memory, Ի յուշարկանեմ, յուշառնեմ .
	up	I rub up my bukles, Փայլեցուցանեմ զկոճակս իմ .
	on	He rubs on, Ձեռներէց է 'ի գործ, յաջո- ղակ է յարարս .
To rule	over	He rules over us, Կառավարէ զմեզ .

ԲԱՅՑԻ .

ՆԱԵՆՆԵՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

	away	He runs away, Փախչի , խուսէ , խուսափէ .
	away	He runs away with my daughter, Յափափէ զդուստրն իմ .
	into	He runs into the field, Փուխայ մտանէլ 'ի դաշտն .
	into	He runs into debt, Ի փոխ առնու , պարտաւորի .
	for	He runs for that, Ընթանայ խնդրել զայս ինչ .
	down	He runs me down, Ըմբռնէ զիս , ձերբակալ առնէ . ?
	on	He runs on, Շաղփաղփէ .
To run	over	The bottle runs over, Շիշն զէզանի .
	over	I run over to him, Ի մտոյ , առ երի նորա անցա- նեմ .
	over	I run over the book, Յակն արկանեմ զգիրս .
	out	The barrel runs out, Հոսէ տակառիկդ .
	out-of	He runs out of his money, Վառնէ զգրամս իւր .
	out-into	He runs out into a long dis- course, Երկարապատում առնէ ըզ- բանն .
	up	The account runs up, Բազմանան ծախքն .
To rush	in-upon	I rush in upon the enemy, Յարձակիմ 'ի վերոյ թշնամեաց .
To scoff	at	He scoffs at me, Դորովէ զիս , այսանէ .
To scold	at	He scolds at you, Յանդիմանէ զքեզ .
To screw	up	I screw up the box, Փակեմ զուսկին սլուռտակօք .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԳՐՈՒ ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿԲ .
To screw	out	I screw out that, Քակեմ զպտուտակն բանա լեաւ .
To scruple	at	I scruple at that, Խղճեմ ընդ այդ .
To seal	up	I seal up my letter, Կնքեմ զթուղթն իմ .
To search	out, after	I search out համ after your brother, Խնդրեմ զեղբայր քո .
To seek	out, after	I seek you out, I seek after you, Որոնեմ զքեզ .
To seize	upon	I seize upon him,
	upon	I seize upon his fortune, Գրաւեմ զինչս նորս .
To send	for, after	You send for me, Առաքես Վասն իմ, խնդրես զիս .
To serve	up	Serve up the dinner, Բեր, պատրաստեա զճաշն .
	about	I set about that, Պատրաստիմ առնել զայս .
	by	I set much by him, Ի համարի ունիմ զնա յոյժ .
	down	I set it down in my book, Եդի զայդ ի գրիս .
	forward	I set forward, Մեկնիմ, չուեմ .
	away	I set away, Գնամ .
To set	on, upon	You set on the mob, Գրգռես զաամիկն .
	on	I set the house on fire, Հուր հարկանեմ տանն .
	on, upon	They set on us, Յարձակին ՚ի վերայ մեր .
	out	They set out, Մեկնին, ելանեն ՚ի ճանա պարհ .
	out, off	He sets off his discours, Պաճուճէ զբանս իւր .

ԱՅՅԻ . յ ՆԱԽԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

	out	I set out his land, Սահման կարգեմ երկրի նորա .
	up	He sets up a cross, Խաչ ամբառնայ .
To set	up	He sets up his trade, Սկիզբն առնէ վաճառականու թեան .
	with	This garden is set with trees, Ծառատունկ են 'ի պարտիզնս .
	up-for	He set up for an honest man, Այր զգօն զանձն ցուցանէ .
To shake	off	The shake off the yoke, Թօթափէ զլուծն .
	with	I shake with fear, Դողամ յերկիւղէ .
To shift	off	He shifts off the fault, Ի չքմեղս լինի .
	for	He shifts for himself, Անկարօտ է օգնականութեան .
	at	I shoot at him, Չգեմ 'ի նա .
To shoot	out	The trees shoot out, Ծառք ընձիւղեն .
	forth	He shoots forth, Դիմէ , ելանէ արտաքս .
	up	The child shoots up, Մանուկն աճէ արագ արագ .
	from	He shrinks from it, Խուսափէ 'ի սմանէ .
To shrink	at	He shrinks at the thought of death, Երկնքի 'ի յիշատակէ մահու .
	up	He shuts up his house, Փակէ զտունն .
To shut	out	He shuts out his servant, Դուրս ընդդէմ փակէ ծառայ ին , վարէ զնա 'ի տանէ .
	in, up	He shuts me in կամ up, Փակէ , արգելու զես .
To single	out	He singles me out, Ընտրէ զես .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿԲ .	
To sit	down	I sit down, Նստիմ .	
	up	Sit up, Յոռն կաց .	
	up	I sit up, Անբռն անցուցանեմ զգիշերն .	
	away	He slipped away, Անյայտ մեկնեցաւ .	
To slip	down	He slips down, Թողու զանձն անկանել .	
	into	She slipped into the room, Սարդեցաւ եմուտ 'ի սենեակն .	
	off	She slips off her shoes, Հանէ, լուծանէ զմուճակս իւր .	
	off	She slips off, Գողուղի մեկնի .	
	out	She slips out, Ծածկապէս մեկնի .	
	out	She slips out a word, Բանս ինչ 'ի բերանոյն [Թուու ցանէ .	
	on	I slip on my shoes, Ազանիմ զմուճակս իմ շտա պաւ .	
	To snap	at	He snaps at a thing, Զանայ ըմբռնել ինչ .
		up	He snaps me up, Հատանէ զբանս իմ .
	To snuff	up, in	He snuffs up the air, Շնչէ զօդ .
To spirit	up, on	You spirit up the rebels, Գրգռես զապստամբս .	
	away	You spirit away my child, Մոլորեցուցանես զրորեակն իմ .	
To spit	at	You spit at me, Թքանես 'ի վերայ իմ .	
	out	The volcano spits out fire, Հրաբուխն ժայթքէ զհուր .	
To sport	with	You sport with that, Խաղ համարիս զայս, խաղ առ նես զայդու .	

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԳՐՈՒ .

ՕՐԻՆԱԿ .

ԹԻՒՆՔ .

To spur	on	You spur him on, Մղէս , գրգռես զնա .
To spy	out	He spies out my faults, Մերկանայ , նշաւակէ զյան ցանս իմ .
To squeeze	out	You squeeze out the juice, Քամես զհոյզն .
	against	You stand against that, Ընդդէմ կայք այսմ .
	back	Stand back, sir, Տեղի տուր , տէր .
	by	I stand by, Մերձ կամ , առնն[Թեր գտանն]իմ .
	by	I stand by you, Բառնամ զքեզ .
	for	I stand for a post, Հետամուտ եմ պաշտաման իւրեք .
	for	A letter stands for a word so- metimes, Մերթ [Թուղթ մի՛ մի ևեթ բառ նշանակէ .
To stand	for	I stand for you, Փոխան քեզ կամ . զտեղի քո ունիմ .
	into	We stand into the land, Մերձ եմք 'ի ցամաքն .
	in	We stand in need of that, Պէտս ունիմ այդմ .
	off	We stand off, Հեռանամք 'ի ցամաքէ .
	out	That part stands out too much, Այս մասն կարի ցցուեալ է .
	out-in	I stand out in my opinion, Անըջելի կամ 'ի կարծիս իմ .
	out-of	I stand out of your way, Տամ տեղի յուղւոյդ .
	to	We stand to the South, Ի հարաւակողմն ծովեմք .
	under	I stand under that, Տանիմ այդմ , համբերեմ .

ԲԱՅՔ.

ՆԱԽԱԴՐՈՒ-
ԹԻՒՆՔ.

ՕՐԽԱԿՔ.

To stand	}	upon	That affair <i>stands upon</i> me, Այս ինչ ինձ պատկանի .
		upon	I <i>stand upon</i> that, Պնդեմ զայս .
		with	That <i>stands with</i> my interest, Շահաւոր է ինձ այս .
		with	I will not <i>stand with</i> you for that, Չկամիմ հակառակել ընդ քեզ վասն այդր .
To stare,		at	You <i>stare at</i> me, Յառեալ նայիս ընդ իս .
To start		up	He <i>starts up</i> , Ի վեր ոստնու , վազէ .
To stay		for	I <i>stay for</i> you, Մնամ քեզ .
To steal	}	away	He <i>steals away</i> my money, Գողանայ զարծաթն իմ .
		away-from	He <i>steals away from</i> the company, Չանխուլ մեկնի յընկերութեանէ .
		on	They <i>steal on</i> , Յուշիկ յառաջ մատչի .
To step	}	on, upon	They <i>steal upon</i> us, Հասանէ 'ի մեր վերայ (յանակնկալս) .
		in	I <i>step in</i> , Մտանեմ .
		out	I <i>step out</i> , Ելանեմ .
		up	I <i>stick up</i> a paper Մածուցանեմ զթուղթ .
To stick	}	out	This part of the rampart <i>sticks out</i> , Այս կողմն պատնչիս յառաջեալ է .
		out	I will not <i>stick out</i> , Չկամիմ պնդել, յամառել .
		at	He <i>sticks at</i> that, Երկմտէ ընդ այս .

ԲԱՅԲ .	ՆԱԽԱԴՐՈՒ ԹԻՒՆԲ .	ՕՐԻՆԱԿԲ .
To stir	up	You <i>stir up</i> the mob, Շարժես զխաժամուժն .
	up	You <i>stir up</i> the fire, Արժարժես զկրակն .
	out	You cannot <i>stir out</i> , Չկարես ելանել .
To stop	up	You <i>stop up</i> the opening, Խնուս զծակն .
	out	You <i>stop out</i> the mice, Խնուս զծակախի մկանց .
	in	You <i>stop in</i> the sheep, Փակես զհօտն .
To stretch	away	We <i>stretch away</i> , Դիմեք 'ի խորս . — Խուսափեմք .
	out	He <i>stretches out</i> his arms, Տարածէ զբազուկս իւր .
	out, off	I <i>strike off</i> your name, Ջնջեմ զանուն քո .
	into	I <i>strike into</i> trade, Խառնեմ զանձն իմ 'ի գործ .
	out	I <i>strike out</i> fire, Հուր հանեմ բախելով .
	at	I <i>strike at</i> you, Յարձակիմ 'ի վերայ քո .
	in-with	I <i>strike in with</i> you, Ի կողմն քո լինիմ, ըստ կողմն քո ելանեմ .
To strike	through	They <i>strike through</i> the wood, Անցանեն ընդ անտառն .
	up	They <i>strike up</i> a bargain, Վաղվաղակի 'ի վաճառ մտանեն .
	up	Strike <i>up</i> the music, Սկիզբն արա հարկանել .
	up	The fiddle <i>strikes up</i> , Վինն սկանի հարկանիլ, լսե- լի լինել .
	To strip	off
To suck	out, up, in	You <i>suck up</i> the air, Դուք ծծէք շոգ .

ԲԱՅՔ .	ՆԱԽԱԳՐՈՒ- ԹԻՒՆՔ .	ՕՐԻՆԱԿՔ .
To sue	for	He <i>sues</i> for an employment, Թեկն ածէ պաշտաման .
To sum	up	I <i>sum</i> up the whole,
	up	Համառօտեմ զամենայն .
	up	I <i>sum</i> up the account,
To sweep	away	Գումար առնեմ հաշուին .
	away	They <i>sweep</i> all away,
	along-with	Ի բաց բառնան զամենայն .
	along-with	I will <i>take</i> you along with me,
	asunder	Տարայց զքեզ ընդ իս .
	asunder	You <i>take</i> them asunder,
	away	Անջատէք զնոսա .
	away	You <i>take</i> away my life,
	away	Բառնայք յինէն զկեանս .
	away	Take away,
	down	Բարձ, տար ՚ի բաց զսպասդ .
	down	I <i>take</i> down his pride,
	in	Խոնարհեցուցանեմ զհպար-
	in	տութիւն նորա .
	in	He <i>takes</i> in my brother,
	in	Ի ներքս առնու զեղբայրն իմ .
	in	— Պատրէ զեղբայրն իմ .
To take	in	He <i>takes</i> in his coat,
	in	Կարձէ զզգեստ իւր .
	in	He <i>takes</i> in his expences,
	in	Կարձէ զծախս իւր .
	off	I <i>take</i> off my hand,
	off	Ի բաց առնում, ամփոփեմ ըզ-
	off	ձեռն իմ .
	off	I <i>take</i> off a copy,
	off	Առնում զպատճէնն .
	off	Take yourself off,
	off	Ի բաց կաց .
	on	He <i>takes</i> on,
	on	Յոյժ որսով, նեզի .
	out	I <i>take</i> out something,
	out	Ի բաց բառնամ զնմն .
	to	You <i>take</i> to that,
	to	Ախորժես ընդ այդ .
	up	You <i>take</i> up arms,
	up	Առնուք զզէնս .

ԲԱՅՏԻ .

ՆԱՆԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

	up	You <i>take up</i> that fashion, Ի վար արկանէք զնորաձևն .
	up	You <i>take up</i> the room, Բնակէք 'ի սենեկին , կալեալ էք 'ի բնակութիւն .
	up	<i>Take up</i> the dinner, Ի բաց առ զճաշն 'ի հրոյ , բեր զճաշն .
To take	up	You <i>take up</i> the child, Հրահանդէք զմանուկն .
	up	I <i>take</i> you up, Արգելում զձեզ .
	up	He <i>takes</i> me up short, Հատանէ զթել բանիցս .
	up	I <i>take</i> up, Ժողովում .
	up-with	He <i>takes up with</i> her, Կապեալ է 'ի սէր նորա .
To talk	about	I <i>talk about</i> you, Զքէն խօսիմ .
To tamper	with	I <i>tamper with</i> you, Որսամ , յիմ կողմն ձգեմ զձեզ .
To tell	of	I <i>tell</i> you of that, Ասեմ քեզ զայդ .
To think	of, on, upon,	I <i>will think of</i> that, Խորհեցայց զայդմանէ .
To thirst	for, after	He <i>thirsts for</i> your blood, Ծարաւի է արեան քո .
To threaten	with	I <i>threaten</i> him with my ven- geance, Սպառնամ նմա զվրէժխնդրու- թիւն .
	away	I <i>throw away</i> money, Վատնեմ զգրամս .
	by	I <i>throw by</i> this coat, Թողում 'ի բաց զհանդերձս .
To throw	down	I <i>throw down</i> my sword, Ի բաց ձգեմ զսուսեր իմ .
	off	I <i>throw off</i> your authority, Մերժեմ զիշխանութիւն քո .

ԲԱՅՑԻ .

ՆԱԽԱԳԻՐՈՒ
ԹԻՒՆԻՑ .

ՕՐԻՆԱԿԻ .

	out	I <i>throw out</i> your horse, Ձանցանեմ քաջ 'ի բաց զերե- վարաւդ .
To throw	out	He <i>throws out</i> an aspersion on me, Վատահամբաւ առնէ զիս .
	up	I <i>throw up</i> a stone, Ձդեմ զքար .
	up	I <i>throw up</i> my right, employe- ment, Հրաժարիմ յիրաւանցս , 'ի պաշտամանէս .
To tire	out	You <i>tire out</i> every body, Պարտասեցոցանես զամենե- սին .
To touch	up	I <i>touch</i> him up, Ուզղեմ զնա .
	up, upon	I <i>touch upon</i> that, Ոչ զանց առնեմ զայդու .
To trim	up	You <i>trim up</i> your garden, Ձարդարեք զարտեղ ձեր .
To trip	up	I <i>trip</i> him up, Ընկեհում զնա .
To turn	away	I have <i>turned away</i> my ser- vant, Արձակեցի զծառայն իմ .
	away	I <i>turned away</i> from him, Լքի թողի զնա .
	over	I <i>turn over</i> my goods to you, Ի քեզ յանձն առնեմ զլա- ճառս իմ .
	over	I <i>turn over</i> every leaf of a book, Յակն արկանեմ զգիրս , թղթա- տեմ .
	out	I <i>turn out</i> some one, Մերժեմ , արտաքսեմ զոք .
	to, into	I <i>turn to</i> you, Դառնամ առ քեզ .
	down	<i>Turn that down</i> , Ծալեա զդա .

ԲԱՅՔ .

ՆԱԽԱԴՐՈՒ
ԹԻՒՆՔ .

ՕՐԻՆԱԿ .

To turn	}	off	I turn off, Փոխեմ զուղիս .
		up	Turn that up, Դարձողա, հանգրիճեա զդա .
To venture	}	at, on, upon,	I will venture at that, Ձեռն արկից յայդ .
		for	I wait for you, Մնամ, սպասեմ քեզ .
To wait	}	on, upon	I will wait on you, Եկից առ քեզ յայց .
		on, upon	I wait upon this gentleman, Ի սպասու կամ առ, ծառայեմ տեառնս .
To wash	}	away, out	That is washed away, Լուացեալ մաքրեալ է ջրով .
To wear		away	I wear away the mark, Տնջեմ զնշանագիրն .
To weigh	}	down	That weighs down this, Այդ ծանր է քան զայս .
		up	I whip that up, Ըմբռնեմ զդա .
To whip	}	up	I whip up, Դիւրեաւ, փութով ելանեմ 'ի վեր .
		off	I whip off a thing, Փութանակի գործեմ զինն .
		off	I whip off, Փութամ .
		out	I whip out, Փութամ արտաքս .
		down	I whip down, Փութամ 'ի վայր .
To wind	}	up	I wind up my watch, Լարեմ զժամացոյցն իմ .
To wonder		at	I wonder at that, Ձարմանամ ընդ այդ .
To work	}	out	You work out your debt, Վաստակիս 'ի հատուցումն պարտուցդ .
		out	You work out your crime, Քաւես զյանցուածս քոյ .

ԲԱՅԵՐ . ՀԱՄԱԳՐՈՒ
ԹԻՒՆԻՐ .

ՕՐԻՆԱԿԻՐ .

To work	up	He <i>works</i> them <i>up</i> to a rebellion, Յապտտամբուլիւն գրգռէ ըզնոսա .
To write	down	I <i>write down</i> your words, Ընդ գրով արկանեմ զբանքոյ .
To yearn	out	I <i>write out</i> a copy, Առնում զհաւասարն , գաղափարեմ զօրինակն .
To yield	to, after	My heart <i>yearns to</i> you, Խանդաղատիմ 'ի քեզ .
To yield	up	I <i>yield myself up to</i> you, Ի քեզ անկանիմ , առ քեզ սպաստան առնեմ զանձն իմ .

2. ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

ԳՐՈՒԹԵԱՆ ՏՈՄՍԻՑ ԵՒ ՆԱՄԱԿԱՅ

Օրինակք սոմսից հրաւիրակաց .

Models of Cards of invitation.

1. M^r and Mrs L. request the honour of lord and lady C.'s company to dinner on tuesday the 26th instant at half past 6 o' clock.

Castle Fogerty

Thursday.

2. Lord and lady C. present their compliments to M^r and Mrs L. and regret much, that a previous engagement will prevent their having the honour of waiting upon M^r and Mrs L. at dinner on tuesday the 26th inst.

Saturday Eve.

Elm Park.

3. Lord and lady C. present their compliments to M^r and Mrs L. and will have much pleasure in accepting their kind invitation to dine on tuesday the 26th inst.

4. Mr. and Mrs P. present their most respectful compliments to Mr. and Mrs R., and beg the honour of their company to dinner, on tuesday next at three o' clock.

5. Mr. and Mrs B.'s best compliments to Mr. C. and hope for the pleasure of his company to dinner on tuesday next at six o' clock.

6. My dear N.,

In case you have no previous engagement, will you come and dine with us to-morrow without ceremony? Mrs A. will be very happy to see you. Believe me yours A.

14. Mr. . is very sorry, that it has not been in his power to call yesterday, or monday last, upon Mr. . Mr. . desires him to be persuaded that he had neither forgotten nor neglected this engagement. He could not do otherwise. He will call very soon upon Mr. . to explain this affair and present his excuses in the mean time.

15. Madam or Sir, I beg you to accept my best thanks. I shall have the honour of calling upon you to-night or to-morrow, to renew them.

16. Mr. B. finding himself obliged to go into the country to-morrow, desires Mr. F. not to give himself the trouble of calling upon him. Mr. B. will be very glad to see Mr. F. the day after to-morrow, at any hour which may be convenient to him.

17. I am just arrived from Bath: if you are at leisure to give me a call, I will tell you some news that will please you. I shall be at home the whole day, so that you may choose your time.

18. It gives me pleasure to hear that you are at last returned from Bath: had I no other motive but that of congratulating you on your happy arrival after so long an absence, that alone would induce me to wait on you. You may, therefore, depend on seeing me this evening about five.

Opphulpp ulukpuluhuk luvuluhug .

Models of familiar letters .

A little boy to his mother .

My dear mamma,

I am very sorry that you are not coming to Paris now, as you had intended in your last letter to Henrietta. It would have given us both much pleasure to see you, papa, and all my brothers and sisters. Henrietta says she is pleased with

me, and I hope to please God also by my obedience and docility to all she tells me. — I have commenced Italian since I saw you, and I hope soon to be able to speak it. I am sure this will give you pleasure, dear mamma. Henrietta's feast-day took place on last thursday. I wrote her a little letter of affection, which she said she prized more than any thing else. — Good bye, my dear mamma ; give my affectionate love to dear papa and all my brothers and sisters and believe me

My dearest mamma, always your dutiful and affectionate son
John Ryan.

The mother to her son.

My darling little Johnny,

I was much pleased with your letter to me, and with the wishes you expressed of making me happy by studying to be a docile and obedient boy. — This will make me happy, Johnny, — and I am quite sure that it will make you so too. Indeed I always thought you would be a comfort to me, and particularly since I heard that you were anxious to imitate your darling brother Lionel. How fond you must be of Henrietta through whose means you are acquiring information, that will make all your time pass so pleasantly. Besides a man without information, in this age of the world, is worse than one void of ideas. There is also a study which Henrietta does not allow you to neglect, and which takes precedence of every other: that study which will teach you to please God, and to look forward to Heaven as your eternal home. But my own little Johnny, I hope we shall have many happy days together, in our home in this world as yet. Henrietta must manage to let us have that happiness. Talk to her about it often, that when an opportunity arrives she may be disposed to come and see us. — Vally is very good, and sends his love to you. Nina is delighted with the pretty picture you sent her, and will write to you by an other opportunity.

God bless you, my own little boy; pray for mamma.
P. S. Penelope loves you as much as ever.

A brother to his sister.

Castle F. June 26th.

My dear H.,

On the other side of this I send you a letter of credit on Mr C. and son, bankers at Paris for the sum of 000 l., 00 s., 0 d., being the amount of your half year's interest, due the 31st of december last, and half year's annuity 000 l., due the 2^d of this month. — *Minus* 00 l., which I have laid out according to your wishes. I should have sent it before; but that the Longfordpass tenants *as usual* were backward in paying their rents.

You will be sorry, I am sure, to learn the loss I have experienced by the awful storm which occurred here on the 6th of last month. More than 200 of my *dear beloved trees* (and all of them large and *old ones*) have been torn up by the roots. — The place, however, fortunately has not otherwise suffered. — I should hope, my dear H., that you are well and happy; it is the anxious wish of your fondly attached brother

J. H.

The answer.

Paris, sept. 17th.

My dear J.,

I hasten to acknowledge the receipt of your letter of the 26th, containing the amount of my half year's interest, and annuity, due on the 31st of december and 2^d of this month, for which I am much obliged. — I was indeed grieved to learn the ravages the cruel storm made upon dear Castle F. — In the destruction of those majestic trees you mentioned, knowing so well as I do, the fond attachment you have for every shrub, much less the *old, long remembered, and revered favorites of our childhood*, which used so often to give retreat and shelter to our youthful sports. — I have however one consolation to offer you, which other misfortunes of a similar more serious nature can never have, *viz.* that they will grow out

again, as it is not grim death that has torn them from you. — I should write more but that I am in the greatest hurry for the post. And with renewed sympathy for the loss you have experienced believe me your

Attached and affectionate sister,

H. J. L.

Between two friends.

Regent-Street, 12th

I cannot suffer the week to pass, my dear miss L., without letting you know that L. and myself embrace you with all our hearts, and wish you most sincerely many happy returns of the season, as does M^r. C. who joins with me in regretting that the very unfavourable state of the weather rendered it impossible for you to come and eat plum-pudding with us on christmas-day, and drink the health of your brother and family. I long to hear that M^r. and Mrs L. and the children are well; doubtless you have received a letter from them. M^r. C. has read the papers you lent him. If you have any more to send, give them to the servant, and believe me, dear miss L.

Yours most sincerely,

H. C. B.

Thursday Morn.

Other.

Dear miss,

Mamma desired me to tell you that she is very sorry you cannot go to the Opera, but that we shall certainly postpone our going there that we may have the pleasure of spending a comfortable evening at home with you. We trust that this may not hinder you to sleep out to-morrow night, as we had settled previously; pray, believe me,

Y^r Truly, G. C.

Other.

My dear miss L.,

This morning I got the garters, they are very neatly made; and I am sure will please in every other respect; so will feel much obliged by your paying for them. I really am quite ashamed at giving you so much trouble; — you should rejoice at my leaving Paris.

Tuesday we arrived here after a very tiresome journey, as the road was paved the entire way from Paris to Namur, and again from Liège here; however part of the country was very beautiful.

I think in a few days we shall like Aix-la-Chapelle very much, there are a number of English.

Have you heard from your friends in England lately? I hope, Mrs L. will like the servant you have had such trouble in engaging for her.

The weather here is intensely hot; but I suppose it is even more so in Paris.

Pray excuse this scribble; I quite forgot writing till this moment, and am in *bed, half asleep*.

Edmond joins in love to you, dear miss L., with your much obliged and affectionate cousin

H. J. A.

Hôtel du Grand-Monarque

Friday night. Juin 20.

Ἰωννηνν ἡ ὑψηλὴ κυριότητα .

Letters and notes of affairs.

1. *To a banker whom you are recommended to.*

Sir, Being just arrived in this place, I request the favour of you to let me know the day and hour I may call upon you, in order to present you the letters of recommendation that Mr . . . of Rotterdam gave me for your house.

I have the honour to be, Sir,

Your most humble and obedient servant.

2. *To a member of government to ask an interview.*

Sir, I hope your Excellency will have the goodness to let me know the day and hour I might wait upon him. In hopes of receiving your order, I have the honour to be very respectfully,

Your Excellency's

Most humble and obedient servant.

3. *On the same subject to a gentleman.*

Mr.. 's compliments to Mr.., desires to know the day and hour he might call upon him, having something interesting (or of great consequence) to acquaint him with. Mr.. hopes that Mr.. will excuse this importunity.

4. *To recommend a gentleman.*

Sir, If you could assist Mr... in his purposes, you would oblige me very much, and I should partake in his gratitude. It is impossible you could protect a more honest man, and one more worthy of your kind attention. If I had not thought this a good action, I should not have ventured to trouble you, but I considered at the same time that Mr... 's talents and position would be his best recommendations. — I have the honour to be, etc.

5. *To ask letters of recommendation.*

Sir, I intend to set off immediately for... Could you be so good as to give me letters of recommendation for Mr... and Mrs...; you will oblige me very much, and I shall be very thankful. — I have the honour to be, etc.

6. *To grant a demand.*

I will do with as great eagerness as pleasure what Mrs.. asked me. — *Or*: I shall immediately execute Mrs.. 's commands and thank her for the opportunity offered me of rendering myself agreeable to her.

7. *To ask for money which is due.*

Sir, permit me to recall to your memory that you have let pass the term agreed betwixt us. I am sorry to trouble you, and only the great want of money could induce me to take this step. The bearer will present you my receipt, and you may remit him the amount.

8. *To workman.*

I desire Mr... to give to my servant the coat (or the hat), etc, which has been promised me to-day.

Mr.. had promised me that my great-coat should be ready for thursday. I want it to-morrow morning and I shall send for it at nine o' clock precisely.

I desire Mr... or Mrs... to come tuesday morning at ten o' clock to take the measure of a coat, of a gown, etc.

Օրինակք վաճառակցութեան քրոնց .

Models of commercial letters.

LETTER I.

For beginning a correspondence.

Gentlemen,

With the hope of enlarging the number of our correspondents in England, we have desired several of our friends to inform us of the different houses of that country, with which we might negotiate with safety; and, as they have convinced us of your integrity and of the good commissions, which you give for the sale and purchase of various goods, we desire you to accept our services, which we offer you upon all occasions, our principal commerce consisting in buying and selling — and other goods. We flatter ourselves that, when you have seen our method of trading and managing the concerns of our friends, you will readily consent to the carrying on a correspondence that may be equally useful and advantageous to

both of us. On your part, you may enquire of whom you please concerning our house; we are persuaded that no person can with justice speak to our disadvantage. We hope that you will honour us with your commissions: you may be assured of our attention and vigilance to serve you well, as we wish nothing more than to convince you of the perfect regard with which we have the honour to style ourselves most truly, Sirs,

Your very humble servants.

The answer.

Gentlemen,

In answer to your favour of the 15th of January last, we inform you that we are infinitely pleased with the favourable opinion you have entertained of us. We embrace, with a sensible pleasure, the opportunity of cultivating a more particular acquaintance with you, Gentlemen, being under no necessity to make further inquiry; and, when opportunities occur, we will avail ourselves of your obliging offers.

We assure you that at present our commissions are very small; for trade has languished so long, and especially since the beginning of the war, that we dare not attempt any thing. However, in order to make a beginning to a correspondence which in process of time may prove advantageous, be so kind as to send us the price current of—How little prospect soever you may afford us of a fortunate issue, we shall dispatch you two or three bales, to let you know the wish we have of being among the number of your friends. We desire you to honour us with your orders in all occasions in which it will be in our power to do you service, assuring you that we are very perfectly, Gentlemen, Your most humble servants.

LETTER II.

Gentlemen,

By order and on account of Messrs.—of—we have shipped on board the—captain—who is to sail from our port for the above place, twelve bales of worsted stockings, and

eight of dressed calvesskins, amounting to 100 l. sterling. We send you hereto annexed the bill of lading signed by the said captain, and beg you will cause the insurance to be taken care of, to the best advantage of our friend at— with whom you will settle your disbursements on this business. We have yet remaining a cargo of the same nature to forward to you in a few weeks, which we shall do, God willing, and request of you in due time to take the trouble of having it likewise insured in your town. We remain with all possible regard,
Gentlemen, Your etc. etc.

The answer.

Gentlemen,

We have received the honour of yours of the 5th instant, which brings us the bill of lading of twelve bales of worsted stockings, and eight of calvesskins dressed, which you have placed to the account of Messrs. —, brothers of—, on board the —, captain—commander, the insurance whereof you leave to us; which we have lately effected, and shall immediately acquaint our said friends at— with it, and inform them of the premium at which we procured the said insurance. We shall pursue the same method with respect to what remains to be transmitted; and the moment we receive an account of it from you, we will apply ourselves to that business with equal assiduity. In the mean time we have the honour to be sincerely, Gentlemen,

Your most humble and obedient servants, etc.

LETTER III.

Sir,

I have received yours of the 5th ult. with your invoice and bill of lading inclosed. I remit you, by this post, a bill of exchange, herein contained, upon Messrs.—and Co. for 100 l. sterl. and beg you would send me, by the first opportunity, ten pieces of superfine black cloth, about fifteen shillings a yard, and thirty pieces of Holland, about three shillings or three shillings and six pence per ell, the whole after your taste and judgment. I remain, Sir, Your etc.

The answer .

Sir,

Yours of the first instant lies now before me, together with your draught on Messrs.—and Co. for 100 l. sterl. It has been accepted, and the amount duly carried to your account. I will consign to you, by the ship—captain—ten pieces of black cloth, and thirty pieces of Holland, according to your order. If you want any thing further, I hope you will favour me with your orders. I am, Sir,   Your etc. etc.

From a country shopkeeper to a London merchant .

Sir,

I request you will be so kind, by return of post, as to let me know the current prices of the articles which I have subjoined. If I think they admit of sufficient profit, you will shortly receive a very considerable order for myself and correspondents. I am, Sir,

(*The list follows*)

Your humble servant.

The answer .

Sir,

Agreeably to your request, I have, underneath, added the price to each article, which you may wish to know; showing, at the same time, the retail prices, that you may be a judge of the profits. As I have some apprehension that their prices will be shortly advanced, I recommend the present time as the best for yourself and friends to purchase. I am, Sir,

(*The prices follow*).

Your etc.

From a tradesman to another for money .

Sir,

Having an unexpected bill to make up, and being at present deficient in money, I take the liberty of troubling you

for the small balance of accounts which is at present between us. If it should be inconvenient to let me have the whole, a part at this critical juncture will exceedingly oblige

Your very humble servant.

The answer.

Sir,

Agreeably to your request, I have enclosed for the full balance which remains due, an order, payable at sight, to Mr. Tradewell, Cheapside, who will deliver either it or the cash, upon receiving your receipt for the same. I request that, for the future, you will give me proper notice, when you wish payment to be made.

Your etc.

From wholesale dealers to a retail one.

Sir,

We are exceedingly sorry to be under the necessity of now becoming urgent; but, as you are very backward in your remittances, and our profits so small on the goods we have sent you, we expect an immediate draught, or order, for the sum which is so long due; otherwise we shall be obliged to take such measures as must prove very disagreeable to you.

Your etc.

An answer to the foregoing.

Gentlemen,

The unexpected and severe losses which I have felt, have been, I assure you, the sole cause of my being thus remiss. I humbly acknowledge your lenity, and request your acceptance of my bill at two months date, money being at this time very scarce, and my debtors exceedingly tardy in their payments. Should this be agreeable, you may depend upon my punctuality for the future, as I now intend to enter into a resolution of giving no credit. I am, with sincere thanks for your late goodness, Gentlemen,

Your obliged servant.

Պիտուկի խոստմանց և ընդունելոյնքիս .

Promissory notes and receipts .

1. Two months after date, I promise to pay Mr. B . . . or order, the sum of two hundred livres, for value received in goods of the said gentleman.

Constantinople, this 14th of June, 1851. — For 200 liv.

2. London, June 12, 1851.

On demand (or two months after date) I promise to pay Mr. Morgan, or order, the sum of 20 pounds 15 shillings and 6 pence, for value received. A. B.

3. We, the underwritten, promise conjointly to pay, on the twentieth of next July, to Mr. S. the sum of six hundred livres, which he has lent us, to oblige us.

Marseilles, May 12, 1851. For 600 liv.

4. Received of Mr . . . the sum of . . . in full of all demands up to this day. N.

5. I the underwritten declare to have received of Mr. B. the sum of sixty liv. which I had lent him, according to his promissory note of the fifteenth of last March, which, on this account, I now return into the hands of the said Me. B. as discharged.

Paris, June 14, 1851.

6. This is to acknowledge that I have received from M. L . . the sum of fifteen pounds for a year's interest of three hundred pounds he owes me, due on the 25th of March last.

Constantinople, March 30, 1851.

Օրինակք փոխանակագրոց .

Models of Bills of exchange .

London May 6, 1851.

1. For 123 liv.

Sir, At sight, please to pay, by this first bill of exchange, to Mr. D . . the sum of one hundred and twenty three French livres, for value received of him in cash (*or in goods*), and place it to account, as per advice from your, etc.

To Mr. L . . . , merchant, Paris. M. S.

2. London, May 6, 1851.

Sir, I have this day drawn on you one hundred and twenty-three French livres, payable at sight to Mr. D . . for value received of him. I beg you to honour it, and set it to my account, which expecting from your punctuality, I am, Sir, your, etc.

N. N.

York, October 7, 1851.

3. For 300 liv. 14 s.

Sir, fifteen days after sight, you will please to pay by this sole bill of exchange, to Mr. W . . or order, the sum of three hundred livres and fourteen sols, for value received of him in goods, and place it in account, as by advice from your, etc.

To Mr. G. merchant, Smyrna. S. S.

London, Sept, 15, 1851.

4. For 5000 liv.

Sir, on the fifteenth of January next, please to pay to Mr. James Moore, or order, the sum of five thousand livres, for value received of him, and place it to account as per advice of your, etc.

H. K.

To Mr. R. K. merchant, Constantinople.

5. London, February 11, 1851.

Sir, one month after date (*or at sight*) please to pay Mr. . or order, the sum of-pounds-shillings and-pence, and place the same to the account of your humble servant,

To Mr. C. C. merchant, Athens. S. K.

Birmingham, Nov. 23, 1851.

6. For 3000 liv.

Sir, at usance (*or at double usance*) please to pay, on this bill of exchange to Mr. A. A. three thousand French livres, currency, for value received from Mr. W. and pass the same to account, as per advice from your, etc.

To Mr. S. K. banker, Constantinople. J. H.

Օրիենտալք կամակաւանոյ 'ի հիկե և 'ի նոր Տասնեւազրաց .

Models of letters from ancient and modern authors.

The queen Anne Bullen to the king Henry VIII (year 1536).

SIR,

Your grace's displeasure and my imprisonment are things so strange unto me, as what to write, or what to excuse, I am altogether ignorant. Whereas you send unto me (willing me to confess a truth, and so obtain your favour) by such an one whom you know to be mine ancient professed enemy; I no sooner received this message by him, than I rightly conceived your meaning; and if, as you say, confessing a truth, indeed, may procure my safety, I shall, with all willingness and duty, perform your command.

But let not your grace ever imagine that your poor wife will ever be brought to acknowledge a fault, where not so much as a thought thereof preceded. And, to speak a truth, never prince had wife more loyal in all duty, and in all true affection, than you have ever found in Anne Bullen; with which name and place I could willingly have contented myself,

if God and your grace's pleasure had been so pleased. Neither did I at any time so far forget myself in my exaltation, or received queenship, but that I have always looked for such an alteration as now I find; for, the ground of my preferment being on no surer foundation than your grace's fancy, the least alteration, I know, was fit and sufficient to draw that fancy, to some other subject. You have chosen me from a low estate to be your queen and companion, far beyond my desert and desire. If, then, you found me worthy of such honour, good your grace, let not any light fancy, or bad counsel of mine enemies, withdraw your princely favour from me; neither let that stain, that unworthy stain, of a disloyal heart towards your good grace, ever cast so foul a blot on your most dutiful wife, and the infant princess your daughter. Try me, good king, but let me have a lawful trial; and let not my sworn enemies sit as my accusers and judges; yea, let me receive an open trial (for my truth shall fear no open shame); then shall you see either mine innocence cleared, your suspicion and conscience satisfied, the ignominy and slander of the world stopped, or my guilt openly declared. So that whatsoever God or you may determine of me, your grace may be freed from an open censure, and mine offense being so lawfully proved, your grace is at liberty, both before God and man, not only to execute worthy punishment on me, as an unlawful wife, but to follow your affection, already settled on that party, for whose sake I am now as as I am, whose name I could some good while since have pointed unto your grace, being not ignorant of my suspicion therein. But if you have already determined of me, and that not only my death, but an infamous slander must bring you the enjoying of your desired happiness, then I desire of God that he will pardon your great sin therein, and likewise mine enemies the instruments thereof; and that he will not call you to a strict account for your unprincely and cruel usage of me, at his general judgment-seat, where both you and myself must shortly appear, and in whose judgment, I doubt not (whatsoever the world may think of me) mine innocence shall be openly

known and sufficiently cleared. My last and only request shall be, that myself may only bear the burthen of your grace's displeasure, and that it may not touch the innocent souls of those poor gentlemen, who, as I understand, are likewise in strait imprisonment for my sake. If ever I found favour in your sight, if ever the name of Anne Bullen hath been pleasing in your ears, then let me obtain this request; and I will so leave to trouble your grace any farther, with my earnest prayers to the Trinity to have your grace in his good keeping, and to direct you in all your actions.

From my doleful prison in the Tower, the 6th of May.

Your most loyal, and ever faithful wife.

Sir Henry Sidney to his son Philip Sidney (year 1556).

I have received two letters from you, one written in Latin, the other in French; wick I take in good part, and will you to exercise that practice of learning often: for that will stand you in most stead, in that profession of life that you are born to live in. And, since this is my first letter that ever I did write to you, I will not, that it be all empty of some advices, which my natural care of you provoketh me to wish you to follow, as documents to you in this your tender age. Let your first action be, the lifting up of your mind to Almighty God, by hearty prayer, and feelingly digest the words you speak in prayer, with continual meditation, and thinking of him to whom you pray, and of the matter for which you pray. And use this as an ordinary, at, and at an ordinary hour. Whereby the time itself will put you in remembrance to do that which you are accustomed to do. In that time apply your study to such hours as your discreet master doth assign you, earnestly; and the time (I know) he will so limit, as shall be both sufficient for your learning, and safe for your health. And mark the sense and the matter of what you read, as well as the words. So shall you both enrich your tongue with words, and your wit with matter; and judgment will grow as

years groweth in you. Be humble and obedient to your master, for unless you frame yourself to obey others, yea, and feel in yourself what obedience is, you shall never be able to teach others how to obey you. Be courteous of gesture, and affable to all men, with diversity of reverence; according to the dignity of the person. There is nothing that winneth so much with so little cost. Use moderate diet, so as, after your meat, you may find your wit fresher, and not duller, and your body more lively, and not more heavy. Seldom drink wine, and yet sometimes do, lest being enforced to drink upon the sudden, you should find yourself inflamed. Upon exercise of body, but such as is without peril of your joints or bones; it will increase your force, and enlarge your breath. Delight to be cleanly, as well in all parts of your body, as in your garments. It shall make you grateful in each company, and otherwise loathsome. Give yourself to be merry, for you degenerate from your father, if you find not yourself most able in wit and body, to do any thing, when you be most merry: but let your mirth be ever void of all scurrility, and biting words to any man; for a wound given by a word is oftentimes harder to be cured, than that which is given with the sword. Be you rather a hearer and bearer away of other men's talk, than a beginner or procurer of speech, otherwise you shall be counted to delight to hear yourself speak. If you hear a wise sentence, or an apt phrase, commit it to your memory, with respect of the circumstance, when you shall speak it. Let never oath be heard to come out of your mouth, nor word of ribaldry; detest it in others, so shall custom make to yourself a law against it in yourself. Be modest in each assembly, and rather be rebuked of light fellows, for maiden-like shamefacedness, than of your sad friends for pertboldness. Think upon every word that you will speak, before you utter it, and remember how nature hath rampired up (as it were) the tongue with teeth, lips, yea and air without the lips, and all be-tokening reins, or bridles, for the loose use of that member. Above all things tell no untruth, no not in trifles. The custom of it is naughty, and let it not satisfy you, that, for a time,

the hearers take it for truth ; for after it will be known as it is, to your shame ; for there cannot be a greater reproach to a gentleman, than to be accounted a liar. Study and endeavour yourself to be virtuously occupied. So shall you make such an habit of well-doing in you, that you shall not know how to do evil, though you would. Remember, my son, the noble blood you are descended of, by your mother's side ; and think that only by virtuous live and good action, you may be an ornament to that illustrious family ; and otherwise, through vice and sloth, you shall be counted *labes generis*, one of the greatest curses that can happen to man. Well (my little Philip) this is enough for me, and too much, I fear, for you. But if I shall find that this light meal of digestion nourish any thing the weak stomach of your young capacity, I will, as I find the same grow stronger, feed it with tougher food. Your loving father, so long as you live in the fear of God.

Mr. Pope to Mr. Addison.

July 20, 1713.

I am more joyed at your return than I should be at that of the sun, so much as I wish for him this melancholy wet season ; but it is his fate, too, like yours, to be displeasing, to owls and obscene animals, who cannot bear his lustre. What put me in mind of these night-birds was John Dennis, whom, I think, you are best revenged upon, as the sun was in the fable upon these bats and beastly birds above-mentioned, only by *shining on*. I am so far from esteeming it any misfortune, that I congratulate you upon having your share in that, which all the great men, and all the good men that ever lived, have had their part of, envy and calumny. To be uncensured and to be obscure is the same thing. You may conclude from what I here say, that it was never in my thoughts to have offered you my pen in any direct reply to such a critic, but only in some little raillery ; not in defence of you, but in contempt of him. But, indeed, your opinion that it is entirely to be neglected, would have been my own had it been my own case : but I felt more warmth here than I did when first I

saw his book against myself, though, indeed, in two minutes it made me heartily merry. He has written against every thing the world has approved these many years. I apprehend but one danger from Dennis's disliking our sense, that it may make us think so very well of it, as to become proud and conceited upon his disapprobation.

I must not here omit to do justice to Mr. Gay, whose zeal in you concern is worthy a friend and honourer of you. He writ to me in the most pressing terms about it, though with that just contempt of the critic that he deserves. I think in these days one honest man is obliged to acquaint another who are his friends; when so many mischievous insects are daily at work to make people of merit suspicious of each other; that they may have the satisfaction of seeing them looked upon no better than themselves. I am your, etc.

Mr. Addison to Mr. Pope.

Oct. 26. 1713.

I was extremely glad to receive a letter from you, but more so upon reading the contents of it. The work you mention will, I dare say, very sufficiently recommend itself when your name appears with the proposals: and if you think I can any way contribute to the forwarding of them, you cannot, lay a greater obligation upon me, than by employing me in such an office. As I have an ambition of having it known that you are my friend, I shall be very proud of shewing it by this, or any other instance. I question not but your translation will enrich our tongue, and do honour to our country; for I conclude of it already from those performances with which you have obliged the public. I would only have you consider how it may most turn to your advantage. Excuse my impertinence in this particular, which proceeds from my zeal for your ease and happiness. The work would cost you a great deal of time, and, unless you undertake, it will, I am afraid, never be executed by any other; at least I know none of this age that is equal to it beside yourself.

I am at present wholly immersed in country business, and begin to take delight in it. I wish, I might hope to see you here some time, and will not despair of it when you engage in a work that will require solitude and retirement. I am your, etc.

Mr. Pope to the Bishop of Rochester.

March 14, 1721-2.

I was disappointed (much more than those who commonly use that phrase on such occasions) in missing you at the Deanery, where I lay solitary two nights. Indeed, I truly partake in any degree of concern that affects you, and I wish every thing may succeed as you desire in your own family, and in that which, I think, you no less account your own, and is no less your family, the whole world: for I take you to be one of the true friends of it, and to your power its protector. — Though the noise and daily bustle for the public be now over, I dare say, a good man is still tendering its welfare; as the sun in the winter, when seeming to retire from the world is preparing benedictions and warmth for a better season. No man wishes your lordship more quiet, more tranquillity, than I, who know you should understand the value of it; but I do not wish you a jot less concerned or less active than you are, in all sincere, and therefore warm desires of public good.

I beg the kindness (and it is for that chiefly I trouble you with this letter) to favour me with notice as soon as you return to London, that I may come and make you a proper visit of a day or two; for hitherto I have not been your visitor, but your lodger, and I accuse myself of it. I have now no earthly thing to oblige my being in town (a point of no small satisfaction to me), but the best reason, the seeing a friend. As long, my Lord, as you will let me call you so (and I dare say you will, till I forfeit what, I think, I never shall, my veracity and integrity), I shall esteem myself fortunate, in spite of the South-Sea, poetry, popery, and poverty.

I cannot tell you how sorry I am, you should be troubled a-new by any sort of people. I heartily wish, *Quod superest ut tibi vivas* — that you may teach me how to do the same; who, without any real impediment to acting and living rightly, do act and live as foolishly as if I were a great man. I am, etc.

Mr. Pope to Mr. Gay.

Sept. 23, 1714.

Dear Mr. Gay,

Welcome to your native soil! welcome to your friends! thrice welcome to me! whether returned in glory, blest with court-interest, the love and familiarity of the great, and filled with agreeable hopes; or melancholy with dejection, contemplative of the changes of fortune, and doubtful for the future. Whether returned a triumphant Whig, or a desponding Tory, equally all hail! equally beloved and welcome to me! If happy, I am to partake in your elevation; if unhappy, you have still a warm corner in my heart, and a retreat at Binfield in the worst of times at your service. If you are a Tory, or thought so by any man, I know it can proceed from nothing but your gratitude to a few people who endeavour to serve you, and whose politics were never your concern. If you are a Whig, as I rather hope, and, as I think, your principles and mine (as brother poets) had ever a bias to the side of liberty, I know you will be an honest man, and an inoffensive one. Upon the whole, I know you are incapable of being so much of either party as to be good for nothing. Therefore once more, whatever you are, or in whatever state you are, all hail!

One or two of your old friends complained they had heard nothing of you since the Queen's death; I told them no man living loved Mr. Gay better than I, yet I had not once written to him in all his voyage. This I thought a convincing proof, how truly one may be a friend to another without telling him so every month. But they had reasons to themselves to allege

in your excuse; as men who really value one another will never want such as make their friends and themselves easy. The late universal concern in public affairs, threw us all into a hurry spirits: even I, who am more a philosopher than to expect any thing from any reign, was borne away with the current, and full of the expectation of the Successor. During your journey I knew not whether to aim a letter after you; that was a sort of shooting flying: add to this the demand Homer had upon me, to write fifty verses a day, besides learned notes, all which are at a conclusion for this year. Rejoice with me, O my friend that my labour is over; come and make merry with me in much feasting: we will feed among the lilies (by the lilies I mean the ladies). Are not the Rosalindas of Britain as charming as the Blousalindas of the Hague? or have the two great Pastoral poets of our nation renounced love at the same time? for Philips, immortals Philips, hath deserted, yea, and in a rustic manner kicked, his Rosalinda. Dr. Parnell and I have been inseparable ever since you went. We are now at the Bath, where (if you are not, as I heartily hope, better engaged) your coming would be the greatest pleasure to us in the world. Talk not of expences; Homer shall support his children. I beg a line from you directed to the Post-house in Bath. Poor Parnell is in an ill state of health.

Pardon me if I add a word of advice in the poetical way. Write something of the King, or Prince, or Princess. On whatsoever foot you may be with the court, this can do no harm, I shall never know where to end, and am confounded in the many things I have to say to you, though they all amount but to this, that I am entirely as ever, your, etc.

Mr. Pope to Dr. Swift.

June 18, 1714.

Whatever apologies it might become me to make at any other time for writing to you, I shall use none now, to a man who has owned himself as splenetic as a cat in the country. In that circumstance, I know by experience a letter is a very

useful, as well as amusing thing: if you are too busied in state affairs to read it, yet you may find entertainment in folding it into divers figures, either doubling it into a pyramidal, or twisting it into a serpentine form: or if your disposition should not be so mathematical, in taking it with you to that place where men of studious minds are apt to sit longer than ordinary; where, after an abrupt division of the paper, it may not be unpleasant to try to fit and rejoin the broken lines together. All these amusements I am no stranger to in the country, and doubt not (by this time) you begin to relish them, in your present contemplative situation.

I remember a man, who was thought to have some knowledge in the world, used to affirm, that no people in town ever complained they were forgotten by their friends in the country; but my increasing experience convinces me he was mistaken, for I find a great many here grievously complaining of you, upon this score. I am told further, that you treat the few you correspond with in a very arrogant style, and tell them you admire at their insolence in disturbing your meditations, or even inquiring of your retreat: but this I will not positively assert, because I never received any such insulting epistle from you. My Lord Oxford says you have not written to him once since you went: but this perhaps may be only policy, in him or you; and I, who am half a Whig, must not entirely credit any thing he affirms. At Button's it is reported you are gone to Hanover, and that Gay goes only on an embassy to you. Others apprehend some dangerous state treatise from your retirement: and a wit, who affects to imitate Balsac, says, that the ministry now are like those Heathens of old, who received their oracles from the woods. The gentlemen of the Roman Catholic persuasion are not unwilling to credit me, when I whisper, that you are gone to meet some Jesuits commissioned from the court of Rome, in order to settle the most convenient methods to be taken for the coming of the Pretender. Dr. Arbuthnot is singular in his opinion, and imagines your only design is to attend at full leisure to the life and adventures of Scriblerus. This indeed must be

granted of greater importance than all the rest ; and I wish I could promise so well of you. The top of my ambition is to contribute to that great work, and I shall translate Homer by the by. Mr. Gay has acquainted you what progress I have made in it. I cannot name Mr. Gay, without all the acknowledgments which I shall ever owe you, on his account. If I writ this in verse, I would tell you, you are like the sun ; and while men imagine you to be retired or absent, are hourly exerting your indulgence, and bringing things to maturity for their advantage. Of all the world, you are the man (without flattery) who serve your friends with the least ostentation ; it is almost ingratitude to thank you, considering your temper ; and this is the period of all my letter which I fear you will think the most impertinent. I am, with the truest affection, yours, etc.

Dr. Swift to the Earl of Peterborow.

My Lord,

I never knew or heard of any person so volatile, and so fixed as your lordship : you, while your imagination is carrying you through every corner of the world, where you have or have not been, can at the same time remember to do offices of favour and kindness to the meanest of your friends ; and in all the scenes you have passed, have not been able to attain that one quality peculiar to a great man, of forgetting every thing but injuries. Of this I am a living witness against you ; for being the most insignificant of all your old humble servants, you were so cruel as never to give me time to ask a favour, but prevented me, in doing whatever you thought I desired, or could be for my credit or advantage.

I have often admired at the capriciousness of fortune in regard to your lordship. She hath forced courts to act against their oldest and most constant maxims ; to make you a general, because you had courage and conduct ; an ambassador, because you had wisdom and knowledge in the interests of Europe ; and an admiral on account of your skill in maritime

affairs; whereas, according to the usual method of court-proceedings, I should have been at the head of the army, and you of the church, or rather a curate under the Dean of St. Patrick's.

The Archbishop of Dublin laments that he did not see your lordship till he was just upon the point of leaving the Bath; I pray God you may have found success in that journey, else I shall continue to think there is a fatality in all your lordship's undertakings, which only terminate in your own honour, and the good of the public, without the least advantage to your health or fortune.

I remember Lord Oxford's ministry used to tell me, that not knowing where to write to you, they were forced to write at you. It is so with me, for you are in one thing an evangelical man, that you know not where to lay your head; and, I think, you have no house. Pray, my Lord, write to me, that I may have the pleasure, in this scoundrel country, of going about, and shewing my depending persons a letter from the Earl of Peterborow. I am, etc.

Mr. Sterne to Mr. W.

Coxwold, December 20, 1766.

Thanks my dear W., for your letter... I am just preparing to come and greet you and many other friends in town... I have drained my ink-standish to the bottom, and after I have published, shall set my face, not towards Jerusalem, but towards the Alps... I find I must once more fly from death whilst I have strength... I shall go to Naples; and see whether the air of that place will not set this poor frame to rights... As to the project of getting a bear to lead, I think I have enough to do to govern myself... and however profitable it might be (according to your opinion), I am sure it would be unpleasurable... few are the minutes of life, and I do not think that I have any to throw away on any one being. I shall spend nine or ten months in Italy, and call upon my wife and daughter in France at my return... so shall be back

by the King's birth-day... what a project!... and now, my dear friend, am I going to York, not for the sake of society... nor to walk by the side of the muddy Ouse, but to recruit myself of the most violent spitting of blood that ever mortal man experienced; because I had rather (in case it is ordained so) die there, than in a post-chaise on the road. If the amour of my uncle Toby do not please you, I am mistaken... and so with a droll story I will finish this letter.. A sensible friend of mine, with whom, not long ago, I spent some hours in conversation, met an apothecary (an acquaintance of ours)..... the latter asked him how he did? why ill, very ill... I have been with Sterne, who has given me such a dose of Attic salt, that I am in a fever... Attic salt, Sir, Attic salt! I have Glauber salt, ... I have Epsom salt in my shop, etc... Oh! I suppose it is some French salt... I wonder you would trust his report of the medicine, he cares not what he takes himself... I fancy see you smile... I long to be able to be in London, and embrace my friends there... and shall enjoy myself a week or ten days at Paris with my friends, particularly the Baron d'Holbach, and the rest of the joyous sett... As to the females... no, I will not say a word about them... only I have borrowed characters taken up (as a woman does her shift) for the purpose she intends to effectuate. Adieu, adieu... I am your's, etc.

Lord Byron to his mother.

TO THE HONOURABLE MRS. BYRON.

Dear Mother,

Though I have a very short time to spare, being to sail immediately for Greece, I cannot avoid taking an opportunity of telling you that I am well. I have been in Malta a short time, and have found the inhabitants hospitable and pleasant. — This letter is committed to the care of an extraordinary woman, whom you have doubtless heard of, Mrs. S. — P. — She has been shipwrecked, and her life has been from the

commencement, so fertile in remarkable accidents, that in a romance they would appear improbable. She was born at Constantinople, where her father was Austrian ambassador. She is on the way to England to join her husband. Being obliged to leave Trieste, where she was paying a visit to her mother, she embarks soon in a ship of war. Since my arrival here, I had scarcely any other companion.

You have seen Murray and Robert by this time, and received my letter.— Little has happened since that date. I have touched at Cagliari in Sardinia, and at Girgenti in Sicily, and embark to-morrow for Patras, whence I proceed to Janina, where Ali-Pacha holds his court; so I shall soon be among the Mussulmans. Adieu.

Believe me, with sincerity, yours ever

BYRON.

Lord Byron To Mr. Moore.

Venice, December 5, 1816.

Letter 252,

Since my former dates, I do not know that I have much to add on the subject, and luckily, nothing to take away...

By way of divertisement, I am studying daily, at an Armenian monastery, the Armenian language. I found that my mind wanted something craggy to break upon; and this — the most difficult thing I could discover here for an amusement — I have chosen, to torture me into attention. — It is a rich language, however, and would amply repay any one the trouble of learning it. — I try, and shall go on; but I answer for nothing, least of all for my intentions or my success. There are some very curious Mss. in the monastery, as well as books; translations also from Greek originals, now lost, and from Persian and Syriac etc., besides works of their own people. Four years ago the French instituted an Armenian professorship. Twenty pupils presented themselves on Monday morning, full of noble ardour, ingenuous youth, and impregnable industry. They persevered, with a courage worthy of

the nation and of universal conquest, till Thursday; when *fifteen* of the *twenty* succumbed to the six-and-twentieth letter of the alphabet. It is, to be sure, a Waterloo of an Alphabet — that must be said for them. But it is so like these fellows, to do by it as they did by their sovereigns — abandon both; to parody the old rhymes,

“ Take a thing and give a thing ,” —

“ Take a king and give a king ,”

Lord Byron To. Mr. Murray.

Venice, Jan. 1817.

Letter 258.

To the Armenian Grammar, mentioned in the letters of Lord Byron, the following interesting fragment, found among his papers, seems to have been intended as a Preface :

“ The English reader will probably be surprised to find my name associated with a work of the present description, and inclined to give me more credit for my attainments as a linguist than they deserve.

As I would not willingly be guilty of a deception, I will state, as shortly as I can, my own share in the compilation, with the motives which led to it.

On my arrival at Venice in the year 1816, I found my mind in a state which required study, and study of a nature which should leave little scope for the imagination, and furnish some difficulty in the pursuit. — At this period I was much struck — in common, I believe, with every traveller — with the Society of the Convent of St. Lazarus, which appears to unite all the advantages of the monastic institution, without any of its vices. — The neatness, the comfort, the gentleness, the unaffected devotion, the accomplishments, and the virtues of the brethren of the order, are well fitted to strike the man of the world with the conviction that “ there is another and a better even ,” in this life. — These men are the

priesthood of an oppressed and a noble nation, which has partaken of the proscription and bondage of the Jews and of the Greeks, without the sullenness of the former, or the servility of the latter. This people has attained riches without usury, and all the honours that can be awarded to slavery without intrigue. But they have long occupied, nevertheless, a part of “the House of Bondage,, who has lately multiplied her many mansions. It would be difficult, perhaps, to find the annals of a nation less stained with crimes, than those of the Armenians, whose virtues have been those of peace, and their vices those of compulsion. But whatever may have been their destiny — and it has been bitter — whatever it may be in future, their country must ever be one of the most interesting on the globe; and perhaps their language only requires to be more studied to become more attractive. If the Scriptures are rightly understood, it was in Armenia that Paradise was placed — Armenia, which has paid as dearly as the descendants of Adam for that fleeting participation of its soil in the happiness of him who was created from its dust. It was in Armenia that the flood first abated, and the dove alighted. But with the disappearance of Paradise itself may be dated almost the unhappiness of the country; for though long a powerful kingdom, it was scarcely ever an independent one, and the satraps of Persia and the pachas of Turkey have alike desolated the region, where God created man in his own image,,

Է. Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԱՆԴԼԻԱՐԷՆ ՉՐՈՒՅԱՏՐՈՒԹԵԱՆ ¹.

1. *Of titles.*

Պատռանունք .

In speaking of a king, His Majesty.

Ի խօսելն զարքայէ, Արքայն մեծափառ :

Of an emperor, His Imperial Majesty.

Չիսայեւրէ, Կայսրն մեծափառ :

Of the king or queen of England, His or Her Britanic Majesty.

Չֆրանսիայի կամ զֆրանսիայի Անգլիայ : Արքայն բրիտանական :

Of the king of France, His most Christian Majesty.

Չֆրանսիայի Փրանսիայ, Արքայն բրիտոսազօր :

Of the king of Spain, His Catholic Majesty.

Չֆրանսիայի Սպանիայ, Արքայն կաթոլիկէ :

Of the king of Portugal, His most Faithful Majesty.

Չֆրանսիայի Փորթուգալ, Արքայն հաւատացեալ :

Of the king of Naples, His Sicilian Majesty.

Չֆրանսիայի Սիկիլիան, Արքայն սիկիլիական :

Of the king of Sardinia, His Sardinian Majesty.

Չֆրանսիայի Սարդինիայ, Արքայն սարդինեան :

1 Չսկզբնական հրահանգս խօսից առաք յայլևայլ մասե-
նից գրելոց 'ի սոյն պէտս . յայսոսիկ զառաջին տեղին ունի
յեւրոպականն՝ վեցլեզուեան զըուցատրութեանց գիրք Տիկ-
նոջն յանլի . յորում են անգլ . գերմ . փրկ . իտալ . արգի
յոյն և ռուս բարբառք :

Այլ զկարևոր պէտս այսր մասին լեզուագիտութեան՝ լիալիբ
հարցէ քեզ Վեցլեզուիեան ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԲ
Հ . ՓԻԼԻՊՊՈՍԻ ԾԱՄԾԵԱՆ ՄԻՍ . տպագրեալ 'ի Վիէն-
նա 'ի 1848 , զոր կատարեալ և անթերի ճանաչեմ ևս և յեւ-
րոպականս անդ նմանօրինակ վաստակս :

In speaking to a king, Sire, your Majesty.

Ի խօսելն առ Լաֆառնիս , Տէր արքայ , մեծափառ թագաւորու
թիւն քոյ :

To the queen, Madam, your Majesty.

Ի խօսելն առ Լաֆառնիս , Թագուհի , քոյդ մեծափառ թագա
ւորութիւն :

To an emperor, Sire, your Imperial Majesty.

Առ իայրն , Քոյ կայսերականդ մեծափառութիւն :

To the pope, Holy Father, your Holiness.

Առ սուլտն , Տայր սուլթե , քոյին սրբութիւնդ :

To the sultan, Your Highness.

Առ սուլթանն , Քոյին բարձրութիւնդ :

*To a prince, son, or brother of a sovereign, Your Royal or
Imperial Highness.*

Առ իշխանն ու որդի կամ եղբայր Լաֆառնի կամ իայրն , Քոյ
արքայական կամ կայսերական բարձրութիւնդ :

To a prince of the blood royal, Your Serene Highness.

Առ իշխանն ու արքայադուստր , Քոյ ամենապայծառ բարձրու
թիւնդ :

To every other prince, Your Highness.

Առ այլ ամենայն Լաֆառնիականն , Քոյ բարձրութիւնդ :

To an elector, Your Electoral Highness.

Առ իայրընտիրն , Քոյ կայսրընտիր բարձրութիւնդ :

To a cardinal, Your Eminence.

Առ իարդինսն , Քոյ վեհապետութիւնդ :

If he is a prince, Your most Eminent Highness.

Եթէ ինչ իշխանաւորն , Քոյ վեհագոյն բարձրութիւնդ :

To a minister or ambassador, Your Excellency.

Առ պաշտօնեայն , կամ դեպտան , Քոյ մեծութիւնդ :

To a duke, Your Grace.

Առ արքեպիսկոպոստոսն , Քոյ իշխանութիւնդ :

To an archbishop, Your Grace.

Առ արհիեպիսկոպոստոսն , Քոյ արհիպատոսութիւնդ :

To a bishop, My Lord.

Առ եպիսկոպոսն , Տէր իմ :

Any other nobleman, My Lord.

Առ որեւէ իշխանն . Տէր իմ :

To a gentleman, Sir.

Առ սրբազան տղայ, Տէր :

To a lady, Madam.

Առ կին տղամայր, Տիկին :

To an unmarried lady, Miss.

Առ օրիորդ ընկերուհի, Օրիորդ :

2. To accost, salute, quit.

Յարագս մատչելոյ յողջոյն և հրաժարելոյ .

Good morning, Sir.

Բարի ըյս , Տէր իմ :

I wish you good morning, day, evening, etc.

Մաղթեմ քեզ առ առտ , օր կամ երեկոյ խաղաղութեան :

I am happy to have the pleasure of seeing you.

Խնդամ մեծապէս ընդ տեսանելս իմ զձեզ :

Keep your hat on, I beg.

Դիր զգլխարկդ , ծածկեա զգլուխդ աղաչեմ :

You are too polite.

Կարի մարդասէր , բարեմարդիկ էք :

Do not mention it.

Մի ասէք այդպէս :

Do me the favour to take a seat.

Բազմերուք աղաչեմ :

I am much obliged to you, but I cannot stay any longer.

Շնորհ ունիմ ձեզ , բայց չկարեմ կալ ընդ երկար :

What! will you leave us already?

Եւ զինչ , մի թէ այսպէս վաղ ընդ փոյթ թողուք զմեզ :

I am extremely sorry I cannot enjoy your company longer.

Ցաւիմ զի չկարեմ ընդ երկար կալ առ ձեզ :

I am sorry you have paid me so short a visit.

Ցաւէ ինձ զի հակիրճ յոյժ եղև քոյդ այցելութիւն :

It is with regret I leave you so soon.

Եւ ես վշտանամ ընդ տարածամ մեկնիլս իմ 'ի քէն :

When shall we have the pleasure of seeing you again?

Ե՞րբ արդեօք տացի մեզ տեսանել միւսանդամ զմիմեանս :

Good bye, take care of yourself.

Ողջամբ կացջիք, ողջ լիք :

I wish you every possible success.

Մաղթեմ քեզ զամենայն յաջողութիւն :

I wish every thing may succeed to your mind.

Ըստ ըզձիցդ յաջողեսցի ամենայն :

I shall be glad to hear that you have met with success.

Լուր յաջողուածոյ գործոցդ ուրախ արասցէ զիս յոյժ :

Come and see us again as soon as possible.

Փութա միւսանդամ վաղվաղակի դառնալ առ մեզ :

I wish you a good health.

Ողջոյն ընդ ձեզ, ըզձամ բարօրութեան ձերում :

Farewell, your servant.

Երթ ողջամբ, ծառայ եմ :

Till I see you again.

Տեսցուք փութով զիրեարս :

Adieu, my best wishes.

Տէր ընդ ձեզ, իզձք իմ ընդ ձեզ :

I wish you good evening.

Բարի երեկոյ :

I wish you good night.

Գիշեր բարի : — Ի լոյս բարի :

I wish you uninterrupted health.

Ողջ լինել քեզ ըզձամ յամայր ամս :

3. Of compliments.

Յաղագս յարգանաց .

I have a great many compliments for you.

Բազում ողջոյն է իմ առ ձեզ :

From one of your intimate friends.

Ի միոյ 'ի մտերիմ բարեկամաց ձերոց :

I am delighted to hear from him.

Ուրախ եմ ընդ լուրս նորա :

Have the goodness to thank him for me.

Մատուցես նմին զիմ շնորհակալիս :

I beg you to be the bearer of my sentiments to your father.

Խնդրեմ մատուցանել զիզս իմ հօրդ ձերում :

My best compliments to all your family.

Զյարգանս իմ ողջոյն գերգաստանիդ :

Remember me in the kindest manner to all our friends.

Յուշ արա զիս 'ի բարեշնորհ միտս բարեկամաց :

My love to your children.

Զհամբոյրս շրթանց որդւոց քոց :

You are very kind to come and see us.

Կարի մարդասէր ես զի գաս սեսանել զմեզ :

It was amiable of you to think of us.

Մարդասիրութիւն քոյ է զի յիշատակես զմեզ :

We have only to complain that we see you so seldom.

Ընդ այս եւեթ ցաւիմք զի այսպէս դուն ուրեք սեսանեմք զքեզ :

I tell you what I think without flattery.

Զոր ինչ խորհիմ զնոյն և ասեմ առանց մտահաճութեան :

We treat you as a friend, without ceremony.

Իբրև ընդ բարեկամի վարիմք ընդ քեզ առանց ակնառութեան :

I have heard of your success, and offer you my congratulations.

Լուայ զյաջողութենէ քումմէ , և իննգակից լինիմ քեզ :

I congratulate you with all my heart.

Ուրախակից եմ քեզ 'ի բոլոր սրտէ :

4. Of the health.

Յարագս քաջողոյնքեան .

How do you do?

Զիանրդ կաս :

Very well, thank you.

Կարի բարւոք , շնորհակալ եմ :

You are very kind, I am pretty well.

Զիանրդ մարդասէր ես , յոյժ բարւոք կամ :

I am charmingly well, thank God.

Գոհութիւն Աստուծոյ բարւոք կամ :

You look extremely well.

Եւ դեմք քո զնոյն յայս առնեն :

I am not very well.

Ոչ այնչափ բարւոք կամ :

I do not feel quite comfortable.

Ոչ այնչափ 'ի հանգստեան եմ :

I suffer a great deal.

Կարի անհանգիստ եմ :

I have a pain in the head.

Ցաւէ գլուխ իմ :

I have the head-ach.

Ցաւ գլխոյ ունի զիս :

I have a sore throat.

Ցաւէ կոկորդ իմ :

I am hoarse.

Կերկերի կոկորդ իմ :

I have a cold in my head.

Հարբուի ունի զիս :

I hope it will be nothing.

Յանկամ զի վաղանցիկ ինչ իցէ :

I am very sorry for your indisposition.

Ցաւէ ինձ ընդ վիշտս քո :

Your brother seems very well.

Եղբայր քո կարի քաջող երևի :

He has a good constitution.

Պնդակազմ է նա :

His son appears to have delicate health.

Որդի նորա վատառողջ թուի լինել :

It is probable he will not live to be old.

Թուի թէ ոչ ժամանեցէ նա 'ի ծերութիւն :

5. To inquire after news.

Յարգազս հարցանելոյ նորայորս .

What news is there abroad ?

Զինչ նորալուրք լին 'ի քաղաքին :

What is the state of politics ?

Զի՞նք վարիցին իրք քաղաքականք :

Have you heard nothing news?

Լուայք ինչ նորալուրս :

Have you read the news-papers?

Ընթերցայք զլրագիրս :

What report is there in town?

Զինչ համբաւ գուցէ 'ի քաղաքին :

Do you know the news of the day?

Իմացայք զլուրս աւուրս :

There is very interesting of intelligence.

Գոն նորալուրք արժանաւորք 'ի գիտել :

Is it official?

Պաշտօնական իցէ :

It is considered as such.

Այնպէս համարի :

They talk of a bloody battle.

Բանք յաժին զարինոուշտ պատերազմէ :

It is a stock-jobbing report.

Համբաւ վաճառարկուաց է :

6. *Of the weather.*

Յաղագս օրոց .

How is the weather to day?

Զիարդ իցէ այսօր օդն :

There is a likelihood of fair weather.

Թուի թէ լաւ է օդն :

It is very fine weather.

Կարի գեղեցիկ է օդն :

It is clear and serene weather.

Պայծառ և պարզ է օդն :

It is cloudy weather.

Ամպամած է օդն :

It is dark, dull or heavy, wet, dry or stormy weather.

Մթին , թանձրամած կամ ծանր , խոնաւ , երաշտ կամ մրրկալից է օդն :

It is bad weather.

Յուրի է օդն :

It is unwholesome weather.

Անառողջ կամ միասակար օդ է :

There is a very thick fog.

Թանձր մէք սրտեալ է :

It is going to rain, it rains, it does not rain, it rains as fast as it can pour.

Անձրեկաց է , անձրեկ , ոչ անձրեկ , տարափով իջանէ անձրեկ :

It is but a shower, an april shower.

Տարափ անձրեկոյ է :

I am wet to the skin, I am afraid of catching cold.

Թացեալ եմ ցոսկերս իմ , երկնչիմ մի գուցէ հարբուխ լինիցիմ :

It clears up, it grows fine.

Պարզի օդն , գեղեցկանայ , զուարթանայ :

I see the rainbow already, it is a sign of fair weather.

Այժմէն երևի ծիածանն , նշան է այդ գեղեցկութեան օդոյ :

The streets are very dirty.

Կարի սղմնու են փողոցքն :

I am up to the ears in dirt.

Շաղախեցայ սղմով մինչև ցգլուխ իմ :

It is bad walking, the stones are very slippery.

Քայլեւ չէ հնար , կարի լարծուն են քարինքն :

Is the wind changed? look at the weather-cock.

Փոխեցա՞ւ կամ դարձա՞ւ հողմն . տես զհողմնացոյցն :

The wind blows cold.

Յրտաբեր շնչէ հողմն :

It begins to be cold, it is excessively cold.

Յրտանալ սկսանի . կարի յոյժ ցուրտ է օդն :

My fingers are benumbed with cold.

Մատուկք իմ ընդարմացան 'ի ցրտոյ :

It snows in great flakes, it hails, it freezes.

Ձիւնն հոռէ տարափով , կարկոտէ , պաղի կամ սառի :

It froze very hard last night.

Յանցելում գիշերի սնդագոյնս սաղեցաւ :

The river is frozen over.

Գեան սառուցեալ է :

I saw ice five inches thick.

Տեսի զսառն հինգ մասն 'ի թանձրութիւն :

Is there no fire? go and fetch two good logs of wood.

Չգուցէ՞ աստ կրակ . երթ և դիտ երկուս կոճեղս փայտից :
A wood fire is more agreeable than a coal fire.

Կրակ փայտի զուարթագոյն ևս է քան զածխոյն :

The weather is milder, it thaws, the snow melts away.

Բարեխառն է օդն , սառույցք հալին , ձիւնն լուծանի :

The sun shines charmingly.

Գերահրաշ փայլէ արեգակն :

It is warm. How warm it is!

Զերմ է . Ո՛րչափ շոգ է :

I am excessively hot, I perspire.

Կարի տապացեալ եմ , քրտնիմ :

Let us go into the shade, I am in perspiration all over.

Երթիցուք ընդ ստուերօք , համայն 'ի քիտն կամ ողողեալ :

We shall have a storm afternoon, the sky is cloudy all over.

Զկնի հասարակ աւուր մըրիկ լինելոց է , երկինք սրտեալ են
ամպովք :

Do you see how it lightens?

Տեսնէ՞ք որպէս փայլատակէ :

One can see nothing but flashes of lightning.

Ոչ այլ ինչ երևին բայց ցոլմունք փայլատականց :

It thunders, the thunders roars.

Որոտայ . լսին բոմբիւնք որոտմանց :

What a clap of thunders!

Որպիսի թնդիւն որոտմանց :

The thunderbolt fell, last summer, on the steeple.

Յանցելում ամառան անկաւ կայծակն 'ի վերայ աշտարակին :

It has thundered all night.

Որոտաց զգիշերն 'ի բուն :

The weather is changeable, settles.

Փոփոխական է օդն , հաստատի :

7. Of the hour.

Յաղագս Ժամոց .

Tell me, if you please, what o' clock it is by your watch?

Ասա ինձ աղաչեմ թէ քանի է ժամն ըստ քոյ ժամացուցիդ :

I cannot tell you exactly, because it goes too fast.

Չկարեմ ասել քեզ ճշդիւ , զի յոյժ երազէ :

And mine has not gone these two days.

Եւ իմն երկու աւուրք են զի դարարեալ է :

What is it o' clock?

Քանի՞ է ժամն :

It is twelve at noon.

Երկոտասաներորդ ժամ հասարակ աւուր :

It is a quarter past twelve.

Երկոտասան ժամ և մի քառորդ անցեալ :

It is half a hour past twelve.

Երկոտասան ժամ և կէս :

It is three quarters past one, or it wants a quarter of two.

Մի և երեք քառորդ ի՞ճ երկու ժամ քառորդիւ միով պակաս :

It is twelve at night.

Երկոտասաներորդ ժամ դիշերոյ :

Do you know what hour it is by the clock?

Գիտիցէ՞ք թէ քանի՞ ժամք են ըստ ժամահարին :

It is early.

Կանուխ է . վաղ է :

It struck five o' clock just now.

Արդ իսկ հնչեաց հինգ ժամ :

It is not late.

Ոչ է անագան :

I assure you it is not yet so late.

Վստահ լեր զի չէ այնչափ անագան :

It goes too fast as well as my watch.

Այս ժամացոյց երազէ որպէս զիմն :

What o' clock do you think then it is?

Քանի՞ զժամն կարծիցես թէ իցէ :

At most, it is but three quarters past four.

Առ առաւելն չորս ժամ և երեք քառորդ :

A quarter of an hour more or less makes no great difference.

Քառորդ մի ժամու առաւել կամ նուազ չէ ինչ տարբերու-
թիւն :

It is about six o' clock.

Գրեա թէ վեց ժամք են :

It wants but a few minutes of it.

Քանի մի վայրկեանք ևեթ պակասեն :

It has struck seven.

Եօթն ժամք հնչեցին :

It is past eight.

Ութ ժամք անցեալ են :

I did not think it was so late.

Ոչ կարծէի թէ այնչափ անագան իցէ :

It is ten o' clock exactly.

Ճիշդ տասն ժամք են :

It is much later than I thought it.

Անագան ևս է քան զոր համարէի :

What hour does it strike? — Eleven.

Քանի՞ ժամք են որ հնչեն : — Մետասաներորդ :

Hush! I hear the town clock.

Լուռ լեր . ահա հնչէ ժամահար քաղաքին :

Let us go and look at the sundial then.

Ապա եկ տեսցուք զարեգականային ժամացոյցն :

How passes away?

Զիարդ փութով անցանէ ժամանակն :

It is almost time for me to go home?

Իցէ ինձ բաւական ժամանակ երթալոյ 'ի տուն :

I always like to keep good hours.

Ես լաւ համարիմ վաղադոյն դառնալ 'ի տուն :

At what hour must you go home?

Ե՞րբ է՞ս յորո՞ւմ ժամու պարտ է քեզ դառնել 'ի տան :

At half past nine exactly.

Յինն և կէս ժամու անվրէպ :

It grows late.

Անագան ուրեմն է :

It will soon be night, the sun is just set.

Վերահաս է գիշերն . այժմ 'իսկ եմուտ արեգակն :

It is dark now.

Մթազնի տակաւ :

8. *Days, months, etc.*

Յադագս առորց և ամսոց, և.և.

The academy meets every monday.

Ակագէմիայն գումարի յամենայն երկուշաբաթիս :

I paid him last tuesday.

Վճարեցի նմա յանցելում երեքշաբաթի :

That happened the second wednesday of the month.

Գիպաւ այս յերկրորդում չորեքշաբաթոջ ամսոյն :

You shall have it, without fail, next thursday.

Տաց զայն յայսմ առաջիկայ հինգշաբաթոջ անյապաղ :

I shall set off on friday for the country.

Գնացից 'ի գեօղ յուրբաթու :

There will be an eclipse of the moon on saturday.

Ի շաբաթու խաւարումն լիցի լուսնոյ :

We ought to rest on sunday.

Ի կիրակէի պարտ է մեզ դադարել 'ի գործոյ :

I have passed the whole day sadly.

Տրտմութեամբ անցուցի զօրն ամենայն :

It is likely he will not set off to-day.

Թուի թէ ոչ մեկնեսցի այսօր :

We had a grand ball yesterday evening.

Յերէկն ընդ երեկս պարահանդէս մեծ գոյր առ մեզ :

The three pirates were hanged the day before yesterday.

Երեքին յերուզակքն կախեցան յեռանդն :

After to-morrow there will be great rejoicings in town.

Ի վաղիւ անդր մեծամեծ խաղարկութիւնք լիցին 'ի քաղաքին :

The next day he was taken and carried to jail.

Յանցելում առուր ըմբռնեցաւ և ածաւ 'ի բանտ :

Do you promise it to me this week ?

Խոստանայք դուք ինձ զայդ յայսմ եօթնեկի :

We had a hunting party every week, and we had a ball every fortnight.

Յամենայն եօթնեկի հէծանեմք յորս, և յերկուս եօթնեակս միանգամ ունիմք զպարահանդէս :

Tell me, if you please, what day of the month it is?

Ասա աղաչեմ զինչ օր է ամսոյս :

You will not have it before the end of this month.

Ոչ առնուցուս զսոյն յառաջ քան զվերջ ամսոյս :

His quarter expired the thirtieth of last month.

Ժամադիր նորա աւարտեցաւ յերեսներորդում աւուր անցե-
լոյ ամսոյն :

He died the twenty seventh of january 1787.

Մեռաւ նա 'ի քսանեւեօթն յունուարի 1787 ամին :

He was born the third of february.

Ծնեալ է նա յերրորդ աւուր փետրուարի :

The spring begins on the twenty first of march.

Գարունն սկսանի 'ի քսանեւիերորդ աւուր մարտի :

The month of april is rainy.

Ամիսն ապրիլ անձրևային է :

The country looks very pleasant in the month of may.

Գիւղորէք զուարթատեսիլ են յամսեանն մայիսի :

They mow the meadows in june.

Արատեք հնձին 'ի յունիսի :

It is exceedingly hot in july.

Կարի տապախառն են օդք 'ի յուլիսի :

The harvest is got in in the month of august.

Հունձք քալին յամսեանն օգոստոսի :

The summer is over by the twenty-second of september.

Չմեռն սկսանի 'ի քսանեւերկու սեպտեմբերի :

We had fine weather during the whole month of october.

Ընդ բովանդակ ամիսն հոկտեմբեր կարի գեղեցիկ էին օդք :

The river was frozen by the third of november.

Գետն պաղեցաւ յերրորդ օրէ նոյեմբերի :

We embarked on the seventeenth of december.

Մտաք 'ի նաւ յեօթնևտասներորդում աւուր դեկտեմբերի :

The winter has been very severe in this year.

Չմեռն կարի սաստկասառոյց լեալ է յայսմ ամի :

Leap-year has three hundred and sixty-six days.

Նահանջ ամն ունի երեք հարիւր վաթսուսն և վեց աւուրս :

The last century has been famous for great events.

Յանցելում դարու կարի յոյժ մեծամեծ անցք սլատահեցին :

Eternity has neither beginning nor end.

Յաւիտեանակութեան ոչ սկիզբն է և ոչ կատարած :

9. Seasons.

Յաղագս յեղանակաց .

Which season do you like best?

Զոր յեղանակաց սիրես դու առաւել :

The winter pleases me better than either of the three others.

Զմեռն առաւել հաճոյ է ինձ քան զայլս երիսն :

It is not so with me.

Ըստ իս ոչ է այդպէս :

I like summer best.

Ես սիրեմ առաւել զամառն :

I like the spring a great deal better.

Զգարունն առաւել յոյժ ախորժեմ :

What do you say of autumn?

Եւ զինչ ասես զաշնայնոյ :

In the spring, nature seems to revive, every thing smiles.

Ի գարնան վերկենցաղի բնութիւն, ամենայն ինչ գեղաժպիտ ծիծաղի :

The earth is adorned with green, the trees are decked with leaves and blossoms.

Երկիր զարդարի դալարեօք, ծառք պճնին սաղարթուք և ծաղկօք :

In short, the country is delightful, the meadows and the gardens are enamelled with flowers.

Համառօտ ասել զուարթատեսիլ են գիւղորէք, մարդագեւսինք և բուրաստանք պճնազարդեալ ծաղկօք :

In winter, on the contrary, every thing languishes, and the days are very tedious.

Ընդ հակառակն 'ի ձմերայնի ամենայն ինչ նուաղեալ կայ, և առուրք կարի սաղտկալիք են :

We can scarcely go out without getting dirty.

Դուն ուրէք ելանեմք արտաքս առանց տղմաշաղխ լինելոյ :

Ի ձմերայնի ախորժեմ զգնալ կառօք :

You are in the right, and in summer I like better to walk.

Արդար ասես , և յամառայնի առաւել ակորժեմ շրջագայ-
ել հետիոսս :

At that season, pleasant walks are every where to be found.

Յայտմ եղանակի ամենայն ուրեք դասնին զուարճալի վայրք
շրջագայութեան :

For my part, I think winter is the most dismal season in the
year.

Բայտ իս , կարծեմ եթէ յեղանակս տարւոյ կարի յոյժ սը-
խրագինն ձմեռն է :

I don't like it at all.

Ամենեկն ոչ ակորժեմ զնա :

You are not singular, most people are of your opinion.

Ոչ գուք միայն էք յայդ կարծիս , բազումք խորհն որպէս
զձեզ :

The autumn is the most pleasant of all the seasons.

Աշունն հաճոյագոյնն է յամենայն եղանակս տարւոյ :

It is neither too hot nor too cold.

Ոչ կարի ջերմ է և ոչ կարի ցուրտ :

The summer produces fruits, but the autumn ripens them.

Ամառն բուսուցանէ զպտուղս , այլ աշունն է որ հասուցանէ
զնոսին :

It is commonly cold in the spring.

Ի գարնայնի ընդհանրապէս զովագին են օդք :

The season is very forward, very backward.

Եղանակն կարի վաղաժաման , կարի ապաժամ կամ անագա-
նեալ է :

All the stone-fruits have failed.

Կորիզաւոր պտուղք վրիպեցան :

We have a sultry summer.

Կարի սոթագին է ամառն :

They are making hay, the meadows are mowed.

Ժողովեն զխարս , հնձեալ են զմարդագեալնս :

They have begun the harvest, the crop will be plentiful.

Սկսան հնձել . տոհմականք զուարթք եղիցին :

We are in the dog-days.

Աւուրք շնիկ աստեղն են :

Summer is over, autumn begins.

Ամառն էանց, արդ սկսանի աշունն :

The days grow much shorter.

Աւուրք յոյժ կարճին :

The leaves grow yellow and begin to fall.

Դալկանան սաղարձք և սկսանին թօթափել :

Fire begins to be comfortable.

Քաղցրանայ տակաւ կրակն :

Winter draws near. — It is winter.

Մերձենայ ձմեռն : — Եհաս ձմեռն :

The days are short, the cold insupportable.

Հակիրճ են աւուրք, և ցուրան անբերելի :

Will they be able to skate?

Մտրթ իցէ սահել ՚ի վերայ սառուցին :

The ice does not bear.

Սառն չբաւէ տոկաւ, տանել :

The days begin to lengthen.

Աւուրք երկայնին :

The winter grows mild, we have had no winter this year.

Չմեռն մեղմանայ, յայտ՛ ամի անաղբ էանց ձմեռն :

The winter destroys the insects.

Չմեռն սպառէ զորդունս :

Yes, but it snows and freezes.

Այո, բայց և ձիւնէ և սղաղեցուցանէ :

It rains often in the spring.

Ի գարնան յաճախ են անձրեք :

But it is too hot in summer.

Բայց և յամառան կարի շոգ է :

Decisively the autumn is more agreeable.

Արդարև յոյժ հաճոյական է աշունն :

10. Remarkable days.

Տօնական առարք .

I paid no visits on new-year's day.

Յաւուր նորոյ տարւոյ ոչ ումէք գնացի յայցելուութիւն :

How many lies are often included in the words “A happy new year to you,,!

Ո՛րչափ ստուծիւն ծածկեալ կայ յաճախ 'ի բանիս « Շնորհաւոր ձեզ նոր տարի » :

Aunt, what will you give me for my new year's gift, or christmas box?

Հօրաքոյր իմ, զի՞նչ կազանդէսոյ տացես դու ինձ, ի՞նչ ընծայս ծննդեան :

On twelfth-day we had fine entertainment, and my sister was chosen queen.

Ի յայտնութեան տեառն ունէաք դեղեցիկ իմն զբօսանս զուարճութեան, և քոյր իմ ընտրեցաւ գլխոյ :

We spent shrovetide sadly this year!

Բուն բարեկենդանն արտմութեամբ էանց զայս ամ :

We heard a fine sermon on ash-wednesday.

Ի չորեքշաբաթի միսրոց լուաք դեղեցիկ իմն քարոզ :

The catholics are forbidden to eat flesh during lent.

Արգելեալ է կաթողիկէայց ուտել միս յազուհացն :

Our Lord Jesus-Christ died on good-friday.

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս մեռաւ յաւուր աւագ ուրբաթու :

I shall set out as soon as easter is over, but always before ascension.

Յետ զատիին փութացայց գնալ արտաքս մինչև եկեալ տօն համբարձման :

I spent whitsuntide, Corpus-Christi, and assumption holidays in the country.

Զտօնս պենտէկոստէից, զմարմնոյ և արեան տեառն և զվերափոխման տօնս անցուցանեմ 'ի գեղջ :

When is he to come back?

Եւ ե՞րբ դառնայք այսրէն :

Before all saints day.

Յառաջ քան զտօն ամենայն սրբոց :

Our Lord was born on christmas-day.

Տէրն մեր ծնաւ յաւուր ծննդեան :

To-day is a fast-day.

Այսօր պահք է, ի՞նչ ծոմսպահք է :

Fridays and Saturdays are fish-days among the catholics.

Ուրբաթ և շաբաթ պահոց աւուրք են կաթուղիկեայց :

It was neither a fair nor a market-day.

Ոչ տօնավաճառ էր և ոչ օր վաճառուց :

I shall be impatient for holidays.

Անձկանօք մնամ գալոյ տօնական աւուրց :

11. *To entreat, to ask.*

Յաղագս աղերսերոյ և խնդրերոյ .

I have a favour to ask of you.

Շնորհս ինչ ունիմ խնդրել 'ի քէն :

I should like to know, if you please.

Կամէի գիտել, եթէ հաճեցիս (ասել) :

Have the goodness to tell me.

Աստ աղաչեմ :

Have the kindness to tell me.

Շնորհս արարեալ ասա ինձ :

You will oblige me if you will render me that service.

Եթէ զայս սպասարկուեմիւն արասցես ինձ, կալցես զիս քեզ
չնորհապարտ :

I beg pardon if I interrupt you.

Ներումն հայցեմ եթէ հատանեմ զբանս ձեր :

I am sorry to trouble you for such a trifle.

Յուէ ինձ զի վասն չնչենոյ աշխատ առնեմ զձեզ :

If it was the effect of your kindness.

Ձերոյ ներողամտութեանդ շնորհ է այս :

Oblige me so far.

Արա ինձ զշնորհս . կալ զիս քեզ պարտապան :

You will oblige me infinitely.

Շնորհապարտ արասցես զիս մինչ 'ի սպառ :

You oblige in so handsome a manner, that it encourages me
to apply to you always.

Այնպէս ներողամիտս ընդ իս զիջանիս, զի քաջալերես զիս
գիմել առ քեզ յամենայնի :

It is your fault if I trouble you so often: why are you so obliging?

Կերողամտութեանդ գրելի են յանցանքս, զի այսպէս յա-
ճախ վաստակ առնեմ զքեզ:

12. *To consent and to grant.*

Յադարգս հառսնելոյ և շնորհելոյ .

Willingly ; With all my heart.

Կամակար . Սրտի մտօք :

Most heartily ; why not ?

Բոլորով սրտիւ , և ընդէր ոչ :

With pleasure.

Յօժարամիտ սրտիւ :

I am at your command.

Հրամանի քուսմ մնամ :

Assuredly ; yes, without doubt.

Հաւաստեալ , այո , աներկմիտ :

Not that only, but every thing else.

Ոչ այս ևեթ , այլ և այլքն ամենայն :

I shall always be ready to serve you.

Յամենայնի դտայց սրտորաստական 'ի ծառայել քեզ :

I am delighted to have an opportunity of serving you.

Ուրախ եմ ընդ դէսս , որով մարթիմ մատուցանել քեզ
զիմ սպասարկութիւն :

I am entirely at your service.

Ի ծառայութիւն ձեր կամ անձնանուէր :

Just as you please.

Այնպէս որպէս քեզ հաճոյ է :

I have not the least objection to make.

Չունիմ ինչ ասել ընդդէմ :

I consent ; I do not oppose it.

Հաւանիմ . Ինչ ոչ հակառակիմ :

I have no objection to it.

Չիք իմ ինչ ընդդիմաբանութիւն :

All I have at your service.

Ամենայն ինչ 'ի քոյ պէտս :

I am entirely devoted to you.

Անձնանուէր եմ քեզ :

I am delighted that you make free with me.

Ուրախ եմ զի մտերիմ համարձակութեամբ վարիս ընդ իս :

I cannot refuse you any thing.

Չկարեմ քեզ զլանալ ինչ :

You may dispose of me as of yourself.

Վարեա ընդ իս որպէս ընդ անձն քո :

13. To offer.

Յարագս մատուցանելոյ .

Do me the favour to accept that trifle.

Ընկալ աղաչեմ զդուզնաքեայս զայս . . .

I offer it you cheerfully.

Յօժարամիտ մատուցանեմ քեզ զայս :

Allow me to offer you this fruit.

Ներեա ինձ կամ թող ինձ մատուցանել քեզ զմիրգս :

Will you accept this peach?

Աղաչեմ ընդունել զդեղձս զայս :

Let me have the honour to present you these grapes.

Շնորհեցեք ինձ մատուցանել ձեզ զուղկոյղս զայստսիկ :

You will not refuse a glass of wine.

Հաճեցիք ընդունել զբաժակս գինւոյ :

Without ceremony; will you take a cup of coffee?

Առանց ինչ ակնածութեան, կամիցիք ըմպել դաւաթ մի

խաչվէ :

I dare not offer you a cup of tea.

Չհամարձակիմ սալ ձեզ թաս մի թէյի :

Will you take a glass of cordial?

Ախորժիցէք ըմպել բաժակ մի ՚ի կազդուրիչ ըմպելոյս :

What can I offer you that would agreeable?

Զինչ ախորժելիս մարթիցիմ մատուցանել ձեզ :

Without ceremony, tell me what you like; of which dish shall I help you?

Ասացէք ինձ համարձակ զոր ախորժէք, յորոնց սպասուց մատուցից ձեզ :

In what can I be useful to you?

Մարթ իցէ ինձ արդեօք օգտամատոյց լինե՞լ ձեզ իւրիք :

14. *To return thanks.*

Յաղագս շնորհս ունկոյ .

Thank you ; I thank you ; I return you many thanks.

Շնորհս ունիմ . Շնորհակալ եմ քեզ . Մատուցանեմ քեզ զիմ շնորհակալիս :

I am exceedingly obliged to you.

Կարի պարտապան եմ քեզ :

I am very grateful for your kindness.

Շնորհապարտ եմ քում մարդասիրութեանդ :

You offer so kindly one cannot refuse you.

Չէ ինձ մարթ մերժել զտուեալդ 'ի շնորհամատոյց ձեռացդ :

It is impossible to resist offers made in so obliging a manner.

Անհնար է մերժել զնուէրս որ այսօրինակ չքնաղ եղանակաւ ընծային :

It is impossible to do a favour in a more pleasing manner.

Անհնարին է հաճոյագոյն ևս եղանակաւ քան զայս ընծայել ինչ :

Nobody posses the art of obliging in so friendly a manner as you.

Չիք դք որ գիտիցէ այնպէս շնորհապարտ կացուցանել զդք իբրև զքեզ :

15. *To decline or refuse.*

Յաղագս հրաժարելոյ կամ մերժելոյ .

I cannot ; That is impossible for me.

Չկարեմ . Անհնարին է ինձ այդ :

I am very sorry, but I cannot do it.

Յաւիմ զի չկարեմ առնել զայդ :

That cannot be.

Այդ անհնարին է :

I will never consent to it.

Չկարեմ հաւանել ընդ այդ :

I am compelled to disoblige you.

Բռնադատիմ զլանալ քեզ զայդ :

That does not concern me.

Չեք իմ ինչ ընդ իրսդ :

I regret exceedingly that I cannot render you that service.

Վ իշու է ինձ զի չկարեմ զայդ սպասարկութիւն հարկանել քեզ :

Be assured it is not for want of inclination.

Վ ստահ լեր զի ոչ յանյօժարութենէս բերիմ 'ի զլանալ զայդ :

I beg a thousand pardons.

Խնդրեմ 'ի քէն զներուսն , ներեա ինձ :

I hope you will have the goodness to excuse me.

Յուսամ զի բարութեամբք քով անմեղադիր արասցես զիս :

Above all, do not be offended with me.

Ազատեմ մի ընդ իս ցանուցուս :

I assure you, it is not my fault.

Վ ստահ լեր զի ոչ իմ են յանցանք :

Excuse me to your father.

Անմեղադիր արա զիս առ հօրն քում :

I would give the world if I could render him that service.

Զամենայն ինչ տայի կամակար , թէ մտրթ էր ինձ առնել զծառայութիւնդ :

16. To affirm.

Յստազս հաստատելոյ գրանս .

Yes ; certainly ; assuredly.

Այո , աներկբայ , հաստատապէս :

That is true ; it is but too true.

Ծջմարիտ է , կարի ստոյգ է :

You may believe me.

Հաւատացէք ինձ :

I can assure you of it.

Վ ստահ լերուք ընդ այս :

I saw it with my own eyes.

Աջօք իմովք տեսի զոյն , ես ինքն եղէ ականատես :

I heard it with my own ears.

Ականջօք իմովք լուայ :

That gentleman saw it as well as I.

Սոյն սա ինքն ետես որպէս և ես :

It is impossible now to doubt it.

Անհնարին է երկմտել ընդ այդ :

It is as clear as day.

Յայտնադոյն է քան զարեգակն :

It is official news.

Պաշտօնական է լուրս :

It is no longer permitted to entertain a doubt.

Չէ մարթ ընդ երկար երկմտել զայդմանէ :

It is no longer a secret.

Փոյթ ընդ փոյթ 'ի յայտ եկեցէ :

There is nothing talked of but that.

Այս ինչ ևեթ ասացաւ :

17. To deny, or call in doubt.

Յաղագս ոչբանայոյ կամ երկմտելոյ .

No, not at all ; that is not.

Ոչ , ամենևին ոչ . չէ այդպէս :

That is false ; It is a falsehood.

Սուտ է , ստուծիւն է :

It is a calumny.

Զրախօսուծիւն է , ամբաստանուծիւն է :

There is no such thing.

Չէք ինչ լեալ այնպիսի :

That is impossible ; It is a fabrication.

Անհնարին է . Մտացածին ինչ է :

I will willingly bet against it.

Կամակար 'ի բաստ մտանեմ վասն այդր :

You are rattling.

Ճառատանք են ասացեալքդ :

Pshaw! you jest.

Օ՛ն անդր, 'ի բայց տար . խաղ առնես դու :

Is it possible? Is it credible?

Մտրթ ինչ իցէ . Իցէ այդ հաւատարի :

Do you speak seriously?

Հաստատակէս ասես զայդ :

What! seriously?

Զինչ, ստոյգ իցէ :

That is beyond my comprehension.

Ի վեր է այդ քան զմիտս իմ :

I am sure there is not a word of it true.

Աներկբայ եմ զի չեք ինչ ճշմարիտ յայդմ բանիդ :

I am sure of the contrary.

Ստուգագոյն է ինձ հակառակն :

You have been imposed on.

Խաբիս դու , խաբեալ են զձեզ :

You will see there is nothing in it.

Տեսլիք զի այնպիսի ինչ չեք լեալ բնաւ :

18. *To express admiration and astonishment.*

Գաղազս ցուցանելոյ գարնանս և գապշոռքիս .

It is very beautiful; It is admirable.

Կարի գեղեցիկ է . զարմանալի իմն է :

It is enchanting; It is astonishing.

Հիանալի իմն է . հրաշալի ինչ է :

That surprises me.

Հիացուցանէ զնա :

I am enchanted with it.

Սքանչացեալ եմ ընդ այդ :

That news has much surprised me, I cannot get over it.

Յոյժ անակնկալ էր ինձ լուրդ . ոչ կարեմ առնուլ 'ի միտ :

Who would have conceived it?

Ո՛յր արդեօք իցէ խորհուրդդ :

You cannot form any idea of it.

Չկարէք ընդ միտ ածել . չմարթիք վերահաս լինել :

It exceeds imagination.

Այս 'ի վեր է քան զկերպաւորութիւն մտաց :

It came like a clap of thunder.

Իբրև զձայն որոտման լսելի եղև :

19. *To express horror and fright.*

Ի ցոռցանկ զահ և զերկիր .

Great God! Oh! Heavens!

Տէր Աստուած . Ո՛հ . Երկինք :

What horror! What infamy!

Որպիտի արհաւիրք . Քանի ամօթ , որպիտի քարուականութիւն :

It is dreadful.

Քանի ահաւոր է :

That makes one shake.

Զարհուրելի իմն է :

It is abominable, horrid, infamous.

Գարշելի , ահագին , ատելի իմն է :

Was ever such horror seen?

Ո՞ր ուրեք տեսաւ այսպիսի անպատկառութիւն :

Is it possible to form an idea of such infamy?

Ո՞ր ուրուք միտք բաւեսցեն տանել զայսպիսի խայտառակութիւն :

Can such crimes be conceived?

Ո՞ր յանդգնեսցի յայդպիսի ոռորագործութիւն :

The mind revolts from the idea of such a crime.

Սարսեն միտք յայդպիսի եղեւանց :

20. *To express satisfaction.*

Ի ցոռցանկ զգոհոյքիւն .

Good! bravo! very well!

Քաջ է , բարւոք է , ազնիւ :

What happiness! How happy I am!

Որպիտի խնդութիւն . Քանի՛ երջանկութիւն :

I am delighted!

Ուրախ եմ :

I am in an ecstasy of joy.

Խնդուածին յափշտակէ զմիտս իմ :

It is impossible to be more happy than I am.

Չէ մարթ երջանկագոյն լինել քան զոր եմ :

My satisfaction cannot be greater.

Չէր ինձ մարթ առաւելագոյն ունել գոհութիւն :

That delights me, charms me, transports me.

Խնդամ , հիանամ , սքանչանամ ընդ այս :

21. *To express displeasure and grief.*

Ի ցուցանել զսուսանքիւն և զանճկոտքիւն .

Ah! alas! O God!

Ո՛հ , Աւա՛ղ , Աղէ , Ո՛վ տէր :

What a misfortune!

Որպիսի՛ դժբաղդութիւն :

What a grievous disappointment!

Քանի՛ ապաժամ անյուսուածիւն :

How concerned I am!

Որպիսի՛ վիշտ վտանգի ունի զիս :

How that grieves me!

Քանի՛ տաղտուկ է ինձ այս :

All seems to go contrary to my wishes.

Գոգցես ամենայն ինչ ընդ հակառակն կամացս պատահէ :

Every thing is against me.

Ամենայն ինչ ինձ հակառակ պատահէ :

It must be acknowledged that I have many misfortunes.

Այս ինչ յայտնի է զի բազում թշուառութիւնք հասեալ են

'ի վերայ իմ :

It is better to be dead than to suffer in this manner.

Լաւ է մահ , քան զդժնդակ կեանս այս :

There is no more happiness for me in this world.

Չիք այլ ևս վասն իմ երջանկութիւն յաշխարհի աստ :

I am deprived of all consolation.

Զուրկ եմ յամենայն միթարութեանց :

If any thing could still afford me comfort.

Թէ էր ինձ ուստէք մխիթարութիւն :

22. *Of sympathy and friendship.*

Յաղագս սիրելոյրեան և բարեկամոյրեան .

It is my intimate friend.

Մտերիմ բարեկամ իմ է :

It is my dearest friend.

Կարի սիրելի բարեկամ իմ է նա :

I love him sincerely.

Սիրեմ զնա անկեղծաբար :

I am sincerely attached to him.

Անկեղծ սիրով կապեալ եմ ընդ նմա :

We are closely united.

Կարի սնդագոյնս յօգեալ եմք ընդ իրեարս :

We love each-other like brothers.

Սիրեմք զիրեարս որպէս զեղբարս :

I am delighted that I have formed his acquaintance.

Ուրախ եմ զի ծանօթացայ ընդ նմա :

His friendship is highly prized by me.

Բարեկամութիւն նորա մեծարոյ է ինձ յոյժ :

Such a friend is a treasure.

Բարեկամ այսօրինակ գանձ է անդին :

23. *Of antipathy and aversion.*

Յաղագս անսիրելոյրեան և հակասակոյրեան .

I do not like that man.

Ոչ սիրեմ զայրդ :

His countenance does not please me.

Չէ ինձ հաճոյ կեհցաղ առնդ :

His manner displeases me.

Անսխորժ են ինձ վարք նորա :

I cannot explain what it is displeases me in him.

Չկարեմ յայտ առնել թէ զի՛նչ է որ անհաճոյ ինձ զնա կարուցանէ :

I cannot surmount my antipathy to him.

Չկարեմ յաղթահարել անսիրելութեանս իմում :

I avoid him as much as I can.

Խորշիմ 'ի նմանէ որչափ հնար է :

His conversation tires me to death.

Զրուցատրութիւն նորա մահու չափ տաղտկացուցանէ զիս :

His babbling absolutely splits my head.

Ճառատանք նորա ցուեցուցանեն զգլուխ իմ :

He has a peculiar talents for wearying.

Կարի տաղտուկ են բարբ նորա և բանք :

What a tiresome character!

Որպիսի տաղտկացուցիչ բարբ :

What an eternal prater!

Որպիսի անլուելի շաղակրատ :

Thank God! we have now got rid of him.

Գոհութիւն Աստուծոյ, զի զերծաք 'ի նմանէ :

24. Asking the way.

Յաղագս հարցանելոյ զձանապարհ .

Which way do they go to exchange?

Ընդ որ ճանապարհ մարթ իցէ գնալ 'ի դրամատունն :

Go to the right, and afterward you will take to the left.

Գնա ընդ աջ, և ապա կալցիս զձախակողմնդ :

You have missed your way. You have lost your way.

Սխալեալ էք զուղիդ : Կորուսեալ էք զձանապարհն :

You will be obliged to go back again.

Պարտ է ձեզ դառնալ յետս :

Pray, direct me, or tell me the way to the palace.

Խնդրեմ ցոյց կամ ասա ինձ զձանապարհ արքունեաց :

I am quite a stranger in this city.

Ես ինքն օտար եմ 'ի քաղաքիս :

Go straight, along, one.

Երթ ուղիղ և անխոտոր :

Turn first to the right hand, and then to the left.

Դարձ յաջակողմն և ապա 'ի ձախ :

You cannot be mistaken.

Ոչ բնաւ մոլորիք :

I could go there with my eyes shut.

Մարթ է ինձ աչք փակելովք դնաւ անդր :

Do you know where M^r .. lives?

Գիտիցէք ո՛ւր օթիցի Տ . .

He lives at the hay-market.

Բնակէ նա 'ի վաճառանոցն խարի :

Which is the shortest way to go to . . ?

Ո՞ր իցէ սղագոյն ուղի 'ի . .

Can you tell me whether this road leads to ?

Կարիցես սսեւ թէ հանէ՞ ճանապարհս 'ի . .

Is not this the way to . . ?

Ո՞չ այս իցէ փողոցն . .

You are in the right way.

Ուղիդ է ճանապարհդ :

You are quite out of the way.

Ամենևին հեռի , արտաքոյ ես յուղոյն :

Which way am I to go ?

Ընդ ո՞ր պարտ իցէ ինձ դնաւ :

Take that way, it will carry you to the main road.

Երթ ընդ այդ , և ելցես 'ի մեծ ուղին :

How far is it from hence to ?

Ո՞րչափ հեռի իցէ աստի ց . .

About a mile. It is hardly one mile.

Գրեա թէ մղոն մի . հազիւ մղոն մի :

It is a league, half a league, a long league.

Մի փարսախ , կէս փարսախ , մի փարսախ և աւելի :

Is the road good ?

Բարւո՞ք իցէ ուղին :

It is pretty good, very bad, shocking.

Կարի բարւոք , կարի անհարթ է և ահարկու .

Have the goodness to tell me if I am far from quarter, from street ?

Ասա աղաչեմ հեռի կամ արտաքոյ իցեմ 'ի թաղէն կամ 'ի փողոցէն :

Do you know Mr . . ?

Ճանաչէք զՏ . .

No, sir, I do not, I don't know any body of that name.

Ոչ տէր . այդու անուամբ ոչ զոք ճանաչեմ :

I know him perfectly well.

Այո ճանաչեմ զնա :

Where about does he live ?

Ո՞ւր ուրեք բնակիցէ նա արդեօք :

Is there not living here a person who is named ?

Բնակիցէ՞ աստանօր այր որ անուն . .

I believe there is.

Կարծեմ թէ գուցէ :

Is it far from here ?

Հեռի՞ իցէ աստի :

It is but a very little way.

Քանի մի կէթ քայլս :

Can you direct me to his house.

Կարիցէք ցուցանել ինձ զտուն նորա :

I am going that way myself, I will show you where he lives.

Եւ ես ընդ այն ճանապարհ գնալոց եմ, և ցուցից քեզ ըզ-
տուն նորա :

It is very far from hence.

Կարի հեռի է աստի :

In that case, I will take a hackney-coach.

Ապա 'ի վարձու կալայց կառս մի :

Coachman, drive me to . . street, you 'll stop at number nine.

Կառավար , ած զիս 'ի փողոցն . . և կասեսցիս 'ի թիւն ինն :

Will you favour me with the direction of Mr. ?

Կամիցի՞ս ցուցանել ինձ զտեղին ուր բնակէ Տ . .

35. *The age.*

Յարագս ամաց հասակի .

He is a man of great merit.

Այր արդիւնաշատ է , վաստակաւոր է :

She is a very polite woman.

Կարի բարեկիրթ որ կին է նա :

This child is very well educated.

Մանուկդ այդ կարի բարւոք հրահանդեալ է :

This boy is learning French and English.

Պատանիդ այդ ուսանի զփրանկերէն և զանգլիարէն .

He is an old bachelor.

Ամուրի դք է անցեալ զաւուրք :

This little girl plays on the piano-forte wonderfully.

Աղջիկդ այդ փոքրիկ կարի ճարտար է 'ի հարկանել զդաշնավիշ :

She is an old maid.

Աղջիկն անցեալ է զաւուրք :

She is a romp.

Անկիրթ դք է (աղջիկդ) :

This young man is five feet eight enches high.

Պատանիդ այդ բարձր է հինգ ոտն և ութ բթաչափ :

This young woman is to be married next week.

Օրիորդդ ամուսնանալոց է յառաջիկայ եօթնեկիս :

I never saw an oldman more agreeable.

Չիք իմ տեսեալ ծերունի դք հաճոյագոյն :

This old woman loves cards passionately.

Պառաւգ այդ կարի սիրող է խաղոյ թղթոց :

Giants ought to marry giantesses.

Հսկայք ընդ հսկայից սարսէին ամուսնանալ :

Dwarfs are commonly ill-shaped.

Թղուկք բազում անգամ սյւլանին :

This young lady appears dwarfish beside her.

Օրիորդդ դաճաճ թուի առ նովալ :

Childhood is the happiest time of life.

Մանկութիւն երջանկագոյն ժամանակ է կենաց :

He has spent his youth in foreign countries.

Յօտար աշխարհս անցոյց զմանկութեան աւուրսն :

Virility is the state of full vigour in man.

Հասակն արութեան հզօրագոյն ժամանակն է կենաց մարդոյ :

We should respect old age.

Պարտ է մեծարել զհասակն ծերութեան :

How old are you ?

Քանի՞ ամաց իցես :

I am almost ten ; I shall be twelve on the fourth of next month.

Ընդ հուսլ եղէց տասն ամաց . 'ի չորեքտասներորդում

առաջիկայ ամսոյս եղէց երկոտասնամեայ :

How old is your sister ?

Քանի՞ ամաց է քոյրդ :

She is fourteen ; she is almost nineteen.

Չորեքտասան . մերձ է յիննևտասնն :

She looks older.

Առաւել բազմամեայ թուի լինել :

He is still under age , he is not of age.

Դեռ անտի է . չէ է հասեալ յարբունս :

She is older than she looks.

Առաւել բազմամեայ է քան որ երևին լինել :

She is in her bloom.

Դեռ 'ի ծաղկի հասակին է , ծաղկահասակ է :

How old do you think he is my father ?

Քանի՞ ամաց կարծիցես լինել զհայրն իմ :

He is a man of sixty and upwards.

Վաթսնից և աւելի ևս :

He carries the age well.

Առողջ է մարմնով , հուժկու է :

His mother is still living , but she must be very old.

Մայր նորա տակաւին կենդանի է , թէպէտ և զառամեալ :

26. Relations.

Յաղագս ազգակցութեանց .

He has too indulgent a father and a mother.

Հայր նորա և մայր կարի ներողամիտք են :

She is without relations and friends.

Ոչ ազգակիցս ունի և ոչ բարեկամս :

Has he not a son , and a daughter ?

Չունի՞ ուսար մի և դուսար մի :

He cannot forget the loss of his only son.

Չկարէ մոռանալ զմահ միամօր որդւոյ իւրոյ :

His grandfather was a hundred years old when he died , and his grandmother is still alive.

Հաւ նորա հարիւրամեայ էր 'ի մեռանելն , իսկ հանին տակաւին կենդանի է :

His great-grandfather died last year.

Հայր հաւուն իւրոյ մեռաւ յանցելում ամի :

He is the grandson of a very learned man.

Թուն է նա առն ուրումն իմաստնոյ :

I knew formerly his eldest brother, his sister, the uncle and the aunt.

Տեսեալ եմ երբեմն զերէջ եղբայր նորա , զքոյրն , զքեռին
ի՞մ զհօրեղբայրն , զհօրաքոյրն ի՞մ զմօրաքոյր :

His nephew has inherited his whole estate and he has given his niece ten thousand guineas.

Եղբորորդի նորա ժառանգեաց զամենայն ինչս նորա , և ետ
գասեր եղբօր իւրում տամն հազար կինիս :

I travelled in Europe with your cousin.

Ընդ քեռորդւոյդ քում շրջեցայ ընդ Եւրոպ :

My first cousin has married a king's life-guards-man.

Դուստր քեռն իմոյ ամուսնացաւ ընդ միոյ յանձնապահապէ-
տաց արքայի :

The bridegroom chose to be married by the bishop.

Փեսայն կամեցաւ յեպիսկոպոսէն առնուլ զօրհնութիւն
պսակին :

The blush of modesty over spread the cheeks of the bride.

Ամօթխածութիւն շինեցոյց զգէմս հարսին :

Here is my daughter's spouse, there is my son's spouse.

Ահա այրն գասերն իմոյ , ահա հարսն որդւոյ իմոյ :

Her husband has been sick these six months.

Վէց ամիսք են զի հիւանդ է այր նորա :

His wife is as amiable as she is pretty.

Կին նորա բարեմոյն է և շնորհագեղ :

This is my father-in-law.

Աներ , սկեսրայր իմ է սա :

Mothers-in-law seldom love their husbands' children.

Սկեսուրք ի՞մ զղբանչք դուն ուրեք սիրեն զորդիս արանց
իւրեանց :

I gave it to my son-in-law.

Ետու զայն փեսային իմում :

I love my daughter-in-law as much as I do my own daughters.

Սիրեմ զնուն իմ այնչափ , որչափ զհարազատ դասերս իմ :

His brother-in-law is set off for Europe.

Քեռայր նորա մեկնեցաւ զնալ յԵւրոպ :

He has been a widower these five years.

Ի հնգից ամաց հետէ այրի մնացեալ է 'ի կնոջէն :

We ought to respect our god-father and god-mother.

Պարտիմք մեծարել զկնքահայր մեր և զկնքամայր :

He is my god-son ; she is my god-daughter.

Նա սան իմ է , օրիորդդ սան իմ է :

Castor and Pollux were twins.

Կաստոր և Պոլլուսեկիս երկուորեակք էին :

My guardian was the first man who robbed me, but I was a very untoward ward.

Խնամակալն իմ նախ յայիշտակեաց զինչս իմ , բայց և ես կարի անզգամ որբն էի :

A father cannot be too careful in the choice of a governess for his children.

Կարի խնամուք պարտին հարք ընտրել զգաստիարակս որդւոց իւրեանց :

My fosterbrother and my fostersister loved me with the affection of a true sister.

Սննդակից եղբայրն իմ և քոյր սիրէին զիս իբրև զիւրեանց հարազատ քոյր :

It is natural for nurses to imbibe a motherly affection for their fosterchildren.

Բնատուր իմն է զի դայեակք զմարցն գուժ խնամոց յանձինս բերեն վասն սանուցն :

27. *Man's habitation.*

Յադագս քնակոչքեան .

Is this house to let?

Վարձելի՞ իցէ տունս այս :

He lives in a magnificent hotel.

Բնակէ նա 'ի շքեղ ուրեք պալատան :

We made our escape through the yard.

Փախեաք արտաքս 'ի դաւթէն :

Open the door if you please.

Բաց զդուռն աղաչեմ :

The knocker of the door has been stolen.

Գողացեալ են զդռնահարն :

He was sitting down on the threshold of the door.

Նստեալ էր 'ի վերայ սեմոց դրանն :

The folding doors were opened to receive her.

Երկփեղկ դրունք բացան ընդուրնեւ զնա :

This door wants a hinge.

Մին 'ի ծխնեաց դրանս պակասէ :

The door was broken open notwithstanding the bar and bolts.

Հարին զդուռն և բացին թէ և ամրացեալ էր նոք և դռնա-
փակօք :

The key of this lock is lost.

Կորուսեալ է բանալին աղևիցս :

Lift up the latch, let it fall.

Ի վեր առ , արկ 'ի վայր զփակաղակն :

A padlock must be put to this trunk.

Պարտ է կուղպս ի՞նչ դնել արկեղս :

He intered no farther than the hall.

Ի նախագաւթն միայն մտեալ է :

The staircase is not light enough.

Սանդուխքն ոչ են այնչափ լուսաւոր :

He went down stairs by two steps at a time.

Էջ ընդ սանդուխան երկու աստիճանօք :

We went five or six steps up.

Ընդ հինգ կամ վեց աստիճանս 'ի վեր ելաք :

I should have fallen but for the balustrade.

Եթէ չէին վանդակ սանդխոց անկեալ էի 'ի վայր :

The bars of the iron grate are very close.

Մատունք երկաթ վանդակին կարի խիտ են :

He died of poverty in a hay-loft.

Առ աղքատութեան մեռաւ 'ի մարագի :

She escaped by a private staircase.

Փախեաւ ընդ անյայտ սանդուղս :

This house is built three stories high.

Երեք յարկ բարձր է տունս :

Ground-floor apartments are generally unwholesome.

Գեանայարկ սենեակք առհասարակ վառառողջ են :

The apartment where he lodges is well furnished.

Սենեակքն յորս բնակէ յարդարունք են :

You have a small and very convenient closet there.

Ունիք այդր առանձնասենեակ մի փոքր և գեղեցիկ :

The woman frightened, squatted down in a corner.

Վի՛նն երկուցեալ յանկեան ուրեք ղօղեցաւ :

He saw every thing through the partition.

Ընդ միջնորմն ետես զամենայն :

She is just gone into her bed-chamber.

Գնաց նա այժմ իսկ 'ի սենեակն անկողնոյ :

We agreed for the hire of a furnished room, as well as for my board.

Դաշնաւորեցաք վասն վարձու սենեկի միոյ յարդարելոյ կա-

հիւք , որպէս և վասն կերակրոյս :

I was walking in the gallery.

Զգնայի , ճեմէի 'ի նրբագաւթին :

His library contains twenty thousand volumes.

Են 'ի գրատան նորա քսան հազար մատանք :

Set these books in order on their proper shelves.

Դիր զգիրսդ ըստ կարգի 'ի շարս իւրեանց :

The ladies were in the balcony.

Տիկնայք 'ի պատշգամն էին :

Have you put all the wood in the cellar?

Եդի՞ր զամենայն փայտն 'ի նկուղն :

Will you please to see the kitchen and pantry?

Վամի՞ք տեսանել զխոհարանն և զմառանն :

The oven of the bakehouse wants repairing.

Փուռն հացատան պէտս ունի նորոգութեան :

Tie my mare to the rack of the stable.

Վապէա զգրաստն իմ 'ի մսուր ախոռոյն :

This hay is not very good.

Զէ այնչափ բարւոք խոտս այս :

Put the carriage into the coach-house.

Դիր զկառս 'ի կառատունն :

Some mischievous people cut the rope, some other stole the pulley of the well.

Անդգամք ոմանք խղեցին զպարանն , և այլք գողացան զճախարակ ջրհորոյն :

Bring here all the buckets, this pump is dry.

Բեր զգոյլս , զի ջրհանս ցամաքեալ է :

Let us go and fetch a ladder.

Երթիցուք բերել սանդուխս :

This hen-house may contain a great many fowls.

Բազում՝ հաւուց գոյ տեղի 'ի հանոցիս :

The foundation of this house is very deep, but the walls are not thick enough.

Հիմունք տանս կարի խոր են , բայց սրմունք ոչ են յոյժ ստուարք :

The cannon battered down the walls.

Հրանօթն փլոյլ զորմունս :

The front of this building is narrower than the back of it.

Ճակատ տանս նեղագոյն է քան զյետակողմն :

His scholars have broken nine panes of glass.

Աշակերտք նորա խորտակեցին ինն թերթս ասլակոյ :

I had put shutters, outside-shutters or venetian blinds to every window.

Ետու գնել փեղկս , լուսամուտս կամ՝ վենետկեցի վանդակս ամենայն պատուհանից :

Tell the servant to scrub the floor.

Ասա՛ ազախնոյն սրբել զյատակս սենեկաց :

The ceilings are painted with taste.

Չեղունք կամ առաստաղքն յոյժ գեղեցիկ նկարեալ են :

The wainscot of this room is worm-eaten.

Փայտակերան սենեկիս ճճեհարեալ է :

The mantlepice of this chimney is marble.

Ծածկայարկ վառարանիս կճեայ է :

Take the ashes off from the hearth.

Հան 'ի բաց զմոխրակոյսն 'ի կրակեաղէն :

28. *Furniture.*

Յադագս կահոնց և կարասեաց .

He has spent a thousand guineas in furnishing his house.

Ծախեաց նա հազար կինիս 'ի յարգարեւ զտուն իւր :

These hangings are six ells high.

Վեց կանգնաչափ բարձր են պաստառքս :

You have a fine looking-glass there.

Է քոյ անդանօր գեղեցիկ իմն հայելի :

This elegant picture wants a fellow.

Պարտ է տալ յօրինեւ զհամաչափն գեղեցիկ նկարուդ :

This portrait is a strong likeness.

Կարի նմանատիպ է կենդանագիրդ :

The frame of this picture is not well gilt.

Շրջանակ նկարուդ ոչ է բարւոք ոսկէզօծեալ :

This table has no drawers.

Սեղանս այս չունի դարանս :

This velvet carpet cost twenty-five guineas.

Այս գորդ թաւշաւոր արժէ քսանեւհինգ կինի :

I do not know where the screen is.

Զգիտեմ ո՛ւր իցէ հրարգելն :

Put at my clothes in the chest of drawers or in the press.

Դիր զգգեսաս իմ յարկոն կամ 'ի դարանն :

The chairs and the elbow-chairs are not yet finished.

Աթոռք և բաղկաթոռք տակաւին չեն աւարտեալ :

This stool is too low.

Կարի ցած է գետնաթոռս :

They often confound couches with sofas.

Բազումք ոչ խորեն զանկողնակս 'ի բառտեռանց :

He had down cushions under his arms.

Հանգուցեալ էր զբազուկսն 'ի վերայ բարձից :

Put the pitcher on the window.

Դիր զթակոյկն 'ի վերայ պատուհանին :

The hostler wants a sponge.

Սպունգ մի պիտոյ է ձիապանին :

Lay up my papers in the scrutoire.

Դիր զթղթեանն իմ 'ի գլորոցն :

We walked by the light of a torch, lantern.

Գնայաք մեք 'ի լոյս ջահու և լապտերի :

The lamp will be out presently, the wick is too thick.

Այժմ շիջանի կանթեղն , զի կարի ստուար է պատրոյդն :

The snuffers, steel, tinder, matches and the flint are on the chimney.

Բազմակալն , կայծահանն , արեթն , ծծմբառն և գայլախազն են 'ի վերայ վառարանին :

The use of stoves is derived from Germany.

Կիրառութիւն հրարանաց 'ի Գերմանիոյ մտեալ է առ մեզ :

The indians make elegant baskets.

Վայրենի հնդիկք հիւսէն կողովս գեղեցիկս :

Tell the servant to clean the andirons.

Ասս աղախնոյն մաքրել զփայտակալն :

She is busy just now in making the beds.

'Նա այժմ զբաղեալ է 'ի յարդարեւ զանկողինս :

Has she swept the stairs?

Ածեալ է աւել սանդխոցն :

The furniture must be wiped.

Պարս է սրբել զկահս :

He bought some fine kitchen-furniture.

Գնեաց սպասս խոհարանին յոյժ գեղեցիկ :

Is the door locked?

Աղխեալ իցէ դուռնն :

29. *An Englishman and an Armenian.*

Անգլիացի ոմն և Հայ .

Sir, are you an Englishman or an Armenian?

Անգլիացի՞ իցես , Տէր , եթէ Հայ :

Do you speak armenian, english?

Խօսիցե՞ք հայերէն , անգլիարէն :

Not yet, but I am learning it.

Ոչ տակաւին , բայց ուսանիմ զայն :

The pronunciation is very difficult.

Հնչումն կարի դժուարին է :

The pronunciation of the armenian language is far more easy than that of the english.

Հնչումն հայ բարբառոյ դիւրագոյնն ևս է , քան եթէ անգլիականին :

I understand english better than I speak it.

Առաւել իմանամ զանգլիարէնն , այլ ոչ նոյնպէս կարեմստեալ :

The grammar is extremely simple, but in order to pronunciation it is necessary to have an Englishman for master.

Քերականութիւնն կարի պարզ է , բայց վասն հնչմանն հարկ է ունել վարժապետ անգլիացի :

The study of the living languages has become within these few years a very essential branch of education.

Յամաց ինչ հետէ ուսումն արդի լեզուաց կարևոր մասն դաստիարակութեան համարեալ է :

It is not sufficient to understand authors, it is likewise necessary to be able to hold a connected conversation.

Չէ բաւական իմանալ զմատենագիրս , այլ և կարևոր է նոյնպէս դիտել յառաջ վարել զըրոյցս ինչ անընդհատ :

It is also of importance to write correctly on every subject we may have to handle.

Այլ և հարկաւոր է շարագրել ուղղապէս զազգի ազգի նիւթոց զորոց ունիմք պէտս :

Consequently, particular pains must be bestowed on composition.

Վասն այսորիկ առանձինն իմն ջանիւ պարտ է հրահանգել ՚ի շարագրածս բանից :

But, what I most strongly recommend, is to converse frequently with a learned and well educated native in the language, one desires to learn.

Բայց որ առաւել սնդագոյնս ազգէլին ինձ թուի այս է՝ յառաջ խօսակից լինել ընդ հմուտ և բարեհրահանգ առն , որ ծնեալ իցէ ՚ի նմին լեզուի զոր ուսանել ոք փափաքէ :

How do you like our country?

Սիրէք զաշխարհ մեր :

I like it pretty well.

Այո, սիրեմ զնա :

I see you like England better.

Անշուշտ վերագասէք դուք զԱնգլիա :

A man cannot help being partial to his own country.

Չէք ոք որ ոչ վերագաս համարեսցի զիւր աշխարհ :

It is very natural.

Ընդաբոյս իմն է այդ :

Sir, do me the honour to come and see me, you will give me the greatest pleasure.

Հաճեաց տէր առնել ինձ զայս մեծ շնորհս գալ և տեսանել զիս :

You are very kind, sir ; but I am afraid of being troublesome .

Կարի մարդասէր ես, տէր, բայց երկնչիմ լինել ձեզ 'ի տաղտկութիւն :

Do not be afraid of that. It will always be a pleasure for me to see you in my house.

Մի ինչ ընդ այդ երկնչիք . ինձ հաճոյական է յոյժ տեսանել զձեզ 'ի տան իմում :

I shall have therefore that honour now and then.

Ապա պատիւ ինձ համարեսցի երբէք երբէք գալ 'ի տեսանել զձեզ :

Farewell, sir. — Good bye, sir.

Մնա խաղաղութեամբ, տէր : — Երթայք բարեաւ, տէր իմ :

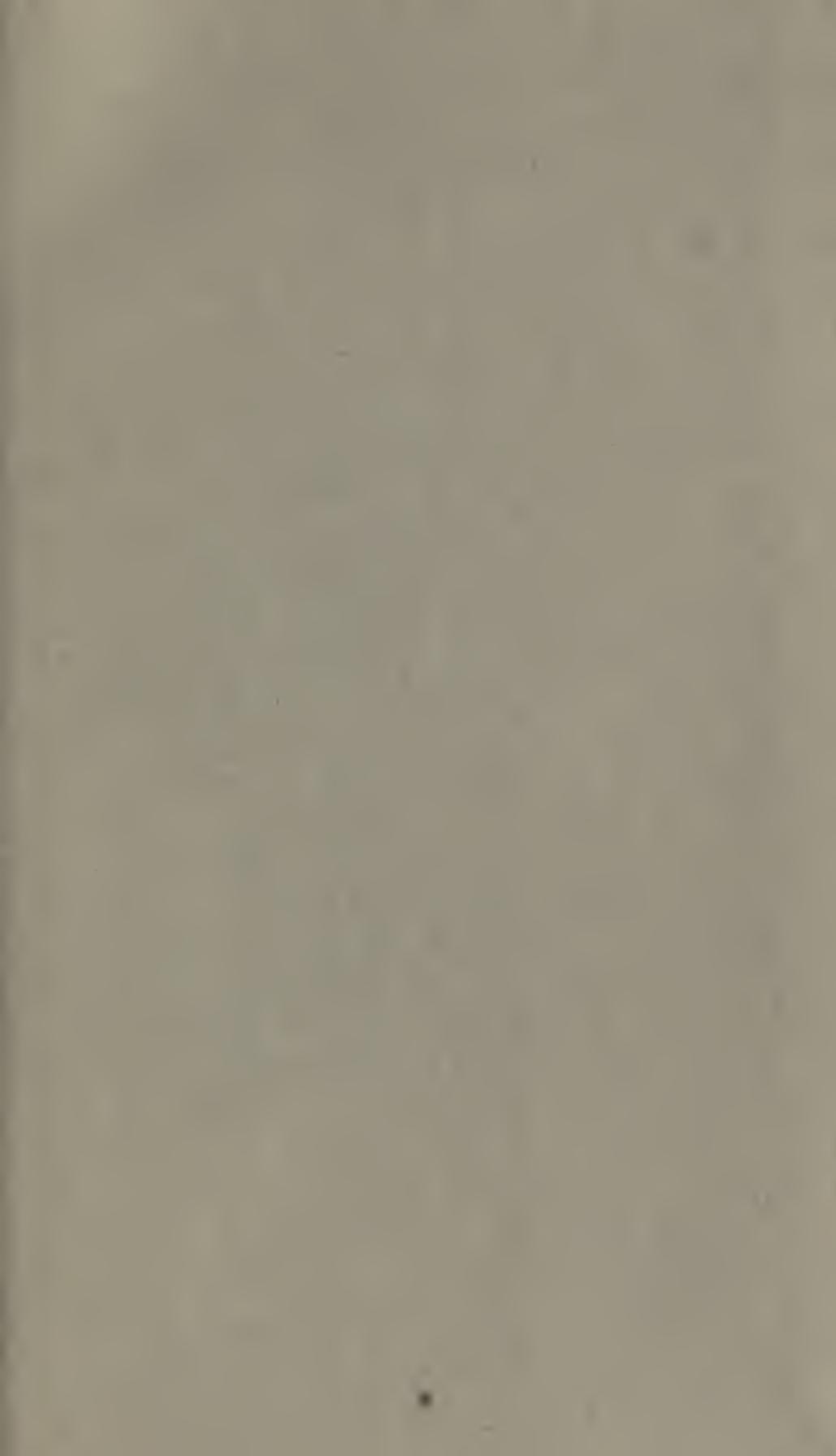

YC123868

